

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV
Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV

SPISY SJS

1 / 2 0 1 4

ISBN 978-80-971690-0-8

Vydala Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV
a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV

Editori

Bronislava Chocholová
Slavomír Ondrejovič

Návrh obálky

Eva Kovačevičová-Fudala

Technické spracovanie

Vladimír Radik

Náklad

150 ks

Tlač

VEDA,
vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied
www.veda.sav.sk

© Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV, 2014

ISBN 978-80-971690-0-8

SLOVENSKÁ JAZYKOVEDNÁ SPOLOČNOSŤ
Minulosť a prítomnosť stavovskej organizácie
slovenských jazykovedcov

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV
Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV

Obsah

Predslov.....	7
1. Z dejín jazykovedných spoločností	9
2. Správy o činnosti a o valných zhromaždeniach Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV a Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV	30
3. Publikačná činnosť.....	170

Predslov

Slovenská jazykovedná spoločnosť patrí medzi najstaršie vedecké spoločnosti na Slovensku. Jej činnosť pod týmto názvom možno registrovať už od roku 1941, no jej korene siahajú až do roku 1926, resp. 1927, keď vznikol Jazykový odbor Učenej spoločnosti Šafárikovej ako jeden z jej vedeckých odborov. Neskôr fungovala pod rôznymi názvami ďalej, napr. Bratislavský lingvistický krúžok, Združenie slovenských jazykovedcov, aby sa dnes po nevyhnutných organizačných zmenách stala súčasťou Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied.

Činnosť Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri JÚLŠ SAV naplňa doteraz ciele, ktoré si stanovila na začiatku. Je to dobrovoľné výberové združenie vedeckých a odborných pracovníkov na Slovensku v oblasti slovakistiky, slavistiky, všeobecnej jazykovedy, fonetiky a iných príbuzných disciplín so sídlom v Bratislave, má však aj svoje početné pobočky: v Prešove, Banskej Bystrici, Trnave, Nitre či Ružomberku. Jej úlohou ostáva spolupráca podmienok na optimálny rozvoj slovenskej jazykovedy, rozširovanie nových poznatkov vedeckého výskumu, zvyšovanie odbornej úrovne a podpora kontaktov a spolupráce jazykovedcov z rozličných pracovísk. Formy dosahovania týchto cieľov boli a sú rôzne: usporadúvanie prednášok v centre i v jednotlivých pobočkách, organizovanie každoročných kolokvií mladých jazykovedcov, spolupráca pri organizovaní konferencií, ako aj rozvíjanie vlastnej edičnej činnosti. Viaceré aktivity však boli ovplyvnené personálnymi zmenami vo výbere Slovenskej jazykovednej spoločnosti i v pobočkách a – ako to napokon býva veľmi často – determinované aj zmenenými podmienkami financovania činnosti vedeckých spoločností. Je preto dobré poznať históriu a činnosť tohto orgánu, ktoré ponúka tento zväzok Spisov Slovenskej jazykovednej spoločnosti. Nie všetky materiály k vzniku takéhoto kompendia boli k dispozícii, zostavovatelia sa však usilovali rekonštruovať údaje podľa možnosti z rozmanitých zdrojov čo najpresnejšie a najúplnejšie.

SLOVENSKÁ JAZYKOVEDNÁ SPOLOČNOSŤ PRI JAZYKOVEDNOM ÚSTAVE Ľ. ŠTÚRA SAV

1. Z dejín jazykovedných spoločností

1.1. Do vedeckých spoločností sa už oddávna združovali vedeckí pracovníci, čiastočne aj amatéri, aby sa účinnejšie mohli venovať svojej vedeckej práci, ale najmä publikovať výsledky svojich výskumov. Preto vedecké spoločnosti tradične hľadali aj publikačné možnosti, najmä zborníky a časopisy.

Vedecké spoločnosti vznikali aj pri vysokých školách. Typickým príkladom je *Učená spoločnosť Šafárikova* (jej úradný názov podľa stanov; ďalej len USŠ), ktorá združovala predovšetkým profesorov a docentov všetkých vedných odborov, ale aj popredných bádateľov z iných inštitúcií. Bola založená v roku 1927 pri Univerzite Komenského, kde mala aj svoju organizačnú základňu v podobe sekretariátu a redakcie. Členila sa na dve triedy, a to duchovednú a prírodovednú, v rámci tried fungovali odbory a komisie.

V rámci duchovednej triedy USŠ od samého začiatku fungoval jazykovedný odbor, ktorého predsedom bol Václav Vážný. V rámci tohto odboru pracovala komisia dialektologická, pravopisná, lexikografická a maďarská. Najagilnejšia bola dialektologická komisia, ktorá pod vedením V. Vážneho venovala sústavnú pozornosť výskumu slovenských nárečí a poskytovala štipendiá študentom na terénny výskum. O výsledkoch tohto výskumu svedčia pravidelne uverejňované správy, ale najmä početné štúdie publikované v odborných zborníkoch a časopisoch.

USŠ vydávala časopis *Bratislava*. Od roku 1929 vyšlo osem ročníkov, deviaty ostal v roku 1938 nedokončený. V *Bratislave* sa publikovali často aj rozsiahlejšie štúdie o problematike Slovenska a Podkarpatskej Rusi, ďalej pramene, ale aj diskusie a polemiky. Bohatá bola recenzná časť i kronika.

USŠ popri tom vydávala aj dve knižné série: *Práce USŠ* a *Pramene*. V sérii *Práce USŠ* vyšiel napr. *Vodopis starého Slovenska* od Vladimíra Šmilauera, *Glossarium Bohemoslavicum* Václava Vážneho, ako aj

niektoré menšie práce (napr. práca Ľudovíta Nováka o jerových striedniciach).

UŠŠ zanikla pri rozpade Československej republiky roku 1938. Jej nástupcom sa stala *Slovenská učená spoločnosť*, už roku 1941 špecializovaná na jazykovedu pod názvom *Slovenská jazykovedná spoločnosť* (1941 – 1945), ktorá združovala okrem jazykovedcov aj literárnych vedcov a pracovníkov z iných odborov. Vedúcou osobnosťou (predsedom) spoločnosti sa stal profesor Ľudovít Novák. Pod jeho vedením začali vychádzať zborníky so zhrnujúcim názvom *Acta*. Špecializovali sa podľa odborov, pre jazykovedu to boli *Acta Linguistica Slovaca*. Vyšli z nich vcelku tri zborníky predstavujúce šesť ročníkov: *Linguistica Slovaca I – II, III a IV – VI*.

Na základe *Slovenskej učenej spoločnosti* vznikla v roku 1943 *Slovenská akadémia vied a umení* ako akadémia pracovného typu, teda združujúca nielen vedeckých pracovníkov ako členov, ale najmä ústavu a ich vedeckých pracovníkov. Medzi prvými ústavmi bol aj jazykovedný ústav.

Veľmi skoro po skončení druhej svetovej vojny a obnovení Československej republiky sa začal rozvíjať aj vedecký život. Už koncom roku 1945 sa vtedajší učitelia Filozofickej fakulty UK rozhodli spojiť do špecializovanej vedeckej spoločnosti, priamo nadväzujúcej na Pražský lingvistický krúžok, hoci jeho členom bol len Eugen Pauliny (v roku 1997 sa jeho čestným členom stal aj Ján Horecký). Vznikol tak *Bratislavský lingvistický krúžok* (1945 – 1950; ďalej BLK). Zakladajúce valné zhromaždenie BLK bolo 12. decembra 1945, predsedom sa stal Eugen Pauliny. Členmi krúžku boli jazykovedci orientovaní štrukturalisticky, vyšškolení predovšetkým v Bratislave. Zo staršej generácie to okrem spomínaného Eugena Paulinyho boli Alexander Vasilevič Isačenko, Jozef Ružička, Štefan Peciar, Ladislav A. Arany, resp. aj Jozef Štolc, z mladšej generácie do krúžku patrili Vincent Blanár a Ján Horecký. Z nejurykovedcov patril k zakladajúcim členom Mikuláš Bakoš, neskôr pristúpili Nora Beniaková, Viktor Kochol, Stanislav Šmatlák a Zoltán Rampák. Do kategórie korešpondujúcich členov patrili jednak slovenskí vedeckí pracovníci nežijúci v Bratislave (Emil Dolinka, Eugen Jóna, Andrej Melicherčík, Ľudovít Novák), jednak vedeckí pracovníci z Čiech a zo zahraničia (Karel Horálek, Jan Mukařovský, Vladimír Skalička, resp. Louis Hjelmslev).

Hlavnou činnosťou krúžku boli pravidelné prednášky a diskusie členov. Tematicky predstavujú tieto prednášky dosť pestrý obraz, lebo

každý člen referoval predovšetkým o výsledkoch svojej práce, ale aj o výsledkoch svojich teoretických úvah. Týkali sa najmä slovakistiky, čiastočne rusistiky, ale aj germanistiky, klasickej filológie a hungaristiky, prirodzene aj literárnej vedy a etnografie.

Osobitnú pozornosť venovalo vedenie krúžku *publikačnej činnosti*. Starostlivosťou BLK a pod redakciou E. Paulinyho začal už roku 1947 vychádzať časopis *Slovo a tvar* (ohláša sa tu zreteľne názov českého časopisu *Slovo a slovesnosť*), charakterizovaný v podtitule ako revue pre jazykovedu, štylistiku a slovesnosť. Časopis vychádzal štyrikrát ročne, vyšli kompletne štyri ročníky. V časopise sa publikovali štúdie od mladších i starších členov krúžku, niekedy aj od nečlenov; často to boli texty prednesené na zasadnutí krúžku. Pravidelne sa uverejňovali aj tézy prednášok. V ročníkoch III a IV vychádzala pod vedením Jána Horeckého tiež príloha *Technický jazyk* orientovaná na teoretické i praktické problémy odbornej terminológie.

Pamiatke profesora Jozefa Miloslava Kořínka bol venovaný zborník *Recueil linguistique de Bratislava* (1948), ktorý pod vedením A. V. Isačenka sústreďoval práce domácich i zahraničných jazykovedcov v cudzích jazykoch a so slovenským resumé. Otvoril tak celú sériu, v ktorej zase starostlivosťou *Združenia slovenských jazykovedcov*, resp. *Slovenskej jazykovednej spoločnosti*, vyšlo deväť zväzkov.

Na čele BLK dlhý čas stál E. Pauliny ako predseda, veľmi aktívny bol A. V. Isačenko ako podpredseda a redaktor, tajomníkom a výkonným redaktorom časopisu *Slovo a tvar* bol J. Horecký. Až na začiatku roku 1950, pod tlakom spoločenského vývinu nastala zmena vo vedení a tím aj v celkovej orientácii. Predsedom sa stal A. V. Isačenko, podpredsedom E. Pauliny a tajomníkom V. Blanár. Zmenená orientácia sa prejavila aj v prednáškovej činnosti. V prvom polroku 1950 odznelo len päť prednášok na dobové témy. A. V. Isačenko a J. Ružička prednášali o marxistickej jazykovede, Š. Peciar o apretorskej praxi a J. Stanislav (ktorý dovtedy nebol členom BLK) o sociálnom miestopise. Za takýchto vnútorných i vonkajších okolností BLK roku 1950 potichu a neoficiálne zanikol.

Zoznam prednášok v *Bratislavskom lingvistickom krúžku*:

- 19. 12. 1945 Štefan Peciar: K otázkam reformy slovenského pravopisu
- 14. 1. 1946 Štefan Peciar: Teoretické problémy pravopisu
- 28. 1. 1946 Alexander V. Isačenko: Problematika ruského pravopisu
- 11. 2. 1946 Ján Horecký: Gemináty v latinčine

18. 2. 1946 Vincent Blanár: Príspevok k problematike slovenských rodinných mien
25. 2. 1946 Eugen Pauliny: Systém slovenského slovesa
4. 3. 1946 Pandele Olteanu: Paralely medzi rumunčinou a západo-slovanskými jazykmi
11. 3. 1946 Ladislav A. Arany: Dejiny ugrofinských jazykov
18. 3. 1946 Eugen Jóna: Otázky jazykovej kultúry
4. 4. 1946 Viktor Kochol: Sémantika súčasnej slovenskej poézie
6. 5. 1946 Jozef Štolc: Z dialektologického výskumu slovenčiny v Maďarsku
13. 5. 1946 Vladimír Skalička: Otázky jazykovej typológie
17. 5. 1946 Eugen Pauliny: Pomer jazyka ku skutočnosti Ladislav Bruncík (ref. o Bloomfieldovi)
20. 5. 1946 Ján Mukařovský: K pojmu struktury
14. 11. 1946 Ján Horecký: O skratkách a značkách v slovenčine (publikované v časopise Slovo a tvar I, 1947, s. 9 – 14)
18. 11. 1946 Ján Horecký: Zásady lexikografickej praxe
25. 11. 1946 Viktor Kochol: Integrácia zmyslu v poézii Laca Novomeského
2. 12. 1946 Mikuláš Bakoš: Jazyk spisovný a básnický
20. 1. 1947 Pavol Ondrus: Novohradské nárečie slovenčiny v Maďarsku
27. 1. 1947 Alexander V. Isačenko: Šírenie kresťanstva cyrilometodskou misiou
4. 2. 1947 Alexander V. Isačenko: Slovanské neliturgické texty pred cyrilometodskou misiou
10. 2. 1947 Alexander V. Isačenko: Závery a diskusie o šírení kresťanstva
17. 2. 1947 Jozef Ružička: O jazykovom znaku (publikované v časopise Slovo a tvar I, 1947, s. 3 – 8)
24. 2. 1947 Eugen Pauliny: Veta a prehovor (publikované v zborníku Recueil linguistique de Bratislava I, 1948, s. 59 – 66)
10. 3. 1947 Eugen Pauliny: Časti reči v slovenčine
24. 3. 1947 Nora Beniaková: K problematike výkladu básnického diela (publikované v časopise Slovo a tvar I, 1947, s. 52 – 57)
21. 4. 1947 Viktor Kochol: O básnickom obraze (publikované v časopise Slovo a tvar I, 1947, 55 – 57)
28. 4. 1947 Eugen Jóna: K slovenským diftongom
12. 5. 1947 Andrej Melicherčík: Problematika slovenských ľudových povestí

-
23. 5. 1947 Karel Horálek: Preklad v umeleckom diele
30. 5. 1947 Louis Hjelmslev: Problémy sémantiky
9. 6. 1947 Pandele Olteanu: K počiatkom kultúrneho slavonizmu v Rumunsku
10. 11. 1947 Alexander V. Isačenko: Obsah a hranice jazykovedy
17. 11. 1947 Jozef Ružička: Otázky syntaxe: syntax ako časť gramatiky
23. 11. 1947 Viktor Kochol: Štúrov štýl publicistický
12. 1. 1948 Ján Horecký: Vzťah slova k vete
19. 1. 1948 Alexander V. Isačenko: K teórii dvojčlennej vety v slovenčine (publikované v časopise Slovo a tvar II, 1948, s. 65 – 74)
26. 1. 1948 Eugen Pauliny: Lingvistický znak a jazykové kategórie
16. 2. 1948 Ľudovít Novák: Mimojazykové podmienky vzniku a vývoja jazykov
4. 3. 1948 Vladimír Skalička: Teória pádu
8. 3. 1948 Ján Horecký: Novšie jazykovedné práce na Západe
5. 4. 1948 Viktor Kochol: Chalupka a Kráľ. Dvaja štúrovskí protichodci
12. 4. 1948 Nora Beniaková: Hviezdoslavov sonet
19. 4. 1948 Alexander V. Isačenko: Súčasná jazykoveda v Anglicku
26. 4. 1948 Pandele Olteanu: Jerové striednice v dákoslovančine
31. 5. 1948 Vincent Blanár: K otázke slovosledu
25. 10. 1948 Eugen Pauliny: O tzv. lexikálnom systéme
8. 11. 1948 Ján Horecký: Systém slovenského adjektíva
22. 11. 1948 Zoltán Rampák: Znak v umeleckej výstavbe diela (publikované v časopise Slovo a tvar II, 1948, s. 103 – 116)
10. 1. 1949 Alexander V. Isačenko: Morfológia, syntax a frazeológia
24. 1. 1949 Viktor Kochol: Sociálne prvky v štúrovej poézii
7. 3. 1949 Stanislav Šmatlák: Próza Dominika Tatarku
2. 5. 1949 C. F. Bazell: Základné syntaktické vzťahy
20. 5. 1949 Štefan Peciar: K problematike prozodických jazykových prostriedkov
21. 1. 1950 Jozef Ružička: Hlavná metóda sovietskej jazykovedy
7. 3. 1950 Alexander V. Isačenko: Triedna podstata spisovného jazyka
26. 3. 1950 Alexander V. Isačenko: Triedna podstata spisovného jazyka
13. 5. 1950 Štefan Peciar: Jazykový purizmus a apretorská a korektorská prax
23. 5. 1950 Ján Stanislav: Zo slovenského sociálneho miestopisu

1.2. Na činnosť *Slovenskej jazykovednej spoločnosti a Bratislavského lingvistického krúžku* nadviazalo až po niekoľkých rokoch *Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV* (1957 – 1972, ďalej ZSJ SAV), dobrovoľná záujmová organizácia vedeckých a odborných pracovníkov z oblasti slovakistiky, slavistiky, všeobecnej jazykovedy a príbuzných disciplín, ktorá v spomínaných rokoch 1957 – 1972 fungovala ako autonómna zložka *Jazykovedného združenia pri ČSAV (Jazykovédné sdružení při ČSAV)*. Jej činnosť spočívala najmä v organizovaní vedeckých prednášok z rozličných oblastí jazykovedy a príbuzných disciplín a v usporadúvaní vedeckých diskusií, sympózií a konferencií o aktuálnych otázkach súčasnej jazykovedy a o výsledkoch vedeckého výskumu na akademických a vysokoškolských jazykovedných pracoviskách. Niektoré prednášky boli usporiadané spoločne s Krúžkom moderných filológov pri SAV. ZSJ SAV rozvíjalo aj vlastnú edičnú činnosť. Publikáčným orgánom bol *Recueil linguistique de Bratislava*, ktorý začal vydávať už *Bratislavský lingvistický krúžok*. Okrem toho ZSJ SAV vydalo aj niektoré iné materiály (z výskumu hovorenej podoby spisovnej slovenčiny, ktorý organizovalo a realizovalo v spolupráci s vysokoškolskými slovakistickými pracoviskami). Kratší čas vychádzal *Informačný bulletin*, ktorý oboznamoval členov s novými jazykovednými publikáciami, časopismi a článkami.

Činnosť ZSJ SAV riadil výbor s nasledujúcim zložením v šiestich funkčných obdobiach (od r. 1962 boli činné aj pobočky v Prešove, Banskej Bystrici, Nitre a Trnave):

1. funkčné obdobie 4. 3. 1957 – 6. 3. 1960:
predseda Ján Stanislav, podpredseda Jozef Ružička,
tajomník Rudolf Krajčovič, hospodár Gejza Horák
2. funkčné obdobie 7. 3. 1960 – 21. 4. 1963:
predseda Ján Stanislav, podpredseda Jozef Ružička,
tajomník Pavol Ondrus, hospodár Gejza Horák
Prešov (pobočka od 1. 11. 1962): predseda Štefan Tó bik,
tajomník Juraj Furdík
3. funkčné obdobie 22. 4. 1963 – 12. 1. 1966:
predseda Eugen Pauliny, podpredsedovia Jozef Ružička,
Šimon Ondruš, tajomník Jozef Mistrík,
hospodár Vincent Blanár

Prešov: predseda Štefan Tóbič, tajomník Juraj Furdík
Banská Bystrica (pobočka od 18. 11. 1963): predseda Ján Matejčík

4. funkčné obdobie 13. 1. 1966 – 15. 12. 1968:
predseda Jozef Ružička, podpredsedovia Ján Horecký,
Šimon Ondruš, vedecký tajomník František Kočiš,
hospodár Ivan Masár
Prešov: predseda František Miko, tajomník Ján Sabol
Banská Bystrica: predseda Ján Findra
Trnava: predsedníčka Valéria Betáková
5. funkčné obdobie 16. 12. 1968 – 15. 4. 1971:
predseda Ján Horecký, podpredsedovia Rudolf Krajčovič,
Jozef Štolc, vedecký tajomník Ivor Ripka,
hospodár Elena Smiešková
Prešov: Štefan Tóbič (1968 – 1969), Juraj Furdík (1970 – 1971),
tajomník Jozef Mlacek
Banská Bystrica: predsedníčka Božena Kovalová,
tajomníčka Elena Kriaková
Trnava: predseda Ľudovít Novák
Nitra: predseda Štefan Krištof, tajomníčka Drahomíra Mačurová
6. funkčné obdobie 16. 4. 1971 – 12. 6. 1972:
predseda Ján Horecký, podpredsedovia Rudolf Krajčovič,
Jozef Štolc, vedecký tajomník Milan Majtán,
hospodár Jozef Nižnanský
Prešov: Juraj Furdík, tajomník Jozef Mlacek
Banská Bystrica: predsedníčka Božena Kovalová,
tajomníčka Elena Kriaková
Trnava: predseda Ľudovít Novák

1.3. V roku 1972 bola namiesto ZSJ SAV založená *Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV* (ďalej SJS). Ako priamy právny nástupca nadväzuje na činnosť ZSJ SAV, ako aj predchádzajúcich jazykovedných spoločností (*Slovenská jazykovedná spoločnosť*, *Bratislavský lingvistický krúžok*). Ide o dobrovoľné, výberové združenie slovenských vedeckých a odborných pracovníkov v oblasti slovakistiky, slavistiky, všeobecnej jazykovedy, fonetiky a iných príbuzných disciplín v Bratislave. Okrem pobočiek v Nitre, Banskej Bystrici a Prešove, ktoré boli zria-

dené už v *Združení slovenských jazykovedcov*, mala od tretieho funkčného obdobia pobočku aj v Trnave (počas ôsmeho funkčného obdobia táto pobočka však prerušila svoju činnosť, obnovila ju až schválením valného zhromaždenia v r. 2007) a od r. 2003 aj v Ružomberku.

Hlavnou náplňou Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV je najmä *prednášková, vedeckovýskumná, organizačná a edičná činnosť*. Čo sa týka *prednáškovej činnosti*, v priebehu celého roka organizuje spoločnosť v Bratislave na pôde Jazykovedného ústavu L. Štúra, ale aj vo svojich pobočkách na fakultných pracoviskách prednášky domácich aj zahraničných lingvistov.

Vo *vedeckovýskumnej a organizačnej oblasti* sa spoločnosť či už sama, alebo v spolupráci s inými inštitúciami s podobným zameraním podieľa na realizácii rôznych domácich aj medzinárodných vedeckých podujatí, sympózií, konferencií, seminárov či významných celoslovenských výskumov. Za mnohé, ktoré spoločnosť počas svojej existencie (či už ako *Združenie slovenských jazykovedcov*, alebo neskôr ako *Slovenská jazykovedná spoločnosť*) usporiadala, treba spomenúť napr. *Výskum hovorenej podoby spisovnej slovenčiny*. Iniciátorom a ideovým vedúcim výskumu bol univ. prof. PhDr. Eugen Pauliny, DrSc., priamymi vykonávateľmi boli pracovníci vysokých škôl z Trnavy, Nitry, Banskej Bystrice, Martina a Prešova. Výskumom sa sledovalo zistiť stav používaného spisovného jazyka na území Slovenska, konkrétne to, ako sa uplatňuje spisovná norma, akou mierou sa udržujú nárečia, ktoré prvky zo systému vypadávajú a ktoré z nich sa držia pevne. Výsledky výskumu sa mali využiť pri vedeckej práci s problematikou hlavne súčasného spisovného jazyka. Skúmali sa ústne prejavy dorozumievacích štýlov v súkromnom a vo verejnom styku. Konferenciou v Smoleniciach o výskume hovorenej podoby spisovnej slovenčiny sa ukončila etapa tohto výskumu. Na tento výskum nadviazal ďalší projekt výskumu súčasnej podoby hovorenej slovenčiny (predovšetkým v meste).

SJS je už niekoľko rokov spoluorganizátorkou slovenských *onomastických konferencií*, ktorých zatiaľ bolo 19. Ide o podujatie s dlhodobou tradíciou, pričom v slavistickom kontexte je v tomto zmysle toto podujatie výnimočné. SJS bola spoluusporiadateľkou aj onomastických dní venovaných výskumu slovenskej toponymie, ojkonymie, hodonymie a oronymie. Ďalšou výskumnou úlohou, ktorú schválilo Predsedníctvo SAV, bol heuristický výskum pamiatok pre historický slovník slovenského jazyka. V rámci plánu vedeckovýskumnej činnosti *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* sa riešila tiež výskumná úloha *Výskum súčasnej slovenskej hyd-*

ronymie. Úloha sa stala súčasťou štátneho plánu základného výskumu č. VIII-5-II/4b – *Výskum slovenských vlastných mien*.

V rámci *vedeckovýskumnej činnosti* SJS pripravila *Encyklopédiu jazykovedy* pod vedením prof. J. Mistríka a redakčnej rady, ktorú tvorili členovia výboru SJS v období, keď základný text vznikal (1982 – 1985). Encyklopédia obsahujúca vyše 2 000 hesiel zo slovenskej a všeobecnej jazykovedy predstavuje významný prínos pre široký okruh používateľov aj za hranicami vlastného vedného odboru. Vzhľadom na kultúrno-spoločenské zmeny v r. 1989 a s tým súvisiacimi prácami na dopĺňaní či spresňovaní niektorých hesiel dielo vyšlo až r. 1993, a to s príspevom fondu Pro Slovakia.

Významný počín v činnosti SJS predstavujú tiež *celoslovenské stretnutia jazykovedcov*, organizované s cieľom podporiť pocit stavovskej spolupatričnosti a utvoriť širší priestor na neformálne stretnutia a diskusie členov spoločnosti (viac o týchto stretnutiach píšeme v kap. 1.4.).

Medzi ďalšie *medzinárodné* aj *domáce vedecké konferencie*, ktoré SJS zorganizovala alebo na ktorých sa organizačne podieľala, patria najmä medzinárodná konferencia *Mesto a jeho jazyk*, lexikologicko-lexikografická konferencia *Lexicographica '99* na počesť K. Buzássyovej a J. Bosáka, venovaná najnovším slovníkovým projektom a dielam, ďalej dve medzinárodné konferencie venované jubileu J. Horeckého, konferencia *Jazyk, veda o jazyku, societa*, venovaná jubilantovi S. Ondrejovičovi, konferencia *Ludovít Štúr a reč slovenská*, konaná pri príležitosti Roku Ludovíta Štúra, medzinárodné sympóziu *Jazyk – kultúra – spoločnosť* (v spolupráci s Filozofickou fakultou UK), venované jubileu profesora L. Ďuroviča, či medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti životného jubilea K. Buzássyovej *Slovo – Tvorba – Dynamickosť*. V rámci medzinárodného projektu (slovensko-česko-bulharského) *Princípy a metódy tvorby výkladového slovníka* sa konalo pracovné stretnutie lexikografov, pričom sa uskutočnila aj prezentácia lexikologicko-lexikografického oddelenia JÚLŠ a Slovenského národného korpusu. V spolupráci s Predsedníctvom SAV zorganizovala spoločnosť sympóziu *Akademik Ludovít Novák, tvorca modernej slovenskej jazykovedy a zakladateľ Slovenskej akadémie vied a umení*, konané pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia.

Nezanedbateľným podujatím so slavistickou problematikou, na ktorého organizácii sa SJS podieľala, bol *XI. medzinárodný zjazd slavistov* v Bratislave v r. 1993. V spolupráci so Zväzom slovenských novinárov zorganizovala SJS vedeckú konferenciu o jazyku a štýle súčasných

masovokomunikačných prostriedkov. Materiály z konferencie vyšli v osobitnom zborníku *Jazyk a štýl publicistiky* (Bratislava 1982).

Pri prednáškovej činnosti SJS spolupracovala aj so *Slovenskou orientalistickou spoločnosťou pri SAV*. Významnými boli aj konferencie *O jazyku a štýle súčasnej slovenskej prózy* a *O jazyku a štýle detskej prózy* (obidve konferencie podstatne prispeli k zblíženiu jazykovedcov s literárnymi vedcami a spisovateľmi), ďalej vedecká konferencia *o pôvode a najstaršom vývine slovenčiny* či *o teórii spisovného jazyka*. Tu treba spomenúť aj spoluprácu SJS na medzinárodnom projekte lexikálnej synergetiky, predstavujúcom výskum dynamického rozvoja slovnjej zásoby a hľadanie zákonitostí tohto rozvoja, ktorý organizoval Jazykovedný ústav Ruhrskej univerzity v Bochume.

Okrem niekoľkodňových vedeckých konferencií spoločnosť organizuje aj kratšie podujatia, najmä jednoduchové *vedecké semináre*, z ktorých treba spomenúť vedecký seminár venovaný 90. výročiu narodenia profesora Jozefa Mistrika, ďalej seminár venovaný 150. výročiu narodenia Samuela Czambla, seminár venovaný Viktorovi Krupovi pri príležitosti jeho životného jubilea, vedecký seminár konaný pri príležitosti 100. výročia narodenia Henricha Bartka, medzinárodný vedecký seminár pri príležitosti 100. výročia narodenia univerzitného profesora Jozefa Štolca či Eugena Jónu, uskutočnil sa tiež vedecký seminár venovaný Milanovi Majtánovi a Jánovi Bosákovi.

V spolupráci s Jazykovedným ústavom L. Štúra spoločnosť úspešne rozvíjala aj *vedeckovýchovnú činnosť* – v rámci sekcie mladých lingvistov sa pod vedením prof. Jána Horeckého uskutočnilo 22 seminárov, ktoré navštevovali vedeckí aspiranti a iní mladí jazykovedci z JÚLŠ SAV a z bratislavských a mimobratislavských vysokých škôl. Na túto činnosť nadviazal výbor SJS v spolupráci s Katedrou slovenského jazyka Filozofickej fakulty UK prípravou *Kolokvia mladých jazykovedcov* ako prehliadky výskumných prác mladých lingvistov. Sledoval tým cieľ utvoriť priestor na informáciu o výskumnom zameraní a výskumných výsledkoch mladých jazykovedcov jednotlivých pracovísk, na generačnú výmenu názorov, ako aj na nadviazanie osobných odborných kontaktov (viac o kolokviu píšeme v kap. 1.5).

Čo sa týka *publikačnej* či *edičnej činnosti*, publikačným orgánom *Združenia slovenských jazykovedcov*, neskôr *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* bol zborník *Recueil linguistique de Bratislava*, ktorý začal vydávať už *Bratislavský lingvistický krúžok*. Kratší čas vychádzal *Informačný bulletin*, ktorý oboznamoval členov s novými jazykovednými publiká-

ciami, časopismi a článkami. Okrem toho spoločnosť vydávala aj niektoré iné materiály (napr. z výskumu hovorenej podoby spisovnej slovenčiny). Tézy vybraných prednášok, ktoré odznali v SJS, resp. v pobočkách, sa posielali na uverejnenie do *Jazykovedných aktualít*, informatívneho spravodajcu československých jazykovedcov, ktorý vydávalo *Jazykovedné združenie pri ČSAV* za spolupráce SJS. Od roku 1982 však spoločnosť začala vydávať informačné periodikum *Zápisník slovenského jazykovedca* (1982 – 1996), ktorý od r. 1996 vychádza pod názvom *Jazykovedný zápisník* až doteraz. Náplň bulletinu tvoria tézy prednášok v SJS, zoznamy prednášok za jednotlivé roky, príp. aj krátke informácie o pripravovaných jazykovedných konferenciách a sympóziách, ako aj upozornenia na nové publikácie slovenských jazykovedcov a zoznam členov SJS.

SJS má účasť aj na príprave cudzojazyčnej čítanky slovenskej jazykovedy (*Reader of Slovak Linguistics*), obsahujúcej výber z metodologickej závažných prác slovenských jazykovedcov z oblasti sémantiky.

Pod záštitou spoločnosti sa v minulosti v Nedelnej Pravde uverejňovali krátke príspevky v pravidelnej jazykovej rubrike *Slovenčina naša*. Nitrianska pobočka SJS takto obstarávala príspevky do rubriky *Hovoríme o slovenčine* v týždenníku Hlas Nitrianskeho okresu, členovia bansko-bystrickej pobočky SJS zapíňali rubriku *Stĺpček o jazyku* v krajskom denníku Smer, členovia prešovskej pobočky zasa rubriku *Kultúra rodnej reči* vo Východoslovenských novinách a v Prešovských novinách (*Slovenčina v praxi*).

Jednu zo svojich dôležitých úloh videl výbor SJS v dosiahnutí rehabilitácie prof. PhDr. Ľudovíta Nováka, DrSc., pričom za najvhodnejšiu formu morálnej rehabilitácie považoval udelenie titulu akademika SAV. V tomto zmysle – súbežne s podnetmi komisie pre nápravu krívd v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra a FF a PF UPJŠ – poslal výbor SJS list Predsedníctvu SAV ešte 18. 7. 1990. Predsedníctvo SAV na svojom 37. zasadnutí (30. 4. 1992) schválilo návrh na vymenovanie prof. PhDr. Ľudovíta Nováka, DrSc., za akademika SAV ako formu prinávratenia tohto titulu, ktorý mu bol navrhnutý pri založení SAVU.

Činnosť SJS usmerňuje *výbor a jeho predsedníctvo* v jednotlivých funkčných obdobiach v tomto zložení:

1. funkčné obdobie: 13. 6. 1972 – 21. 10. 1973
predseda Ján Horecký, podpredsedovia Jozef Štolc,
Rudolf Krajčovič, vedecký tajomník Milan Majtán,
hospodár Jozef Nižnanský

Prešov: predseda Juraj Furdík, tajomník Jozef Mlacek
Banská Bystrica: predsedníčka Božena Kovalová,
tajomníčka Elena Brixová
Trnava: predseda Ľudovít Novák, tajomník Ján Dubníček
Nitra: predseda Štefan Krištof, tajomníčka Drahomíra Mačurová

2. funkčné obdobie: 22. 10. 1973 – 21. 1. 1976
predseda Jozef Ružička, podpredsedovia Jozef Mistrík,
Ján Horecký, vedecký tajomník Milan Majtán,
hospodárka Marta Marsinová
Prešov: predseda Ľudovít Novák, tajomník Ján Sabol
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predseda Dezider Kollár, tajomníčka Gabriela
Gotthardová
Nitra: predseda Štefan Krištof, tajomníčka Kristína Zelinková
3. funkčné obdobie: 22. 1. 1976 – 23. 1. 1978
predseda Štefan Peciar, podpredsedovia Pavol Ondrus,
Jozef Ružička, vedecký tajomník Štefan Lipták, hospodárka
Elena Krasnovská
Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predseda Dezider Kollár, tajomníčka Gabriela
Gotthardová
Nitra: predseda Štefan Krištof, tajomník Jozef Madunický
4. funkčné obdobie: 24. 1. 1978 – 17. 2. 1980
predseda Štefan Peciar, podpredseda Pavol Ondrus,
vedecký tajomník Štefan Lipták, hospodárka Elena Krasnovská
Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predseda Ladislav Rybár, tajomníčka Gabriela
Gotthardová
Nitra: predseda Ján Oravec, tajomník Jozef Madunický
5. funkčné obdobie: 18. 2. 1980 – 15. 12. 1981
predseda Štefan Peciar, podpredsedovia Pavol Ondrus,
Jozef Ružička, vedecký tajomník Štefan Lipták,
hospodárka Elena Krasnovská

Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predseda Ladislav Rybár, tajomníčka Gabriela
Gotthardová
Nitra: predseda Ján Oravec, tajomník Ondrej Hábovčík

6. funkčné obdobie: 16. 12. 1981 – 13. 12. 1984
predseda Jozef Mistrik, podpredsedovia Ján Kačala,
Eugénia Bajzíková, vedecký tajomník Jozef Mlacek,
hospodárka Katarína Matějová
Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predseda Ladislav Rybár, tajomníčka Gabriela
Gotthardová
Nitra: predseda Ján Oravec, tajomník Ondrej Hábovčík
7. funkčné obdobie: 14. 12. 1984 – 8. 12. 1987
predseda Jozef Mistrik, podpredsedovia Ján Kačala,
Eugénia Bajzíková, vedecký tajomník Jozef Mlacek,
hospodárka Katarína Hegerová
Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomník Emil Tvrdoň
Trnava: predsedníčka Gabriela Gotthardová, tajomníčka Marta
Bugárová
Nitra: predseda Ján Oravec, tajomník Ondrej Hábovčík
8. funkčné obdobie: 9. 12. 1987 – 11. 4. 1990
predseda Jozef Mistrik, podpredsedovia Ján Kačala,
Eugénia Bajzíková, vedecký tajomník Peter Ďurčo,
hospodárka Katarína Hegerová
Prešov: predseda Ján Sabol, tajomníčka Júlia Kriššáková-Du-
dášová
Banská Bystrica: predseda Ján Findra, tajomníčka Jana
Klincková
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková, tajomník Tibor Žilka
9. funkčné obdobie: 12. 4. 1990 – 28. 5. 1992
predsedníčka Klára Buzássyová, podpredsedovia Milan Majtán,
Ján Sabol, Pavol Žigo, vedecká tajomníčka Mira Nábělková,

hospodárka Sibyla Mislovičová
Prešov: predseda Juraj Furdík
Banská Bystrica: predseda Ján Findra
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková

10. funkčné obdobie: 29. 5. 1992 – 17. 5. 1994
predseda Ivor Ripka, podpredsedovia Milan Majtán, Ján Sabol,
Jozef Mlacek, vedecká tajomníčka Mira Nábělková,
hospodárka Sibyla Mislovičová
Prešov: predseda Juraj Furdík
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková
11. funkčné obdobie: 18. 5. 1994 – 15. 10. 1996
predseda Ivor Ripka, podpredsedovia Juraj Dolník, Adriana
Ferenčková, Pavol Žigo, vedecká tajomníčka Mira Nábělková,
hospodárka Ľubica Balážová
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková
12. funkčné obdobie: 16. 10. 1996 – 22. 9. 1998
predseda Slavomír Ondrejovič, podpredsedovia Ivor Ripka,
Milan Majtán, Vladimír Patráš, vedecká tajomníčka Alexandra
Rajčanová, hospodárka Ľubica Balážová
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková
13. funkčné obdobie: 23. 9. 1998 – 19. 10. 2000
predseda Slavomír Ondrejovič, podpredsedovia Ivor Ripka,
Milan Majtán, Vladimír Patráš, vedecká tajomníčka
Jana Wachtarczyková, hospodárka Ľubica Balážová
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predsedníčka Ema Krošláková
14. funkčné obdobie: 20. 10. 2000 – 12. 11. 2003
predseda Slavomír Ondrejovič, podpredseda Ivor Ripka, vedec-

---

ká tajomníčka Jana Wachtarczyková (do r. 2001),
Mária Šimková (od r. 2001), hospodárka Monika Koncová
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predseda Ľubomír Kralčák

15. funkčné obdobie: 13. 11. 2003 – 14. 12. 2005
predseda Miroslav Dudok, podpredsedovia Slavomír
Ondrejovič, Ivor Ripka, Viktor Krupa, vedecká tajomníčka
Gabriela Múcsková, hospodárka Andrea Rafayová (do r. 2004),
Bronislava Holičová (od r. 2004)
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predseda Ľubomír Kralčák
Ružomberok: Jozef Mlacek
16. funkčné obdobie: 15. 12. 2005 – 17. 10. 2007
predseda Ján Bosák, podpredseda Slavomír Ondrejovič,
tajomníčka Gabriela Múcsková, hospodárka Bronislava Holičová
Prešov: predseda Ján Sabol
Banská Bystrica: predsedníčka Jana Klincková
Nitra: predsedníčka Renáta Hlavatá
Ružomberok: predseda Jozef Mlacek
17. funkčné obdobie: 18. 10. 2007 – 15. 10. 2009
predseda Ján Bosák, podpredseda Slavomír Ondrejovič,
tajomníčka Gabriela Múcsková, hospodárka Bronislava
Chocholová
Prešov: predsedníčka Daniela Slančová
Banská Bystrica: predseda Jaromír Krško
Nitra: predsedníčka Renáta Hlavatá
Ružomberok: predseda Jozef Mlacek
Trnava: predsedníčka Emília Nemcová
18. funkčné obdobie: 16. 10. 2009 – 15. 11. 2011
predsedníčka Adriana Ferenčíková, podpredsedovia Slavomír
Ondrejovič, Gabriela Múcsková, tajomníčky Daniela Majchráková,
Anna Ramšáková, hospodárka Bronislava Chocholová
Prešov: predsedníčka Daniela Slančová

Banská Bystrica: predseda Jaromír Krško
Nitra: predsedníčka Renáta Hlavatá
Ružomberok: predseda Jozef Mlacek
Trnava: predsedníčka Emília Nemcová

19. funkčné obdobie: 16. 11. 2011 – 24. 10. 2013
predsedníčka Adriana Ferenčíková, podpredsedovia Slavomír Ondrejovič, Gabriela Múcsková (do r. 2012), Bronislava Chocholová (od r. 2012), tajomníčka Anna Ramšáková, hospodárka Daniela Majchráková
Prešov: predsedníčka Daniela Slančová, tajomníčka Mária Imrichová
Banská Bystrica: predseda Jaromír Krško
Nitra: predsedníčka Renáta Hlavatá
Ružomberok: predseda Jozef Mlacek
Trnava: predsedníčka Emília Nemcová

20. funkčné obdobie: od 25. 10. 2013
predsedníčka Adriana Ferenčíková, podpredsedovia Slavomír Ondrejovič, Bronislava Chocholová, tajomníčka Katarína Gajdošová, hospodárka Daniela Majchráková
Prešov: predsedníčka Daniela Slančová, tajomníčka Mária Imrichová
Banská Bystrica: predsedníčka Lujza Urbancová
Nitra: predsedníčka Renáta Hlavatá
Ružomberok: predseda Jozef Mlacek, tajomníčka Dana Baláková
Trnava: predseda Ľubomír Rendár

1.4. Výbor *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* vedený Jozefom Mistríkom sa v roku 1988 rozhodol organizovať *celoslovenské stretnutia jazykovedcov*, ktoré by širším a aktuálnym tematickým zameraním boli prítlačivé pre široký okruh lingvistov a ktoré by „prírodným“ situovaním s možnosťou sprievodných výletov a prechádzkovo-turistických chvíľ poskytovali VARIABILNÉ priestory aj na neakademické stretnutia a rozhovory. V priebehu desaťročia od roku 1988 do roku 1998 sa takýchto stretnutí uskutočnilo sedem. Pôvodnú koncepciu podujatia s ročnou periodicitou sa podarilo zachovať prvých päť rokov – k dvom prvým ročníkom na Donovaloch sa v spomienkach okrem prednášok

a diskusií v chate Cestných stavieb viažu aj obrazy rozprávania a spevu pri ohníku či pešie vychádzky po horských hrebeňoch. Aj ďalšie tri stretnutia mali ešte „výjazdový“ charakter, hoci menej prírodného rázu, šieste a siedme stretnutie sa už konali v Bratislave – šieste ako „prídavok“ valného zhromaždenia SJS pri SAV, siedme, pôvodne plánované veľkorysejšie, napokon ako jednodňový seminár. Každé z uskutočnených stretnutí, ktoré sa síce volajú „celoslovenské“, no medzi ktorých účastníkmi nechýbali ani zahraniční lingvisti, malo svojskú atmosféru a znamenalo prínos k reflektovaniu, resp. riešeniu nastolenej problematiky. Podujatia boli organizované v spolupráci s Jazykovedným ústavom L. Štúra SAV (donovalské a bystrické aj s banskobystričskou pedagogickou fakultou, po zmene s Univerzitou Mateja Bela).

Prvý zo seminárov (25. – 26. 6. 1988 Donovaly) s názvom *Súčasný stav a úlohy slovenskej slovakistiky a slavistiky* bol venovaný aj 125. výročiu založenia Matice slovenskej (vystúpenia E. Jónu, J. Kačalu, J. Doruľu a J. Sabola, ktoré predstavovali úvod do diskusie na tomto podujatí, boli uverejnené v *Kultúre slova*, 23, 1989, s. 3 – 31). Tézy príspevkov boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 7, 1988, č. 4, s. 14 – 22.

Druhý seminár, venovaný téme *Jazyk a umelecká literatúra* (9. – 10. 6. 1989 Donovaly), organizoval výbor SJS ako stretnutie jazykovedcov so spisovateľmi, prekladateľmi a literárnymi teoretikmi so zámerom podnieť diskusiu o aktuálnych otázkach jazyka a štýlu umeleckej literatúry, o súčasnom stave lingvistickej a literárnovednej (aj vlastnej autorskej a prekladateľskej) reflexie jazyka pôvodnej a prekladovej tvorby. Hoci sa z 20 pozvaných hostí z „literárnej strany“ na seminári zúčastnili len traja (Bohuslav Hečko, Stanislav Rakús, Ján Štrasser), možno ho hodnotiť ako užitočné podujatie. Správa o podujatí bola publikovaná v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 9, 1990, č. 2, s. 1 – 4.

Tretie celoslovenské stretnutie jazykovedcov sa uskutočnilo v dňoch 5. – 6. 12. 1990 v DVP SAV v Smoleniciach. Jeho hlavnou náplňou bol seminár *Súčasný pohyb v toponymii*, venovaný aktuálnej otázke premenúvania miest, obcí a ich častí. Vzhľadom na jeho interdisciplinárny charakter (historický, etnografický, právny aspekt) sa na seminári zúčastnili aj viacerí pracovníci Historického, Národopisného a Filozofického ústavu SAV, Ministerstva vnútra SR, Ústavu pre jazyk český ČSAV a Archívu hl. mesta Prahy. Na tomto smolenickom stretnutí si SJS pripomenula aj 70. narodeniny doc. PhDr. Vincenta Blanára, DrSc., zakladateľskej osobnosti slovenskej onomastiky. Správa o podujatí, tézy prí-

spevkov a závery stretnutia boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 10, 1991, č. 1 a 2, s. 1 – 12.

V dňoch 1. – 2. októbra 1991 sa v Modre-Piesku konalo 4. celoslovenské stretnutie jazykovedcov s názvom *Súčasná slovensko-inojazyčná lexikografia*, ktorého hlavnou náplňou bol lexikografický seminár o dvojjazyčnej lexikografii predstavujúcej aktuálnu tému v súčasnej situácii zintenzívnených medzinárodných kontaktov. Jeho cieľom bolo sprostredkovať kontakt autorských kolektívov a výmenu informácií o príprave slovensko-inojazyčných a inojazyčno-slovenských slovníkových diel vznikajúcich u nás i v zahraničí. Správa o podujatí a tézy príspevkov boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 10, 1991, č. 3 a 4, s. 26 – 36.

Na 3. – 4. septembra 1992 v spolupráci s Fakultou humanitných a prírodných vied Univerzity Mateja Bela a Jazykovedným ústavom L. Štúra pripravila spoločnosť 5. celoslovenské stretnutie jazykovedcov so seminárom na tému *100 rokov areálovej lingvistiky*. Podujatie konané v Banskej Bystrici malo príťažlivú náplň a zaujímavý priebeh. Odznelo na ňom 11 príspevkov o dokončených aj rozpracovaných projektoch areálovej lingvistiky, dve prednášky sa týkali areálového zachytenia slovenčiny v zahraničí – na území Maďarska a na území bývalej Juho-slávie, vo Vojvodine a v Slavónii. Diskutovalo sa o prínose jednotlivých lingvistických osobností k rozvoju areálovej lingvistiky, o dosiahnutých výsledkoch, perspektívnych úlohách a ich zabezpečení. Správa o podujatí a tézy príspevkov boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 11, 1992, č. 1 – 4, s. 11 – 26.

Šieste celoslovenské stretnutie jazykovedcov (máj 1994) na tému *Lexikológia a lexikografia v synchronickom a diachronickom aspekte* sa konalo po ročnej prestávke, prvý raz ako súčasť valného zhromaždenia SJS a v Bratislave – nie ako „výjazdový seminár“. Jeho cieľom bolo spoločne posúdiť a prediskutovať aktuálnu problematiku súvisiacu s komplexným výskumom a opisom slovnej zásoby slovenčiny. Pri koncipovaní programu sa vychádzalo predovšetkým z vedeckej aj spoločenskej aktuálnosti zvolenej tematiky v súčasnosti, z výskumných plánov jazykovedných pracovísk i jednotlivých bádateľov. Na podujatí odznelo 12 príspevkov. V prvom bloku sa predstavili pripravované, resp. začínané lexikografické projekty – slovník súčasného slovenského jazyka, systémový slovník slovenčiny, valenčný slovník, morfológický slovník slovenského jazyka, bernalákovský slovník a slovník slovenských terénnych názvov. V zásade išlo o predstavenie teoreticko-metodologických

východísk projektov, o priblíženie zvolenej koncepcie lexikografických diel. V druhom bloku odznali referáty približujúce problematiku vzťahu teórie a praxe či koncepcie a realizácie (v rozličnom stupni) rozpracovaných projektov, a to najmä *Slovníka slovenských nárečí*, *Synonymického slovníka slovenčiny* a *Historického slovníka slovenského jazyka*. Súčasťou druhého bloku boli aj referáty venované počítačovej „podpore“ lexikografických diel a rozvíjaniu lexiky cudzincov. Správa o podujatí a tézy príspevkov boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 13, 1994, č. 1 – 4, s. 11 – 38.

Siedme stretnutie sa konalo v októbri 1995 v Bratislave pod názvom *Teritoriálne a sociálne aspekty výskumu národného jazyka*. Správa o podujatí a tézy príspevkov boli publikované v *Zápisníku slovenského jazykovedca* 14, 1995, č. 1 – 4, s. 7 – 19. Texty príspevkov vyšli v zborníku *Sociolingvistika a areálová lingvistika. Sociolinguistica Slovaca 2* (Ed. S. Ondrejovič. Bratislava: Veda 1996).

Ôsme celoslovenské stretnutie jazykovedcov prebiehalo ako medzinárodná konferencia *Mesto a jeho jazyk* a uskutočnilo sa v priestoroch Primaciálneho paláca v Bratislave v dňoch 22. 9. – 24. 9. 1998. Texty príspevkov vyšli v zborníku *Mesto a jeho jazyk. Sociolinguistica Slovaca 5* (Ed. S. Ondrejovič. Bratislava: Veda 2000).

Po niekoľkoročnej odmlke spoločnosť na tradíciu týchto stretnutí nadviazala a v roku 2007, 2011 a 2013 sa opäť konali „výjazdové“ celoslovenské stretnutia jazykovedcov v Častej-Papierničke. Nešlo pritom o monotematické stretnutia, cieľom bolo skôr zlepšiť vzájomnú informovanosť členov našej jazykovednej obce o výskumných projektoch, publikovaných i pripravovaných prácach a iných aktivitách našich slovakistických pracovísk. Aktuálne výskumné projekty a aktivity jednotlivých pracovísk sa predstavujú formou prednášok alebo prezentácií (posterov), pričom priestor je aj na propagáciu publikovaných lingvistických prác a vysokoškolských učebníc. Toto podujatie má veľký úspech a pozitívny ohlas od väčšiny slovakistických pracovísk na Slovensku.

1.5. Od roku 1991 začala slovenská jazykovedná spoločnosť na základe rozhodnutia výboru organizovať každoročne *kolokviá mladých jazykovedcov*, ktoré sa v priebehu rokov vykrištaližovali na podujatie so špecifickým vnútro- aj medzinárodným postavením. Idea kolokvia mladých jazykovedcov sa odvíjala od pozitívnej viacročnej tradície súťaží mladých vedeckých pracovníkov, organizovaných v osemdesiatych rokoch minulého storočia v rámci ústavov SAV, pričom kolokvium pripra-

vované jazykovednou spoločnosťou sledovalo niekoľko širších cieľov – v rámci netematizovaného podujatia pripraviť priestor na spoznávanie mladých kolegov a ich pracovného zamerania v rámci slovenského lingvistikého priestoru, t. j. dať šancu mladým výskumníkom z vysokých škôl a akadémii vied predstaviť si navzájom svoje práce (či už časti dizertácií alebo konkrétne len na podujatie pripravené príspevky) a spoznať tak relatívne skoro pri vstupe do odboru kde kto čo a ako robí, príp. bude robiť, komunikovať navzájom, nadobudnúť bezprostredne a aj do ďalších rokov dôležité osobné kontakty, potenciálne zabezpečujúce – z iného zorného uhla – aj (v minulých obdobiach nie vždy optimálnu) spoluprácu slovenských jazykovedných pracovísk.

V zámere podujatia bolo pozvať do tohto „komunikačného“ priestoru nielen slovakistov, ale aj mladých predstaviteľov iných filológií a – so zreteľom na potrebu orientácie nielen v úzkom okruhu vlastného zamerania – aj mladých vedcov blízkych, resp. styčných disciplín, t. j. dať kolokviu istý multidisciplinárny rozmer s predstavou vítanej prípadnej interdisciplinarity. Ďalším z cieľov bolo – v záujme rozvoja zahraničnej slovakistiky – prizývať mladých zahraničných slovakistov, medzi nimi špeciálne aj mladých výskumných pracovníkov s prostredia zahraničných slovenských enkláv. Spoznávaciu medzinárodnú dimenziu podujatia mohli a mali posilňovať mladí zahraniční vedci rozličného zamerania.

Pri príprave takejto koncepcie kolokvia nebolo spočiatku zrejmé, či si nájde adresátov a ako sa bude vyvíjať. Idea kolokvia sa vtedy stretla aj s odmietavými názormi opretými o predstavu nezmyselnosti organizovania netematizovaného odborného podujatia na generačnom základe. Uskutočnené ročníky (organizované v spolupráci s Jazykovedným ústavom Ľ. Štúra SAV, v niektorých rokoch s Filozofickou fakultou UK v Bratislave, Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, Prešovskou univerzitou v Prešove, Katolíckou univerzitou v Ružomberku, Trnavskou univerzitou v Trnave, Univerzitou Cyrila a Metoda v Trnave či s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre) so stále narastajúcim počtom účastníkov zo Slovenska aj zo zahraničia (do tejto kolónky sa v priebehu času zaraďujú aj predsa „nestrácajúci sa“ mladí českí kolegovia) však ukázali, že na takéto podujatie existovala istá objektívna spoločenská objednávka, pričom za pozitívum možno považovať, zrejme, aj „žáner“ jeho organizácie: spočiatku dvojdnové, neskôr trojdňové stretnutie v prostredí horskej chaty (v lokalite Modra-Piesok, po väčšinu rokov v chate Univerzity Komenského, neskôr pod záštitou jednot-

livých pobočiek na rôznych miestach Slovenska), priestor na diskusiu v rámci pracovných zasadnutí aj v čase prechádzok a večerných spoločenských posedení, každoročná odborne aj ľudsky nezanedbateľná prítomnosť viacerých „štátutárne už nie mladých“ kolegov (za všetkých možno spomenúť najmä profesora Horeckého, ktorý sa na podujatiach zúčastňoval vlastne až dvakrát – aj priamo, aj nad textami príspevkov ako recenzent zborníkov z kolokvia), špecifická priateľská atmosféra...

Tematická pestrosť príspevkov, ktorú sa každoročne darí usporiadať do blokov (v ostatných rokoch dokonca do sekcií, keďže kolokvialistov rokmi pribudlo) a uložiť pritom nezriedka do nečakaných a svojím spôsobom neštandardných súvislostí, odráža aj názov periodika VARIA, ktoré sa z relatívne tenkého zborníčka príspevkov rozrástlo na rad čoraz hrubších zväzkov (autorstvo pomenovania zborníka, ktorý prvý raz vyšiel za spoločnosťového predsedníctva K. Buzássyovej, nech zostane späť s lingvisticko-básnickým tandemom Klára Buzássyová – Ján Buzássy). Vzhľadom na šedivostriebristú farbu obálky a nezanedbateľné obsahové súvislosti (veď odborné a vzťahové zisky kolokvia organizovaného jazykovednou spoločnosťou by v mladej lingvistickej – a nielen lingvistickej – societe nemali mať zanedbateľný charakter) nazval Slavomír Ondrejovič s milou poetickou licenciou zväzky zborníčka VARIA „rodinným striebrom“ *Slovenskej jazykovednej spoločnosti*.

Ak by sme mali uviesť niekoľko čísel, doteraz sa zorganizovalo dvadsaťtri kolokvií mladých jazykovedcov, pričom organizátorstvo si na rozdiel od prvých ročníkov konaných len neďaleko Bratislavy, v Modre-Piesku, za ostatných desať rokov ako štafetu odovzdávajú s bratislavským ústredím aj jednotlivé pobočky SJS. Okrem účastníkov zo Slovenska sa na ňom už tradične zúčastňujú aj zahraniční „kolokvialisti“, a to najmä z Česka, Poľska, Maďarska, zo Srbska, z Chorvátska či Rumunska. Výstupom z jednotlivých ročníkov kolokvií sú už spomínané zborníky VARIA, ktorých doteraz vyšlo dvadsaťjeden.

1.6. Aktuálne informácie nielen o podujatiach možno nájsť na webovej stránke *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* <http://www.juls.savba.sk/sjs/>.

2. Správy o činnosti a o valných zhromaždeniach *Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV a Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*

Z činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV bolo založené na valnom zhromaždení slovenských jazykovedcov **4. marca 1957**. Je to samostatná odbočka celoštátnej vedeckej spoločnosti Jazykovedného združenia pri ČSAV. Ako každá vedecká spoločnosť i Združenie slovenských jazykovedcov má svoje stanovy a rámcový program. Podľa rámcového programu Združenie slovenských jazykovedcov má najmä v rámci prednášok a diskusií riešiť najdôležitejšie otázky týkajúce sa všetkých oblastí slovenskej jazykovedy. Prácu usmerňuje výbor; na prvé obdobie bol na zakladajúcom valnom zhromaždení zvolený v takomto zložení:

predseda: univ. prof. PhDr. Ján Stanislav

podpredseda: doc. PhDr. Jozef Ružička

tajomník: PhDr. Rudolf Krajčovič

hospodár: PhDr. Gejza Horák

členovia výboru: akademik Ján Bakoš, univ. prof. PhDr. Eugen Paulíny,

riaditeľ Ústavu slovenského jazyka SAV PhDr. Štefan Peciar, doc. PhDr.

Vincent Blanár

revízori: PhDr. Ján Horecký, prof. PhDr. Jozef Štolc (náhradníci: prof.

PhDr. Eugen Jóna, doc. PhDr. Ľubomír Ďurovič, doc. PhDr. Štefan Tó-

bik a PhDr. František Miko)

Združenie slovenských jazykovedcov od svojho založenia pracuje systematicky a úzko spolupracuje s Jazykovedným združením pri ČSAV v Prahe a v Brne. K 1. 7.1959 sa spolu konalo 37 diskusných večerov. Prednášky odzneli v takomto poradí a s týmito témami (pozn.: pri prednáškach, ktoré už boli publikované, v zátvorkách sa uvádzajú príslušné bibliografické údaje):

1957

4. marca univ. prof. PhDr. J. Stanislav: *Slovenské prvky v staročeských pamiatkach. (Zur Frage der Slowazismen in den alttschechischen Denkmälern, Zeitschrift für Slawistik I, 1956, 58 – 70; II, 1957, 37 – 51)*
18. marca doc. PhDr. J. Ružička: *K problému pomocných slovíes. (Slovenská reč XXII, 1957, 269 – 281)*
1. apríla univ. prof. PhDr. E. Pauliny: *Dve staročeské pamiatky slovenského pôvodu zo 14. storočia*
15. apríla doc. PhDr. V. Blanár: *Problematika pričlenenia. (Príznakové a bezpríznakové pripájanie v stavbe vety, Ezikovedski izsledovanija v čest na akademik Štefan Mladenov, Sofia 1957, 393 – 401)*
29. apríla doc. PhDr. R. Auty (Cambridge): *Niektoré problémy vývinu slovanských spisovných jazykov. (Slavia XXVII, 1958, 161 – 170)*
13. mája PhDr. J. Horecký: *O systéme v slovnej zásobe. (Jazykovedné štúdie III, 1958, 5 – 18)*
27. mája Š. Koperdan: *O tvorení substantív a adjektív od miestopisných názvov. (Jazykovedné štúdie III, 1958, 83 – 106)*
10. júna prof. PhDr. E. Jóna: *Predmet a metóda dejín spisovného jazyka. (Spisovný jazyk a jeho dejiny, Slovenská reč XXII, 1957, 327 – 334)*
24. júna PhDr. G. Horák: *Využitie slovesnej kategórie osoby. (Jazykovedné štúdie III, 1958, 139 – 176)*
14. októbra PhDr. J. Horecký: *Otázky medzinárodnej slovanskej terminológie. (Československé prednášky pro IV. mezinárodní sjezd slavistů v Moskvě, Praha 1958, 97 – 107)*
4. novembra univ. prof. PhDr. E. Pauliny: *VIII. medzinárodný lingvistický sjezd v Oslo*
11. novembra univ. prof. PhDr. J. Stanislav: *Význam ruskej a sovietskej jazykovedy pre slovenskú slavistiku*; doc. PhDr. V. Schwanzer: *Význam sovietskej jazykovedy pre moderné filológie u nás (prednášky v rámci 40. výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie)*
25. novembra akademik W. Doroszewski (Varšava): *Základná problematika tvorenia slov*
9. decembra univ. prof. PhDr. E. Pauliny: *Význam bilingvizmu pre*

dejiny slovenského jazyka. (Československé přednášky pro IV. mezinárodní sjezd slavistů v Moskvě, Praha 1958, 37 – 45).

1958

27. januára doc. PhDr. P. Ondrus: *K otázke jazykového krízenia a miešania*. (Sborník Filozofickej fakulty UK v Bratislave, X, 1958, 66 – 77)
17. februára doc. PhDr. J. Šimko: *Materiály VIII. medzinárodného lingvistického sjazdu v Oslo*. (Časť publikovaná v prehľade *Pohľady na súčasnú americkú jazykovedu*, Sborník Filozofickej fakulty UK v Bratislave X, 1958, 134 – 140)
3. marca PhDr. Š. Ondruš: *Machkov etymologický slovník z hľadiska súčasného stavu slavistiky a indoeuropeistiky*. (Nad *Etymologickým slovníkom jazyka českého a slovenského*, Jazykovedný časopis IX, 1958, 144 – 162)
31. marca PhDr. A. Habovštiak: *Diferenciácia oravských nárečí a kolonizácia*. (*Diferenciácia oravských nárečí vo svetle kolonizačných prúdov*, Jazykovedný časopis IX, 1958, 117 – 138)
21. apríla PhDr. V. Budovičová: *Štrukturálna analýza významovej stránky adjektív*
19. mája doc. PhDr. L. Ďurovič: *Z problematiky súvetia*
2. júna doc. PhDr. J. Bauer: *Vplyv latinčiny na syntax slovenských jazykov*. (*Vliv řečtiny a latiny na vývoj syntaktické stavby slovanských jazyku*, Československé přednášky pro IV. mezinárodní sjezd slavistů v Moskvě, Praha 1958, 73 – 95)
16. júna doc. PhDr. V. Blanár: *O metóde slovenskej historickej lexikológie*
3. novembra PhDr. Š. Peciar: *IV. medzinárodný slavistický sjazd v Moskve*
17. novembra PhDr. J. Horecký: *O slovo tvornej sústave slovenčiny*
31. novembra PhDr. J. Garaj: *O pôvode Čechov a Slovákov*. (*Začiatky slovanského osídlenia nášho územia*, Naša veda VI, 1959, 159 – 164).

1959

5. januára doc. PhDr. L. Ďurovič: *K otázke vokalického fonologického systému v ruštine*

12. januára akademik F. Trávníček: *Aktuálne vetné členenie a slovosled*
26. januára PhDr. B. Valehrach: *Teória znaku. (Niektoré otázky vzťahu jazyka a poznania, Slovenský filozofický časopis XIII, 1958, 5 – 16; 118 – 128)*
9. februára prof. PhDr. J. Štolc: *Problémy celoslovenského atlasu*
23. februára univ. prof. PhDr. M. Okál: *Problémy prekladania poézie z klasických literatúr*
2. marca univ. prof. PhDr. A. V. Isačenko: *Vid a slovesný spôsob v slovanských jazykoch*
6. apríla V. Uhlár: *O slovenskej vetnej melódii. (O vetnej melódii v slovenčine, Slovenská reč XXIII, 1958, 313 – 347)*
27. apríla doc. PhDr. J. Ružička: *Zvratné sloveso*
11. mája doc. PhDr. M. Komárek: *Základné metodologické otázky historickej fonológie*
17. júna univ. prof. PhDr. V. Machek: *O tzv. baudouinovskej palatalizácii v slovančine a baltčine*

R. Krajčovič

Zpráva o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Združenie slovenských jazykovedcov pri Slovenskej akadémii vied bolo založené dňa 4. marca 1957. Na ďalšie funkčné obdobie bol na valnom zhromaždení dňa **7. marca 1960** zvolený nový výbor v tomto zložení:

predseda: univ. prof. PhDr. J. Stanislav, DrSc.;

podpredseda: univ. doc. PhDr. J. Ružička, DrSc.;

tajomník: univ. doc. PhDr. P. Ondrus, CSc.;

hospodár: PhDr. G. Horák, CSc.;

členovia výboru: univ. prof. PhDr. E. Pauliny, DrSc., PhDr. Š. Peciar, riaditeľ Ústavu slovenského jazyka SAV, univ. doc. PhDr. L. Ďurovič, CSc., univ. doc. PhDr. Š. Tóbiš;

revízori: univ. prof. PhDr. J. Štolc, CSc., PhDr. J. Horecký, CSc.;

náhradníci: univ. prof. PhDr. E. Jóna, CSc., univ. doc. PhDr. V. Blanár, CSc., PhDr. R. Krajčovič, CSc., PhDr. F. Miko, CSc.

Výbor usmerňuje pravidelnú činnosť Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV. Na svojej schôdzke dňa 26. januára 1961 navrhol zria-

diť pri príležitosti osláv P. J. Šafárika odbočku Združenia slovenských jazykovedcov v Prešove. Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV spolupracovalo so Združením jazykovedcov pri ČSAV v Prahe a s jeho odbočkou v Brne. V tomto období prehĺbi spoluprácu s Krúžkom moderných filológií, ako i styk s Československým rozhlasom, Sväzom slovenských spisovateľov a inými ustanovizňami. Od 19. októbra 1959 (zprávu o prednáškach v období od 4. marca 1957 do 17. júna 1959 podal R. Krajčovič v SR 24, 1959, 378 – 379) boli v Združení tieto prednášky (pozn.: pri prednáškach, ktoré už boli publikované, v zátvorkách sa uvádzajú príslušné bibliografické údaje):

1959

- 19. októbra univ. doc. PhDr. J. Ružička: *Referát o jazykovednej konferencii v Erfurte. (Medzinárodné sympóziu „Zeichen und System der Sprache“, Jazykovedný časopis 11, 1960, 79 – 82)*
- 9. novembra V. Latta: *Fonologický systém zakarpatských ukrajinských nárečí (Фонологические системы украинских говоров Восточной Словакии. Dukla 9, 1961, 104 – 110)*
- 23. novembra Mgr. Z. Topolińska (Varšava): *Charakteristika kašubských nárečí*
- 7. decembra univ. prof. PhDr. J. Stanislav: *O rusko-slovenských vzťahoch*

1960

- 25. januára PhDr. J. Garaj: *Rozbor Popisu Bavorského geografa*
- 8. februára V. Latta: *Problematika rozhrania ukrajinských a slovenských nárečí*
- 7. marca PhDr. J. Oravec: *Triedenie genitívnych prívlastkov. (Prívlastok v genitíve, Jazykovedný časopis 12, 1961, 71 – 88)*
- 19. marca univ. prof. Pavle Ivić (Nový Sad): *Srbochorvátske nárečia a práca na nárečovom atlase*
- 11. apríla univ. prof. PhDr. K. Horálek: *O monologických (sekundárných) funkciách jazyka. (K otázce tzv. vedlejších jazykových funkcí, Slovo a slovesnost 21, 1960, 4 – 7)*
- 25. apríla univ. prof. PhDr. E. Pauliny: *Právna a štátna terminológia veľkomoravská*

16. mája univ. doc. PhDr. J. Ružička: *Výpoved' a veta*
 30. mája PhDr. F. Miko: *Z problematiky prísloviak. (K problematike prísloviak, Jazykovedný časopis 12, 1961, 10 – 23)*
 13. júna PhDr. J. Horecký: *Morfematická štruktúra slovenského slova*
 26. septembra PhDr. M. Šalingová: *Konferencia o poetike a štylistike vo Varšave. (Medzinárodná konferencia o poetike vo Varšave, Slovenská literatúra 8, 1961, 236 – 241)*
 17. októbra univ. doc. PhDr. J. Ružička: *Z problematiky slovných druhov. (Zo základnej problematiky slovných druhov, Slovenská reč 26, 1961, 65 – 84)*
 25. októbra univ. doc. PhDr. P. Király (Budapešť): *Charakteristika nárečia Slovenského Komlóša (v Maďarskej ľudovej republike)*
 7. novembra PhDr. A. Habovštiak: *Vplyv valašskej kolonizácie na stredoslovenské nárečia*

1961

13. februára J. Mistrík: *Niektoré otázky slovosledu v slovenčine*
 27. februára PhDr. J. Oravec: *Z problematiky zámen*
 13. marca PhDr. G. Horák: *Problematika slovenských čísloviek*
 10. apríla univ. doc. PhDr. J. Ružička: *Veta a sloveso*
 24. apríla G. Altmann – V. Krupa: *Sémantická analýza systému indonézskych osobných zámen*
 11. mája univ. doc. PhDr. Š. Tóbiš: *O jazyku P. J. Šafárika*
 22. mája I. Kotulič: *Vývin vokalického systému východoslovenských nárečí*
 26. mája univ. prof. PhDr. B. Sulán: *Vzťah medzi hláskovou podobou a významom slova*
 12. júna PhDr. R. Mrázek: *Vetné schémy v spisovnej češtine*

Zpráva o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

V uplynulom funkčnom období sa Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV sústreďovalo na prednáškovú činnosť. Od **18. septembra 1961 do 17. decembra 1962** (zprávu za predchádzajúce obdobie pozri v SR 27, 1962, 120 – 121) boli v Združení tieto prednášky:

1961

18. septembra prof. PhDr. E. Pauliny: *Z historickej fonológie*
2. októbra PhDr. J. Horecký: *Morfematická štruktúra slovenčiny*
9. októbra prof. PhDr. K. Horálek: *Teória binárnych protikladov*
30. októbra prof. PhDr. V. Skalička: *Problémy štruktúry morfológie a syntaxe*
20. novembra prof. PhDr. E. Jóna: *Začiatky slovenského purizmu*
4. decembra PhDr. V. Budovičová: *K teórii významu*
11. decembra doc. PhDr. F. Kopečný: *Podstata slovesného vid*

1962

12. februára doc. PhDr. Ľ. Ďurovič: *Z porovnávacieho slovanského slovníka*
5. marca doc. PhDr. M. Komárek: *K poňatiu paradigmatickej v synchronickej gramatike*
7. marca prof. PhDr. B. Trnka: *Teória jazykového znaku*
9. marca prof. PhDr. J. Bělič: *Z problematiky mestského jazyka*
12. marca doc. PhDr. M. Romportl: *Akustické koreláty fonologických dištingtívnych vlastností*
14. mája PhDr. A. Skaličková: *Otázka hraníc slabiky z hľadiska identifikácie hlások*
28. mája PhDr. R. Zimek: *Spona a sponové slovesá*
4. júna PhDr. P. Novák: *Syntaktická analýza z hľadiska strojového prekladu*
11. júna PhDr. J. Liška: *Chyby reči*
17. septembra PhDr. J. Horecký: *Štatistická štruktúra slovotvorného modelu*
22. októbra V. Latta: *Niektoré otázky z regionálneho nárečového atlasu*
25. októbra doc. PhDr. F. Daneš: *Informácie o IX. medzinárodnom lingvistickom kongrese v USA*
9. novembra doc. PhDr. G. Mihaila (Bukurešť): *Slovanské slová v rumunčine v svetle rumunského jazykového atlasu*
23. novembra prof. PhDr. K. Ammer (Halle): *Štruktúrna analýza nemčiny*
26. novembra prof. PhDr. B. Sulán (Debrecín): *Z výskumu argotu v strednej Európe*
10. decembra PhDr. J. Štindlová: *Automatizácia a mechanizácia v jazykovednej práci*
17. decembra PhDr. F. Miko: *Gramatická forma prísloviek*

1963

21. januára prof. PhDr. V. Skalička: *Problémy vidu*
 18. februára prof. PhDr. A. Jedlička: *K problematike normy a kodifikácie spisovného jazyka*
 11. marca doc. PhDr. Ľ. Ďurovič: *Fonologická interpretácia ruských neprízvučných vokálov*
 22. apríla prof. PhDr. E. Pauliny: *Z problematiky jazykových štýlov*
 13. mája prof. PhDr. E. Jóna: *K výskumu slovnej zásoby slovenčiny a k jej lexikografickému spracovaniu*

Spoločne s Krúžkom moderných filológií v Bratislave malo Združenie sedem prednášok: prof. Ammer (Halle), prof. Trnka (Praha), doc. Mihaila (Bukurešť), prof. Sulán (Debrecín), doc. Komárek (Olomouc), prof. Bělič (Praha) a doc. Romportl (Praha). Okrem toho sa zriadila pobočka Združenia jazykovedcov pri SAV v Prešove, ktorá začala svoju činnosť v novembri 1962. V prešovskej pobočke sa doteraz konali dve prednášky: 17. nov. doc. PhDr. J. Ružička prednášal na tému *O zvratnosti slovesa* a 1. nov. PhDr. V. Budovičová na tému *Problémy slovenskej štylistiky*.

Na prednáškach Združenia sa zúčastňovalo v tomto období priemerne 15 členov a 14 hostí z rozličných pracovísk: ÚSJ SAV, CSI SAV, Pedagogický inštitút v Trnave, Pedagogický inštitút v Nitre, Novinársky študijný ústav v Bratislave, Ústav pre ďalšie vzdelávanie učiteľov v Bratislave, Vydavateľstvo Osveta v Bratislave, učitelia jednotlivých bratislavských škôl, pracovníci Československého rozhlasu a redakcií časopisov.

Na valnom zhromaždení dňa 22. apríla 1963 bol na ďalšie funkčné obdobie zvolený nový výbor v tomto zložení:

predseda: prof. PhDr. E. Pauliny, DrSc.;

1. podpredseda: doc. PhDr. J. Ružička, DrSc.;

2. podpredseda: doc. PhDr. Š. Ondruš, CSc.;

tajomník: J. Mistrík, CSc.;

hospodár: doc. PhDr. V. Blanár, CSc.;

členovia výboru: PhDr. Š. Peciar, riaditeľ Ústavu slovenského jazyka SAV; doc. PhDr. Ľ. Ďurovič, CSc.; doc. PhDr. S. Tóvik;

revízori: prof. PhDr. J. Štolc, CSc.; I. Kotulič, CSc.;

náhradníci: PhDr. J. Horecký, CSc.; prof. PhDr. E. Jóna; prof. PhDr. J. Stanislav, DrSc.; doc. PhDr. P. Ondrus, CSc.; PhDr. M. Šalingová, CSc.

Zpráva o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV za funkčné obdobie 1963 – 1965

1. Združenie slovenských jazykovedcov bolo založené 4. marca 1957. Podľa organizačného poriadku je úlohou ZSJ hlavne podnecovať a pestovať vedeckú prácu v odbore jazykovedy a utužovať spoluprácu vedy s praxou prenášaním vedeckých poznatkov do praxe. Od vzniku plnila vedecká spoločnosť túto úlohu najmä prostredníctvom vedeckých prednášok v prvých obdobiach hlavne v Bratislave. Pri vzniku mala spoločnosť 23 členov. Dnes má ZSJ spolu 92 členov. Vzrast členstva bol takýto: roku 1960 pribudli šiesti, roku 1961 traja, roku 1962 štyria a od roku 1963 pribudlo 56 členov.

V rokoch 1957 – 1961 bola jediným strediskom spoločnosti Bratislava. 1. novembra 1962 bola založená odbočka v Prešove, 18. novembra 1963 sa založila odbočka ZSJ v Banskej Bystrici a 29. októbra 1963 v Nitre. A tak pracuje dnes ZSJ v štyroch strediskách, pričom prácu koordinuje a usmerňuje výbor spoločnosti v Bratislave.

2. V období od posledného valného zhromaždenia (22. apríla 1963) až dodnes (dátum valného zhromaždenia: 13. – 14. januára 1966), za ktoré obdobie sa podáva zpráva, zaznamenávame prírastok členstva o viac ako 100 %, ďalej prírastok dvoch odbočiek (B. Bystrica a Nitra), ale najmä rozšírenie pracovných oblastí a metód práce.

Zloženie výboru Združenia slovenských jazykovedcov za posledné funkčné obdobie bolo takéto:

predseda: univ. prof. PhDr. E. Pauliny, DrSc.,

podpredsedovia: doc. PhDr. J. Ružička, DrSc., doc. PhDr. Š. Ondruš, CSc.,

tajomník: PhDr. J. Mistrík, CSc.,

hospodár: doc. PhDr. V. Blanár, DrSc.,

členovia výboru: doc. PhDr. Ľ. Ďurovič, CSc., PhDr. Š. Peciar, CSc.,

doc. PhDr. Š. Tóbiš, CSc.

revízori účtov: PhDr. I. Kotulič, CSc., prof. PhDr. J. Štolc, CSc.

Okrem nich šiesti náhradníci tak, ako sú uvedení v Slovenskej reči 28, 1963, str. 367. Treba však zprávu v Slovenskej reči doplniť v tom zmysle, že na valnom zhromaždení bol za náhradníka zvolený aj PhDr. G. Horák, CSc. Administratívnu tajomníčkou ZSJ bola Ľ. Adamišová a účtovníkom J. Kršek. Zástupcovia Slovenska v ústrednom výbore Jazykovedného združenia v Prahe za posledné obdobie boli univ. prof. PhDr. E. Pauliny, DrSc., PhDr. Š. Peciar, CSc., a doc. PhDr. J. Ružička, DrSc.

Odbočky mali svojich vedúcich. Vedúcim odbočky v Prešove bol doc. Š. Tóbič, v B. Bystrici J. Matejčík, CSc., a v Nitre doc. S. Krištof. V prvých rokoch činnosti ZSJ v Bratislave prostredníctvom členov výboru spolupracovalo veľmi úzko, neskoršie – najmä v prednáškovej činnosti – stávali sa odbočky autonómnejšími.

V uplynulom období ZSJ pokračovalo v prednáškovej činnosti, uskutočnilo výskum hovorenej podoby spisovnej slovenčiny, vedecké konferencie, pripravilo na publikovanie zborníky vedeckých prác, referátov a diskusných príspevkov a preklady ťažšie dostupných cudzojazyčných štúdií.

a) *Prednášková činnosť*

Za posledné tri roky odznelo v Bratislave 54 prednášok a na odbočkách 28 prednášok. Spolu 82 prednášok. V porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami prednášková činnosť vzrástla. V prvom období činnosti ZSJ (1957 – 1959) odznelo spolu 40 prednášok, v druhom období (od roku 1960 do roku 1962) 48 prednášok, v treťom uplynulom období (od roku 1963) odznelo spolu 82 vedeckých a odborných prednášok. Spolu – od vzniku spoločnosti – za 9 rokov pripravilo Združenie slovenských jazykovedcov v Bratislave a na vidieku 170 prednášok.

b) *Výskum hovorenej podoby spisovnej slovenčiny*

Iniciátorom a ideovým vedúcim výskumu bol terajší predseda ZSJ univ. prof. PhDr. E. Pauliny, DrSc. Priamymi vykonávateľmi výskumu boli pracovníci vidieckych vysokých škôl z Trnavy, Nitra, B. Bystrice, Martina a Prešova. Výskumom sa sledovalo zistiť stav používaného spisovného jazyka na území Slovenska, konkrétne to, ako sa uplatňuje spisovná norma, akou mierou sa udržiavajú nárečia, ktoré prvky zo systému vypadávajú a ktoré z nich sa držia pevne. Výsledky výskumu sa mali alebo majú využiť pri vedeckej práci s problematikou hlavne súčasného spisovného jazyka. Skúmali sa ústne prejavy dorozumievacích štýlov v súkromnom a verejnom styku. 30 explorátorov zapísalo prejavy asi 500 objektov vo vyše 50 bodoch na celom území Slovenska. Získaný materiál je bohatý a doteraz ešte zďaleka nespracovaný v takom rozsahu, ako by sa to žiadalo a spracovať aj dalo. Zásľuhu na celom tomto podujatí okrem členov výboru majú iba pedagógovia vidieckych vysokých škôl. Organizátori výskumu vo svojom funkčnom období prácu pripravili, viedli a v takom rozsahu, ako plánovali, ju aj dokončili.

c) *Vedecké konferencie*

Združenie slovenských jazykovedcov v spolupráci s oddelením gramatiky a štylistiky ÚSJ SAV, Kruhom priateľov detskej knihy, resp.

s Katedrou slovenského jazyka a literatúry FF UK a s Kabinetom fonetiky a štruktúrnej lingvistiky FF UK za 3 roky zorganizovalo 4 konferencie. V dňoch 4. a 5. júna 1964 bola v Domove vedeckých pracovníkov v Smoleniciach konferencia o jazyku a štýle súčasnej slovenskej prózy. Na konferencii sa zúčastnili jazykovedci, literárni vedci, vysokoškolskí pedagógovia, spisovatelia a pracovníci vydavateľstiev – spolu 80 účastníkov. Odznelo 5 referátov a vyše 40 diskusných príspevkov.

V dňoch 11. – 13. marca 1965 bola v Domove vedeckých pracovníkov v Smoleniciach konferencia o jazyku a štýle detskej prózy. Aj na tejto konferencii sa zúčastnili jazykovedci, vysokoškolskí pedagógovia, literárni vedci, spisovatelia a odborní redaktori. Odznelo 6 referátov a vyše 60 diskusných príspevkov týkajúcich sa teoretických otázok jazyka a štýlu i špecifických problémov umeleckej prózy pre deti. Obidve konferencie podstatne prispeli k zblíženiu jazykovedcov s literárnymi vedcami a spisovateľmi.

V dňoch 7. – 9. októbra 1965 bola v Smoleniciach konferencia o výskume hovorenej podoby spisovnej slovenčiny. Ňou sa zhruba ukončila etapa tohto výskumu. O výsledkoch svojej práce referovali v 15 referátoch pedagógovia vysokých škôl. V diskusii k metóde i výsledkom výskumu odznelo vyše 60 diskusných príspevkov.

Konečne v dňoch 14. – 16. októbra 1965 bolo v Domove vedeckých pracovníkov v Smoleniciach celoštátne kolokvium o fonológii a fonetike. Rokovací program bol rozdelený do 4 tematických okruhov: 1. fonologické smery v súčasnosti, 2. fonetika a fonológia, 3. morfológia, 4. problémy prozódie.

O všetkých týchto podujatiach priniesli podrobnejšie referáty odborné časopisy (najmä Slovenská reč), denná tlač, rozhlas a Kultúrny život.

d) *Publikačná činnosť*

Pracovníci ZSJ sa pokúšali pre svojich členov obstarat' preklady z niektorých hodnotnejších a ťažšie prístupných štúdií zo zahraničných časopisov. Preložili sa do slovenčiny napríklad dlhšie štúdie A. Juillanda a Z. S. Harrisa. V tejto činnosti sa však muselo prestať, lebo sme pre ňu nemohli obstarat' potrebné právne podmienky.

Pripravili a pripravujú sa na vydanie zborníky z konferencií ZSJ. Roku 1965 vo vydavateľstve SAV vyšiel zborník *Jazyk a štýl modernej prózy*. Obsahuje všetky referáty a diskusné príspevky z konferencie konanej v Smoleniciach v júni 1964. Pre tlač sa pripravil a v tomto roku vyjde (vo vydavateľstve Mladé letá) aj zborník z konferencie o jazyku a štýle detskej prózy. Aj tento obsahuje plné znenie základných referá-

tov a výber z diskusie. Pripravuje sa a tlačou vyjde zborník z konferencie o výskume hovorenej podoby spisovnej slovenčiny. Pripravil sa a rediguje sa cudzojazyčný zborník vedeckých prác zo slavistiky, *Recueil linguistique II*. Všetky publikácie vyšli alebo vyjdú ako edície pripravené Združením slovenských jazykovedcov.

3. *Združenie slovenských jazykovedcov* popri vedecko-výskumných a pedagogických jazykovedných pracoviskách nemalo úlohu ani koordinovať, ale ani suplovať činnosť niektorých oblastí jazykovedy na Slovensku. *Združenie slovenských jazykovedcov* je dobrovoľné, vedecké, výberové, nestavovské združenie vedeckých a odborných pracovníkov, teda dobrovoľná organizácia, ktorá by mala byť azda „predĺženou rukou“ akademických a vysokoškolských pracovísk. Úlohy vedeckej spoločnosti, pochopiteľne, umožňujú veľmi široko chápať činnosť uloženú organizačným poriadkom. Naše združenie početne, ale i pracovnými podmienkami, patrí medzi menšie vedecké spoločnosti. Doteraz, prirodzene, si úlohy určovalo samo. V minulom období, zdá sa, sme svoje sily precenili. Jednako však sa podarilo dosiahnuť úspechy hlavne v tom, že sa na prospech odboru nadviazali úzke kontakty Bratislavy s vidiekom, prispelo sa k rastu vedeckého dorastu, prostredníctvom konferencií sa nadviazali užšie kontakty s pracovníkmi príbuzných odborov a získal sa bohatý materiál pre vedecké pracoviská. Osobitne treba zdôrazniť, že v prednáškovej činnosti v Bratislave sa viac pozornosti venovalo otázkam všeobecnej a štruktúrálnej lingvistiky, ďalej to, že na vidieckych odbočkách základnou motiváciou prednáškovej činnosti bolo oboznamovať členov s aktuálnymi problémami v jazykovede. Relatívne menej prednášok v tomto období bolo zo slavistiky. Prednášali prevažne starší jazykovedci.

Podmienkou pre prijatie za člena bolo pripraviť prednášku na ZSJ. Doteraz väčšia časť nových členov – prijatých pred tromi rokmi – túto podmienku nespĺnila. Hádám na konto iného programu sme sa nepokúšali hľadať novú metodiku v prednáškovej činnosti. Veľmi skromná – celkom isto zasa z tých istých dôvodov – bola naša spolupráca s Literárnovednou spoločnosťou a s Krúžkom moderných filológov. S ústredným výborom Jazykovedného združenia v Prahe sme boli v živom styku a pravidelne ročne boli otázky ZSJ aj predmetom rokovaní vedeckého kolégia jazykovedy.

Suchá štatistika a kusé, stručné konštatovania reprezentujú veľa drobnej práce, na ktorej sa v tomto období zúčastňovali hlavne funkcionári ZSJ v Bratislave a všetci členovia odbočiek. Hodnota vykonanej

práce Združenia slovenských jazykovedcov a v konkrétnom prípade terajšieho výboru sa môže ukázať až v budúcnosti.

J. Mistrík

Zpráva o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov za rok 1966

1. Hlavná činnosť

Rok 1966 ako prvý vo funkčnom období novozvoleného výboru Združenia sa vyznačoval veľmi intenzívnou prednáškovou činnosťou v Bratislave i v pobočkách, najmä v pobočke pri Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove.

V Združení odznelo v minulom roku dovedna 50 prednášok, z toho v Bratislave 17, v Nitre 5, v Banskej Bystrici 12 a v Prešove 16. V Združení v Bratislave i v pobočkách prednášali zväčša naši poprední jazykovedci, z českých jazykovedcov iba univ. prof. PhDr. Milan Romportl, a to v Prešove na tému *Z problematiky akustickej fonetiky*. V Bratislave a v Prešove prednášali i zahraniční hostia. V Bratislave to boli títo jazykovedci: prof. PhDr. I. Mahnkenová z Göttingenu o vetnej melódii v slovanských jazykoch, prof. PhDr. M. A. K. Halliday z Londýna o lingvistickej systémoch, prof. PhDr. H. Spitzbardt z Jeny o výpočtovej lingvistiky a o teórii informácie, J. Ch. Guibert, lektor francúzštiny na FF UK, na tému *Niekoľko aspektov vo vývine súčasnej francúzštiny* a PhDr. Wolfgang Dressler z Viedne na tému *Nominálny a verbálny plurál*. V Prešove prednášali dvaja nemeckí dialektológovia a historici z Jeny: PhDr. R. Schafflein o slovanských jazykových zvyškoch v durínskych nárečiach a menách a PhDr. P. Suchsland o problémoch a metódach výskumu jazyka a listín na podklade durínskych písomností. Z ostatných prednášateľov treba spomenúť prof. PhDr. A. V. Isačenka, ktorému sa po dlhšom odkladaní termínu prednášky predsa len podarilo prísť do Bratislavy. Prednášal na tému *Z akustického výskumu spisovnej slovenčiny*.

Do programu prednášok v terajšom funkčnom období sa zaradil aj cyklus prednášok o teórii spisovného jazyka a o jazykovej kultúre. Úvodom do tohto cyklu bola prednáška doc. PhDr. J. Ružičku na valnom zhromaždení, konanom 12. a 13. januára 1966. V rámci tohto cyklu odzneli minulého roku v Bratislave 4 prednášky, v Prešove 4 prednášky, v Banskej Bystrici 2 prednášky (prednášky v rámci seminára o jazykovej kultúre uvedieme osobitne). Spolu desať prednášok.

Ako osobitnú akciu v rámci prednášok o jazykovej kultúre treba spomenúť dve prednášky predsedu ZSJ doc. PhDr. J. Ružičku v Divadle Jonáša Záborského v Prešove a v Štátnom divadle v Košiciach; na týchto prednáškach sa zúčastnili aj niektorí členovia prešovskej pobočky Združenia. Účasť členov na prednáškach bola asi takáto: v Bratislave sa priemer pohyboval medzi počtom 30 – 40 členov, v pobočkách vychádza priemer okolo 20 členov. Na prednáškach v pobočkách sa zúčastnili aj poslucháči slovenčiny z príslušných fakúlt. V Bratislave sa na prednáškach Združenia poslucháči slovenčiny nezúčastňovali (okrem ojedinelých výnimiek).

2. Organizačná činnosť

Organizačná činnosť ZSJ spadá do právomoci hlavného výboru, ktorý má 14 členov. Bežnú činnosť Združenia vykonáva predsedníctvo ZJS, zložené z predsedu, vedeckého tajomníka a hospodára. Výbor ZSJ zasadal v minulom roku dvakrát. Na prvej schôdzke podrobne preberoval tieto otázky:

- a) náplň cyklu prednášok o teórii spisovného jazyka a jazykovej kultúry,
- b) stav členstva a registrácia členstva,
- c) aktuálne otázky týkajúce sa organizačného poriadku,
- d) členstvo *Združenia slovenských jazykovedcov* v medzinárodných asociáciách,
- e) právny pomer medzi *Združením slovenských jazykovedcov* pri SAV a Jazykovedným sdružením pri ČSAV,
- f) výmena členských preukazov.

Na druhej schôdzke bola na programe činnosť Združenia plánovaná na rok 1967. Tajomník Združenia sa dvakrát zúčastnil na aktíve predsedov a tajomníkov vedeckých spoločností pri SAV. Aktívy usporaduje Komisia pre organizovanie vedeckých spoločností pri SAV, pomocou ktorej koordinuje Predsedníctvo SAV činnosť spoločností. Členom tejto komisie z radov jazykovedcov je doc. PhDr. V. Blanár, DrSc. Každý z členov komisie má na starosti (pod patronátom) tri spoločnosti. Naším patrónom je pracovník Ústavu štátu a práva doc. PhDr. Bianchi, CSc.

Jednou z hlavných otázok, o ktorej sa veľmi diskutovalo na spomínaných aktívoch, bola otázka členskej bázy v spoločnostiach. Doterajší organizačný poriadok, ktorý je dočasný, hovorí, že spoločnosti sú výberovými spoločnosťami a sústreďujú v sebe osvedčených pracovníkov v príslušnom vednom odbore, v našom prípade v jazykovede. Na aktíve sa mnohí funkcionári prihovárali za to, aby členská základňa bola čo najširšia a aby sa v spoločnosti združovali všetci záujemcovia o prís-

lušný vedný odbor. Táto otázka nebola vyriešená, ale zástupca ČSAV PhDr. Popela na aktíve oznámil, že sa pracuje na konečnej úprave stanov vedeckých spoločností, ktoré pravdepodobne schvália možnosť čo najširšieho členstva v spoločnostiach. Otázku členstva preto rozoberáme podrobnejšie, lebo aj *Združenie slovenských jazykovedcov* sa bude usilovať sústrediť okolo centra v Bratislave čo najväčší počet jazykovedcov, učiteľov slovenčiny a ostatných pracovníkov, ktorí pracujú komparatisticky na základe slovenčiny. V súlade s tým ešte minulého roku výbor Združenia schválil návrh, podľa ktorého treba sa obrátiť na spomínaných pracovníkov a ponúknuť im členstvo v ZSJ. Na výzvu odpovedalo niekoľko katedier slovenčiny, viac katedier jazykov a západných filológií a odporúčalo niektorých svojich učiteľov prijať za členov ZSJ. Túto akciu možno pokladať za úspešnú. Výbor ZSJ odporúča prihlásených pracovníkov prijať za členov už na tomto valnom zhromaždení.

3. *Špeciálne akcie pobočiek*

Dňa 26. 11. 1966 usporiadala pobočka ZSJ pri PF v Banskej Bystrici v spolupráci s Katedrou slovenského jazyka a literatúry pri PF seminár o jazykovej kultúre. Na seminár boli pozvaní učitelia PF, učitelia slovenčiny v Banskej Bystrici, pracovníci rozhlasu, divadla a tlače a pracovníci ostatných kultúrnych inštitúcií. Na seminári prednášali naši šiesti členovia. Odznelo 6 referátov, v ktorých sa prednášatelia usilovali poukázať a tie miesta v jednotlivých rovinách jazykového systému, kde sa chyby v gramatickej norme a v slohovej primeranosti vyskytujú najčastejšie. Vychádzalo sa z konkrétnej jazykovej situácie v škole, v rozhlase a v novinách.

4. *Edičná činnosť*

V minulom roku sa pripravoval do tlače druhý zväzok zborníka *Revueil linguistique de Bratislava*. V tomto roku sa zborník odovzdá do sazby.

F. Kočíš

Valné zhromaždenie Združenia slovenských jazykovedcov

V tomto období po prvý raz malo valné zhromaždenie ZSJ širší program, ako to bolo v minulosti. Za prítomnosti vedeckých pracovníkov, vysokoškolských pedagógov, zástupcov vedeckých spoločností a ústavov, ktorých činnosť sa užšie dotýka činnosti ZSJ, hodnotila

sa nielen činnosť vedeckej spoločnosti, ale jazykovedy na Slovensku vôbec a načrtli sa základné smernice pre prácu ZSJ v budúcom období. Valné zhromaždenie sa konalo v dňoch **13. – 14. januára 1966**. Prvý deň (13. januára) predseda spoločnosti univ. prof. PhDr. E. Pauliny predniesol referát o stave jazykovedy na Slovensku. Obsah prejavu bol vcelku v súlade s referátom, ktorý uverejnil Jazykovedný časopis roč. 1965, čís. 2. V diskusii odznelo 16 príspevkov. Týkali sa tak práce združenia, ako aj celkového stavu slovenskej jazykovedy na Slovensku za posledných asi 20 rokov. Hovorilo sa, aby sa .do činnosti ZSJ v budúcnosti viacej zahrnovala slavistika (doc. Ďurovič), aby sa výskum u nás viacej orientoval svetovo (prof. Štolc); žiadalo sa venovať viacej pozornosti fonológii a matematickej lingvistike (PhDr. Peciar). Živá bola diskusia aj v súvislosti s tým, že v päťdesiatych rokoch nebolo možné tak voľne diskutovať ako dnes. I. Kotulič odporúčal využiť vo vedeckom výskume metódy, ktoré sa používali v ZSJ, doc. Tóbiik sa prihovárал za výraznejšiu propagáciu jazykovedných prác. Doc. Ondruš uviedol, že sa žiada zjednotiť jazykovednú terminológiu a ďalej to, že v „moderných“ metódach sme málo samostatní. PhDr. Oravec vyslovil súhlas s tým, že na niektorých úlohách skúšajú viacerí jazykovedci rozličné metódy, no efektívnejšia by – podľa neho – bola práca, keby sa každý pracovník mohol sústrediť na jediný problém. Doc. Ondruš vidí výhodu v tom, ak popri hlavnej práci sleduje vedec ďalší problém a aspoň si zbiera materiál. Prof. Pauliny odporúčal, aby budúci výbor Združenia slovenských jazykovedcov pripravil takéto stretnutie každý rok.

Referát o činnosti ZSJ v Bratislave za posledné obdobie povedal vedecký tajomník spoločnosti J. Mistrík. V plnom znení ho uverejňujeme v tomto čísle. Za pobočky predniesli zprávy doc. Tóbiik, J. Matejčík a doc. Š. Krištof, hospodársku zprávu predniesol doc. V. Blanár a prof. J. Štolc zprávu za revízorov účtov. Doc. Ružička konštatoval, že činnosť ZSJ za posledné obdobie bola bohatá a spoločnosť sa skonsolidovala. Prof. Pauliny sa osobitne poďakoval pracovníkom odbočiek, ktorí vykonali veľký kus práce na prieskume hovorenej podoby spisovnej slovenčiny.

Pre budúce funkčné obdobie bol zvolený nový výbor v tomto zložení: predseda: doc. J. Ružička, DrSc.,
podpredsedovia: PhDr. J. Horecký, DrSc., doc. Š. Ondruš, CSc.;
tajomník: F. Kočiš, CSc.,
hospodár: I. Masár;
členovia výboru: doc. Ľ. Ďurovič, CSc., PhDr. G. Horák, CSc., doc.

R. Krajčovič, CSc., prof. E. Pauliny, DrSc., PhDr. Š. Peciar, CSc.;
revízori účtov: prof. J. Štolc, CSc., J. Mistrík, CSc.;
zástupcovia odbočiek a PF: doc. F. Miko, CSc., J. Findra, doc. L. Šmelík,
V. Betáková.

Na návrh odstupujúceho výboru boli prijatí za členov ZSJ ďalší pracovníci. Veľká väčšina prítomných sa potom zúčastnila na spoločnej večeri v Carltone. Druhý deň (14. januára) novozvolený predseda spoločnosti doc. J. Ružička predniesol referát o úlohách slovenskej jazykovedy v budúcom období. Vo svojom prejave vychádzal z organizačného poriadku vedeckej spoločnosti a z potrieb, ktoré sa v našej jazykovede ukázali ako najnaliehavejšie. Základné tézy referátu doc. Ružičku boli: modernizácia metód práce a celého vedného odboru, sústredenie pozornosti na teoretické i praktické otázky kultúry reči. V diskusii PhDr. G. Horák vyjadril potrebu rozšíriť členskú základňu tak, aby sa do práce spoločnosti mohli intenzívnejšie zapojiť odborníci z praxe, a potrebu užšej spolupráce jazykovedcov so školskými pracovníkmi. Praktickými radami do diskusie prispel prof. Skalička z Prahy (otázka vydávania Zpravodaja, prednášková činnosť). Doc. V. Blanár upozornil na možnosť zapojiť do práce mimoškolské organizácie a odporúčal ďalej potrebu vydávať viacej praktických jazykovedných príručiek a sústavnú prípravu na sjazd slavistov, ktorý bude v ČSSR roku 1968. Doc. L. Ďurovič bol tej mienky, že isté predpoklady pre modernizáciu vedného odboru u nás sú (napr. dostatok zahraničných prác), ale sa nevyužívajú. Zopakoval znova ním už aj inde vyslovenú tézu, že na vysokých školách, najmä na Filozofickej fakulte v Bratislave nie je úroveň vyučovania súčasného jazyka na patričnej výške. PhDr. Š. Peciar poznamenal, že pri vedeckých diskusiách treba vždy rátať s istou názorovou nejednotnosťou. PhDr. J. Oravec – podobne ako PhDr. Horák – podčiarkol dôležitý význam spojenia jazykovedcov so školou a význam pomoci škole. Prof. J. Štolc uviedol, že na konto modernizácie v jedných odvetviach neslobodno podceňovať druhé odvetvia. Potvrdil tézu, že jazykovedci majú právo zasahovať do vývinu jazyka. J. Valehrach diskutoval k problému názorovej rôznosti v práci. Bol tej mienky, že v praktických otázkach sa treba dohodnúť. Prihováral sa za to, aby ZSJ malo vlastný Zpravodaj. Doc. R. Krajčovič odporúčal do práce v ZSJ zapojiť viacej mladých jazykovedcov a doc. L. Ďurovič sa znova prihováral za príbranie a rozšírenie slavistickej tematiky.

Valné zhromaždenie ukázalo, že slovenskí jazykovedci majú chuť pracovať v oblasti jazykovej kultúry, ale i v oblasti všeobecnej jazykove-

dy. *Združenie slovenských jazykovedcov* sa stáva dôležitou inštitúciou, ktorá môže výdatne vypomôcť pri plnení úloh, ktoré na slovenskú jazykovedu kladie doba. Bolo by účelné, keby slovenskí jazykovedci každoročne uskutočnili takéto stretnutie. Kolektívne hodnotenie vykonanej práce je najlepšou kontrolou a stimulom do ďalšej práce.

J. Mistrík

Zpráva o stave členstva Združenia slovenských jazykovedcov

Keď v r. 1957 vzniklo *Združenie slovenských jazykovedcov*, malo 20 členov, prevažne popredných slovenských lingvistov. Hoci rast členstva ani v jednom funkčnom období nebol mimoriadne intenzívny, predsa počet členov Združenia od r. 1957 vzrástol niekoľkonásobne. Podľa platného poriadku, resp. zvyklostí, pribralo ZSJ nových členov až v r. 1960; vtedy pribudlo 8 nových členov. Podstatnejšie sa členská základňa ZSJ rozšírila v r. 1963 (o 37 členov) a potom aj v r. 1966, keď počet členov vzrástol o 29. Rozšírenie členskej základne súvisí so vznikom pobočiek v Banskej Bystrici, Prešove a Nitre, ale aj s novými úlohami, ktoré ZSJ plní a má plniť.

V záznamoch predchádzajúceho výboru bolo zaregistrovaných 121 členov. Jednou z prvých organizačných úloh terajšieho výboru bolo spresniť a doplniť potrebné základné údaje o členoch, ktoré v istých prípadoch boli nedostačujúce, aby sa mohla urobiť dôkladnejšia evidencia a aby sa získali podklady pre v y danie nových legitímácií. Táto akcia prebiehala počas celého minulého roku (najintenzívnejšie v 1. štvrtroku) a bola spojená s inkasom členských príspevkov. Skončila sa úspešne: získali sa chýbajúce údaje o členoch a namiesto plánovaných 1 200 Kčs na členské príspevky pribudlo na účet ZSJ 2 930 Kčs. Tým sa podarilo v podstatnej miere likvidovať nedoplatky na členské aj za predchádzajúce roky. K 20. februáru 1967 malo *Združenie slovenských jazykovedcov* 117 členov. Traja členovia evidovaní v záznamoch predchádzajúceho výboru nereagovali na naše písomné alebo osobné výzvy, aby sa aktívne zúčastňovali na podujatiach Združenia a aby zaplatili členské, preto sa výbor ZSJ rozhodol vyčiar knuť ich zo zoznamu členov. Zo 117 registrovaných členov je 73 z bratislavského centra, 13 z banskobystrickej pobočky, 20 z pobočky v Prešove a 11 z nitrianskej pobočky.

I. Masár

Valné zhromaždenie Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Na minuloročnom valnom zhromaždení (1966) členovia ZSJ prijali návrh, aby sa valné zhromaždenie konalo každý rok. Plenárnu schôdzku členov prikazuje zvolať každoročne aj dočasný Organizačný poriadok ZSJ, a preto jeho predseda doc. PhDr. J. Ružička, DrSc., zvolal na **20. 2. 1967** valné zhromaždenie, ktoré sa konalo o 14. hod. v čítárni Ústrednej knižnice SAV. Zhromaždených členov privítal predseda ZSJ a konštatoval, že valné zhromaždenie je schopné uznášania, pretože sa členovia zišli skoro v úplnom počte. Ďalej predseda oznámil, že z radov ZSJ navždy odišiel tichý a milý člen – akademik Ján Bakoš. Prítomní členovia uctili jeho pamiatku jedinomínútovým tichom.

Prvým bodom programu bolo úvodné slovo predsedu ZSJ, v ktorom hodnotil činnosť ZSJ v súvislosti s lingvistickou prácou na Slovensku vôbec. Po tomto úvode nasledovala zpráva PhDr. F. Kočiša, vedeckého tajomníka ZSJ, o činnosti *Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV* v roku 1966 a zpráva I. Masára o stave členstva a o hospodárení v roku 1966 (úvodný prejav a obidve zprávy prinášame v plnom znení v tomto čísle na str. 193 – 198, 242 – 244, pozn. red.).

Diskusia po správach o činnosti ZSJ bola veľmi bohatá. Prof. J. Štolc podal návrh, aby sa pri *Združení slovenských jazykovedcov* utvorila osobitná inštitúcia pod názvom *Spoločnosť milovníkov slovenskej reči*. Svoj návrh podrobne rozpracoval a v písomnej podobe ho odovzdal vedeniu ZSJ. PhDr. J. Horecký oboznámil členov s prípravou informačného bulletinu pre členov ZSJ a súhlasil s návrhom predsedu ZSJ, aby sa do vedeckovýskumnej činnosti ZSJ zaradila úloha spracovať vznik a vývin slovenskej jazykovedy. Doc. V. Blanár oboznámil členov s výskumnou úlohou ZSJ, ktorú schválilo Predsedníctvo SAV a na ktorú uvoľní 20 000 korún. V rámci tejto úlohy sa vypomôže oddeleniu dejín spisovnej slovenčiny Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra v heuristickom výskume pamiatok pre historický slovník slovenského jazyka. V súvislosti s tým doc. Ružička vyzval členov, aby rozmýšľali nad formulovaním iných perspektívnych úloh, ktoré by sa mohli a mali uskutočniť v rámci ZSJ. PhDr. G. Horák pripomenul členom, že jazyková rubrika v *Pravde (Slovenčina naša)* je rubrikou ZSJ a bolo by dobre, keby do rubriky prispievalo čím viac členov.

V. Betáková nakrátko zreferovala o tom, ako sa Katedra slovenského jazyka a literatúry na Pedagogickej fakulte UK v Trnave zapojila do

akcie v jazykovej kultúre po decembrovej konferencii v Smoleniciach. Doc. L. Šmelík nabádal využiť postgraduálne štúdium učiteľov, ktoré bude povinné, na prednášky o jazykovej kultúre na Slovensku. PhDr. F. Kočiš navrhol, aby sa uvažovalo o ďalšej etape vo výskume hovorenej podoby spisovnej slovenčiny a aby sa neodpísané magnetofónové nahrávky dali čo najskôr odpísať, pretože pásy sú nekvalitné. Prof. E. Pauliny pripomenul, že ako on vie, všetky pásy sú odpísané a že ďalšia práca v tejto akcii je alebo bude vecou výboru ZSJ. Doc. Š. Ondruš upozornil na to, že návrhy na výskumné úlohy treba formulovať opatrne. Návrh na založenie osobitnej spoločnosti milovníkov slovenskej reči je tiež neopodstatnený. Nevie, čo by bolo efektívnou náplňou krúžku. Doc. Ondruš ďalej upozornil, že v úvodnom prejave doc. Ružičku sa dávala do protikladu akadémia a vysoké školy. Nie je to zdravá vec, lebo v podstate obom inštitúciám ide – čo sa týka výskumu jazyka a jazykovej kultúry – o jednu a tú istú vec. Doc. Ružička odpovedal doc. Ondrušovi v tom zmysle, že nie je si vedomý, že by bol v prejave veci takto formuloval. Sú však isté okolnosti, ktoré na nedobrý vzťah medzi ústavom a vysokou školou poukazujú. Do druhého zväzku *Recueil* nedostal napr. od popredných členov katedry slovenčiny ani jeden príspevok. Robia sa prieskumy o stave slovenčiny na stredných školách: prečo nechodia na tento prieskum i pracovníci z vysokých škôl? Aj Filozofická fakulta UK sa musí do veci zaangažovať, pretože ide aj o jej záležitosť. Situácia na vysokých školách nie je totiž dobrá. Prof. Pauliny namietal k plánovaniu výskumných úloh v rámci ZSJ, že nevedno, čo je z toho práca ZSJ a čo práca pracovníkov Jazykovedného ústavu. Prečo sa isté úlohy dávajú do ZSJ, keď ich nakoniec vykonáva ústav? PhDr. Kočiš ako tajomník ZSJ vysvetlil, že možnosť robiť výskumnú úlohu v rámci ZSJ je vec nová a že zo smerníc nie je jasné, z akých príčin sa vedeckým spoločnostiam umožňuje výskum robiť. ZSJ pri heuristickom výskume pamiatok bude iba koordinátorom úlohy, dotáciu na výskum dostane ústav. PhDr. Laciok privítal návrh predsedu ZSJ, aby sa formulovala nová výskumná úloha v ZSJ – preskúmať vznik a vývin jazykovedy na Slovensku, pretože sa táto úloha ukazuje ako naliehavá aj z iných príčin. Do úlohy žiada zainteresovať aj študentov. Doc. Ondruš tiež súhlasil s návrhom, aby sa spracovali dejiny lingvistiky. Túto úlohu v ZSJ bude treba koordinovať s čiastkovou úlohou, ktorá sa bude realizovať v súvislosti s 50. výročím založenia Univerzity Komenského v Bratislave.

K rubrike v Pravde doc. Ondruš poznamenal, aby sa jazyková kultúra nerobila mentorsky, aby to nevyzeralo ako poučenie pre nevzde-

laných ľudí. PhDr. Horák pripomenul doc. Ondrušovi, že sú isté veci v jazykovej kultúre, ktoré sa dokazovať nemusia a nemajú – treba ich naozaj trpezlivo opakovať. Prečo dokazovať, že *rohlik* je *rožok*? S tým, že ľudia budú z niektorých formulácií v rubrike podráždení, budeme rátať. Doc. Ružička povedal, že zatiaľ sa profil rubriky iba hľadá. V základe to nemá byť rubrika opravárska, ale rubrika o jazyku a jazykovede. Časom dostane rubrika pravú a vlastnú tvár.

Valné zhromaždenie prijalo po diskusii návrh na novú výskumnú úlohu v rámci ZSJ. Návrh prof. Štolca valné zhromaždenie odporúča ďalej skúmať a prerokovať vo výbore ZSJ.

V programe valného zhromaždenia sa pokračovalo prečítaním návrhu na vylúčenie z členstva ZSJ. J. Baranovi, J. Bardúnovi, a S. Millovi zaniká členstvo v ZSJ, pretože neprejavili záujem o prácu v ZSJ. Valné zhromaždenie vylúčenie z členstva schválilo. Predseda ZSJ ďalej prečítal mená tých pracovníkov, ktorých výbor ZSJ po uvážení navrhuje za nových členov ZSJ. Sú to títo pracovníci: J. Bartoš, J. Prokop, J. Kačala, Š. Michalus, Š. Lipták, I. Ripka, J. Bosák, R. Gedeon, R. Kuchár, M. Pisárčiková, K. Buzássyová, M. Majtánová, J. Skladaná, R. Repka, P. Šima, J. Orvošová, O. Toscanová-Gajdošová, N. Čeppanová, E. Uhliariková, PhDr. A. Bolek, M. Rohál, P. Bernáth, L. Dedinská, D. Urbánik, L. Jurzová, S. Šebejová, Z. Poljaková, T. Šperková, P. Kušnir. Tento návrh valné zhromaždenie jednohlasne prijalo.

Cez prestávku si členovia ZSJ prevzali nové členské preukazy a dočasný Organizačný poriadok ZSJ. Po prestávke sa vedenia valného zhromaždenia ujal doc. Š. Ondruš. Členovia si vypočuli prednášku Mgr. Danuty Abrahamowiczovej z Krakova na tému *J. Baudouin de Courtenay a Slováci*. Diskusia po prednáške nebola. Prof. E. Pauliny sa prednášateľke poďakoval za historicky veľmi cenné objavy o nevšednom záujme svetoznámeho poľského jazykovedca o osudy Slovákov v Rakúsko-Uhorsku. Tým sa valné zhromaždenie skončilo.

Večer o 19,30 hod. sa všetci členovia ZSJ zúčastnili na slávnostnom programe umeleckej skupiny Intergenerácia – Spevy zašlej slávy. Slávnostný večer sa konal z príležitosti premenovania Ústavu slovenského jazyka SAV na Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV.

Zpráva o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV za rok 1967

I. Prednášková činnosť

Na rok 1967 výbor *Združenia slovenských jazykovedcov* pri SAV (ďalej ZSJ) schválil tieto tematické okruhy: všeobecná a matematická jazykoveda, teória a kultúra spisovného jazyka, dejiny spisovnej slovenčiny, slavistika, medzislovanské jazykové vzťahy, slovenská syntax, tento tematický plán sa v prednáškach v Bratislave a čiastočne i v pobočkách dodržal. Určený okruh prednášok sa tematicky rozšíril príspevkami zahraničných hostí.

V ZSJ odznelo dovedna 57 prednášok, z toho v Bratislave 24. Pobočky organizovali priemerne jednu prednášku mesačne. Najviac prednášok sa týkalo všeobecnojazykovej problematiky a matematickej lingvistiky. V Bratislave ich bolo deväť. Ostatné okruhy boli zastúpené takto: štyri prednášky sa týkali dejín spisovnej slovenčiny, tri prednášky syntaxe. Slavistickej a porovnávacej problematike sa venovali štyri prednášky a nárečovej problematike dve prednášky.

Osobitne treba spomenúť, že minulého roku prednášalo v Bratislave pomerne veľa zahraničných lingvistov. Veľmi sľubne sa začali rozvíjať styky s viedenskou jazykovednou spoločnosťou, ktorej členmi sa stali aj niektorí naši jazykovedci. V Bratislave prednášali títo viedenský jazykovedci: PhDr. W. Dressler, univ. prof. PhDr. M. Mayerhofer, univ. prof. E. Kranzmayer a doc. PhDr. M. Hornungová. Zvlášť užitočná bola návšteva prof. Kranzmayera a doc. Hornungovej. Boli v Bratislave prvýkrát a pomerne zoširoka nás oboznámili s nárečovým výskumom v Rakúsku. Z NDR bol prednášať univ. prof. PhDr. R. Grosse (Leipzig) a univ. prof. PhDr. G. Pätschová (Jena), z NSR univ. prof. PhDr. P. Hartmann (Münster) a univ. prof. PhDr. H. Wesche (Göttingen). V ZSJ prednášala aj PhDr. G. Hüttlová-Worthová, profesorka na univerzite v Los Angeles. Do Bratislavy prišla z Viedne. V Nitre prednášal jej manžel Dean S. Worth o problémoch slavistiky v USA.

Po dlhšej prestávke zavítali do Bratislavy dvaja sovietski jazykovedci. Bola to predovšetkým univ. prof. O. S. Achmanovová, ktorá sa v Bratislave zastavila na ceste z lingvistického kongresu v Bukurešti do Prahy. Okrem prednášky mala s bratislavskými jazykovedcami besedu, na ktorej sa veľmi otvorene a s úžitkom hovorilo o súčasných problémoch sovietskej jazykovedy. Druhým prednášateľom bol L. N. Smirnov, známy slovakista zo Slovanského ústavu Akadémie vied SSSR v Moskve.

Predniesol prednášku o problémoch jazykovej kultúry v Sovietskom sväze. Táto prednáška bola osobitne cenná aj preto, že vhodne zapadala do cyklu prednášok o jazykovej kultúre. Ďalšou veľmi hodnotnou prednáškou z vedeckého i kultúrno-spoločenského hľadiska bola prednáška slovakistky-dialektologičky S. N. Armašovej, lektorky na univerzite v Bukurešti. Informovala nás o nárečovom výskume v Rumunsku a o nárečiach v okolí Nadlaku. Veľmi zaujímavou, ba z istého hľadiska priam atraktívnou prednáškou prekvapila na predchádzajúcom valnom zhromaždení známa slovakistka z Krakova Mgr. D. Abrahamowiczová. Hovorila o vzťahu J. Baudouina de Courtenay k Slovákom.

Návštevnosť na týchto prednáškach nebola vždy rovnaká. Touto vecou sa treba zaoberať a prediskutovať ju v pléne, pretože na niektorých prednáškach nebolo viac ako desať členov. Pre zahraničného hostia to nie je nijakým potešením, ani vďakou za dlhú cestu do Bratislavy i za námahu vynaloženú pri vypracovaní prednášky. Malá návštevnosť bola síce iba na dvoch takýchto prednáškach, ale aj tak treba na to poukázať a hľadať príčiny tejto malej účasti. Možno to bola aj istá únava z prednášok v cudzej reči (zväčša nemeckej).

Záverom o prednáškach zahraničných hostí treba konštatovať, že sa nadviazali dobré a užitočné kontakty s jazykovedcami iných štátov. Slovenskí jazykovedci sa môžu viac ako inokedy oboznamovať s výsledkami jazykovedného výskumu v iných štátoch takrečeno z prvej ruky. Zahraniční hostia zas majú možnosť sa bližšie oboznámiť so slovenskou jazykovedou, nadviazať aj osobné styky. Viacerí hostia sa o Bratislave vyjadrovali ako o silnom lingvistickom centre. Ukazuje sa, že v budúcnosti sa tieto styky zintenzívnia, lebo Predsedníctvo SAV bude v tomto ohľade vedecké spoločnosti všemožne podporovať.

Z českých jazykovedcov sa pre ZSJ podarilo získať iba dvoch: doc. PhDr. R. Zimka z Olomouca a doc. PhDr. M. Kubíka z Prahy. Pre chorobu prednášku dvakrát odvolal univ. prof. PhDr. J. Bauer z Brna.

Ostatné prednášky obsadili domáci jazykovedci, najmä pracovníci z Bratislavy. Na pobočkách skoro pravidelne prednášali tamojší mladší jazykovedci. V Bratislave sa zaradenie mladšieho pracovníka ukázalo problematickým z hľadiska návštevnosti. Na túto okolnosť opäť treba poukázať preto, lebo výbor ZSJ na poslednej minuloročnej schôdzke schválil návrh zaraďovať do programu prednášky mladších pracovníkov, ktorí by členov oboznamovali s výsledkami svojho výskumu spojeného najmä s kandidátskou prácou. Ak by sa tieto prednášky mali stretnúť s nevšímavosťou najmä zo strany starších vedeckých pracov-

níkov, treba už teraz tento návrh korigovať. Tak ako pri otázke členstva aj tu stáva sa aktuálnou otázka výberovosti spoločnosti. Pri rozvážnom a premyslenom vedení ZSJ a pri dobrej vôli členov bolo by možné dobre spojiť striktnú vedeckosť spoločnosti i jej širokú členskú bázu, prednášky, ktoré by v zmysle stanov prenášali nové poznatky v jazykovede do širokých radov vedeckých a odborných pracovníkov, aj prednášky, v ktorých by sa mladí pracovníci zasväcovali do formálne korektného vedeckého podávania výsledkov svojej výskumnej práce.

Prednášky štyroch zahraničných jazykovedcov organizovalo ZSJ v spolupráci s Krúžkom moderných filológov pri SAV (prednášky PhDr. W. Dresslera, prof. PhDr. M. Mayrhofera, prof. PhDr. E. Kranzmayera a doc. PhDr. M. Hornungovej).

II. Osobitné akcie pobočiek

V okruhu prednášok o teórii spisovného jazyka a jazykovej kultúry odznelo v ZSJ osem riadnych prednášok. Osobitnú pozornosť tomuto okruhu prednášok venovala pobočka v Banskej Bystrici a v Prešove.

1. Pobočke pri PF v Banskej Bystrici pod vedením predsedu CSc. J. Findru sa podarilo zintenzívniť a skonkrétniť spoluprácu s Divadlom J. Gregora-Tajovského a s krajským denníkom Smer. So spevohrou divadla JGT pravidelne spolupracovala členka ZSJ odb. asist. E. Kriaková. J. Findra bol v kontakte s redakciou Smeru. Na redakčných zasadnutiach sa rozoberali jazyk a štýl i jazyková úroveň denníka. Pobočka úzko spolupracovala s Katedrou slovenského jazyka a literatúry pri PF. V tejto spolupráci pobočka zorganizovala 23. 11. 1967 seminár o jazykovej kultúre pre učiteľov I. a II. cyklu v Dolnom Kubíne. Na seminári odzneli tieto prednášky: Ž. Tarcalová, *Aké sú úlohy školy v jazykovej kultúre*; B. Kovalová, *Zo syntaktickej a štylistickej problematiky slovenského jazyka*; PhDr. J. Matejčík, CSc., *Učiteľ a jazyková kultúra*. Dňa 14. 12. 1967 pobočka usporiadala seminár o jazykovej kultúre pre pracovníkov ONV a KNV v Banskej Bystrici. Tu prednášali títo členovia pobočky: CSc. J. Findra, *Problémy jazykovej kultúry a Tézy o slovenčine*; B. Kovalová – E. Kriaková, *O najčastejších nedostatkoch vo výslovnosti, v tvarosloví a v skladbe*. 18. 12. 1967 pripravila pobočka ZSJ v spolupráci s KSJ seminár pre Katedru biológie a Katedru základov poľnohospodárskej výroby. Na seminári sa hovorilo o problémoch terminológie príslušných odborov.

2. V rámci prednášok a seminárov v oblasti slovenskej jazykovej kultúry členovia pobočky ZSJ pri Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove

prednášali na týchto podujatiach: J. Sabol, *Problémy jazykovej kultúry* (prednáška a seminár) – na metodickom združení učiteľov stredných odb. škôl v Košiciach dňa 29. 5. 1967; doc. PhDr. F. Miko, CSc. – J. Sabol, *Otázky jazykovej kultúry na slovenských školách* – seminár pre učiteľov ZDŠ v Michalovciach dňa 22. 9. 1967; J. Mlacek, *Otázky jazykovej kultúry na slovenských školách* – seminár pre učiteľov ZDŠ v Košiciach dňa 22. 9. 1967; J. Sabol, *Slovenská ortofónia a ortoepia* – prednáška pre členov Divadla J. Záborského v Prešove 11. 10. 1967; doc. PhDr. F. Miko, CSc., *Problémy jazykovej kultúry* – pre učiteľov stredných škôl v Košiciach 18. – 19. 10. 1967.

3. Pobočka ZSJ pri Pedagogickej fakulte v Nitre organizovala spolu s Literárnovednou spoločnosťou dve prednášky doc. PhDr. F. Miko, CSc., *Jazyk a estetický kontrast v umeleckom diele* a *V kráľoch súčasnej prózy*.

III. Organizačná činnosť

1. Vo februári minulého roku sa konalo riadne valné zhromaždenie ZSJ za rok 1966. Na tomto valnom zhromaždení bolo prijatých 29 nových členov. Počet členov tým stúpol na 142. Dňa 11. 12. 1967 sa konalo valné zhromaždenie ZSJ za rok 1967. Valné zhromaždenie bolo na pobočke v Nitre.

2. Založenie pobočky v Trnave sa nerealizovalo po opätovnom uvážení tohto návrhu. Výbor na svojom zasadnutí 12. X. 1967 odporúčal z času na čas podľa potreby dislokovať niektoré prednášky z Bratislavy do Trnavy.

3. Výbor ZSJ na tom istom zasadnutí prerokoval návrh prof. J. Štolca na založenie *Krúžku milovníkov slovenskej reči*, súčasne poveril prof. Štolca, aby o celej veci získal informácie od obdobných inštitúcií pri vydavateľstvách. Organizačne by sa tento Krúžok vyriešil založením osobitnej skupiny pri ZSJ a mal by samostatné predsedníctvo. Časopis *Kultúra slova* by sa mohol stať časopisom ZSJ. Odoberali by ho všetci členovia za zníženú cenu, ktorá by bola zahrnutá v členskom príspevku. Časopis by sa stal aj orgánom *Krúžku milovníkov slovenskej reči*.

IV. Edičná činnosť

V tomto roku vyšli tri čísla *Informačného bulletinu* o jazykovedných publikáciách, časopisoch a článkoch. Bulletin sa posielal všetkým členom. Publikácia ZSJ *Recueil II* je už dávnejšie vo Vydavateľstve SAV, ale jej výroba sa z technických príčin oddaľuje.

Záverom tejto zprávy vedecký tajomník ZSJ ďakuje za dobrú spoluprácu predsedom a tajomníkom pobočiek a osobitne vyslovuje vďaku za veľkú a rýchlu pomoc pri návštevách zahraničných hostí doc. PhDr. V. Blanárovi, doc. PhDr. V. Schwanzerovi, prof. PhDr. Š. Ondrušovi, Š. Michalusovi a R. Gedeonovi.

F. Kočíš

Valné zhromaždenie Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Vyvrcholením minuloročnej činnosti *Združenia slovenských jazykovedcov* pri SAV bolo riadne valné zhromaždenie **11. 12. 1967** v Nitre. Prvý pokus usporiadať valné zhromaždenie v pobočke sa zo všetkých stránok vydaril zásluhou vedenia nitrianskej pobočky i zásluhou pochopenia tejto akcie zo strany všetkých členov. Okrem zadostučinenia stanovám Združenia, podlá ktorých treba každoročne zvolat' valné zhromaždenie, výbor Združenia slovenských jazykovedcov rokovaním v Nitre sledoval tieto ciele:

1. oživiť celkovú činnosť pobočky;
2. pomôcť Katedre slovenského jazyka v jej úsilí o zvyšovanie teoretickej úrovne vo výskume i v o vyučovaní slovenského jazyka;
3. pred širším plénom znova prediskutovať niektoré aktuálne otázky spisovnej slovenčiny a jazykovej kultúry v školách.

Týmto cieľom bol prispôsobený program valného zhromaždenia. Po otvorení valného zhromaždenia dekanom Pedagogickej fakulty a predsedom Združenia si členovia vypočuli zprávy o činnosti v Bratislave, v Nitre, v Banskej Bystrici a v Prešove. V diskusii vystúpili niekoľkí členovia s pripomienkami k činnosti. Prof. J. Štolc hovoril o organizačnej štruktúre budúceho Krúžku milovníkov slovenskej reči, univ. prof. E. Pauliny vyjadril spokojnosť s činnosťou Združenia a pochválil najmä akcie banskobystrickej pobočky. Po prestávke predniesol prednášku univ. prof. J. Stanislav na tému *Prvky kultúrneho jazyka na Veľkej Morave v IX. stor.* K niektorým problémom sa v diskusii vyslovili univ. prof. Ľ. Novák, univ. prof. Š. Ondruš a PhDr. A. Jánošík.

Odpoľudňajší program sa konal v aule PF. Tu si členovia Združenia, poslucháči PF a učitelia slovenčiny z Nity a okolia vypočuli prejav univ. prof. J. Ružičku *Spisovný jazyk a jazyková kultúra v škole*. K veľmi zá-

važným otázkam, vysloveným v prejave prof. Ružičku, diskutovali títo členovia: prof. L. Novák, PhDr. V. Budovičová, prof. J. Stanislav, PhDr. J. Doruľa, PhDr. F. Kočiš, PhDr. E. Dolinka, PhDr. J. Oravec a prof. V. Uhlár. Večer o 18. hod. bolo spoločenské posedenie všetkých členov Združenia v jedálni vysokoškolského internátu.

F. Kočiš

Správa o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV za funkčné obdobie 1966 – 1968

1. Prednášková činnosť

V súlade s Organizačným poriadkom a v súlade s intenciami vedeckej spoločnosti vo funkčnom období 1966 – 1968 malo ZSJ veľmi intenzívnu prednáškovú činnosť. V posledných troch rokoch sa konalo dovedna 156 prednášok, z toho v Bratislave 65, v pobočkách 91. Na veľkom počte prednášok majú zásluhu tri pobočky, na ktoré ročne v priemere pripadá 30 prednášok. Tento priemer je trochu skresľujúci, pretože najväčšiu zásluhu na zintenzívnení prednáškovvej činnosti v pobočkách má Prešov a Banská Bystrica. Menej sa darilo pobočke v Nitre. Na prednáškach v pobočkách ZSJ sa zúčastňovali v hojnom počte aj poslucháči filozofických a pedagogických fakúlt, stredoškolskí profesori a učitelia základných deväťročných škôl.

Tematika prednášok bola pomerne pestrá. Možno ju rozčleniť do viacerých okruhov. Najviac prednášok bolo zo všeobecnej jazykovedy vrátane matematickej lingvistiky. Na druhom mieste je okruh prednášok z teórie spisovného jazyka a jazykovej kultúry. Veľký počet prednášok z tohto okruhu vhodne podporoval úsilie Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV o zvýšenie jazykovej kultúry na Slovensku. Prednášky z teórie spisovného jazyka a jazykovej kultúry zároveň svedčia o tom, že jeden z cieľov vytýčených predsedom Združenia prof. PhDr. J. Ružičkom na toto funkčné obdobie sa úspešne splnil. Pomerne veľký počet prednášok sa týkal dejín spisovnej slovenčiny, slovakistiky a fonológie. Poradie ďalších tematických okruhov je asi takéto: morfológia a lexikológia, syntax, dialektológia, štylistika a fonetika. Pomerne málo – na škodu vecí – bolo prednášok zo štylistiky.

Osobitne treba konštatovať, že v ZSJ (najmä v Bratislave) prednášalo 25 zahraničných jazykovedcov. Prednášali zväčša o všeobecno-

-jazykových otázkach. Z našich jazykovedcov do tohto okruhu prednášok prispeli prof. L. Novák, prof. Horecký a prof. Ružička. Združenie slovenských jazykovedcov nadviazalo kontakty s jazykovedcami z Viedne a s Viedenskou jazykovednou spoločnosťou. V ZSJ prednášali ďalej jazykovedci z NDR, NSR (tu treba zvlášť poznamenať, že slovenskí jazykovedci sa osobne mohli poznať s vynikajúcim teoretikom univ. prof. PhDr. E. Coseriom, ktorý tohto času pôsobí v Tübingene), ďalej u nás prednášal prof. Holliday z Anglicka, prof. Achmanovová zo ZSSR, prof. Dean Worth a jeho manželka PhDr. Gerta Hútlová-Worthová z kalifornskej univerzity.

Prednáškami zahraničných hostí ZSJ pomerne dobre priblížilo slovenským jazykovedcom svetovú lingvistiku a splnilo tým ďalší vytýčený cieľ: priblížiť slovenskú jazykovedu aspoň sčasti k svetovému jazykovednému trendu.

O prednáškach zahraničných hostí treba konštatovať, že sa nadviazali dobré a sľubné kontakty s jazykovedcami iných štátov. Slovenskí jazykovedci sa mohli viac ako inokedy oboznamovať s výsledkami jazykovedného výskumu v iných štátoch z prvej ruky. Zahraniční hostia zas mali možnosť sa bližšie zoznámiť so slovenskou jazykovedou a nadviazať osobné styky.

Osobitne treba spomenúť host'ovanie českých jazykovedcov v *Združení slovenských jazykovedcov*. I keď sa azda nepodarilo získať taký počet prednášajúcich, ako by sme si boli želali, predsa môžeme byť spokojní, že sme mohli v našom strede privítať sedem českých jazykovedcov. V budúcnosti bolo by veľmi potrebné nadviazať užšie kontakty s brnenskými jazykovedcami.

Ani v tomto funkčnom období sa nepodarilo získať ako prednášateľov mladších jazykovedcov. Možno len dúfať, že v nastávajúcom funkčnom období sa tento zámer a želanie výboru bude lepšie realizovať. Tu by mali a mohli pomôcť najmä dobrou radou starší a skúsenejší jazykovedci.

Výbor ZSJ je toho názoru, že v prednáškovej činnosti by sa mala celkom zreteľne odrážať a ukazovať situácia vo výskume slovenčiny vôbec. Stav a úroveň v prednáškovej činnosti by mal do istej miery odzrkadľovať celú organizáciu jazykovedného výskumu na Slovensku, aby sa jazykovedci a pracovníci v jazykovej praxi i učitelia ako členovia Združenia včas a vyčerpávajúco dozvedeli o celej výskumnej činnosti v slovakistike. Bola by veľmi potrebná väčšia spolupráca s literárno-vednou spoločnosťou, aby sa do programu dostali najmä prednášky

zo štylistiky. Nateraz takáto spolupráca existuje v pobočke v Nitre, kde hybnou silou tejto spolupráce je doc. PhDr. František Miko.

Viaceré prednášky zahraničných hostí ZSJ organizovalo v spolupráci s *Krúžkom moderných filológov* pri SAV, s Katedrou slovenského jazyka a s Katedrou slavistiky na FF UK.

V súvislosti s prednáškovou činnosťou treba osobitne spomenúť tri prednáškové cesty predsedu ZSJ prof. PhDr. J. Ružičku. Prvú cestu vykonal na začiatku funkčného obdobia s prednáškami o základných problémoch jazykovej kultúry na Slovensku. Navštívil pobočky v Nitre, v Banskej Bystrici, v Prešove, ďalej Divadlo J. Záhorského v Prešove, Štátne divadlo v Košiciach, Pedagogickú školu v Levoči, stredné školy v Žiline.

Druhú cestu uskutočnil po X. medzinárodnom lingvistickom kongrese v Bukurešti. V prednáškach oboznámil členov ZSJ v pobočkách o priebehu a o výsledkoch tohto významného vedeckého podujatia. Na besede o X. medzinárodnom lingvistickom kongrese v Bukurešti, ktorú usporiadala prešovská pobočka, referovali aj doc. PhDr. Miko, PhDr. J. Oravec a PhDr. G. Horák.

Tretiu cestu vykonal predseda ZSJ v októbri 1968 s prednáškami o vývoji spisovnej slovenčiny od roku 1918 do 1968. V jedenástich prednáškach pre členov ZSJ v pobočkách, pre učiteľov a študentov pedagogických fakúlt hovoril o základných tendenciách vývinu spisovnej slovenčiny a o pripravovanej vedeckej konferencii o spisovnej slovenčine od r. 1918 do r. 1968, ktorá bola 10. – 12. 12. 1968 v Smoleniciach.

2. Organizačná činnosť

Činnosť *Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV* vo funkčnom období 1966 – 68 usmerňoval výbor v tomto zložení:

predseda: prof. PhDr. J. Ružička,

podpredsedovia: prof. PhDr. J. Horecký, prof. PhDr. Š. Ondruš,

vedecký tajomník: PhDr. F. Kočiš,

hospodár: I. Masár,

členovia výboru: prof. PhDr. E. Pauliny, doc. PhDr. R. Krajčovič, prof. PhDr. Ľ. Ďurovič, PhDr. G. Horák, PhDr. Š. Peciar, doc. PhDr. F. Miko, doc. Ľ. Šmelík, J. Findra, CSc., Valéria Betáková, CSc.

Pobočka v Prešove mala okrem predsedu doc. PhDr. F. Miku aj tajomníka J. Sabola, odb. asistenta na FF UPJŠ.

Výkonnou sekretárkou ZSJ bola Ľ. Adamišová a účtovníkom J. Kršek.

Výbor sa schádzal pravidelne tri-štyri razy do roka na prerokovanie priebežných a mimoriadnych úloh v činnosti ZSJ. V poslednom funkčnom období výbor zvolával v zhode s Organizačným poriadkom pravidelne raz do roka valné zhromaždenie členov. Prvé valné zhromaždenie sa konalo vo februári 1967 v Bratislave, na ktorom bolo prijatých 30 nových členov. V decembri 1967 sa konalo druhé valné zhromaždenie v pobočke ZSJ pri PF v Nitre. Cieľom tohto valného zhromaždenia bola pomoc Katedre slovenského jazyka a literatúry pri PF vo vyučovaní slovenčiny a oživenie záujmu o otázky jazykovej kultúry v nitrianskych školách a v ich okolí. Obe valné zhromaždenia sa organizačne i tematicky vydarili.

Výbor ZSJ po viacerých rokovaniach schválil návrh na zriadenie osobitnej sekcie pre jazykovú kultúru pri ZSJ, ktorá bude predbežne figurovať pod názvom Kruh priateľov slovenskej reči. Predsedom sekcie sa stal prof. J. Štolc. Sekcia bude mať osobitný výbor v tomto zložení: I. Ripka, J. Bosák za Bratislavu, doc. PhDr. F. Miko za Košice, Ž. Tarcalová za Martin, B. Kovalová za Banskú Bystricu, PhDr. J. Mlacek za Prešov, V. Betáková za Trnavu. Výbor sa rozšíri o ďalších členov z Nitry, zo Žiliny, z Dolného Kubína a z iných miest. Sekcia sa bude organizačne opierať o miestne odbory MS a jej cieľom bude organizovať prednášky o jazykovej kultúre v miestnych odboroch MS. Ďalšiu činnosť sekcie prerokuje výbor na svojich pravidelných schôdkach. Prof. Štolc oboznámil už výbor MS s plánovanou činnosťou sekcie pre jazykovú kultúru na porade referentov miestnych odborov MS, ktorá bola 15. – 17. 10. 1968 v Novom Smokovci. MS ponúknuť spoluprácu prijala.

Na poslednom zasadnutí sa výbor ZSJ zapodieval možnosťou založiť ďalšiu sekciu pri ZSJ, a to fonetickú sekciu, ktorá by na pôde ZSJ a za pomoci finančných i organizačných prostriedkov Združenia koordinovala fonetický výskum na Slovensku. Predkladáme preto túto myšlienku, aby sa prediskutovalo nielen založenie fonetickej sekcie a jej koordinačná úloha vo fonetickom výskume, ale aj koordinačná úloha *Združenia slovenských jazykovedcov* vo výskume národného jazyka vôbec.

Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV ako vedecká spoločnosť nemá zatiaľ vlastné definitívne stanovy. Riadi sa podľa dočasného Organizačného poriadku, ktorý platí pre všetky vedecké spoločnosti na Slovensku. Vypracovanie definitívnych stanov už bolo pred dokončením, ale nové usporiadanie štátu na federatívnom základe mení situáciu aj v štruktúre vedeckých spoločností. Doteraz podľa litery ZSJ ako

spoločnosť bolo v istom zmysle podriadené Jazykovednému združeniu, asi tak ako bola subordinovaná Slovenská akadémia vied Československej akadémii vied. Komisia pre organizáciu vedeckých spoločností pri Predsedníctve SAV nateraz neodporúčala spoločnostiam podnikat kroky na osamostatnenie. Vzťah spoločnosti sa určí podľa ustálenia nových vzťahov oboch akadémii vo federatívnom štáte.

S programom v jazykovej kultúre veľmi úzko súvisia akcie, ktoré Predsedníctvo ZSJ začalo uskutočňovať tohto roku. Na XIV. Hviezdoslavov Kubín ZSJ vyslalo dvoch členov, a to PhDr. J. Oravca a tajomníka ZSJ, aby sledovali celé podujatie z jazykovej stránky a aktívne sa zúčastnili na seminároch a diskusiách spojených s Hviezdoslavovým Kubínom. Účasť jazykovedcov na tomto podujatí mala aj svoju spoločenskú dôležitosť. Iným podujatím, na ktoré ZSJ vyslalo svojich zástupcov, bola porada referentov miestnych odborov MS v Novom Smokovci a IV. Štúrov Zvolen, na ktorom sa pre časovú tieseň a veľkú zaneprázdnenosť pracovníkov ústavu zúčastnil iba jeden pracovník (J. Bosák). Nazdávame sa, že tieto významné celoslovenské akcie, majúce veľký význam pre jazykovú kultúru, ZSJ nesmie v budúcnosti zanedbávať.

3. Špeciálne akcie pobočiek

Obmedzíme sa len na konštatovanie, že pobočky za posledné tri roky usporiadali devätnásť seminárov, ktoré boli venované otázkam jazykovej kultúry, tvoreniu odbornej terminológie a štylistickým otázkam. Seminára usporiadávali pobočky v spolupráci s katedrami slovenského jazyka a literatúry, s Krajským pedagogickým ústavom a s vedením niektorých všeobecno-vzdelávacích škôl. Najviac seminárov (12) usporiadala pobočka ZS pri PF v Banskej Bystrici.

4. Edičná činnosť

1. V minulom a tomto roku členovia ZSJ dostali dovedna 7 čísel *Informačného bulletinu*. Bulletin koná dobrú službu pri hľadaní a štúdiu odbornej literatúry. Bulletin spracúval trojčlenný kolektív v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra: prof. J. Horecký, M. Kučerová a Ľ. Adamišová.

2. ZSJ práve pred dvoma rokmi otvorilo v denníku Pravda rubriku *Slovenčina naša*. Rubrika dosiahla veľkú publicitu a ohlasy, ktoré prichádzali a prichádzajú na články v rubrike, svedčia o tom, že rubrika je úspešná a perspektívna.

3. Publikácia ZSJ *Recueil linguistique II* vyšla koncom roka 1968.

4. Výbor ZSJ schválil na návrh tajomníka ZSJ vydanie cyklostylova-

nej príručky, obsahujúcej materiály z konferencie o hovorenej podobe spisovnej slovenčiny, ktorá bola v Smoleniciach pred troma rokmi. Vydanie má na starosti redakčná rada v tomto zložení: prof. E. Pauliny, doc. J. Mistrík a PhDr. F. Kočiš. Väčšina príspevkov do tohto zborníka už je zredigovaná, rozmnožovacie prác sa začnú v tomto roku.

F. Kočiš

Valné zhromaždenie Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Na záver funkčného obdobia **1966 – 1968** sa v pobočke ZSJ v Banskej Bystrici konalo riadne valné zhromaždenie *Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV*. O organizáciu celého podujatia sa postarala pobočka na čele s predsedom J. Findrom, CSc. Valné zhromaždenie sa konalo v dňoch **16. – 17. decembra 1968** za účasti viac ako polovice členov.

Valné zhromaždenie otvoril J. Findra. Za Pedagogickú fakultu členov ZSJ pozdravil dekan PhDr. J. Alberty. Po tomto úvode sa ujal slova predseda ZSJ prof. PhDr. J. Ružička. Zaoberal sa cieľmi, ktoré si ZSJ vytýčilo v poslednom funkčnom období: modernizáciou výskumu a pestovaním jazykovej kultúry. Konštatoval, že tieto ciele sa splnili pomerne dobre v prednáškach domácich i zahraničných jazykovedcov a časťami prednáškami a seminármi o problémoch jazykovej kultúry najmä v pobočkách. Celkovú činnosť ZSJ v tomto období možno hodnotiť ako úspešnú.

Po úvodnom prejave prof. Ružičku prečítal správu o činnosti ZSJ za funkčné obdobie 1966 – 1968 vedecký tajomník ZSJ PhDr. F. Kočiš. Správu o činnosti pobočiek predniesli jednotliví predsedovia: doc. L. Šmelík (Nitra), J. Findra, CSc. (Banská Bystrica), J. Sabol (tajomník ZSJ v Prešove). Správu o finančnom stave ZSJ prečítal hospodár I. Masár.

Po správach o činnosti ZSJ sa rozvinula veľmi rušná a vecná diskusia. (Záznam z diskusie dostal každý člen v zápisnici z valného zhromaždenia.) Po prestávke si prítomní členovia vypočuli revíziu správu. Obaja revízori prof. J. Štolc a doc. J. Mistrík konštatovali, že všetky účty sú v poriadku, a tak odstupujúcemu výboru možno udeliť absolútorium.

Z poverenia výboru sa potom vedenia valného zhromaždenia ujal doc. Schwanzer a začala sa voľba nového výboru ZSJ na nasledujúce funkčné obdobie. Doc. Schwanzer prečítal návrh na nový výbor, podaný odstupujúcim výborom. Z pléna bol do výboru ešte navrhnutý PhDr. Á. Kráľ. Doplnený návrh na nový výbor potom všetci členovia schválili jednodhlasne s absenciou jedného hlasu. Nový výbor bol zvolený v tomto zložení:

predseda: univ. prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc.;

podpredsedovia: doc. PhDr. Rudolf Krajčovič, CSc., univ. prof. PhDr. Jozef Štolc, DrSc.;

vedecký tajomník: Ivor Ripka, CSc.;

hospodár: Elena Smiešková;

členovia výboru: doc. PhDr. V. Blanár, DrSc., PhDr. G. Horák, CSc., univ. prof. PhDr. J. Ružička, DrSc., doc. PhDr. J. Svetlík, CSc., doc. PhDr. V. Schwanzer, CSc., doc. PhDr. Š. Krištof, CSc., univ. prof. PhDr. Š. Tóbiš, CSc., odb. asist. B. Kovalová, V. Betáková, CSc., PhDr. Á. Kráľ, CSc.;

revízori: univ. prof. PhDr. E. Jóna, doc. PhDr. J. Mistrík, CSc.

Za tajomníkov ZSJ v pobočkách boli určení: Drahomíra Mačurová (Nitra), Elena Kriaková (Banská Bystrica) a PhDr. Jozef Mlacek (Prešov).

O 20. hod. sa členovia ZSJ, prítomní na valnom zhromaždení, zúčastnili na spoločnom posedení. Na druhý deň, 17. XII., pokračovalo valné zhromaždenie prednáškami zo slovenskej fonetiky. PhDr. Á. Kráľ prednášal na tému *Atlas slovenských hlások*, PhDr. J. Dvončová na tému *Možnosti fyziologického výskumu v slovenskej fonetike*, PhDr. J. Liška na tému *Problémy patofonetiky*.

Valné zhromaždenie ZSJ v Banskej Bystrici uzavrel novozvolený predseda prof. PhDr. J. Horecký zhodnotením celého priebehu valného zhromaždenia, najmä však poslednej časti, týkajúcej sa organizácie fonetického výskumu na Slovensku.

F. Kočíš

Správa o činnosti Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV za rok 1970

1. Prednášková činnosť

V súlade s cieľom Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV ako vedeckej spoločnosti, usilujúcej sa podnecovať a pestovať vedeckú vý-

skumnú prácu v odbore jazykovedy, bola aj r. 1970 hlavnou náplňou práce ZSJ prednášková činnosť. Prednášky, semináre i vedecké konferencie dávajú spoľahlivý obraz o úrovni bádateľskej práce na všetkých slovakistických pracoviskách. Referáty popredných zahraničných jazykovedcov sprostredkujú zasa členom ZSJ a širokému plénu slovenskej kultúrnej verejnosti najnovšie poznatky a výsledky, ku ktorým dospela európska i svetová lingvistika.

V porovnaní s minulými rokmi sa celkový počet podujatí ZSJ v podstate nezmenil (40 podujatí r. 1969 – 37 podujatí r. 1970). Výbor sa usiloval pripraviť taký program, v ktorom by boli zastúpené obidve zložky prednáškovej činnosti — teoretická i popularizačná. Tematicky sa prednášky týkali všetkých jazykových plánov. Zvýšený záujem bolo badať o štúdium štrukturálnej lingvistiky. Relatívne najmenej prednášok bolo zo slavistiky. Okrem domácich referentov (najmä pracovníkov Jazykovedného ústavu L. Štúra a prednášajúcich z Filozofickej fakulty UPJŠ v Prešove), ktorí vo svojich prednáškach dokumentovali dobrú teoretickú a metodologickú úroveň slovenskej jazykovedy, pozýval výbor do ZSJ aj popredných zahraničných lingvistov.

Prof E. Oksaarová (Hamburg) hovorila na tému *Kontrastive Semantik (Experimente mit der Polaritätsprofilmethode)*, prof. S. Skorupka (Varšava) dal svojej prednáške názov *Podstawy teoretyczne opracowania słownika frazeologicznego*, prof. E. M. Uhlenek (Leiden, Holandsko) si zvolil titul *Recent Developments in Transformational and Generative Grammar*. Prof. B. Urbančič (Lubľana) zoznámil členov ZSJ s problémami jazykovej kultúry v slovinčine a prof. W. Winter (Kiel, NSR) prednášal o niektorých lexikologických a lexikografických otázkach. Výsledkom spolupráce ZSJ a Jazykovedného združenia pri ČSAV boli prednášky predstaviteľov českej jazykovedy. Prof. J. Vachek, predseda JS, mal v Bratislave prednášku nazvanú *Pražská škola a sociolingvistika*, doc. H. Křížková referovala v Prešove na tému *K zájmemnému systému v slovanských jazycích*. Z plánovanej perspektívnej spolupráce ZSJ a brnenskej pobočky JS (výbory sa dohodli na výmene prednášateľov) sa r. 1970 uskutočnila v Bratislave len prednáška doc. R. Večerku na tému *K slovanským číslovkám*. Treba pripomenúť, že v Jazykovednom združení a v jeho pobočkách (najmä v Prahe a Brne) prednášali v uplynulom roku viacerí členovia ZSJ (prof. J. Horecký, M. Ivanová-Šalingová, prof. J. Ružička, Š. Peciar). R. 1970 usporiadalo ZSJ aj dva tematické semináre. Celodenný seminár v Bratislave bol venovaný metódam opisu jazyka (pozri aj Jazykovedné aktuality VII, 1970, č. 3 –

4, str. 73 – 74). Jeho cieľom bolo zoznámiť širšie plénum slovenských jazykovedcov s modernými metódami, ktoré pri opise jazyka používajú zahraniční lingvisti a informovať ich o úspešných domácich výskumoch v tejto oblasti. Na seminári v Trstenej prednášal prof. J. Ružička a doc. J. Oravec učiteľom slovenčiny z okresu Dolný Kubín o základných otázkach jazykovej kultúry.

Veľký spoločenský význam a dosah mala vedecká konferencia venovaná hodnoteniu jazykovedného diela Martina Hattalu v dňoch 21. – 22. októbra 1970 v Trstenej. ZSJ bolo jej spoluorganizátorom. (Správu o tejto konferencii pozri v SR 36, 1971, 125 – 127.)

2. Organizačná činnosť

Prácu ZSJ v r. 1970 viedol a organizoval výbor, zvolený na ostatnom valnom zhromaždení v Banskej Bystrici (pozri Slovenská reč 34, 1969, 183 a n.). Oproti r. 1969 nenastali v zložení výboru nijaké podstatné zmeny. Výročná členská schôdza, ktorá sa konala 23. 11. 1970, schválila predloženú kandidátku, na ktorej je iba jedna zmena (namiesto doc. V. Blanára sa stal členom výboru ZSJ Š. Peciar). Namiesto nebohého prof. Š. Tóbika bol už predtým do výboru kooptovaný J. Mlacek, terajší tajomník pobočky ZSJ v Prešove. Funkciu administratívnej tajomníčky vykonáva od 1. 9. 1970 E. Rísová, pracovníčka Jazykovedného ústavu ĽŠ SAV.

R. 1970 sa konali dve riadne schôdzky výboru, na ktorých sa prerokovali a hodnotili predpoklady a možnosti ďalšej činnosti ZSJ. Konkrétne a aktuálne úlohy riešilo potom v intenciách uznesení výboru užšie predsedníctvo (predseda, vedecký tajomník, hospodár). Pri plánovaní činnosti vychádzal výbor zo skutočnosti, že *Združenie slovenských jazykovedcov pri SAV* je dobrovoľný útvar vedeckých a odborných pracovníkov, teda dobrovoľná organizácia, ktorá nemôže robiť samostatný základný výskum a suplovať v tomto smere akademické a vysokoškolské pracoviská.

Naše združenie počtom svojich členov (r. 1970 ich bolo 154, z toho v pobočkách 68) nepatrí medzi veľké spoločnosti, no pri zaktivizovaní celej členskej základne je schopné rozšíriť svoju činnosť, najmä na poli popularizácie jazykovedy. Výboru sa nepodarilo nájsť novú metódu prednáškovej činnosti a oživiť prácu pobočiek v Nitre a v Banskej Bystrici, ktoré v lanskom roku v istom zmysle stagnovali a zorganizovali minimálny počet akcií. Pobočka v Prešove bola v prednáškovej činnosti najautonómnejšia. Dávala možnosti aj mladším jazykovedcom a účin-

ne pomáhala pri realizácii starších uznesení výboru o potrebe vytvoriť vlastnú platformu pre tých, ktorí začínajú odovzdávať prvé výsledky svojej výskumnej práce. Takto motivovaná prednášková činnosť, prispievajúca k rastu vedeckého dorastu (jadro poslucháčov sa grupuje z radov vysokoškolských študentov), má široké uplatnenie a výbor ju bude podporovať. Uvažuje sa o založení ďalšej – štvrtej – pobočky ZSJ pri Pedagogickej fakulte UK v Trnave.

Prácu ZSJ v krízovom období hodnotila aj výročná členská schôdza. Konštatovala, že naša vedecká spoločnosť nevyvíjala nijakú politickú činnosť, ktorú by bolo možno označiť za hlásanie antikomunistickej ideológie, resp. interpretovať ako utváranie oportunistickej politickej platformy. V lanskom roku sa uskutočnili aj dve pracovné porady koordinačného výboru (v Bratislave a v Prahe), ktorý tvoria zástupcovia výboru ZSJ a Jazykovedného sdružení. Podľa prijatej dohody (funkcia predsedu sa každý rok mení) bol r. 1970 predsedom prof. J. Vachek. Na poradách sa prerokovali otázky potrebnej spolupráce a koordinácie pri zabezpečovaní pobytu a prednášok zahraničných hostí, hovorilo sa o získavaní slovenských príspevkov do Jazykovedných aktualít, prediskutovali sa plány činnosti obidvoch spoločností a pod. Dôležitá bola aj problematika týkajúca sa reprezentácie československej jazykovedy v zahraničí (napr. členstva v *Societas Linguistica Europaea*).

Pozitívne treba hodnotiť spoluprácu v edičnej oblasti, ktorá sa rozvíja najmä zásluhou JS. Konkrétne sa prejavuje získavaním predplatiteľov publikácií jednotlivých spoločností.

3. Informatívno-edičná činnosť

V rámci publikačnej činnosti sa úspešne pokračovalo vo vydávaní *Informačného bulletinu* o jazykovedných publikáciách, časopisoch a článkoch. R. 1970 vyšlo 7 čísel (č. 16 – 22) tohto periodika ZSJ, ktoré sa posielali všetkým členom. Bulletin spracúva trojčlenný kolektív pracovníkov Jazykovedného ústavu L. Štúra SAV: prof. J. Horecký, A. Oravcová a E. Rísová. Ďalší zväzok *Recueil linguistique de Bratislava IV*, obsahujúci materiály zo sympózia o algebraickej lingvistiky, konaného v Smoleniciach v dňoch 10. – 13. februára 1970, je už vo vydavateľstve. Z technických príčin (nepriemerane vysoké finančné náklady) sa ani v lanskom roku nepodarilo definitívne vyriešiť otázku vydania už zredigovaného a do tlače pripraveného materiálu z konferencie o hovorenej podobe spisovnej slovenčiny. Jazykovedné sdružení pri ČSAV vydalo v edícii *Prameny české a slovenské lingvistiky* zborníček

U základu pražské jazykovedné školy. Výbor ZSJ sa usiloval získať čo najviac subskribentov z radov slovenských jazykovedcov.

Aj v minulom roku členovia ZSJ prispievali do pravidelnej (týždennej) jazykovej rubriky *Slovenčina naša* v denníku Pravda.

I. Ripka

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV namiesto Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV

Dňa **13. júna 1972** prijal námestník ministra vnútra Slovenskej socialistickej republiky inž. J. Čuma predstaviteľov bývalého *Združenia slovenských jazykovedcov* a spolu so schválenými novými stanovami im odovzdal rozhodnutie Ministerstva vnútra SSR č. VVS/1 – 186/1972 z 13. júna 1972, ktorým sa mení aj právne postavenie našej vedeckej spoločnosti. Nový názov *Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied* navrhol výbor bývalého *Združenia slovenských jazykovedcov*. V stanovách sa o postavení, pôsobnosti, poslaní a hlavných úlohách *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* hovorí:

§ 1. Postavenie, sídlo a pôsobnosť spoločnosti

1. Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej iba Spoločnosť) je dobrovoľné, výberové združenie slovenských vedeckých a odborných pracovníkov v oblasti slovakistiky, slavistiky, všeobecnej jazykovedy a fonetiky, prípadne iných príbuzných disciplín. Vo svojej činnosti plne uznáva politiku Komunistickej strany Československa.
2. Spoločnosť vyvíja svoju činnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej iba SAV), ku ktorej sa pridruží na základe rozhodnutia Predsedníctva SAV. Spoločnosť predkladá príslušnému orgánu SAV správu o svojej činnosti. Zástupca SAV má právo zúčastniť sa na rokovaní výboru Spoločnosti.
3. Sídlom Spoločnosti je Bratislava.
4. Spoločnosť pôsobí na území Slovenskej socialistickej republiky.
5. Spoločnosť je samostatnou právnickou osobou.

§ 2. Poslanie a hlavné úlohy Spoločnosti

Poslaním Spoločnosti je najmä:

1. Rozširovať poznatky získané na poli vedeckého výskumu a získať vedeckých pracovníkov do aktívnej spolupráce pre rozvoj jazykovedy na Slovensku.

2. Utvárať predpoklady pre optimálny rozvoj jazykovedy a jej spoločenského využitia v prospech rozvoja Československej socialistickej republiky.
3. Prispievať k zvyšovaniu odbornej úrovne svojich členov s osobitným zreteľom na mladých pracovníkov.
4. Propagovať výsledky vedy na medzinárodných fórach.
5. Poskytovať svojim členom pomoc pri ich vedeckej a odbornej práci.
6. Usporadúvať národné a medzinárodné konferencie, semináre, vedecké sympóziá, prednášky, diskusie a iné vhodné akcie.
7. Rozvíjať vlastnú edičnú a publikačnú činnosť.
8. Spolupracovať pri plnení svojich úloh s pracoviskami SAV, vysokými školami, výskumnými pracoviskami, vedeckými ústavmi a podľa potreby aj s ďalšími príbuznými organizáciami.

§ 18. Spolupráca a reprezentácia národných spoločností

1. Slovenská jazykovedná spoločnosť spolupracuje so spoločnosťou, ktorá má obdobné úlohy v Českej socialistickej republike.
2. Na riešenie otázok, ktoré si v príslušnom vednom odbore vyžaduje stanovisko, koordináciu alebo súčinnosť oboch národných vedeckých spoločností, utvorí sa podľa dohody koordinačný výbor.
3. Obe národné spoločnosti po vzájomnej dohode určia právomoci, zloženie, ako aj názov tohto koordinačného výboru. Tento koordinačný výbor nepodlieha osobitnej registrácii a predstavitelia oboch národných spoločností v ňom vystupujú spoločne na základe splnomocnenia svojich spoločností.

§ 19. Záverečné ustanovenia

1. Spoločnosť je právny nástupcom Združenia slovenských jazykovedcov ako autonómnej zložky Jazykovedného združenia pri ČSAV, preberá jeho práva, úlohy, majetok a pokračuje v jeho činnosti.
2. Stanovy Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV nadobúdajú účinnosť dňom ich schválenia Ministerstvom vnútra SSR podľa príslušných zákonných predpisov.

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV pokračuje v činnosti bývalého Združenia slovenských jazykovedcov. Do budúceho valného zhromaždenia vedie činnosť Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV výbor v tomto zložení:

Predseda – prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc.

Podpredseda – prof. PhDr. Jozef Štolc, DrSc.

Podpredseda – doc. PhDr. Rudolf Krajčovič, CSc.

Vedecký tajomník – PhDr. Milan Majtán, CSc.

Hospodár – Jozef Nižnanský

Členovia výboru – doc. PhDr. Valéria Betáková, CSc., PhDr. Juraj Furdík, PhDr. Gejza Horák, CSc., PhDr. Božena Kovalová, PhDr. Ábel Kráľ, CSc., prof. PhDr. Štefan Krištof, CSc., PhDr. Štefan Peciar, CSc., prof. PhDr. Jozef Ružička, DrSc., člen korešpondent SAV, prof. PhDr. Ján Svetlík, CSc., prof. PhDr. Viliam Schwanzer, CSc.

Revízori: prof. PhDr. Eugen Jóna, CSc., doc. PhDr. Jozef Mistrik, DrSc.
Pobočky Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV majú týchto funkcionárov:

Pobočka SJS v Banskej Bystrici:

predseda – PhDr. Božena Kovalová,

tajomník – PhDr. Elena Brixová.

Pobočka SJS v Nitre:

predseda – prof. PhDr. Štefan Krištof, CSc.,

tajomník – prom. ped. Drahomíra Mačurová.

Pobočka SJS v Prešove:

predseda – PhDr. Juraj Furdík,

tajomník – PhDr. Jozef Mlacek, CSc.

Pobočka SJS v Trnave:

predseda – prof. PhDr. Ľudovít Novák, DrSc.,

tajomník – prom. ped. Ján Dubníček.

M. Majtán

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v období od 16. 4. 1971 do 22. 10. 1973

Od ostatného valného zhromaždenia Združenia slovenských jazykovedcov, ktoré bolo 16. apríla 1971 v Prešove, zmenilo sa od júna 1972 právne postavenie i názov spoločnosti (porov. správu v Slovenskej reči, 37. 1972. č. 6, s. 388 – 389).

1. Prednášková činnosť

Ťažisko činnosti SJS bolo v prednáškach domácich a zahraničných jazykovedcov. Výbor sa usiloval vybrať témy a prednášateľov tak, aby sa členovia oboznámili s výsledkami tvorivej práce lingvistov pracujúcich v rozličných odvetviach jazykovedy. Odznelo 112 prednášok (32 v roku 1971, 53 v roku 1972, 27 v roku 1973), z toho v Bratislave 34, ostatné

v pobočkách: 13 v Banskej Bystrici. 16 v Nitre. 37 v Prešove a 12 v Trnave. Prednášatelia boli zväčša z radov jazykovedcov – členov spoločnosti (92 prednášok), prednášali aj významní českí (8 prednášok) a zahraniční jazykovedci (12 prednášok). Z českých jazykovedcov prednášali prof. K. Horálek, prof. J. Vachek, prof. V. Šmilauer, prof. K. Hausenblas, doc. F. Daneš, J. Panevová a E. Hajičová. Zo zahraničia bolo päť prednášateľov zo ZSSR (doc. A. G. Maľutkinová, V. T. Kolomijcová, R. Tuguševová, H. Yum, doc. A. P. Koval'ová), dvaja z PLR (doc. A. Furdal, prof. A. Zareba) a po jednom z NDR (prof. H. Schuster-Šewc), z NSR (prof. J. Matešič), zo Švédska (prof. E. Enquist) a z Dánska (prof. E. Fischerová-Jorgensenová). Všetci zahraniční prednášatelia mali možnosť konzultovať s vedúcimi slovenskými jazykovedcami a oboznámiť sa tak so stavom, úrovňou a dosiahnutými výsledkami slovenskej jazykovedy.

Päťdesiate výročie založenia KSČ (v roku 1971) si členovia spoločnosti pripomenuli na osobitných slávnostných zhromaždeniach v Bratislave prednáškami *Komunistická strana Československa a národnostná otázka* (J. Horecký), *Slovenčina v Československej republike* (J. Ružička), *Ladislav Novomeský a slovenčina* (G. Horák), *Súčasný stav našej jazykovedy* (Š. Peciar), v Prešove prednáškami *Dialektický vzťah javu a podstaty a jeho aplikácia v jazykovede* (J. Rybák), *O vzťahu kvantitatívneho a kvalitatívneho v marxistickej jazykovede* (J. Sabol). V Trnave si pri tejto príležitosti vypočuli prednášku *O nových metodologických možnostiach v teórii vyučovania slovenského jazyka* (V. Betáková).

Pri príležitosti 50. výročia vzniku ZSSR spoločnosť v spolupráci s akademickými ústavmi usporiadala seminár o sovietskej jazykovede a o jej význame pre rozvoj jazykovedy na Slovensku. Seminár sa uskutočnil ako súčasť výročného zhromaždenia za rok 1972. Po úvodnom referáte dr. Š. Peciaru odznelo ďalších jedenásť referátov informujúcich o teoretických a metodologických otázkach sovietskej jazykovedy (porov. správu v Slovenskej reči 38, 1973, č. 2, s. 110 – 114).

Spoločnosť sa zúčastnila na prípravách a organizácii seminára o heuristickom výskume vlastných mien v dňoch 14. – 16. mája 1973 v Prešove, na ktorom odznelo 12 referátov. Seminár bol spojený s praktickým terénnym výskumom živých osobných mien a terénnych názvov (porov. správu v Slovenskej reči 38, 1973, č. 6, s. 375 – 376).

2. Organizačná činnosť

Prácu Slovenskej jazykovednej spoločnosti viedol a organizoval výbor zvolený na ostatnom valnom zhromaždení. Spoločnosť má 2 čest-

ných členov (akad. I. K. Bilodid z Kyjeva a prof. R. Auty z Oxfordu) a 178 riadnych členov, z toho 98 v Bratislave a 80 v pobočkách (v Banskej Bystrici, v Nitre, v Prešove a v Trnave).

Výbor i predsedníctvo sa schádzali podľa potreby.

V auguste 1973 výbor zorganizoval cestu členov spoločnosti na VII. medzinárodný zjazd slavistov do Varšavy.

3. Edičná a popularizačná činnosť

V rokoch 1971 a 1972 sa pripravilo 11 čísel *Informačného bulletinu* (č. 23 – 33). Podľa návrhu schváleného na výročnom zhromaždení v októbri 1972 začal v r. 1973 vychádzať *Informačný bulletin* s novým obsahom i cieľom upozorňovať na základné teoretické štúdie publikované v zahraničných časopisoch. Z technických príčin vyšlo však iba jedno číslo. V roku 1972 vyšiel zborník materiálov z konferencie o hovorenej podobe spisovnej slovenčiny (rotaprintom) a v roku 1973 vo Vydavateľstve SAV zborník *Recueil linguistique de Bratislava III. Zäčiatkom roka 1974 vyšiel IV. zväzok*, obsahujúci materiály zo sympózia o algebrickej lingvistike (Smolenice 10. – 13. februára 1970).

Pod záštitou spoločnosti sa v Nedeľnej Pravde uverejňujú krátke príspevky v pravidelnej jazykovej rubrike *Slovenčina naša*. Nitrianska pobočka SJS takto obstaráva príspevky do rubriky *Hovoríme o slovenčine* v týždenníku Hlas Nitrianskeho okresu, členovia bansko-bystrickej pobočky SJS zaplňajú rubriku *Stĺpček o jazyku* v krajskom denníku Smer.

M. Majtán

Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

Dňa **22. októbra 1973** bolo v Bratislave valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za účasti 58 členov. Otvoril ho a viedol doterajší predseda prof. J. Horecký. Správu o činnosti spoločnosti za obdobie 16. 4. 1971 – 22. 10. 1973 predniesol vedecký tajomník SJS dr. M. Majtán. Po správe o hospodárení spoločnosti a po krátkej diskusii valné zhromaždenie prijalo obidve správy a účastníci tajným hlasovaním zvolili nový výbor spoločnosti.

V ďalšej časti programu prednášal člen korešpondent SAV J. Ružička o hlavných črtách a úlohách slovenskej jazykovedy (pórov. Slovenská reč, 39, 1974, č. 1, s. 3 – 9). V diskusii k prednáške vystúpili dr. Š. Peciar, prof. L. Novák a prof. J. Horecký.

Valné zhromaždenie zvolilo na ďalšie obdobie výbor Slovenskej jazykovednej spoločnosti v zložení:

Predseda: prof. PhDr. J. Ružička, DrSc., člen korešpondent SAV

Podpredsedovia: doc. PhDr. J. Mistrík, DrSc., prof. PhDr. J. Horecký, DrSc.

Vedecký tajomník: PhDr. M. Majtán, CSc.

Hospodárka: PhDr. M. Marsinová

Členovia výboru: doc. PhDr. J. Findra, CSc., PhDr. F. Kočiš, CSc., doc. PhDr. D. Kollár, CSc., PhDr. Á. Král, CSc. prof. PhDr. Š. Krištof, CSc., prof. PhDr. Ľ. Novák, DrSc., PhDr. Š. Peciar, CSc., doc. PhDr. E. Sekaninová, CSc., doc. PhDr. J. Svetlík, CSc., prof. PhDr. V. Schwanzer, CSc.

Revízori: prof. PhDr. P. Ondrus, DrSc., prof. PhDr. J. Štolc, DrSc.

V pobočkách pracujú ako funkcionári:

Banská Bystrica: doc. PhDr. J. Findra, CSc. – predseda, E. Tvrdoň, prom. ped. – tajomník

Nitra: prof. PhDr. Š. Krištof, CSc. – predseda, K. Zelinková, prom. fil. – tajomníčka

Prešov: prof. PhDr. Ľ. Novák, DrSc. – predseda, PhDr. J. Sabol – tajomník

Trnava: doc. PhDr. D. Kollár, CSc. – predseda, PhDr. G. Štibraná – tajomníčka

V závere valného zhromaždenia novozvolený predseda člen korešpondent SAV J. Ružička načrtnol program ďalšej aktivizácie činnosti spoločnosti a hlavné úlohy na nové obdobie.

M. Majtán

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za rok 1974

Činnosť *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* v roku 1974 viedol a organizoval výbor zvolený na valnom zhromaždení, ktoré bolo v Bratislave 22. októbra 1973. V prednáškovej činnosti sa výbor usiloval realizovať požiadavku, aby sa rozvíjali teoretické otázky jazykovedy na základoch marxisticko-leninskej filozofie a prehlbovalo sa porovnávanie národného jazyka. Odznali napr. prednášky o marxistickej koncepcii jazyka, o mieste, úlohách a o metódach jazykovedy, o vzťahoch ideológie

a jazykovedy, o dialektike poznania a metódach lingvistickej práce, o odkaze Slovenského národného povstania v slovenskej jazykovede, o vývinových črtách v súčasnej spisovnej slovenčine a češtine, o systéme v jazyku z hľadiska filozofie, o hodnote a hraniciach konfrontačnej metódy v jazykovede, o problematike nostratických jazykov, ďalej o otázkach teórie morfológických kategórií, o morfematickej analýze, triedení slovných druhov a i. Členovia sa mohli zoznamovať s výsledkami vedeckých výskumov z rozličných okruhov jazykovednej problematiky. Oproti minulému roku sa prednášková činnosť zdvojnásobila. Uskutočnilo sa 70 prednášok, z toho 27 v Bratislave a 43 v pobočkách (20 v Prešove, 9 v Banskej Bystrici, 7 v Nitre, 7 v Trnave). Okrem slovenských jazykovedcov – členov SJS – prednášalo 10 významných zahraničných bádateľov zo Sovietskeho zväzu (A. I. Bagmutová, A. V. Bondarko, L. I. Skvorcov, S. V. Semčinskij), z Poľska (J. Siatkowski, W. Lubaš, R. A. Rothstein), z Rumunska (P. Olteanu), Rakúska (W. Dressler), Nórska (A. Gallis) a 5 jazykovedcov z ČSR (A. Jedlička, R. Šrámek, A. Lamprecht, M. Čejka, J. Vachek). Pri prednáškach sa primerane pripomenuli významné výročia (Február, 30. výročie SNP).

Slovenská jazykovedná spoločnosť bola spoluorganizátorkou 2. Slovenského seminára o heuristickom výskume vlastných mien (B. Bystrica 1. – 3. novembra 1973) a VI. slovenskej onomastickej konferencie s medzinárodnou účasťou (Nitra 4. – 6. apríla 1974). Materiál z konferencie je pripravený na vydanie. Spoločenský program konferencie bol zameraný na 30. výročie SNP, premietali sa krátke filmy s povstaleckou tematikou a slovenský celovečerný film *Vičie diery*.

Najvýznamnejším podujatím Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v tomto období bola konferencia o praslovanskom pôvode a o najstaršom vývine slovenčiny, bilancujúca tridsať rokov práce slovenských jazykovedcov v slobodnom Československu v tejto oblasti. Aj z tejto konferencie vyjde materiál v osobitnom zborníku.

V roku 1974 vyšiel 4. zväzok zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*, 5. zväzok sa rediguje. Výbor ho odporúča venovať terajšiemu predsedovi SJS prof. J. Ružičkovi k 60. narodeninám.

Pod záštitou SJS sa uverejňujú krátke príspevky v *Nedeľnej Pravde* v rubrike *Slovenčina naša*, členovia v Banskej Bystrici píšú do rubriky *Stĺpček o jazyku* v krajských novinách *Smer*, členovia prešovskej pobočky do rubriky *Kultúra rodnej reči* vo *Východoslovenských novinách*.

SJS má teraz 200 členov: dvoch čestných a 198 riadnych členov. Výbor sa zišiel dva razy (21. 1. a 29. 10. 1974), predsedníctvo sa schá-

dzalo častejšie (podľa potreby). Hospodárenie spoločnosti vedie Organizačné stredisko vedeckých spoločností pri SAV.

M. Majtán

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie 23. 10. 1973 – 21. 1. 1976

Od posledného valného zhromaždenia *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* (bolo v Bratislave 22. októbra 1973) uplynuli dva roky. Za ten čas sa výbor a predsedníctvo cieľavedome usilovali plniť poslanie a hlavné úlohy, ktoré ukladajú *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* stanovy, t. j. rozširovať poznatky vedeckého výskumu, získavať vedeckých pracovníkov pre aktívnu spoluprácu pri rozvíjaní jazykovedy na Slovensku a utvárať predpoklady na optimálny rozvoj jazykovedy a jej spoločenského využitia v Československej socialistickej republike.

V roku 1974 usporiadala *Slovenská jazykovedná spoločnosť* vedeckú konferenciu o pôvode a o najstaršom vývine slovenčiny (Smolenice 9. – 11. decembra 1974). Na nej sa pri príležitosti 30. výročia SNP a Oslobodenia predstavili výsledky tridsaťročnej práce slovenských jazykovedcov v tejto oblasti výskumu. Vedecká konferencia o teórii spisovného jazyka (Smolenice 21. – 23. januára 1976) je tiež súčasťou celkovej koncepcie činnosti SJS v minulom funkčnom období.

Okrem toho SJS (resp. aj príslušné pobočky) bola spoluorganizátorkou VI. slovenskej onomastickej konferencie (Nitra 4. – 6. apríla 1974) a seminára o heuristickom výskume vlastných mien (B. Bystrica 1. – 3. novembra 1973).

Pobočka SJS v Prešove bola spoluorganizátorkou I. slovenskej dialektologickej konferencie (Prešov 17. – 19. apríla 1975).

Prednášková činnosť bola v tomto funkčnom období pomerne bohatá, plánovaný počet prednášok sa v podstate dosiahol. Odznelo dovedna 149 prednášok, z toho 46 v Bratislave, 22 v Banskej Bystrici, 19 v Nitre, 45 v Prešove a 17 v Trnave. Počet prednášok v SJS narastá. V roku 1971 ich bolo 46, v roku 1972 už 65 (z toho 14 na seminári o sovietskej jazykovede), v roku 1973 41, v roku 1974 už 59 a v roku 1975 74. V roku 1975 sa výrazne prejavila väčšia aktivita činnosti pobočiek. Ako z prehľadu vidieť, najväčšia pobočka SJS v Prešove je z pobočiek najaktívnejšia.

Témy prednášok vyberalo predsedníctvo SJS tak, aby sa rozvíjali základné teoretické a metodologické otázky jazykovedy. Odznali prednášky z rozličných okruhov jazykovednej problematiky, z fonológie, morfológie, lexikológie, etymológie a onomastiky, a to zo všeobecného jazykovedného, slavistického i slovackistického hľadiska. Výbor SJS cieľavedome zaradil do programu prednášky o marxistickej koncepcii jazyka a o marxistickej jazykovede, o vzťahoch ideológie a jazykovedy, o dialektike poznania, o systéme v jazyku z filozofického hľadiska a o metódach jazykovednej práce. Referovalo sa aj o moskovskej konferencii o marxistickej jazykovede, o jazykovej kultúre v ZSSR, o jazykovej výchove, o teórii gramatiky, o vývinových črtách v súčasnej spisovnej slovenčine a češtine a i. Osobitne treba zhodnotiť prešovský cyklus prednášok o sovietskej jazykovede a cyklus prednášok z onomastiky „Onomastické dni“. Viaceré spoločensky významné témy sa zaradili do prednáškových plánov aj v pobočkách v Nitre a v Trnave.

Venovala sa pozornosť významným spoločensko-politickým výročiam (Február, SNP, oslobodenie ČSSR). Osobitnou prednáškou sa pripomenulo 120. výročie smrti L. Štúra (12. januára 1976).

Prehľad prednášok v minulom funkčnom období:

Rok	Bratislava	Banská Bystrica	Nitra	Prešov	Trnava	Spolu
XI. – XII. 1973	4	4	2	3	1	14
1974	24	5	6	18	6	59
1975	17	13	11	23	10	74
I. 1976	1	–	–	1	–	2
Spolu	46	22	19	45	17	149

V tomto funkčnom období prednášalo 16 zahraničných jazykovedcov: 6 zo ZSSR (A. I. Bagmutová, A. V. Bondarko, V. I. Oros, M. V. Rajevskij, L. I. Skvorcov, S. V. Semčinskij), 4 z Poľska (W. Lubaš, R. A. Rothstein, T. Rusek, J. Siatkowski), 2 z NDR (M. Bierwisch, W. Gladrow) a po jednom z Maďarska (P. Király), Rumunska (P. Olteanu), Rakúska (W. Dressler) a Nórska (A. Gallis), ktorí predniesli dovedna 19 prednášok. Z Českej socialistickej republiky prednášali v SJS 7 jazykovedci (O. Ducháček, K. Horálek, A. Jedlička, A. Lamprecht, M. Čejka, R. Šrámek, J. Vachek).

V roku 1976 budú hosťami Slovenskej jazykovednej spoločnosti A. V. Bondarko zo Sovietskeho zväzu, W. Motsch z NDR, M. Karas z Poľska a P. Simunovič z Juhoslávie.

Výskumná činnosť SJS sa mala v minulom funkčnom období zamerať na výskum súčasnej slovenskej hydronymie. Nepodarilo sa ho dosiaľ zorganizovať, lebo Komisia pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV nepridelila na výskumnú činnosť SJS požadované a sľúbené finančné prostriedky.

V roku 1975 sa sústredil prepísaný materiál z výskumu hovorenej podoby spisovnej slovenčiny, ktorý sa uskutočnil pod vedením prof. E. Paulinyho v rokoch 1964 – 1965. Je to dovedna vyše 2 000 strojom písaných strán textov z magnetofónových záznamov zo všetkých slovenských miest. Po vykonaní presnej evidencie bude možné tento materiál sprístupňovať na výskumné ciele a ďalšie štúdium.

Rotaprintom rozmnožený materiál z konferencie o hovorenej podobe slovenčiny (Smolenice 6. – 9. októbra 1965) vydala SJS v r. 1972.

Spoločnosť pokračuje vo vydávaní zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*. V roku 1974 vyšiel štvrtý zväzok, ktorý obsahuje materiály zo sympózia o algebraickej lingvistiky (Smolenice 10. – 13. februára 1970). Piaty zväzok *Recueil*, venovaný predsedovi SJS J. Ružičkovi k šesťdesiatym narodeninám, je v tlači, vyjde asi v roku 1976. *Informačný bulletin* prestal vychádzať už v roku 1973.

Pod záštitou SJS sa i naďalej uverejňujú populárne príspevky o jazyku v *Nedeľnej Pravde* (v rubrike *Slovenčina naša*), v krajských novinách *Smer v Banskej Bystrici* (*Stĺpček o jazyku*), vo *Východoslovenských novinách* (*Kultúra rodnej reči*) a od r. 1975 aj v *Prešovských novinách* (*Slovenčina v praxi*).

Slovenská jazykovedná spoločnosť má 222 členov. V rokoch 1974 – 1975 vzrástol počet členov o 42.

Výbor spoločnosti sa zišiel štyri razy, predsedníctvo sa schádzalo podľa potreby. Výbor SJS pracoval v zložení:

Predseda: prof. J. Ružička

Podpredsedovia: doc. J. Mistrík a prof. J. Horecký

Vedecký tajomník: dr. M. Majtán,

Hospodárka: dr. M. Marsinová

Členovia výboru: dr. F. Kočiš, doc. Á. Král, dr. Š. Peciar, doc. E. Sekaninová, prof. J. Svetlík, prof. V. Schwanzer, predsedovia pobočiek doc. J. Findra (B. Bystrica), prof. S. Krištof (Nitra), prof. L. Novák (Prešov), doc. D. Kollár (Trnava)

Revízori: prof. P. Ondrus, prof. J. Štolc.

Administratívnou pracovníčkou SJS je E. Rísová. Hospodárenie spoločnosti vedie Organizačné stredisko vedeckých spoločností pri SAV.

M. Majtán

Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

V Domove vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach bolo **21. januára 1976** valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*, spojené s vedeckou konferenciou o teórii spisovného jazyka (správa o nej je na s. 177 – 183). Valné zhromaždenie otvoril a viedol predseda Slovenskej jazykovednej spoločnosti prof. J. Ružička. Správu o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti za funkčné obdobie od 23. 10. 1973 do 21. 1. 1976 predniesol vedecký tajomník spoločnosti PhDr. M. Majtán (pozri s. 125 – 126), správu revízorov o hospodárení prečítala hospodárka spoločnosti PhDr. M. Marsinová.

V diskusii sa potom hovorilo o obsahovej náplni prednášok na budúce funkčné obdobie. Viacerí diskutujúci navrhovali, aby prednášky svojou náplňou predstavovali obraz výskumu v príslušnej problematike a súčasne aby vyjadrovali teoretické a metodologické postoje autora. Zdôraznila sa potreba pozývať na prednášky spoločnosti aj študentov, aby sa získal ich záujem o jazykové otázky a aj o základný výskum. Uvažovalo sa aj o koordinovaní náplne jazykových rubriek v novinách, ktoré sú pod záštitou spoločnosti, aby sa na valnom zhromaždení mohla nielen registrovať, ale i hodnotiť činnosť v tejto oblasti.

Valné zhromaždenie na návrh prešovskej pobočky rozhodlo prijať za čestného člena *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* doc. Vasilija Ivanoviča Orosa, kandidáta filozofických vied, zo Štátnej univerzity v Užhorode.

Po diskusii valné zhromaždenie prijalo obidve správy a účastníci tajným hlasovaním zvolili nový výbor spoločnosti. Valné zhromaždenie zvolilo na ďalšie funkčné obdobie (1976 – 1977) výbor *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* v zložení:

Predsedníctvo:

PhDr. Š. Peciar, CSc. – predseda, prof. PhDr. P. Ondrus, DrSc. – podpredseda, prof. PhDr. J. Ružička, člen korešpondent SAV – podpred-

seda, PhDr. Š. Lipták, CSc. – vedecký tajomník, PhDr. E. Krasnovská – hospodárka

Členovia výboru: doc. PhDr. J. Findra, CSc. – za pobočku v Banskej Bystrici, prof. PhDr. Š. Krištof, CSc. – za pobočku v Nitre, PhDr. J. Sabol – za pobočku v Prešove, doc. PhDr. D. Kollár, CSc. – za pobočku v Trnave, PhDr. F. Kočiš, CSc., PhDr. V. Krupa, CSc., prof. PhDr. E. Pauliny, člen korešpondent SAV, doc. PhDr. E. Sekaninová, CSc., prof. PhDr. V. Schwanzer, CSc.

Revízori: prof. PhDr. J. Horecký, DrSc., prof. PhDr. J. Svetlík, CSc.

V pobočkách budú pracovať ako funkcionári SJS:

Banská Bystrica: doc. PhDr. J. Findra, CSc. – predseda, PhDr. E. Tvrdoň – tajomník

Nitra: prof. PhDr. Š. Krištof, CSc. – predseda, J. Madunický, prom. fil. – tajomník

Prešov: PhDr. J. Sabol – predseda, PhDr. J. Kriššáková – tajomníčka

Trnava: doc. PhDr. D. Kollár, CSc. – predseda, PhDr. G. Štibraná – tajomníčka

V závere valného zhromaždenia novozvolený predseda PhDr. Š. Peciar poďakoval odstupujúcemu výboru (osobitne predsedníctvu) za úspešnú činnosť v predchádzajúcom funkčnom období a načrtnol plán činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti na ďalšie obdobie. Novozvolený výbor bude tematiku prednášok usmerňovať na metodologické otázky, na výsledky základného výskumu kolektívov i jednotlivcov a na tematiku medzinárodných podujatí. Nebude sa zabúdať na významné spoločensko-politické udalosti a výročia. Zvýšená pozornosť sa bude venovať koordinácii činnosti spoločnosti a pobočiek so zameraním na získavanie záujmu vysokoškolských študentov o odbornú jazykovednú problematiku.

M. Majtán

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie od 22. 1. 1976 do 23. 1. 1978

1. *Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV* (SJS) vychádzala vo svojej činnosti zo smerníc XV. zjazdu KSČ o úlohe spoločenských vied v rozvinutej socialistickej spoločnosti a pokračovala v plnení svojho poslania pri rozširovaní poznatkov získaných vo vedeckom výskume jazykovedných pracovníkov v ČSSR, najmä členov spoločnosti.

2. V minulom roku mala SJS 20-ročné jubileum svojej existencie. Naša spoločnosť s pôvodným názvom *Združenie slovenských jazykovedcov* (ZSJ) začala rozvíjať svoju činnosť valným zhromaždením 4. marca 1957, ktoré schválilo stanovy a rámcový program činnosti spoločnosti. ZSJ vzniklo z potreby utvoriť široké vedecké fórum všetkých činných slovenských jazykovedcov, na ktorom by sa formou vedeckých prednášok a diskusií osvetľovali teoretické a metodologické problémy súčasnej jazykovedy, najmä v aplikácii na výskum slovenského jazyka. Prvým predsedom ZSJ bol vlni zosnulý prof. Ján Stanislav. ZSJ mala svojich predchodcov v bývalej *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* a potom v *Bratislavskom lingvistickom krúžku*. Bola tu už teda istá tradícia, ktorá sa v ZSJ ďalej rozvíjala a rozvíja.

Za 20 rokov svojej existencie vykonala SJS (resp. ZSJ) kus pozitívnej práce, a to nielen prednáškami a vedeckými diskusiami, ale aj inými formami činnosti. V prvej polovici 60. rokov, keď bol predsedom ZSJ prof. E. Pauliny, vykonal sa z jeho iniciatívy široko osnovaný výskum hovorenej spisovnej slovenčiny, ktorého výsledky sa zhodnotili na osobitnej konferencii v r. 1965. Materiály z tejto konferencie vyšli v obsiahnom litografovanom zborníku. Tieto výsledky sa dosiaľ čiastočne využili v teoretickej jazykovednej práci.

Spomenutou akciou sa začal v činnosti ZSJ uplatňovať v istom rozsahu aj vedecký výskum. Akcií zacielených na vedecký výskum sa uskutočnilo v uvedenom období niekoľko: v r. 1964 sa zorganizovala konferencia o jazyku a štýle súčasnej slovenskej prózy. Materiály z tejto konferencie vyšli v zborníku *Jazyk a štýl modernej prózy*. V r. 1965 sa konala konferencia o jazyku a štýle detskej prózy a materiály z nej vyšli tiež v osobitnom zborníku *Jazyk a dielo*. V tom istom roku usporiadalo ZSJ pod záštitou JK ČSAV celoštátne kolokvium o fonológii a fonetike. Spomenutými štyrmi vedeckými konferenciami sa začala nová, plodná etapa činnosti ZSJ. Táto forma – organizovanie vedeckých konferencií o aktuálnych otázkach slovenskej jazykovedy alebo aspoň spoluúčast' na organizovaní sympózií – stala sa trvalou zložkou činnosti ZSJ i terajšej SJS.

V uvedenom období a potom najmä v druhej polovici 60. rokov, keď predsedom ZSJ bol prof. J. Ružička, zintenzívnila sa aj publikačná činnosť našej spoločnosti. Okrem vydania uvedených zborníkov sa obnovilo vydávanie zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*, ktorý dosiaľ vyšiel v piatich zväzkoch (z toho štyri zväzky vyšli v 60. a 70. rokoch). Príčinením ZSJ, resp. SJS, vyšlo niekoľko objemných zborníkov z onomastických konferencií. Vo viacerých funkčných obdobiach sa výbor

ZSJ, resp. SJS, pokúšal zabezpečiť pre členov spoločnosti preklady ťažšie prístupných závažných štúdií zahraničných lingvistov, neskôr vydávanie bibliografického bulletinu, ale tieto akcie mali pre organizačné príčiny krátke trvanie. Nepodarilo sa realizovať podnet, ktorý odznel na viacerých valných zhromaždeniach, vydávať bulletin o činnosti spoločnosti. V poslednom čase sa uvažuje o vydávaní spoločného informatívneho bulletinu všetkých vedeckých spoločností SAV.

Napokon treba ešte spomenúť, že v priebehu 60. rokov boli zriadené pobočky ZSJ v Prešove, v Banskej Bystrici, v Nitre a neskôr aj v Trnave a že sa podstatne rozšírila členská základňa spoločnosti. Pri vzniku malo ZSJ 23 členov, dnes má SJS 209 členov.

Činnosť ZSJ v druhej polovici 60. rokov za predsedníctva prof. J. Ružičku okrem organizovania viacerých významných vedeckých konferencií a zintenzívnenia publikačnej činnosti charakterizujú ešte tieto črty: v prednáškovej činnosti orientácia na teoretické problémy súčasnej jazykovedy (v ZSJ prednášalo v tom čase aj veľa zahraničných jazykovedcov) a na problémy spisovnej slovenčiny a jazykovej kultúry; s touto orientáciou súvisí otvorenie jazykových rubriek vo viacerých denníkoch. V tomto období sa rozvinula a zintenzívnila aj činnosť všetkých pobočiek ZSJ.

Za predsedníctva prof. J. Horeckého na začiatku 70. rokov sa v podstate pokračovalo v uvedenej orientácii. Zvýšená pozornosť sa v prednáškach venovala problémom aplikácie matematických metód a moderných metodických postupov v jazykovede i problémom fonetiky a fonológie. V tomto funkčnom období (v r. 1972) sa zmenil právny status ZSJ a zmenil sa jej názov na SJS.

V poslednom funkčnom období za predsedníctva PhDr. Š. Peciara sa nadväzovalo na osvedčené formy a výsledky činnosti SJS z predchádzajúcich období. Cieľavedomejšie ako v predchádzajúcich obdobiach sa položil dôraz na rozvíjanie teoretických a metodologických problémov marxistický orientovanej jazykovedy.

Po celý čas existencie ZSJ, resp. SJS, sa udržiavala spolupráca s JS pri ČSAV, ako aj s *Kruhom moderných filológov* pri SAV a funkcionári sa usilovali o to, aby sa udržiavali kontakty aj so zahraničnou jazykovedou, najmä s jazykovedcami socialistických štátov. Viacerí naši členovia spolupracujú so *Socialistickou akadémiou Slovenska* (SAKS) a s inými inštitúciami.

Z organizačnej stránky treba ešte spomenúť, že od 1. 1. 1973 usmerňuje a kontroluje hospodárenie a administratívnu agendu spoločnosti Organizačné stredisko vedeckých spoločností pri SAV.

V závere tejto krátkej retrospektívy možno konštatovať, že naša vedecká spoločnosť pod názvom ZSJ a od r. 1972 SJS za 20 rokov svojej existencie vykonala veľa pozitívnej práce pre rozvoj slovenskej jazykovedy. Spoločnosť plnila a plní svoju funkciu najmä organizovaním prednášok a diskusií o problémoch súčasnej jazykovedy. Touto formou stimuluje a do istej miery usmerňuje vývin jazykovedného myslenia u nás, podporuje rozvoj jazykovednej teórie a metodológie a pomáha prenášať výsledky jazykovedného výskumu do praxe. Sme si vedomí, že doterajšími formami činnosti SJS sa nevyčerpali všetky možnosti, a že iniciatívou nielen členov výboru, ale aj ostatných členov spoločnosti a jej pobočiek možno vykonať ešte viac.

3.1. Hlavnú náplň činnosti SJS v uplynulom funkčnom období tvorili *prednášky domácich i zahraničných jazykovedcov spojené s diskusiami*. Prednášky sa konali v Bratislave (priemerne dve prednášky za mesiac) a v pobočkách v B. Bystrici, v Nitre, v Prešove a v Trnave (jedna až dve prednášky za mesiac). Tematika prednášok bola pestrá a zahŕňala takmer všetky jazykovedné disciplíny (odznali prednášky z oblasti fonológie, morfológie, syntaxe, lexikológie a sémantiky, onomastiky, dialektológie, štylistiky, teórie spisovného jazyka, jazykovej kultúry, pedolinguistiky, dejín jazykovedy, ako aj niektorých styčných okruhov jazykovednej problematiky súvisiacich s inými vednými disciplínami, napr. s historiografiou, archeológiou, filozofiou, literárnou vedou a inými). Do plánu sa zaradila prednáška venovaná úvahám o úlohách slovenskej jazykovedy po XV. zjazde KSČ. Uskutočnil sa cyklus prednášok, ktoré boli súčasťou prípravy našich jazykovedcov na 8. slavistický zjazd, ďalej prednášky osvetľujúce niektoré obdobia z vývinu slovenskej jazykovedy (slovenský jazykovedný štrukturalizmus). Náležitá pozornosť sa venovala metodologickým otázkam súčasnej jazykovedy, otázkam marxistickej teórie jazyka a marxistickej metodológie. Slávnostný prednáškový večer bol venovaný 60. výročiu Veľkého októbra.

V tomto funkčnom období v Bratislave a pobočkách prednášalo 8 zahraničných jazykovedcov; 3 zo ZSSR (S. B. Bernštejn, V. N. Jarcevoová, G. P. Klepiková), 1 z NDR (W. Motsch), 3 z Poľska (J. Bubák, J. Rieger, K. Michalewski) a 2 z Juhoslávie (V. Mihajlovič, M. Ladjevičová). Z Českej soc. republiky prednášalo 8 jazykovedcov (K. Ohnesorg, K. Horálek, J. Vachek, A. Jedlička, J. Filipec, F. Daneš, R. Šrámek, J. Hubáček).

V r. 1976 (od februára) odznalo spolu 52 prednášok, z toho v Bratislave 16, v Prešove 18, v B. Bystrici 8, v Nitre 6 a v Trnave 4. V r. 1977 do

terajšieho valného zhromaždenia odznelo spolu 63 prednášok, z toho v Bratislave 20, v Prešove 21, v B. Bystrici 11, v Nitre 5 a v Trnave 6. Je to zhruba rovnaký počet ako v predchádzajúcom funkčnom období.

Pokiaľ ide o návštevnosť na prednáškach SJS v Bratislave, vďaka zlepšenej propagácii pravidelnými oznámeniami vo Večerníku sa podarilo zvýšiť účasť na prednáškach nielen z radov mladších jazykovedcov a poslucháčov, ale aj z radov širšej kultúrnej verejnosti. Podobne aj v pobočkách bola účasť na prednáškach v porovnaní s minulými rokmi o niečo väčšia.

3.2. Konferencie a semináre

V r. 1976 bola SJS spoluusporiadateľkou VII. slovenskej onomastickej konferencie s medzinárodnou účasťou (Prešov – Zemplínska šírava 20. – 24. 9. 1976). Na konferenciu vyslala dvoch svojich členov z Bratislavy a zabezpečila účasť jedného zahraničného hosťa. Okrem toho sa na konferencii zúčastnili ďalší traja pracovníci JUL'S SAV delegovaní ústavom a členovia prešovskej pobočky.

SJS bola spoluusporiadateľkou onomastických dní v Prešove (16. – 17. júna 1976 a 13. – 15. júna 1977), venovaných výskumu slovenskej toponymie, ojkonymie, hodonymie a oronymie. SJS bola spoluusporiadateľkou 4. seminára o heuristickom výskume vlastných mien v Banskej Bystrici (5. – 6. mája 1977).

Výbor SJS v spolupráci s *Kruhom moderných filológov* sa pokúsil zorganizovať tematický zájazd svojich členov na lingvistický kongres, ktorý bol koncom augusta r. 1977 vo Viedni.

3.3. Vedeckovýskumná činnosť SJS

V uplynulom funkčnom období sa podarilo zabezpečiť finančné prostriedky v sume 16 000 Kčs na výskum súčasnej slovenskej hydronymie v rámci činnosti SJS. O organizáciu tohto výskumu sa starala *Slovenská onomastická komisia pri Vedeckom kolégiu jazykovedy, literárnej vedy a vied o umení SAV*. V roku 1976 sa pripravil a rozmnožil dotazník (1 000 exemplárov) a pod patronátom pobočiek v Prešove a v Banskej Bystrici sa vykonal terénny výskum na východnom a strednom Slovensku. Vyplnilo sa 188 dotazníkov. Popritom sa začala budovať kartotéka súčasnej slovenskej hydronymie excerpciou starších materiálov a mapových diel. Vo výskume sa bude pokračovať v r. 1978.

3.4. Spolupráca SJS s inými spoločnosťami

Slovenská jazykovedná spoločnosť úzko spolupracovala najmä s *Kruhom moderných filológov* (KMF). Obidve spoločnosti si vychádzali

v ústrety hlavne pri výmene prednášateľov a pri zabezpečovaní pracovného programu zahraničných hostí. V spolupráci s KMF naša spoločnosť pripravila slávnostný prednáškový večer na počesť 60. výročia VOSR. Spolupráca s *Jazykovedným združením pri ČSAV* sa realizovala výmenou prednášateľov. Z našich jazykovedcov v Prahe prednášali prof. J. Horecký, prof. L. Novák, doc. E. Bajžíková, doc. J. Oravec a PhDr. Š. Peciar, v Brne doc. V. Blanár a prof. L. Novák. U nás prednášali ôsmi poprední českí jazykovedci (ich mená sú uvedené vyššie).

SJS vysielala svojich zástupcov na každé podujatie, ktoré súviselo s rozvíjaním spolupráce s inými spoločnosťami. Na konferencii o socialistických životných potrebách a o rozvoji socialistickej spoločnosti, ktorú usporiadali Sociologická, Filozofická a Psychologická spoločnosť (31. 10. – 1. 11. 1977) na Tálloch, sa zúčastnil PhDr. Š. Lipták, tajomník SJS. Na dvoch aktívoch funkcionárov vedeckých spoločností (15. 10. 1976 v Smoleniciach a 24. 5. 1977 v Bratislave) sa zúčastnili predseda a tajomník.

3.5. *Spolupráca so Socialistickou akadémiou Slovenska*

SJS nemá dosiaľ dohodu o spolupráci so SAKS, ale jednotliví členovia, najmä členovia výboru, spolupracujú so SAKS formou prednášok pre lektorov, členstvom v komisiách a sekciách. Výbor SJS ponúkol na rok 1978 SAKS tri prednášky členov spoločnosti pre socialistické akadémie v socialistických krajinách, a to: *Rozvoj spisovnej slovenčiny v najnovšom období* (prof. J. Ružička), *Teória spisovného jazyka v socialistickej spoločnosti* (prof. J. Horecký), *Teória a prax jazykovej kultúry na Slovensku* (PhDr. J. Kačala). Na rok 1979 sme ponúkli do zahraničia prednášku PhDr. J. Kačalu na rovnakú tému ako v predchádzajúcom roku.

Výbor SJS sa bude usilovať o uzavretie dohody o spolupráci so SAKS v edičnej a prednáškovej činnosti v Bratislave i v pobočkách.

3.6. *Publikačná činnosť*

SJS pokračovala vo vydávaní zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*. Koncom roku 1977 vyšiel 5. zväzok, venovaný prof. J. Ružičkovi k 60. narodeninám. Pripravuje sa 6. zväzok, ktorý výbor SJS venuje prof. J. Horeckému k jeho životnému jubileu (60 rokov).

Pod záštitou SJS fungujú jazykové rubriky v denníkoch: *Slovenčina naša* v Nedeľnej Pravde (red. F. Kočíš), *Stĺpček o jazyku* v krajských novinách Smer (red. J. Findra), *Kultúra rodnej reči* vo Východosloven-

ských novinách (red. L. Kučera), *Slovenčina v praxi* v Prešovských novinách (red. L. Bartko, J. Furdík, J. Sabol). Uvedené jazykové rubriky v tlači boli zhodnotené na zasadnutí výboru SJS (21. 4. 1977). Posudok o rubrikách *Kultúra rodnej reči* a *Slovenčina naša* vypracoval PhDr. L. Dvonč a posudok príspevkov v rubrikách *Stĺpček o jazyku* a *Slovenčina v praxi* vypracoval PhDr. Š. Peciar. S posudkami sa oboznámili redaktori príslušných rubriek.

Výbor SJS sa zaoberal otázkou, ako zabezpečiť publikovanie prednášok našich jazykovedcov v bulletine *Jazykovedné aktuality*. Rozhodol sa, že istý výber téz prednášok bude zasielať redakcii bulletinu na publikovanie a v tomto zmysle uzavrie dohodu s výborom Jazykovedného združenia pri ČSAV.

3.7. Odmeny jubilujúcim jazykovedcom

Výbor SJS eviduje životné jubileá svojich členov a pri jubileách aktívnych členov podáva návrhy na odmeny zo Slovenského literárneho fondu za publikačnú, prednáškovú a spoločensky angažovanú činnosť. V roku 1976 dostali na návrh výboru SJS odmeny po 2 000 Kčs traja členovia spoločnosti pri životnom jubileu 50 rokov: doc. E. Sekaninová, doc. F. Buffa a PhDr. L. Dvonč; v roku 1977 dostali odmenu 2 000 Kčs pri životnom jubileu 50 rokov doc. J. Svetlík a doc. R. Krajčovič.

Činnosť SJS od roku 1976 do dnešného valného zhromaždenia viedlo a organizovalo predsedníctvo a výbor v tomto zložení: PhDr. Štefan Peciar, CSc. – predseda, prof. PhDr. Pavel Ondrus, DrSc. – podpredseda; člen korešpondent SAV Jozef Ružička – podpredseda; PhDr. Štefan Lipták, CSc. – vedecký tajomník; PhDr. Elena Krasnovská – hospodárka; členovia výboru: doc. PhDr. Ján Findra, CSc. – predseda pobočky v B. Bystrici; doc. PhDr. Dezider Kollár, CSc. – predseda pobočky v Trnave; prof. PhDr. Štefan Krištof, CSc. – predseda pobočky v Nitre; PhDr. Ján Sabol – predseda pobočky v Prešove; PhDr. František Kočiš, CSc., PhDr. Viktor Krupa, CSc., člen korešpondent SAV Eugen Paulíny, doc. PhDr. Ella Sekaninová, CSc., prof. PhDr. Viliam Schwanzer, CSc.; revízori: prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc., doc. PhDr. Ján Svetlík, CSc.

Činnosť pobočiek zabezpečovali okrem predsedov tajomníci: PhDr. Emil Tvrdoň (Banská Bystrica), PhDr. Jozef Madunický (Nitra), PhDr. Júlia Kriššáková (Prešov), PhDr. Gabriela Štibraná (Trnava).

K dnešnému dňu má SJS 209 členov, z toho 2 čestných; ubudli dvaja členovia. Užšie predsedníctvo SJS sa schádzalo podľa potreby, výbor zasadal štyrikrát. Hospodárenie spoločnosti kontrolovala pravidelne

hospodárka spoločnosti. V októbri 1976 a v decembri 1977 sa vykonala inventúra majetku SJS. Bežnú agendu vybavoval tajomník v spolupráci s predsedom. Administratívnu agendu SJS vykonávala Eva Rísová, samostatná odborná pracovníčka JÚLS SAV.

Š. Peciar, Š. Lipták

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

V budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave bolo **23. januára 1978** valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti (SJS) pri SAV*. Valné zhromaždenie otvoril a viedol predseda SJS dr. Š. Peciar. V otváracom prejave pripomenul dvadsiate výročie založenia SJS a dvadsiate piate výročie založenia SAV a zdôraznil význam víťazstva nášho pracujúceho ľudu vo februári 1948 pre kvantitatívny a kvalitatívny rozvoj našej jazykovedy. Potom krátko charakterizoval činnosť SJS v jednotlivých obdobiach trvania SJS.

Správu o činnosti SJS za funkčné obdobie od 22. 1. 1976 do 23. januára 1978 predniesol vedecký tajomník spoločnosti dr. Š. Lipták, správu o hospodárskej činnosti SJS podal revízor doc. dr. J. Svetlík.

Potom nasledovala prednáška dr. F. Kočiša na tému *Slovenské jazykovedné časopisy a problémy ich redakčnej prípravy*. V prednáške autor vyslovil viaceré kritické pripomienky na adresu prispievateľov slovenských jazykovedných časopisov a naznačil spôsob, ako zlepšiť vzťahy medzi autormi a redakciami časopisov.

V diskusii k predneseným správam a k referátu dr. F. Kočiša odzneli viaceré podnety. Niektorí diskutéri navrhovali, aby sa využívali aj publikačné možnosti v krajských a okresných vydavateľstvách. Medziiným odznel návrh, aby sa tvorila sekcia alebo komisia pri SJS, ktorá by sa starala o spoluprácu s vydavateľstvami (E. Pauliny). E. Jóna vyslovil želanie, aby SJS prijala do plánu svojej činnosti organizačné zabezpečenie prác na dejinách slovenskej jazykovedy. J. Oravec pripomenul, že by sa SJS mala pričiniť o primerané zastúpenie slovenskej jazykovedy na lingvistických kongresoch. K. Buzássyová vyzvala prítomných členov, aby pamätali na cudzojazyčný orgán SJS *Recueil linguistique de Bratislava*. Niektorí diskutéri podporili kritické stanovisko dr. Kočiša a doplnili ho vlastnými postrehmi. Dr. Dvonč navrhol, že by sa nová

Československá štátna norma Bibliografické citace (ČSN 01 0197) mohla v našej praxi zjednodušiť a v niektorých bodoch doplniť alebo spresniť. Na konkrétne dotazy odpovedal a prednesené návrhy krátko komentoval predseda SJS.

Po diskusii valné zhromaždenie schválilo správu o činnosti i správu o hospodárení a odstupujúcemu výboru udelilo absolutórium. Potom účastníci tajným hlasovaním zvolili nový výbor SJS. Valné zhromaždenie zvolilo na ďalšie funkčné obdobie (1978 – 1979) predsedníctvo a výbor *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* v tomto zložení:

PhDr. Š. Peciar, CSc. – predseda,

prof. PhDr. P. Ondrus, DrSc. – podpredseda,

člen korešpondent SAV J. Ružička – podpredseda,

PhDr. Š. Lipták, CSc. – vedecký tajomník,

PhDr. E. Krasnovská – hospodárka.

Členovia výboru: doc. PhDr. J. Findra, CSc. – predseda pobočky

v B. Bystrici, doc. PhDr. J. Oravec, DrSc. – predseda pobočky v Nitre,

PhDr. J. Sabol – predseda pobočky v Prešove, PhDr. L. Rybár, CSc.

– predseda pobočky v Trnave, PhDr. F. Kočiš, CSc., doc. PhDr.

E. Bajzliková, CSc., doc. PhDr. E. Sekaninová, CSc., PhDr. E. Marko,

CSc., PhDr. V. Krupa, CSc.

Revízori: prof. PhDr. J. Horecký, DrSc., doc. PhDr. J. Svetlík, CSc.

Tajomníci pobočiek: PhDr. E. Tvrdoň (Banská Bystrica), PhDr. J. Madu-

nický (Nitra), PhDr. J. Kriššáková (Prešov), PhDr. G. Štibraná (Trnava).

Valné zhromaždenie na návrh predsedu rozhodlo prijať za členov

Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV PhDr. Boženu Švihranovú

a PhDr. Martu Pančíkovú. Vzalo na vedomie žiadosť doc. PhDr. Ábela

Kráľa, CSc., o zrušenie jeho členstva v SJS.

V závere valného zhromaždenia novozvolený predseda PhDr.

Š. Peciar poďakoval účastníkom za dôveru a predniesol plán činnosti

Slovenskej jazykovednej spoločnosti na ďalšie obdobie. Osobitne pripo-

menul povinnosť SJS starať sa o zabezpečovanie kvalitných prednášok

so zameraním na teoretické a metodologické problémy súčasnej mar-

xistický orientovanej jazykovedy. Výbor bude v prednáškovvej činnosti

pamätať aj na dôležité spoločensko-politické udalosti a výročia. Bude

sa sústavne starať o styk centra SJS s pobočkami, ako aj o spoluprá-

cu SJS s *Jazykovedným sdružením pri ČSAV* a s *Kruhom moderných*

filológov pri SAV.

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

1. Činnosť *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* vo funkčnom období od **23. januára 1978 do 18. februára 1980** pokračovala v línii, ktorá sa vytýčila na valnom zhromaždení 23. januára 1978.

V rokoch 1978 – 1979 hlavnou náplňou činnosti *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* boli prednášky domácich a zahraničných jazykovedcov, zabezpečovanie výskumu slovenských hydronymických názvov a výskumu dejín slovenskej jazykovedy, ako aj pokračovanie vo vydávaní plánovaných periodík a sledovanie príspevkov členov spoločnosti v jazykových rubrikách v tlači. *Slovenská jazykovedná spoločnosť* vychádzala vo svojej činnosti zo smerníc XV. Zjazdu KSČ a záverov z rokovaní stranických a štátnych orgánov. Najmä svojou prednáškovou a publikačnou činnosťou vykonala kus pozitívnej práce a prispela k rozvoju marxistickej jazykovedy u nás.

2. *Slovenská jazykovedná spoločnosť* spolu so svojimi pobočkami v Banskej Bystrici, v Nitre, v Trnave a v Prešove zaradila do programu prednášok témy, v ktorých sa na základe marxistickej metodológie osvetľovali aktuálne problémy súčasnej jazykovedy a jazykovedného výskumu u nás i v zahraničí. Odznali prednášky z rozličných oblastí jazykovedy, najmä zo všeobecnej jazykovedy, fonológie, morfológie, syntaxe, lexikológie a lexikografie, zo štylistiky a sociolingvistiky. Venovala sa pozornosť aj otázkam semaziológie, ďalej teórii spisovného jazyka, etymológie, dialektológie a jazykovým kontaktom. Odznali aj prednášky o výsledkoch VIII. medzinárodného zjazdu slavistov v Záhrebe. V rámci prednáškovkej činnosti SJS sa venovala pozornosť aj významným politickým a kultúrnym výročiam. Jednou prednáškou sa pripomenulo 200. výročie smrti Pavla Doležala a príhovorom predsedu SJS PhDr. Štefana Peciaru aj 30. výročie Víťazného februára. V prešovskej pobočke SJS si na slávnostných zasadnutiach uctili jubileá členov SJS (12. 10. 1978 70. narodeniny prof. L. Nováka; 10. 3. 1978 50. narodeniny doc. J. Muránskeho a doc. J. Jacka a 11. 6. 1979 50. narodeniny dr. Z. Hanudelovej).

V roku 1978 v Bratislave odznalo 15 prednášok; z nich 2 mali hostia z Prahy, 1 hosť z Brna a 2 zahraniční hostia z Poľska; v Nitre bolo 6 prednášok, v Trnave 7 prednášok, v Banskej Bystrici 8 prednášok a v Prešove 15 prednášok, z toho 1 predniesol hosť z Ostravy. Dovedna odznalo v roku 1978 v centre a v pobočkách 51 prednášok.

V roku 1979 a začiatkom roku 1980 v Bratislave odznelo 19 prednášok; z nich 4 mali hostia z Prahy, 1 zahraničný hosť zo Sovietskeho zväzu, 2 zahraniční hostia z Poľska a 2 zahraniční hostia z NSR. V Nitre bolo 7 prednášok, z toho 1 prednášku predniesol zahraničný hosť, v Tmavé boli 4 prednášky, v Banskej Bystrici 4 prednášky a v Prešove 9 prednášok, z toho 1 prednášku mal hosť z Prahy. Spolu odznelo v roku 1979 v centre a v pobočkách 43 prednášok. V uplynulom funkčnom období bolo teda spolu 94 prednášok.

O organizačné zabezpečenie prednášok v centre spoločnosti sa staralo predsedníctvo SJS, v pobočkách ich vedenie. O akciách bola pravidelne informovaná prostredníctvom bratislavského Večerníka aj kultúrna verejnosť. Na niektorých prednáškach sa okrem jazykovedcov zúčastňovali aj literárni vedci, filozofi, národopisci, ako aj poslucháči filozofickej fakulty, vedeckí ašpiranti, stredoškolskí profesori a iní záujemcovia. Úroveň prednášok a diskusií zodpovedala súčasnému stavu jazykovednej teórie a metodológie.

3. V rámci plánu vedeckovýskumnej činnosti *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* sa riešila výskumná úloha *Výskum súčasnej slovenskej hydronymie*. Úloha sa stala súčasťou štátneho plánu základného výskumu č. VIII-5-II/4b – *Výskum slovenských vlastných mien*. O organizáciu tohto výskumu sa stará pracovník JÚLŠ PhDr. M. Majtán.

Pri riešení úlohy sa vykonali tieto práce:

a) v dňoch 12. – 13. júna 1978 sa v rámci prešovských onomastických dní uskutočnil v oblasti Domaše (okr. Svidník) 5. seminár o výskume vlastných mien spojený s priamym terénnym výskumom súčasnej slovenskej hydronymie; vyplnilo sa 16 dotazníkov; seminár zorganizovali M. Blich a M. Majtán;

b) vykonal sa úplný terénny heuristický výskum v slovenskej časti povodia Moravy; materiál sa spracoval do kartoték;

c) usporiadali sa kartotéky, vyhotovila sa generálna kartotéka usporiadaná podľa hydrologického členenia slovenských vodných tokov;

d) materiál sa využíval pri štandardizácii názvov slovenských vodných tokov v Názvoslovnej komisii Slovenského úradu geodézie a kartografie.

Na realizácii úlohy sa v roku 1978 vyčerpalo 8 579,50 Kčs a v r. 1979 sa vyčerpalo 7 839,- Kčs.

Slovenská jazykovedná spoločnosť začala v roku 1979 podporovať aj výskum dejín slovenskej jazykovedy z finančných prostriedkov, ktoré boli určené na vedeckovýskumnú činnosť. O zabezpečovanie tohto výskumu sa staral prof. E. Jóna, člen SJS v dôchodku.

V roku 1979 sa vykonal archívny výskum v Matici slovenskej v Martine (jazykovedná literatúra zo starších čias na Slovensku). Pozornosť sa venovala pozostalosti Sama Czambla a Mateja Bela. Skúmali sa katalógy Čaplovičovskej knižnice v Dolnom Kubíne, kde sú významné jazykovedné publikácie a rukopisy. Ďalej sa vykonali prípravné práce k štúdiu o Jánovi Damborskom (v auguste 1980 bude 100. výročie jeho narodenia).

Výskum archívneho materiálu po jazykovedcovi Stanislavovi Petříkovi urobil v Prahe PhDr. S. Ondrejovič, pracovník JÚLŠ SAV. Výsledky výskumu publikoval v odbornej tlači.

4. Jednotliví členovia SJS sa aktívne zúčastnili na medzinárodných konferenciách v zahraničí, resp. na pracovných zasadnutiach a sympóziách medzinárodných komisií. Niekoľko popredných členov SJS sa aktívne zúčastnilo na VIII. medzinárodnom slavistickom zjazde v Záhrebe, 7 členov na XIII. onomastickom kongrese v Krakove a 5 členov na pracovných zasadnutiach medzinárodných komisií v zahraničí.

SJS bola spoluusporiadateľkou už spomínaného 5. seminára o heruristickom výskume vlastných mien vo V. Domaši (12. – 13. júna 1978). Na seminári odzneli štyri referáty členov spoločnosti (M. Majtán – 2, M. Blicha, K. Habovštiaková).

SJS finančne zabezpečila 3 prednášky, ktoré v dňoch 11. – 14. septembra 1979 odzneli na celoštátnej konferencii o syntaxi a jej vyučovaní v Nitre. Akciu zorganizovala Katedra slovenského jazyka a literatúry PF v Nitre v spolupráci a tamojšou pobočkou Slovenskej jazykovednej spoločnosti.

5. Jednotliví členovia SJS spolupracujú so *Socialistickou akadémiou SSR* formou prednášok pre lektorov a prácou v komisiách a sekciách SAKS.

Výbor SJS navrhol 7 členov spoločnosti za členov medzinárodnej organizácie AILA (K. Buzássyová, J. Horecký, J. Kačala, E. Marko, J. Oravec, E. Ružičková, E. Sekaninová).

Úspešne pokračovala spolupráca SJS s *Jazykovedným združením pri ČSAV*. Z našich členov v uplynulom období prednášali v Prahe Š. Peciar, Ľ. Novák, J. Horecký, P. Ondrus, F. Miko, J. Oravec, J. Findra, K. Buzássyová, V. Krupa. V Brne prednášal V. Blanár, A. Habovštiak, J. Oravec. V Ostrave prednášal J. Oravec. Do výboru *Jazykovedného združenia pri ČSAV* bol delegovaný predseda a tajomník SJS.

Tézy vybraných prednášok, ktoré odzneli v SJS, resp. v pobočkách, sa posielali na uverejnenie do *Jazykovedných aktualít*, informatívneho

spravodajcu československých jazykovedcov, ktorý vydáva *Jazykovedné združenie pri ČSAV* za spolupráce SJS.

Spolupráca s *Kruhom moderných filológov pri SAV* sa realizovala výmenou prednášok domácich i zahraničných prednášateľov, ako aj vzájomnou účasťou v práci výborov.

6. Viacerí členovia SJS sa zúčastnili na realizácii programu ďalšieho rozvoja čs. výchovno-vzdelávacej sústavy, spolupracovali na príprave jej prestavby a zúčastnili sa aj na tvorbe učebníc a metodík niektorých učebných predmetov ako autori alebo ako recenzenti. Niektorí členovia SJS sústavne spolupracujú s Výskumným pedagogickým ústavom v Bratislave a s Výskumným ústavom pre vzdelávanie učiteľov v Bratislave.

7. V dňoch 5. – 8. novembra 1979 bola hosťom SJS doc. R. Grzegorzycowa z Varšavy, ktorá predniesla v SJS tri prednášky.

Zo zahraničných hostí, ktorí boli v r. 1978 a 1979 pozvaní inými inštitúciami, podarilo sa získať na prednášku v SJS v Bratislave Mgr. F. Sowa z Katovic, prof. A. Zarebu z Krakova, doc. A. Gudavičusa zo ZSSR, dr. T. Bungartena a prof. U. Engela z NSR a doc. M. Basaja z Poľska.

8. Výbor SJS sa v roku 1979 zaoberal návrhom z posledného valného zhromaždenia založiť sekciu mladých jazykovedcov pri SJS. Po predbežných konzultáciách a úvahách sa výbor SJS rozhodol predbežne upustiť od založenia tejto sekcie. Navrhol odporučiť túto otázku do pozornosti budúcemu výboru SJS.

9. SJS pokračovala vo vydávaní zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*. 5. zväzok je venovaný dlhoročnému predsedovi a terajšiemu podpredsedovi SJS prof. J. Ružičkovi k 60. narodeninám. V r. 1979 sa odovzdal do tlače 6. zväzok tohto zborníka, ktorý výbor SJS venuje prof. J. Horeckému k jeho životnému jubileu. Pripravuje sa 7. zväzok, ktorý má byť venovaný prof. E. Paulinymu k jeho 70. narodeninám.

Pod záštitou SJS sa v uplynulom období uverejňovali populárno-vedecké príspevky o jazyku v *Nedeľnej Pravde* v rubrike *Slovenčina naša* (red. F. Kočiš); členovia pobočky v Banskej Bystrici prispievali do rubriky *Stĺpček o jazyku* v krajských novinách *Smer* (red. J. Findra), členovia prešovskej pobočky sa starali o zapĺňanie rubriky *Kultúra rodnej reči* vo *Východoslovenských novinách* (red. L. Kučera) a rubriky *Slovenčina v praxi* v *Prešovských novinách* (red. L. Bartko, J. Furdík a J. Sabol). Tieto rubriky popularizujú výsledky jazykovedného výskumu v oblasti spisovnej normy a jazykovej kultúry.

10. Výbor SJS navrhol na odmenu zo *Slovenského literárneho fondu* za publikačnú, prednáškovú a spoločensky angažovanú činnosť v r. 1978 troch členov, ktorí oslávili svoje životné jubileá: dr. E. Kučerová bola odmenená sumou 2 000,- Kčs (50 rokov), dr. F. Kočiš sumou 1 500,- Kčs (50 rokov) a prof. Ľ. Novák sumou 2 500,- Kčs (70 rokov). V roku 1979 sa realizovali dva návrhy: prof. P. Ondrus a PhDr. G. Horák (60 rokov) dostali odmenu po 2 000,- Kčs. Na rok 1980 výbor SJS navrhol udeliť odmenu prof. J. Horeckému pri jeho šesťdesiatke. Návrh bol realizovaný a menovaný dostal sumu 2 500,- Kčs.

11. Koncom roka 1978 a 1979 sa urobila inventarizácia hospodárskych prostriedkov SJS. V zmysle ustanovenia vyhlášky a príkazu Úradu Predsedníctva SAV vykonala sa v auguste 1979 periodická revízia hospodárenia v *Slovenskej jazykovednej spoločnosti*. Výbor SJS prerokoval výsledky revízie a urobil potrebné opatrenia na odstránenie nedostatkov. Užšie predsedníctvo SJS sa schádzalo podľa potreby, výbor zasadal štyri razy, raz zasadali funkcionári výboru a členovia revíznej komisie s pracovníčkou periodickej kontroly.

Hospodárenie SJS viedla hospodárka spoločnosti PhDr. E. Krasnovská. Bežnú agendu vybavoval tajomník v úzkej spolupráci s predsedom. Administratívnu agendu v roku 1978 vykonávala E. Rísová a od 1. 1. 1979 V. Gregor, obidvaja pracovníci Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV.

SJS malo k 18. 2. 1980 206 členov (z toho jedného čestného). Za rok 1978 pribudli dvaja členovia (PhDr. B. Švihranová a PhDr. M. Pančíková), ubudol 1 čestný člen (prof. R. Auty z Anglicka) a 1 riadny člen (PhDr. E. Dolinka z Košíc). Za rok 1979 ubudli úmrtím dvaja riadni členovia (Ľ. Javorská z Prešova a PhDr. P. Bernáth z Bratislavy).

Š. Lipták

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

V budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave bolo **18. februára 1980** valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti (SJS) pri SAV*. Otvoril a viedol ho predseda SJS PhDr. Š. Peciar. Správu o činnosti SJS za funkčné obdobie od **23. januára 1978 do 18. februára 1980** predniesol vedecký tajomník SJS PhDr. Š. Lipták, správu o hospodárskej činnosti SJS podal revízor doc. J. Svetlík.

V diskusii k predneseným správam odzneli viaceré podnety. Predseda pobočky SJS v Trnave PhDr. L. Rybár poukázal na ťažkosti spojené s pravidelným konaním prednášok v Trnave a vyzval jazykovedcov z Bratislavy, aby vo väčšej miere prejavovali záujem prednášať v trnavskej pobočke.

Prof. J. Horecký navrhol, aby sa v súvisе so zamýšľaným založením sekcie mladých jazykovedcov pri SJS uvažovalo o spolupráci so SZM pri Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV, kde sa aktivizujú mladí adepti jazykovedy.

Prof. E. Jóna sa vyslovil za vydávanie bulletinu, v ktorom by sa odzrkadľovala celá činnosť spoločnosti. Predseda SJS v odpovedi na túto požiadavku uviedol, že túto úlohu v súčasnosti plní bulletin, ktorý pre všetky vedecké spoločnosti vydáva *Komisia pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV, a Jazykovedné aktuality – informatívny spravodajca československých jazykovedcov*. Na publikovanie príspevkov o činnosti SJS a o vedeckej práci jazykovedcov sa využíva aj časopis *Správy Slovenskej akadémie vied*. Časopis *Slovenská reč* informuje verejnosť o činnosti SJS vždy po valnom zhromaždení.

Doc. M. Veselá z nitrianskej pobočky navrhovala presunúť termíny konania prednášok z večerných hodín na popoludnie, aby sa na prednáškach mohli zúčastňovať aj mimobratislavskí členovia spoločnosti. Predseda SJS prisľúbil, že možnosť realizovať tento návrh výbor preskúma.

Na niektoré dotazy odpovedal a prednesené návrhy komentoval predseda SJS PhDr. Š. Peciar. Súčasne oboznámil plénum s návrhom výboru spoločnosti na niektoré zmeny v stanovách SJS. Valné zhromaždenie schválilo návrh výboru, aby sa funkčné obdobie výboru SJS počínajúc rokom 1982 predĺžilo na tri roky (namiesto doterajších dvoch rokov). Eventuálne iné zmeny v stanovách SJS sa budú môcť realizovať po konzultáciách s vedením Organizačného strediska vedeckých spoločností pri SAV.

Po diskusii valné zhromaždenie schválilo správu o činnosti i správu o hospodárení. Potom účastníci tajným hlasovaním zvolili nový výbor SJS na ďalšie funkčné obdobie 1980 – 1981 v tomto zložení:

PhDr. Štefan Peciar, CSc. – predseda

prof. PhDr. Pavel Ondrus, DrSc. – podpredseda

prof. PhDr. Jozef Ružička, člen korešp. SAV – podpredseda

PhDr. Štefan Lipták, CSc. – vedecký tajomník

PhDr. Elena Krasnovská – hospodárka

Členovia výboru: PhDr. František Kočiš, CSc., doc. PhDr. Eugénia Bajžíková, CSc., doc. PhDr. Ella Sekaninová, CSc., PhDr. Ernest Marko, CSc., PhDr. Viktor Krupa, CSc., doc. PhDr. Ján Findra, CSc., – za pobočku v B. Bystrici, doc. PhDr. Ján Oravec, DrSc. – za pobočku v Nitre, PhDr. Ján Sabol – za pobočku v Prešove, PhDr. Ladislav Rybár, CSc. – za pobočku v Trnave.

Revízori: prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc., doc. PhDr. Ján Svetlák, CSc. V pobočkách budú pracovať ako funkcionári: Banská Bystrica: predseda – doc. PhDr. Ján Findra, CSc., tajomník – PhDr. Emil Tvrdoň; Nitra: predseda – doc. PhDr. Ján Oravec, DrSc., tajomník – PhDr. Ondrej Hábovčík; Prešov: predseda – PhDr. Ján Sabol, tajomníčka – PhDr. Júlia Kriššáková; Trnava: predseda – PhDr. Ladislav Rybár, CSc., tajomníčka – PhDr. Gabriela Štibraná.

Valné zhromaždenie na návrh predsedu, jednotlivých členov výboru a vedúcich pobočiek rozhodlo prijať nových členov *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* a vzalo na vedomie zrušenie členstva niektorých členov.

Rámcový plán činnosti SJS na nové funkčné obdobie 1980–1981 predniesol tajomník PhDr. Š. Lipták.

Na záver prijalo valné zhromaždenie SJS tieto uznesenia:

1. Valné zhromaždenie SJS schvaľuje správu výboru o činnosti SJS za obdobie od 23. 1. 1978 do 18. 2. 1980 a správu revízorov o hospodárení SJS v období od 19. 1. 1978 do 25. 1. 1980 a udeľuje výboru absolútorium.

2. Schvaľuje návrh výboru, aby sa funkčné obdobie výboru SJS počínajúc rokom 1982 predĺžilo na tri roky. Schvaľuje zmenu stanov SJS v tomto bode.

3. Ukladá predsedníctvu výboru a predsedom pobočiek, aby do 29. februára 1980 vypracovali rámcový plán prednáškovej činnosti SJS na rok 1980 a predložili ho výboru na schválenie.

4. Ukladá prvému podpredsedovi SJS, aby do konca februára predložil výboru návrh na utvorenie sekcie mladých lingvistov spolu s programom činnosti tejto sekcie.

5. Schvaľuje prijatie doc. I. Ambrosovej, A. Friedovej, M. Malinovej, K. Mikovej, P. Millerovej, E. Mončekovej, M. Slobodníka, J. Chorváta, PhDr. E. Nemcovej, D. Slančovej, Ing. J. Zimmermanna, S. Mátejovej-Šokovej, M. Masárovej, M. Petrufovej. P. Žigu, R. Blažeka, PhDr. G. Konfederárovej, G. Kuželovej, M. Jankovičovej za členov SJS.

6. Schvaľuje návrh výboru, aby členské členov SJS za rok ostalo na doterajšej výške (10,- Kčs).

7. Ukladá členom SJS, aby členské platili najneskôr do 31. marca príslušného roku.

V závere valného zhromaždenia novozvolený predseda PhDr. Š. Peciar vyzval všetkých členov spoločnosti na aktívnu spoluprácu a poďakoval sa v mene výboru za dôveru.

Š. Lipták

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie 1980 – 1981

1. *Činnosť Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV (SJS)* vo funkčnom období od 18. februára 1980 do 15. decembra 1981 vychádzala z uznesení a z programu, ktoré sa prijali na predchádzajúcom valnom zhromaždení a ktoré vyplývali zo smerníc XV. i XVI. zjazdu KSČ.

Celú činnosť SJS viedol a organizoval výbor v tomto zložení:

PhDr. Štefan Peciar, CSc. – predseda, prof. PhDr. Pavel Ondrus, DrSc. – podpredseda (do marca 1980), člen korešpondent SAV Jozef Ružička – podpredseda, PhDr. Štefan Lipták, CSc. – vedecký tajomník, PhDr. Elena Krasnovská – hospodárka, doc. PhDr. Ján Findra, CSc. – za pobočku v B. Bystrici, PhDr. Ladislav Rybár, CSc. – za pobočku v Trnave, prof. PhDr. Ján Oravec, DrSc., za pobočku v Nitre, PhDr. Ján Sabol, CSc. – za pobočku v Prešove. Členovia výboru: PhDr. František Kočiš, CSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., doc. PhDr. Eugénia Bajzľková, CSc., doc. PhDr. Ella Sekaninová, CSc., doc. PhDr. Ernest Marko, CSc. Revízori: prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc., doc. PhDr. Ján Svetlík, CSc. V pobočkách pracovali ako tajomníci: PhDr. Emil Tvrdoň, CSc. (B. Bystrica), PhDr. Ondrej Hábovčík (Nitra), PhDr. Júlia Kriššáková (Prešov) a PhDr. Gabriela Štibraná (Trnava).

SJS má k 15. decembru 1981 210 členov. Zomreli traja riadni členovia (prof. P. Ondrus, prof. J. Štolc a M. Urbančok) a čestný člen akademik I. K. Bilodid.

2. *Organizačná činnosť SJS* sa sústreďovala na usporadúvanie prednášok, na zabezpečovanie výskumu slovenských hydronymických názvov a výskumu dejín slovenskej jazykovedy, ako aj na pokračovanie vo vydávaní plánovaných periódik.

Odzneli prednášky z rozličných oblastí jazykovedy. Prednášateľmi boli domáci a zahraniční jazykovedci. Pri zaradovaní kvalitných prednášok sa prihliadalo aj na pripravené alebo už obhájené doktorské dizertácie (V. Krupa, J. Kačala, J. Findra). Primeraná pozornosť sa venovala významným spoločenským udalostiam a kultúrnym výročiam, pri príležitosti ktorých odzneli prednášky a uskutočnili sa ďalšie akcie. XVI. zjazd KSČ a 60. výročie vzniku KSČ členovia SJS pozdravili individuálnymi záväzkami. V júni 1981 odznela prednáška PhDr. Š. Peciara, predsedu SJS, pod názvom *Úlohy slovenskej jazykovedy po XVI. zjazde KSC*.

50. výročie vydania prvých *Pravidiel slovenského pravopisu* z roku 1931 si členovia SJS pripomenuli v cykle prednášok, ktoré odzneli v Bratislave (prof. E. Jóna a prof. J. Matejčík) a v B. Bystrici (prof. E. Jóna). Do tohto cyklu prispeli aj českí jazykovedci (PhDr. A. Štich).

100. výročie narodenia Jána Damborského si SJS uctila prednáškovým večerom 6. 10. 1980, v rámci ktorého mali referáty prof. E. Jóna, prof. Š. Krištof a PhDr. M. Hayeková.

V roku 1980 v Bratislave odznelo 15 prednášok, z nich 2 mali hostia z Prahy a 2 zahraniční hostia z Bulharska. V Nitre a v B. Bystrici bolo po 7 prednášok, v Trnave 9 prednášok, v Prešove 5 prednášok, z toho 1 prednášku mal hosť z Prahy a 1 hosť z Ostravy. Spolu odznelo 43 prednášok.

V roku 1981 v Bratislave odznelo 15 prednášok, z nich 1 mal hosť z Prahy a 2 zahraniční hostia z Poľska a NDR. V Nitre bolo 6 prednášok, z toho 1 mal hosť zo Sovietskeho zväzu, v Banskej Bystrici boli 4 prednášky, v Trnave 5 prednášok, v Prešove 12 prednášok, z toho 2 mali hostia z Prahy a 1 hosť z Brna. Spolu odznelo 41 prednášok.

Vo funkčnom období 1980 – 1981 bolo teda spolu 85 prednášok. Po každej prednáške sa rozvinula vedecká diskusia.

SJS v uplynulom funkčnom období neplánovala samostatne organizovať žiadnu vedeckú konferenciu alebo sympóziu. Jednotliví členovia SJS, vyslaní zo svojich pracovísk, sa aktívne zúčastnili na medzinárodných konferenciách v zahraničí, resp. na pracovných zasadnutiach a sympóziách medzinárodných komisií.

SJS finančne zabezpečila účasť na VIII. onomastickej konferencii prof. J. Ružičkovi, PhDr. V. Uhlárovi a PhDr. Š. Liptákovi.

3. V rámci finančných možností sa realizovala plánovaná *vedecovskúskumná činnosť SJS*. Ťažiskom bolo riešenie úlohy *Výskum súčasnej slovenskej hydronymie* (úloha sa stala súčasťou štátneho plánu základného výskumu č. VIII-5-II/4b – *Výskum slovenských vlastných*

mien). O organizáciu tohto výskumu sa stará pracovník JÚLS PhDr. Milan Majtán, CSc. V r. 1980 sa vykonali tieto práce: 1. vznikli štúdie o hydronymii z povodia Bodvy (L. Bartko) a Myjavvy (M. Májek) a ako referáty boli prednesené na VIII. slovenskej onomastickej konferencii v Banskej Bystrici a Dedinkách v júni 1980; 2. M. Majtán vypracoval štúdiu o hydronymii z povodia Oravy; 3. vznikol ústredný súpis súčasnej slovenskej hydronymie (M. Majtán); 4. materiállová základňa výskumnej úlohy sa využívala pri štandardizácii názvov vodných tokov na Slovensku v Názvoslovnej komisii Slovenského úradu geodézie a kartografie.

V roku 1981 sa pri riešení úlohy vykonali tieto ďalšie práce: 1. vznikli štúdie *Riečne názvy slov. Krupinica, slovin. Ljubljana* (M. Majtán – 10 strán rkp.), *Hydronymia a komplexná onomastická interpretácia* (M. Majtán – 7 strán rkp.), *Hydronymia katastrálneho územia obce Borský Mikuláš* (M. Májek, Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 22, 1981, str. 30 – 35); 2. vyexcerpovala sa hydronymia z Vodohospodárskej mapy ČSSR z povodia Oravy a Hrona; 3. materiállová základňa výskumnej úlohy sa využívala pri štandardizovaní názvov vodných tokov na Slovensku v Názvoslovnej komisii pri SÚGK.

SJS pokračovala v roku 1980 – 1981 v podporovaní výskumu dejín slovenskej jazykovedy z finančných prostriedkov, ktoré boli určené na vedeckovýskumnú činnosť. O zabezpečovanie tohto výskumu sa staral prof. PhDr. E. Jóna, CSc, člen SJS v dôchodku, a predseda SJS PhDr. Š. Peciar, CSc. V roku 1980 sa vykonal archívny výskum v Pezinku, kde sú významné jazykovedné publikácie a rukopisy. Ďalej sa vykonali práce k štúdiu o Jánovi Damborskom. Archívny výskum v Banskej Bystrici vykonal PhDr. J. Doruľa, v Bytči PhDr. R. Kuchár a v Modre a Trnave prof. E. Jóna.

4. *Spolupráca s inými vedeckými spoločnosťami SAV* sa rozvíjala v rámci možností, ktoré SJS v súčasnom období má a podľa požiadaviek spolupracujúcich vedeckých spoločností a iných inštitúcií. Táto spolupráca bola v pláne činnosti SJS. Jednotliví členovia SJS spolupracovali so *Socialistickou akadémiou SSR* formou prednášok. Ôsmi členovia spoločnosti sú členmi medzinárodnej jazykovednej organizácie AILA.

Najúspešnejšie pokračovala spolupráca SJS s *Jazykovedným združením pri ČSAV*. Z našich členov v uplynulom období prednášali v Prahe Š. Peciar, J. Horecký, J. Oravec, v Ostrave prednášal J. Horecký.

Spolupráca s *Kruhom moderných filológov pri SAV* sa tak ako po iné obdobia realizovala prevažne výmenou prednášateľov, účasťou členov spoločnosti na prednáškach, ako aj vzájomnou účasťou v prá-

ci výborov. SJS v spolupráci so *Slovenskou jednotou klasických filológov* a iných inštitúcií zorganizovala 19. novembra 1981 v JÚLŠ SAV seminár o kodifikácii antických mien. Na seminári boli zastúpení aj českí jazykovedci.

Členovia banskobystrickej pobočky SJS v priebehu uplynulých dvoch rokov priebežne viedli odborné semináre pre pracovníkov *Československého rozhlasu* v Banskej Bystrici. Na seminároch sa z jazykového aspektu analyzovali publicistické texty. V tejto inštitúcii a v ostatnom čase aj v *Bábkovom divadle* v Banskej Bystrici členovia pobočky uskutočnili semináre o hovorených prejavoch jednotlivých pracovníkov a bezplatne urobili expertízy niekoľkých dabovaných filmov zo zahraničia v televíznom štúdiu. Okrem toho viedli poradenskú činnosť v odbornej názvoslovnej komisii pri ONV v Banskej Bystrici a predniesli 11 prednášok (v rámci spolupráce so *Socialistickou akadémiou SSR, Krajským pedagogickým ústavom*) z oblasti jazykovej výchovy v škole a jazykovej kultúry v doškoloňovacích kurzoch.

Členovia prešovskej pobočky aktívne spolupracovali s pracoviskami SAV v Košiciach v oblasti odbornej terminológie. Treba oceniť iniciatívu vedenia tejto odbočky v tom, že niektoré prednášky odznali na uvedených pracoviskách a súčasne sa tak mohli aktivizovať aj členovia pobočky bývajúci v Košiciach. Veľmi dobre sa rozvinula spolupráca prešovskej pobočky aj s Československým rozhlasom v Košiciach.

Pobočka SJS v Nitre spolupracovala s *Krajským divadlom A. Bagara* v Nitre a s pobočkou *Socialistickej akadémie Slovenska*.

Pobočka SJS v Trnave spolupracovala s *Inštitútom Slovochémie pri Závodoch J. Dimitrova v Bratislave* a s obvodnými osvetovými strediskami (8 prednášok z modernej rétoriky). Jednu prednášku pobočka zabezpečila pre *Krajský pedagogický ústav pre ďalšie vzdelávanie učiteľov* a úzko spolupracovala s *Okresným pedagogickým strediskom v Trnave* v rámci preškoloňovania učiteľov slovenského jazyka na novú koncepciu základnej školy.

Viacerí členovia SJS sa za svoje pracoviská zúčastnili na tvorbe učebníc a metodík niektorých učebných predmetov ako autori alebo recenzenti. Niektorí členovia SJS sústavne spolupracujú s Výskumným ústavom pre vzdelávanie učiteľov v Bratislave.

5. Zahraničné styky SJS sú závislé od možností, ktoré jej poskytuje *Komisia pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV*. Na rok 1980 výbor SJS pozval troch hostí zo zahraničia (prof. PhDr. Alfréda Zárubu z Krakova, prof. PhDr. Ernesta Eichlera z Lipska a prof. PhDr. Henrycha

Boreka z Opoľa). Všetci traja sa mali zúčastniť na VIII. onomastickej konferencii v Banskej Bystrici. Vzhľadom na obmedzené finančné možnosti sa realizovala iba návšteva prof. E. Eichlera. V roku 1981 mali byť hosťami SJS prof. PhDr. Peter Király z Budapešti a PhDr. F. Michalk z Budyšína. Návštevy sa však neuskutočnili z uvedených dôvodov.

Zo zahraničných hostí, ktorí boli hosťami iných inštitúcií, sa nám podarilo získať na prednášku v Bratislave prof. PhDr. Christinu Stanevovú a doc. PhDr. Ivana Bujuklieva z Bulharska, prof. PhDr. Antonyho Furdala z Opoľa a PhDr. Dietricha Viehwegera z Berlína. V nitrianskej pobočke prednášal L. N. Smirnov, doktor filologických vied, z Moskvy.

6. Vedeckovýchovná činnosť SJS. Výbor SJS sa v uplynulom funkčnom období viackrát zaoberal otázkami, ktoré súviseli s odborným rastom mladých jazykovedcov. Zaoberal sa najmä návrhom z predchádzajúceho valného zhromaždenia založiť sekciu mladých jazykovedcov pri SJS. Po nečakanej smrti prof. P. Ondrusa, ktorý sa na vedenie tejto sekcie podujal, výbor SJS upustil od jej založenia. Nadviazala sa však spolupráca so *Socialistickým zväzom mládeže pri JÚĽŠ SAV*, kde sa podarilo zaktivizovať mladých adeptov jazykovedy v rámci seminárov pod vedením prof. Jána Horeckého. Seminára sa konajú v JÚĽŠ a zúčastňujú sa na nich vedeckí aspiranti a iní mladí jazykovedci zaradení do vedeckej prípravy z JÚĽŠ i FiF UK v Bratislave. Táto forma vedeckej výchovy prináša už pozitívne výsledky. V tomto roku bolo 10 seminárov zo všeobecnej jazykovedy a 4 seminára z dejín jazykovedy.

7. Edičná a popularizačná činnosť SJS sa rozvíjala zhruba v tom istom rozsahu ako v minulých rokoch. Pokračovalo sa vo vydávaní zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*. Pripravil sa 7. zväzok, ktorý je venovaný prof. E. Paulinymu k 70. narodeninám. Pripravuje sa 8. zväzok, ktorý má byť venovaný prof. J. Mistríkovi k 60. narodeninám. Pobočka SJS v Nitre v spolupráci s PdF sa postarala o vydanie zborníka materiálov zo syntactickej konferencie konanej v Nitre r. 1980.

Pod záštitou SJS sa uverejňovali populárnovedecké príspevky o jazyku v *Nedeľnej Pravde* v rubrike *Slovenčina naša* (red. F. Kočiš), v *Krajských novinách Smer* v rubrike *Stĺpček o jazyku* (red. J. Findra), vo *Východoslovenských novinách* v rubrike *Kultúra rodnej reči* (red. L. Kučera) a v *Prešovských novinách* v rubrike *Slovenčina v praxi* (red. L. Bartko, J. Furdík a J. Sabol). Tieto rubriky popularizovali výsledky jazykovedného výskumu v oblasti spisovnej normy a jazykovej kultúry. Zasluhou prešovskej pobočky sa v decembri 1981 otvorila jazyková rubrika v *košických novinách Večer*.

8. *Spolupráca SJS s Komisiou pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV* a Organizačným strediskom vedeckých spoločností pri SAV bola v uplynulom období uspokojujúca.

Užšie predsedníctvo SJS sa schádzalo podľa potreby, výbor zasaďal päťkrát.

Hospodárenie SJS viedla PhDr. Elena Krasnovská a bežnú agendu vybavoval tajomník v spolupráci s predsedom. Administratívnu agendu vykonával Vladimír Gregor.

Celkovo možno činnosť SJS za uplynulé obdobie hodnotiť pozitívne. SJS plnila svoje poslanie najmä rozvíjaním prednáškovej činnosti v Bratislave i vo všetkých pobočkách. Primeraná možnosťami bola aj publikačná činnosť SJS. *Recueil linguistique de Bratislava* dobre reprezentuje našu jazykovedu v zahraničí. Rozsiahla je vedecko-popularizačná činnosť, realizovaná v jazykových rubrikách v tlači. V tomto funkčnom období sa začala v spolupráci s Jazykovedným ústavom Ľ. Štúra úspešne rozvíjať aj vedeckovýchovná činnosť v rámci seminárov pre vedeckých aspirantov a iných mladých jazykovedcov. Uspokojivá bola spolupráca SJS s inými vedeckými spoločnosťami pri SAV i spolupráca so *Združením čs. jazykovedcov pri ČSAV*. Spoluprácu so *Socialistickou akadémiou Slovenska* rozvíjali v značnom rozsahu najmä pobočky SJS. Zahraničné styky SJS boli limitované finančnými prostriedkami. Navrhované aktívne zahraničné styky sa nerealizovali.

Š. Lipták

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

V budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave bolo **15. decembra 1981** valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti (SJS) pri SAV*.

Valné zhromaždenie otvoril a viedol predseda SJS PhDr. Štefan Peciar. Správu o činnosti SJS za funkčné obdobie od 18. februára 1980 do 15. decembra 1981 predniesol vedecký tajomník SJS PhDr. Š. Lipták, správu o hospodárskej činnosti SJS podal revízor doc. J. Svetlík.

V diskusii k predneseným správam odznegli viaceré návrhy a pripomienky. J. Bosák navrhol, aby sa v činnosti pobočiek SJS viacej prejavovala cieľavedomosť a vyslovil návrh na zmenu termínu prednášok

v Bratislave (navrhol popoludňajší termín). Š. Ondruš navrhoval pozývať na prednáškový pobyt v SJS tých zahraničných slavistov, ktorí sa zaslúžili o výskum slovenčiny. Podľa neho by bolo záslužné, keby SJS mohla v blízkej budúcnosti vydať chrestomatiu prác zahraničných lingvistov o slovenčine. Kriticky sa vyslovil o vzťahu koncepcie činnosti SJS ku koncepcii činnosti Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra. J. Bosák žiadal, aby SJS, JÚLŠ a FFUK postupovali v zásadných otázkach slovenskej jazykovedy jednotne.

Do diskusie vysvetľovacími poznámkami o kompetencii funkcionárov SJS zasiahol aj Š. Lipták. F. Kočiš sa prihovárал za vydávanie bulletinu, ktorý by informoval členov SJS o jej činnosti (o tejto požiadavke sa hovorilo aj na minulom valnom zhromaždení) a vyjadril nespokojnosť s doterajšou náplňou činnosti SJS, ako aj s malou iniciatívou vedenia SJS. K. Buzássyová radila popri prednáškovej činnosti SJS ešte vo väčšom rozsahu rozvíjať vedeckovýskumnú činnosť. Navrhla, aby SJS zorganizovala sociolingvistický výskum na celom území Slovenska s cieľom získať informácie o postoji kultúrnej verejnosti k hovorenej podobe spisovnej slovenčiny. Na niektoré diskusné príspevky odpovedal a prednesené návrhy komentoval predseda SJS Š. Peciar.

Po diskusii valné zhromaždenie schválilo správu o činnosti i správu o hospodárení. Potom valné zhromaždenie na návrh predsedu, členov výboru a vedúcich pobočiek prijalo nových členov SJS. Novými členmi SJS sa stali: P. Ďurčo, PhDr. J. Šikra, A. Jarošová, PhDr. J. Branická, PhDr. M. Fazekašová, K. Matějová, B. Ricziová, M. Nábělková, PhDr. E. Tibenská, PhDr. Ľ. Lukáčová, J. Rakús, J. Gavorová, PhDr. O. Hábovčík, A. Hírešová, PhDr. D. Augustinská, PhDr. M. Bugárová a PhDr. E. Balážiková.

Nasledovali voľby nového výboru SJS na ďalšie trojročné funkčné obdobie 1982 – 1984. Tajným hlasovaním bol zvolený výbor v tomto zložení:

prof. PhDr. Jozef Mistrík, DrSc. – predseda,
PhDr. Ján Kačala, CSc. – podpredseda,
doc. PhDr. Eugénia Bajzčíková, CSc. – podpredsedníčka,
doc. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. – vedecký tajomník,
Katarína Matějová – hospodárka.

Členovia výboru: člen korešp. SAV Jozef Ružička, PhDr. Štefan Peciar, CSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., doc. PhDr. Ernest Marko, CSc., PhDr. Eleonóra Kučerová, CSc., doc. PhDr. Ján Findra, CSc. – za pobočku v B. Bystrici, prof. PhDr. Ján Oravec, DrSc. – za pobočku v Nitre, PhDr.

Ján Sabol, CSc. – za pobočku v Prešove, PhDr. Ladislav Rybár, CSc. – za pobočku v Trnave.

Revízori: doc. PhDr. Štefan Švagrovský, CSc., PhDr. Klára Buzásyová, CSc.

Potom sa novozvolený predseda prof. PhDr. Jozef Mistrík, DrSc., poďakoval odstupujúcemu výboru za vykonanú prácu a predniesol rámcový plán činnosti SJS na nasledujúce obdobie. Zdôraznil, že novozvolený výbor má ambície pozitívnu prácou prispieť k rozvoju slovenskej jazykovedy a vyzval všetkých členov spoločnosti na aktívnu spoluprácu.

V závere prijalo valné zhromaždenie SJS tieto uznesenia:

1. Valné zhromaždenie SJS schvaľuje správu výboru a správu revízorov a udeľuje výboru absolútorium.

2. Schvaľuje prijatie nových členov SJS.

3. Schvaľuje rámcový plán činnosti SJS, ktorý predniesol novozvolený predseda, ako východisko ďalšej činnosti SJS.

4. Ukladá novému výboru a pobočkám vypracovať do konca januára 1982 plán činnosti na najbližšie obdobie a prihliadať pritom na podnety a návrhy, ktoré odzneli v diskusii na valnom zhromaždení.

5. Odporúča výboru zintenzívniť kontakty so zahraničnými lingvistami.

6. Ukladá členom SJS, aby členské platili najneskôr do 31. marca príslušného roku.

V rámci programu valného zhromaždenia SJS odznela prednáška prof. PhDr. Jána Horeckého, DrSc., *O rozvoji semiotiky v ČSSR*.

Š. Lipták

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie 1982 – 1984

1. *Činnosť Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* vo funkčnom období 1982 – 1984 vychádzala z uznesení a plánov práce prijatých na predchádzajúcom valnom zhromaždení, ktoré sa konalo 15. 12. 1981. Viaceré zložky tejto činnosti sledovali nielen prehlbovanie vlastnej odbornej, vedeckovýskumnej práce členov našej spoločnosti, ale aj starostlivosť o odovzdávanie výsledkov jazykovedného výskumu širšej verejnosti, a tak v našej oblasti zreteľne prispievali k napĺňaniu záverov XVI. zjazdu KSČ.

Celú činnosť *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* viedol výbor, ktorý pracoval v tomto zložení: prof. PhDr. J. Mistrík, DrSc. – predseda, PhDr. J. Kačala, DrSc. – podpredseda, doc. PhDr. E. Bajziková, CSc. – podpredsedníčka, doc. PhDr. J. Mlacek, CSc. – vedecký tajomník, PhDr. K. Matějová-Hegerová – hospodárka, PhDr. V. Krupa, DrSc., PhDr. E. Kučerová, CSc., doc. PhDr. E. Marko, CSc., PhDr. Š. Peciar, CSc., člen korešpondent SAV J. Ružička – členovia; doc. PhDr. J. Findra, DrSc., prof. PhDr. J. Oravec, DrSc., PhDr. L. Rybár, CSc., PhDr. J. Sabol, CSc. – vedúci pobočiek Slovenskej jazykovednej spoločnosti. Revízormi boli PhDr. K. Buzássyová, CSc., a doc. PhDr. Š. Švagrovský, CSc. Ako tajomníci pobočiek pracovali PhDr. G. Gotthardová v Trnave, PhDr. O. Hábovčík, CSc., v Nitre, doc. PhDr. E. Tvrdoň, CSc., v Banskej Bystrici a PhDr. J. Kriššáková, CSc., v Prešove.

Výbor upustil od predchádzajúcej praxe zvolávať valné zhromaždenie SJS každoročne. V dôsledku úsporných opatrení sa priklonil k možnosti, ktorú pripúšťajú stanovy spoločnosti, a zvolal iba jedno valné zhromaždenie za celé funkčné obdobie. Naproti tomu sa výbor usiloval aj na základe podnetov z predchádzajúceho valného zhromaždenia a podnetov pobočiek obohatiť činnosť celej spoločnosti o také práce, ktoré v minulosti nebývali náplňou práce SJS. Za celé funkčné obdobie mal výbor 10 zasadnutí. Okrem toho sa na riešenie aktuálnych otázok uskutočnilo 5 zasadnutí užšieho výboru.

Slovenská jazykovedná spoločnosť združuje v súčasnosti 227 členov. V tomto funkčnom období odišiel z našich radov jeden z bývalých predsedov spoločnosti člen korešpondent SAV E. Pauliny.

2. Ústredné miesto v práci výboru SJS aj celej spoločnosti mala *prednášková činnosť*. Výbor aj vedenia pobočiek sa usilovali nielen o pravidelnosť v ich uskutočňovaní, ale aj o ich obsahové zacielenie najmä na metodologické problémy, ďalej na aktuálne teoretické aj praktické otázky jazykovedy. Za celé funkčné obdobie odznelo na pôde SJS v Bratislave a v štyroch pobočkách 141 prednášok: 48 v r. 1982, 46 v r. 1983 a 47 v r. 1984. Tento počet prednášok sa ukazuje ako optimálny, hoci isté rezervy tu ešte existujú. Najvyrovnanejšia situácia bola v r. 1982, kým v ďalších rokoch vždy v niektorej pobočke bolo menej prednášok, ako predpokladal plán. Zo 141 prednášok mali 21 prednášok českí jazykovedci a 7 jazykovedci zo zahraničia (2 jazykovedci z Poľska, po jednej jazykovedci z NDR, ZSSR, MLR, Juhoslávie a Fínska). Ako vlastného hosťa privítala SJS iba doc. W. Gladrowa z NDR, prednášky ďalších zahraničných jazykovedcov sa organizovali v rámci

ich hostovania na pozvanie iných, najmä školských a akademických pracovníkov.

Organizovanie prednášok v Bratislave aj v každej z pobočiek má svoje špecifiká. Napríklad v Bratislave sa reagovalo na pripomienky z predchádzajúceho valného zhromaždenia, pozmenil sa čas aj miesto konania prednášok a teraz môžeme konštatovať, že aj pri vyššom počte prednášok sa účasť na prednáškach zreteľne zlepšila. Rozhodujúcu úlohu tu má zaiste obsahová stránka prednášok, ale ani spomínaná organizačná zmena nie je zanedbateľná. V pobočkách riešia svoje špecifické problémy tak, že pri jednom pobyte prednášateľa zorganizujú jeho dve prednášky, prípadne zladia prednášku v pobočke s jeho externými prednáškami na príslušnej vysokej škole. V tejto správe sa netreba podrobne pristavovať pri tematickom zacielení prednášok v SJS. Všetci totiž získavame aktuálny obraz o celej prednáškovej činnosti zásluhou bulletinu *Zápisník slovenského jazykovedca*, v ktorom sa publikujú jednak tézy väčšiny prednášok, jednak celý prehľad prednášok za každý rok. Upozorníme tu teda iba na niekoľko momentov tejto stránky prednáškovej činnosti:

a) Predovšetkým možno konštatovať, že sa celkove zvýšil počet prednášok s metodologickým alebo zásadným teoretickým zameraním. Možno pritom vyzdvihnúť fakt, že s týmito témami vystúpili už nielen naši poprední a najmä starší jazykovedci, ale aj viacerí jazykovedci strednej, ba aj mladšej generácie.

b) V súvislosti s prípravou nových *Pravidiel slovenského pravopisu* zorganizoval sa cyklus prednášok o otázkach pravopisu. Prednášky aj diskusia pri nich ukázali aktuálnu potrebu nielen vydania nových Pravidiel slovenského pravopisu, ale aj riešenia niektorých parciálnych pravopisných otázok. Možno dodať, že niektoré z týchto prednášok odzneli aj v pobočkách.

c) Osobitné miesto v celej prednáškovej činnosti majú prednášky jubilujúcich členov spoločnosti. Hoci sa niekedy vymykajú z rámcového tematického zamerania prednáškovej činnosti, sú aspoň skromnou príležitosťou, aby sme si neformálne, pracovne pripomenuli životné jubileum svojich kolegov, spolupracovníkov a priateľov. Tieto prednášky sa tešili veľkej pozornosti členstva bez ohľadu na to, či sa organizovali v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV alebo na tradičnom mieste prednášok v Literárnovednom ústave SAV. V tejto tradícii sa bude pokračovať aj v ďalšej činnosti SJS.

Aby bol obraz o prednáškovej činnosti úplný, stručne dodávame, že viacerí poprední členovia spoločnosti mali prednášky v rámci seminár-

rov mladých jazykovedcov, niekoľkí prednášali v Jazykovednom združení a niekoľkí aj v zahraničných spoločnostiach jazykovedcov.

3. Vedeckovýskumná činnosť SJS sa aj pri svojej limitovanosti rozvíjala v rokoch 1982 – 1984 niekoľkými smermi. V nadväznosti na vedeckovýskumnú činnosť z predchádzajúcich funkčných období pokračoval výskum súčasnej slovenskej hydronymie, ktorý sa stal súčasťou čiastkovej úlohy štátneho plánu základného výskumu VIII-5-II/4b. Organizáciu tohto výskumu obstaráva M. Majtán z JÚLŠ SAV. Vo výskume tejto úlohy sa pokročilo natoľko, že sa zavŕšila inventarizácia všetkého príslušného materiálu a pokračuje sa v jeho analýze. Čiastkové výsledky výskumu sa publikovali vo viacerých štúdiách a referátoch.

Do plánu vedeckovýskumnej činnosti SJS sa v tomto období dostala celkom nová úloha: príprava *Encyklopédie jazykovedy*. Po vyjasnení koncepcie tohto diela, ktorú spracoval najmä predseda SJS J. Mistrík a ktorú v diskusiách na početných zasadnutiach výboru dopĺňali aj ostatní členovia výboru, určilo sa 10 základných tematických skupín. Vedúci každej tematickej skupiny vypracovali hesláre danej skupiny, tie sa po doplnení a oponentúre stali súčasťou generálneho heslára. Po jeho oponentúre sa heslá rozdelili širokému okruhu súčasných slovenských jazykovedcov, ktorí sú členmi SJS. V súčasnosti môžeme konštatovať, že celé dielo je okrem niekoľkých hesiel viac-menej dokončené. Súčasne s dopĺňaním hesiel už prebiehajú redakčné práce. Napriek tomu, že pripravovaná *Encyklopédia jazykovedy* bude kolektívnym dielom – výbor sa usiloval, aby autorský kolektív bol čo možno najširší, – žiada sa už teraz osobitne vyzdvihnúť mimoriadne zásluhy niekoľkých členov výboru o vznik celého tohto diela. V prvom rade je to J. Mistrík, ktorý je nielen zostavovateľom, pôvodcom celej idey a koncepcie diela, ale aj organizátorom a spoluautorom. Ďalej je to Š. Peciar, ktorý sleduje textologickú stránku prác, a napokon K. Matějová-Hegerová, ktorá pomáhala pri distribúcii a najmä zhromažďovaní hesiel.

V spolupráci so Zväzom slovenských novinárov zorganizovala SJS vedeckú konferenciu o jazyku a štýle súčasných masovokomunikačných prostriedkov. Viacerí členovia sa zapájali do jej prípravy, viacerí prispeli svojimi referátmi. Materiály z konferencie vyšli v osobitnom zborníku (*Jazyk a štýl publicistiky*, Bratislava 1982).

4. Edičná činnosť SJS pokračovala v tomto funkčnom období približne v tom istom rozsahu ako v minulých rokoch. Vyšiel 7. zväzok *Recueil linguistique de Bratislava*, ktorý je venovaný 70. narodeninám prof.

E. Paulinyho. V tlači je 8. zväzok venovaný prof. J. Mistríkovi. Začali sa prípravné práce na 9. zväzku tohto zborníka.

Novým počínom v edičnej činnosti je vydávanie informačného bulletinu *Zápisník slovenského jazykovedca*. V každom roku tohto funkčného obdobia vyšli 4 čísla. Náplň bulletinu tvoria tézy prednášok v SJS, zoznamy prednášok za jednotlivé roky a príp. aj krátke informácie o pripravovaných jazykovedných konferenciách a sympóziách, ako aj upozornenia na nové publikácie slovenských jazykovedcov. V 1. čísle 1. ročníka sa publikoval zoznam členov SJS a potom zoznam jazykovedných pracovísk. Takýto zoznam sa plánuje znova publikovať v 1. čísle 4. ročníka.

Pod patronátom SJS sa uverejňovali aj v tomto funkčnom období popularizačné články o jazyku v *Nedeľnej Pravde* a do zániku rubriky aj vo *Východoslovenských novinách*. Výbor sa zaoberal problematikou jazykových stĺpčekov na osobitnom zasadnutí už v r. 1982. Diskusia o tejto otázke ukázala, že si stále zasluhuje pozornosť nielen tematické zameranie príspevkov, ale aj voľba adekvátnej formy, snaha o pútavosť, živosť a aktuálnosť príspevkov.

5. *Slovenská jazykovedná spoločnosť* ako celok nerozvíjala nijakú sústavnú spoluprácu s inými spoločnosťami. V podmienkach pobočiek sa však osvedčuje spolupráca najmä s *Literárnovednou spoločnosťou pri SAV*, ktorá sa prejavuje najmä spoločným organizovaním takých prednášok, ktoré zaujímajú jazykovedcov aj literárnych vedcov. Spolupráca so Strediskom pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV bola v tomto období dobrá.

6. Hospodárenie SJS viedla K. Matějová-Hegerová. Bežnú agendu vybavoval vedecký tajomník spolu s predsedom. Pri organizovaní zájazdu členov na IX. slavistický zjazd v Kyjeve aktívne s výborom spolupracoval M. Majtán.

Pri životných jubileách (60 a 70 rokov) výbor vypracoval návrhy na mimoriadne odmeny zo Slovenského literárneho fondu pre prof. E. Paulinyho, PhDr. V. Uhlára, PhDr. Š. Peciara, prof. J. Oravca, prof. Š. Ondruša a PhDr. A. Habovštiaka. Administratívne práce pre SJS vykonával aj v tomto období pracovník JÚLŠ SAV V. Gregor.

Záver. Činnosť SJS v sledovanom funkčnom období bola rozsiahla a pestrá. Rozvíjali sa v nej tradičné formy odbornej záujmovej práce, ale zároveň sa uplatnili aj nové momenty, ktoré znamenali obohatenie celej činnosti. Možno konštatovať, že plán práce, ktorý sa sformuloval na predchádzajúcom valnom zhromaždení, aj plány na jednotlivé roky

sa splnili. Napriek tomu sú v činnosti spoločnosti ešte isté rezervy, ktoré dávajú možnosť zdokonaľovať a prehĺbovať spoločnú prácu.

J. Mlacek

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

Dňa **14. decembra 1984** sa konalo v budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* (SJS). Valné zhromaždenie otvoril a viedol predseda SJS prof. PhDr. Jozef Mistrík, DrSc. Po otvorení zvolilo valné zhromaždenie SJS volebnú a návrhovú komisiu. Predsedom prvej sa stal PhDr. Ivor Ripka, CSc., predsedom druhej doc. PhDr. Ján Svetlík, CSc.

Správu o činnosti SJS za trojročné funkčné obdobie od 15. 12. 1981 do 14. 12. 1984 predniesol vedecký tajomník SJS doc. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. Správu revíznej komisie o hospodárskej činnosti SJS predniesla PhDr. Klára Buzássyová, CSc. Predseda SJS J. Mistrík potom prečítal valnému zhromaždeniu dodatok k stanovám SJS, ktorý bol schválený vyššími orgánmi a podľa ktorého je SJS pri SAV samostatnou zložkou *Jazykovedného sdružení pri ČSAV*.

Po uvedených správach valné zhromaždenie na návrh vedenia jednotlivých pobočiek a výboru SJS prijalo nových členov SJS. Sú to: PhDr. Rokošná, PhDr. Stašková, PhDr. Fazekašová, PhDr. Navrátil, PhDr. Geletová, PhDr. Ligoš, CSc., PhDr. Záhlavová, PhDr. Lipka a B. Haasová.

V diskusii prof. L. Novák ocenil živú prednáškovú činnosť v SJS, ako aj snahu o rozvíjanie edičnej a vedeckovýskumnej činnosti. Zároveň žiadal, aby SJS hľadala možnosti uplatniť svoj vplyv pri oceňovaní popredných slovenských jazykovedcov. Navrhoval, aby SJS sama vypracovala návrhy na akademikov a členov korešpondentov SAV z radov našich jazykovedcov. Malou poznámkou sa dotkol aj spomínaného dodatku k stanovám SJS. V ďalšom diskusnom príspevku predchádzajúcu myšlienku ďalej rozvíjal, pričom ju doplnil požiadavkami, aby SJS prichádzala aj s návrhmi na nových univerzitných profesorov a docentov, aby podporovala vydávanie jazykovedných zborníkov, aby sa postavila za možnosť aspirantského štúdia najlepších stredoškolských profeso-

rov slovenčiny, aby sa vyslovila k honorovaniu príspevkov na konferenciách a k rozmnožovaniu separátov štúdií z jazykovedných časopisov a zborníkov. Na záver svojho druhého príspevku sa v súvislosti s cyklom prednášok v SJS o pravopise dotkol aktuálnosti pravopisných otázok a ponúkol na pripravovanú konferenciu o jazykovej kultúre referát o tejto problematike.

V podobnom duchu sa niesli aj dva príspevky J. Oravca, ktorý konštatoval, že práca slovenských jazykovedcov prináša pozitívne výsledky na poli jazykovej teórie i v oblasti jazykovej výchovy a jazykovej praxe, a tak je plne oprávnená aj starostlivosť o spoločenské ocenenie našich jazykovedcov. Väčšiu angažovanosť v tomto smere žiadal aj od SJS. A. Ferenčíková pripomenula, že sa blíži 200. výročie Bernolákovej kodifikácie a vyjdenia jeho gramatických prác. Navrhla, aby SJS využila výročie na zaradenie tejto tematiky do plánov prednáškovkej činnosti v nasledujúcom období. K. Palkovič konštatoval, že sa už dlhšie nepokračuje vo vydávaní bibliografií slovenskej jazykovedy. Navrhol, aby SJS vyvinula aktivitu v tom smere, aby sa nadviazalo na predchádzajúce zväzky tejto potrebnej bibliografie.

Diskusiu uzavrel predseda SJS. Na viaceré otázky z diskusných príspevkov podal konkrétne odpovede. Prisľúbil, že podnety na ďalšiu prácu začlení nový výbor do plánu činnosti na nasledujúce obdobie. Zároveň pripomenul, že niektoré námety z diskusie prekračujú možnosti SJS a jej výboru, pretože zreteľne spadajú do kompetencie štátnych a iných spoločenských inštitúcií a ustanovizní.

Voľby nového výboru SJS viedol predseda volebnej komisie I. Ripka. Vo svojom úvodnom slove poďakoval doterajšiemu výboru aj vedeniam pobočiek za rozsiahlu a iniciatívnu prácu v uplynulom funkčnom období a potom predstavil valnému zhromaždeniu návrh na nový výbor. Tajným hlasovaním valné zhromaždenie jednomyselne zvolilo nový výbor v tomto zložení (abecedne): doc. PhDr. Eugénia Bajzíkova, CSc., prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc., doc. Ján Findra, DrSc., PhDr. Gabriela Gotthardová, PhDr. Katarína Hegerová, PhDr. Ján Kačala, DrSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., PhDr. Eleonóra Kučerová, CSc., prof. PhDr. Jozef Mistrík, DrSc., doc. PhDr. Jozef Mlacek, CSc., prof. PhDr. Ján Oravec, DrSc., PhDr. Štefan Peciar, CSc., PhDr. Ján Sabol, CSc. Členmi revíznej komisie sa stali PhDr. Klára Buzássyová, CSc., a doc. PhDr. Štefan Švagrovský, CSc.

I. Ripka oznámil výsledok volieb valnému zhromaždeniu a zaželel novozvolenému výboru veľa úspechov v ďalšej práci v prospech celej

slovenskej jazykovedy. V mene nového výboru sa za dôveru poďakoval J. Mistrík, ktorý predniesol aj rámcový plán činnosti SJS a jej výboru na nasledujúce obdobie. Plán obsahuje tieto základné úlohy: 1. pokračovať v prednáškovej činnosti v Bratislave aj vo všetkých pobočkách. Prednášky tematicky orientovať na aktuálne úlohy jednotlivých jazykovedných disciplín. Zaradiť do plánu prednášok aj témy, ktorými sa dôstojne pripomenie 40. výročie oslobodenia ČSSR; 2. pokračovať vo vydávaní bulletinu *Zápisník slovenského jazykovedca*, a to v doterajšom zameraní aj v doterajšom rozsahu; 3. zavŕšiť práce na príprave a vydaní *Encyklopédie jazykovedy*; 4. pripraviť vedeckú konferenciu o jazyku a štýle súčasnej slovenskej prózy.

Potom predseda návrhovej komisie J. Svetlík predniesol návrh uznesení z valného zhromaždenia SJS: 1. valné zhromaždenie SJS schvaľuje správu o činnosti SJS v minulom funkčnom období; 2. valné zhromaždenie SJS schvaľuje revíziu správu o hospodárskej činnosti SJS v minulom funkčnom období a udeľuje absolútorium hospodárke SJS PhDr. K. Matějovej-Hegerovej; 3. valné zhromaždenie SJS prijíma nových členov SJS (ich zoznam porov., vyššie); 4. valné zhromaždenie SJS prijíma rámcový plán činnosti SJS na roky 1985 – 1987; 5. valné zhromaždenie SJS odporúča výboru SJS, aby sa zaoberal otázkou účasti SJS pri podávaní návrhov na voľbu popredných jazykovedcov za akademikov a členov korešpondentov SAV.

Návrh uznesení valného zhromaždenia SJS jednomyselne prijalo. Na záver organizačnej časti valného zhromaždenia J. Mistrík poďakoval všetkým prítomným za účasť a diskutujúcim za podnety na ďalšiu prácu SJS a jej výboru.

Vo vedeckej časti valného zhromaždenia SJS odznela prednáška J. Horeckého *O verbálnom správaní*. Po prednáške bola živá diskusia.

Hneď po skončení valného zhromaždenia SJS sa zišiel na svojom prvom zasadnutí nový výbor, aby zvolil svojich funkcionárov. Predsedom SJS sa opäť stal J. Mistrík, podpredsedami E. Bajžíková a J. Kačala, vedeckým tajomníkom J. Mlacek a hospodárkou K. Hegerová. Vedenia pobočiek SJS budú v tomto funkčnom období v takomto zložení: Banská Bystrica – J. Findra (predseda), E. Tvrdoň (tajomník); Nitra – J. Oravec (predseda), O. Hábovčík (tajomník); Prešov – J. Sabol (predseda), J. Kriššáková (tajomníčka); Trnava – G. Gotthardová (predsedníčka), M. Bugárová (tajomníčka).

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie 1985 – 1987

Činnosť Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV vo funkčnom období 1985 – 1987 vychádzala z uznesení a plánov práce prijatých na predchádzajúcom valnom zhromaždení, ktoré sa konalo 14. decembra 1984. Viaceré zložky tejto činnosti sledovali nielen prehlbovanie vlastnej odbornej, vedeckovýskumnej práce členov spoločnosti, ale aj starostlivosť o odovzdávanie výsledkov jazykovedného výskumu širšej verejnosti.

Celú činnosť SJS viedol výbor, ktorý pracoval v tomto zložení: prof. PhDr. J. Mistrík, DrSc., predseda, člen korešpondent SAV J. Kačala, podpredseda, doc. PhDr. E. Bajzíková, CSc., podpredsedníčka, doc. PhDr. J. Mlacek, CSc., vedecký tajomník (do 1. apríla 1987), PhDr. K. Hegerová, hospodárka, od 1. apríla 1987 aj vedecká tajomníčka, A. Ferenčíková, CSc., PhDr. V. Krupa, DrSc., PhDr. E. Kučerová, CSc. (do 16. 11. 1987), PhDr. Š. Peciar, CSc.; členovia: prof. PhDr. J. Findra, DrSc., doc. PhDr. J. Sabol, CSc., prof. PhDr. J. Oravec, DrSc. (do konca apríla 1986), PhDr. G. Gotthardová (do 1. 7. 1986), doc. PhDr. E. Krošláková, CSc. Revízorami boli doc. PhDr. Š. Švagrovský, CSc., a PhDr. K. Buzássyová, CSc.

Výbor sa v uplynulom funkčnom období zišiel desať ráz. Okrem toho sa uskutočnilo niekoľko schôdzí užšieho výboru na riešenie akútnych otázok, ktoré sa príležitostne vyskytovali v priebehu troch rokov pri plnení úloh vyplývajúcich z plánu.

Slovenská jazykovedná spoločnosť združuje v súčasnosti 230 členov. V tomto funkčnom období odišli z našich radov bývalí členovia výboru prof. PhDr. J. Oravec, DrSc., PhDr. E. Kučerová, CSc., a riadni členovia prof. Š. Krištof, PhDr. J. Madunický, PhDr. S. Horváth a PhDr. K. Bitter. Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie nových členov SJS (A. Anetová, D. Bačíková, O. Balšínková, J. Benkovičová, D. Čepáková, J. Dolník, Ľ. Kachničová, L. Kapitánová, M. Lenghardt, A. Szabóová, G. Szabómihályová, D. Michalková, O. Orgoňová, E. Pícha, A. Šebestová, J. Šteučeková, A. Výdurková, T. Záryová, M. Mika, A. Škapincová, V. Patráš, P. Odaloš).

Výbor usmerňoval činnosť SJS v súlade s plánom. Išlo o plnenie viacerých úloh.

1. Prednášková činnosť

Prednášková činnosť prebiehala v Bratislave a v pobočkách podľa plánu, pričom sa v r. 1985 uskutočnilo 47 vedeckých prednášok spo-

jených s diskusiou, v r. 1986 51 prednášok a v r. 1987 45 vedeckých prednášok. Výboru a vedeniam pobočiek sa darí presadzovať zámer, aby sa v prednáškach výraznejšie uplatnila tematika z metodológie jazykovedy a z interdisciplinárnych problémov, ďalej orientácia na spájanie jazykovednej teórie s jazykovou praxou a aby sa osobitný zreteľ bral aj na aktuálne jubileá a spoločenské príležitosti. Osobitné miesto v celej prednáškovej činnosti mali prednášky jubilujúcich jazykovedcov z radov členov SJS. V roku 1985 prednášali v SJS dvaja zahraniční lingvisti (1 zo ZSSR, 1 z MLR), v r. 1986 6 zahraniční lingvisti (3 z NDR, 3 z SFRJ) a v r. 1987 2 (obaja z SFRJ). Všetci prednášatelia boli hosťami UK alebo SAV. Vlastných hostí SJS v uplynulom období nemala.

V polovici r. 1986 skončila svoju činnosť pobočka v Trnave. Členovia pobočky sa v súvislosti s prechodom na nové pracoviská zapájajú do činnosti SJS v Bratislave a v Nitre. Popri vedeckých prednáškach v Bratislave a v pobočkách sa v rámci SJS pravidelne konali prednášky, diskusie a semináre popredných jazykovedcov v sekcii mladých lingvistov v Bratislave.

SJS v tomto období sama neorganizovala samostatné konferencie ani semináre, pri niektorých však bola spoluorganizátorom (seminár Onomastika a škola, 9. celoslovenská onomastická konferencia).

2. Vedeckovýskumná činnosť

Vedeckovýskumná činnosť sa v rokoch 1985 – 1987 rozvíjala niekoľkými smermi. V nadväznosti na vedeckovýskumnú činnosť v predchádzajúcich funkčných obdobiach pokračoval výskum súčasnej slovenskej hydronymie, ktorý sa stal súčasťou čiastkovej úlohy štátneho plánu základného výskumu. Zodpovedným riešiteľom bol PhDr. M. Majtán, CSc., z JÚL'S SAV. Vo výskume tejto úlohy sa pokročilo natoľko, že sa zavŕšila inventarizácia všetkého príslušného materiálu a pokračuje sa v jeho analýze. Ako prvý výstup pri riešení úlohy vyšla v spolupráci s *Inštitutom Języka Polskiego PAN* v Krakove monografia M. Majtána a K. Rymuta *Hydronimia dorzecza Orawy* (Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdansk – Lodz, Základ Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN 1985. 141. s.). Čiastkové výsledky výskumu sa publikovali vo viacerých štúdiách a referátoch.

V pláne vedeckovýskumnej činnosti boli aj záverečné práce na rukopise *Encyklopédie jazykovedy*, ktorá bola 1. 7. 1985 odovzdaná do výroby vo vydavateľstve Obzor v rozsahu okolo 2 200 strán textu.

3. Edičná činnosť

Edičná činnosť pokračovala v tomto funkčnom období približne v tom istom rozsahu ako v minulých rokoch. V r. 1985 vyšiel 8. zväzok *Recueil linguistique de Bratislava*, do tlače je pripravený 9. zväzok. Od r. 1982 výbor SJS vydáva bulletin *Zápisník slovenského jazykovedca*. Jeho náplňou sú predovšetkým tézy prednášok, informácie o jazykovedných podujatiach, o knižných novinkách a o živote SJS a jej členov. V každom kalendárnom roku vyšli 4. čísla. Pokiaľ ide o popularizáciu výsledkov jazykovedného výskumu, SJS mala pod patronátom jazykovej rubriky v *Nedelnej Pravde* a v časopise *Smer*.

4. Spolupráca

SJS úzko spolupracovala s *Jazykovedným združením pri ČSAV* v Prahe. Spolupráca s inými vedeckými spoločnosťami bola viac-menej sporadická, zakladala sa prevažne na osobnej spolupráci niektorých členov s inými vedeckými spoločnosťami, so SAK ČSSR a *Slovenským literárnym fondom*.

V tomto volebnom období hospodárenie viedla K. Hegerová a bežnú agendu predsedá spolu s vedeckým tajomníkom J. Mlackom do 1. 4. 1987. Počas neprítomnosti tajomníka J. Mlacka vykonávala tajomnícke práce K. Hegerová. Výbor vypracoval návrhy na mimoriadne odmeny zo *Slovenského literárneho fondu* pri príležitosti životných jubilej (60. a 70. narodeniny) viacerých členov SJS.

Administratívne práce vykonával pracovník JÚLŠ SAV V. Gregor.

Záver. Činnosť SJS bola v uplynulom funkčnom období rozsiahla a pestrá. Rozvíjali sa v nej tradičné formy odbornej záujmovej činnosti, ale zároveň sa uplatňovali aj nové momenty, ktoré znamenali obohatenie celej práce. Možno povedať, že plán práce, ktorý sa sformuloval na predchádzajúcom valnom zhromaždení, ako aj plány na jednotlivé roky sa splnili. Napriek tomu sú však v činnosti spoločnosti isté rezervy, ktoré umožnia ďalšiu prácu zdokonaľovať a prehľbovať.

K. Hegerová

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

Dňa **8. decembra 1987** sa v budove Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave konalo valné zhromaždenie *Slovenskej jazy-*

kovednej spoločnosti pri SAV (SJS pri SAV). Valné zhromaždenie otvoril a viedol dovtedajší predseda SJS prof. PhDr. J. Mistrík, DrSc. Po otvorení zvolilo valné zhromaždenie SJS volebnú a návrhovú komisiu. Predsedom prvej sa stal doc. PhDr. P. Baláž, CSc., predsedom druhej PhDr. P. Žigo, CSc.

Správu o činnosti SJS za trojročné funkčné obdobie od 14. 12. 1984 do 8. 12. 1987 predniesla zastupujúca vedecká tajomníčka SJS PhDr. K. Hegerová. Správu revíznej komisie o hospodárskej činnosti predniesol doc. PhDr. Š. Švagrovský, CSc.

V diskusii L. Dvonč ocenil prácu výboru SJS na pripravovanej *Encyklopédii jazykovedy*, ktorá bola odovzdaná r. 1985 do vydavateľstva Obzor, a hovoril o jej zadaní do tlače. K. Buzássyová žiadala uvážiť možnosti SJS pomôcť pri organizovaní olympiády slovenského jazyka. K tejto otázke sa vyslovili aj ďalší diskutujúci: M. Majtán navrhol uvažovať o centrálnom organizačnom zabezpečení olympiády, ktorá sa už začala v rámci stredoškolskej odbornej činnosti, J. Findra konštatoval, že v Banskej Bystrici je garantom súťaže okresné pedagogické stredisko a že do práce pri organizovaní celoslovenskej olympiády sa musia zapojiť predovšetkým krajské pedagogické ústavy. J. Mistrík navrhol, aby sa na túto problematiku orientovala niektorá z jazykových rubriek v dennej tlači.

Diskusný príspevok I. Masára sa týkal organizovania valných zhromaždení SJS. Bolo by vhodné organizovať valné zhromaždenie nielen v Bratislave, ale aj v jednotlivých pobočkách.

J. Mistrík konštatoval ochabnutie záujmu o prednáškovú činnosť (rovnaká situácia je aj v Čechách) a navrhol oživiť záujem o prednášky založením niektorých odborných sekcií. K. Buzássyová poznamenala, že frekvencia prednášok je priveľká, vhodnejšie by možno bolo usporadúvať vedecké prednášky hoci len raz do mesiaca. Pozornosť treba venovať témam s interdisciplinárnym charakterom, ktoré by zvýšili záujem a vzájomnú informovanosť členov SJS a Kruhu moderných filológov o vlastnej práci. Diskutujúca sa dotkla aj problému malej účasti mladých jazykovedcov na prednáškach. V tom na ňu nadväzovali aj ďalší účastníci diskusie.

K prednáškovej činnosti sa vyjadril aj P. Šima, ktorý navrhol reorganizovať spôsob odovzdávania informácií na prednáškach: tézy prednášok treba rozoslať vopred, na stretnutiach by bolo užitočnejšie viac diskutovať. G. Horák navrhol, aby sa text prednášal, nie čítal; po takto prednesenom texte by mala nasledovať voľná diskusia. L. Dvonč navr-

hol reagovať v prednáškach aj na aktuálne poznámky verejnosti o práci jazykovedcov, a tak nadväzovať širší dialóg aj s nejurykovedcami. K tomuto návrhu sa pripojila aj E. Sekaninová s tým, že by v prednáškovej činnosti mali byť zastúpené aj referáty a diskusie o nových jazykovedných prácach. L. Rybár odporúčal uvážiť, či by mladých jazykovedcov neaktivizovalo viac prednášok práve z oblasti súčasného jazyka.

Diskusiu uzavrel predseda SJS. Na viaceré otázky z diskusných príspevkov podal konkrétne odpovede. Prisľúbil, že podnety na ďalšiu prácu začlení nový výbor do plánu činnosti na nasledujúce obdobie.

Voľby nového výboru SJS viedol predseda volebnej komisie P. Baláž. V úvode sa poďakoval doterajšiemu výboru aj vedeniam pobočiek za rozsiahlu a iniciatívnu prácu v uplynulom období a predstavil valnému zhromaždeniu návrh na nový výbor. Tajným hlasovaním valné zhromaždenie jednomyselne zvolilo nový výbor v tomto zložení (abecedne): doc. PhDr. E. Bajžíková, CSc., PhDr. K. Buzássyová, CSc., P. Ďurčo, CSc., A. Ferenčíková, CSc., prof. PhDr. J. Findra, DrSc., PhDr. K. Hegerová, člen korešpondent SAV J. Kačala, doc. PhDr. E. Krošláková, CSc., PhDr. V. Krupa, DrSc., prof. PhDr. J. Mistrík, DrSc., doc. PhDr. J. Sabol, CSc., PhDr. P. Žigo, CSc., členmi revíznej komisie sa stali doc. PhDr. P. Baláž, CSc., a doc. PhDr. Š. Švagrovský, CSc.

P. Baláž oznámil tento výsledok volieb valnému zhromaždeniu a želel novozvolenému výboru veľa úspechov v ďalšej práci na prospech celej slovenskej jazykovedy. V mene nového výboru sa účastníkom valného zhromaždenia poďakoval za dôveru J. Mistrík, ktorý predniesol aj rámcový plán činnosti SJS a jej výboru na nasledujúce obdobie. Plán obsahuje tieto základné úlohy: 1. pokračovať v prednáškovej činnosti v Bratislave a vo všetkých pobočkách, ako aj v sekcii mladých lingvistov, uvažovať o založení odborných sekcií; spolupracovať pri sociolingvistikom výskume, ktorý organizuje JÚLŠ SAV; prednášky tematicky orientovať na aktuálne úlohy jednotlivých jazykovedných disciplín; 2. pokračovať vo vydávaní bulletinu *Zápisník slovenského jazykovedca*, a to v doterajšom zameraní a v doterajšom rozsahu, a v prípravách ďalších zväzkov zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*; 3. spolupracovať pri organizovaní 3. celoslovenskej dialektologickej konferencie s medzinárodnou účasťou, mať patronát nad jazykovými rubrikami v *Nedeľnej Pravde* a v *Smere*.

Napokon predseda návrhovej komisie P. Žigo predniesol návrh uznesení z valného zhromaždenia SJS. Valné zhromaždenie SJS: 1. schvaľuje správu o činnosti SJS v minulom funkčnom období; 2. schvaľuje re-

víznu správu o hospodárskej činnosti SJS v minulom funkčnom období a udeľuje absolutoriúm hospodárke SJS K. Hegerovej; 3. prijíma rámcový plán činnosti SJS na roky 1988 – 1990; 4. odporúča výboru SJS, aby sa zaoberal otázkou organizovania olympiád slovenského jazyka.

Na záver organizačnej časti valného zhromaždenia sa J. Mistrík poďakoval všetkým prítomným za účasť a diskutujúcim za podnety do ďalšej práce SJS a jej výboru.

Vo vedeckej časti valného zhromaždenia SJS odznela prednáška E. Horáka *O perspektívach jazykovednej slavistiky*. Po prednáške bola živá a vecná diskusia.

Hneď po skončení valného zhromaždenia SJS sa zišiel nový výbor, aby zvolil svojich funkcionárov na budúce obdobie. Predsedom SJS sa opäť stal J. Mistrík, podpredsedami E. Bajzíková a J. Kačala, vedeckým tajomníkom P. Ďurčo a hospodárkou K. Hegerová. Vedenia pobočiek budú mať v tomto funkčnom období takéto zloženie: Banská Bystrica: J. Findra (predseda), J. Klincková (tajomníčka); Prešov: J. Sabol (predseda), J. Kriššáková (tajomníčka); Nitra: E. Krošláková (predsedníčka), T. Žilka (tajomník).

K. Hegerová

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za funkčné obdobie 8. 12. 1987 – 11. 4. 1990

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období 8. 12. 1987 – 11. 4. 1990 pracovala podobne ako v predchádzajúcich rokoch v zmysle stanov spoločnosti, ktoré jej ukladajú utvárať podmienky pre optimálny rozvoj jazykovedy a jej spoločenského využitia, rozširovať poznatky získané na poli vedeckého výskumu a podporovať spoluprácu jazykovedcov rozličných pracovísk, prispievať k zvyšovaniu odbornej úrovne svojich členov, usporadúvať konferencie, semináre, prednášky a diskusie, rozvíjať vlastnú edičnú a publikačnú činnosť. SJS sa, hoci aj v nie rovnakej miere, usilovala sústreďovať na všetky uvedené okruhy.

Prácu SJS pri SAV viedol výbor zvolený na valnom zhromaždení 8. 12. 1987 v zložení: prof. PhDr. Jozef Mistrík, DrSc., predseda, člen korešpondent ČSAV a SAV Ján Kačala, podpredseda, doc. PhDr. Eugénia Bajzíková, CSc., podpredsedníčka, Peter Ďurčo, CSc., vedecký

tajomník (do 20. 4. 1989), PhDr. Mira Nábělková, CSc., zastupujúca vedecká tajomníčka (od 20. 4. 1989), PhDr. Katarína Hegerová, hospodárka, prof. PhDr. Ján Findra, DrSc., predseda pobočky v Banskej Bystrici, doc. PhDr. Ema Krošláková, CSc., predsedníčka pobočky v Nitre, doc. PhDr. Ján Sabol, CSc., predseda pobočky v Prešove, PhDr. Klára Buzássyová, CSc., prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., a doc. PhDr. Pavol Žigo, CSc. Revízormi boli doc. PhDr. Peter Baláž, CSc., a doc. PhDr. Štefan Švagrovský, CSc. Administratívne práce spoločnosti vykonávala T. Kohutiarová.

Výbor, ktorý sa v uplynulom období zišiel sedemkrát, na svojich zasadnutiach riešil koncepčné aj aktuálne organizačné otázky spoločnosti. Jedným z aktuálnych problémov, ktorými sa výbor zaoberal na svojich schôdzkach začiatkom roku 1990 v zmenenej spoločensko-politickej situácii, bola otázka zriadenia komisie pre nápravu krívd a odstránenie politicky motivovaných deformácií v činnosti vedeckých spoločností, nastolená v liste Predsedníctva SAV. V tejto súvislosti výbor zaujal stanovisko, že SJS pri SAV neprijímala rozhodnutia, ktorými by bola nejakým spôsobom postihovala svojich členov za názory, vedecké a politické presvedčenie. Je však potrebné podporovať rehabilitačné úsilie komisií pre nápravu krívd na jednotlivých jazykovedných pracoviskách (SAV, vysoké školy).

SJS pri SAV v súčasnosti združuje 252 členov – jazykovedcov zo SAV, vysokoškolských a stredoškolských pedagógov, literárnych vedcov a redaktorov.

V minulom funkčnom období z členov SJS navždy odišli významné postavy slovenskej jazykovedy PhDr. Štefan Peciar, CSc., prof. PhDr. Jozef Ružička, DrSc., a doc. PhDr. Jozef Muránsky, CSc.

V uplynulom období výbor SJS schválil prijatie 24 nových členov spoločnosti.

Činnosť SJS pri SAV sa v období od 8. 12. 1987 do 11. 4. 1990 rozvíjala vo viacerých oblastiach.

1. Prednášková činnosť a celoslovenské semináre jazykovedcov

SJS sa v tomto období podobne ako v predchádzajúcich koncentrovala na prednáškovú činnosť. Na pôde SJS odznelo 82 prednášok obsahujúcich metodologické úvahy aj konkrétne výsledky výskumov jednotlivých jazykovedných disciplín (24 v Bratislave, 19 v Banskej Bystrici, 14 v Nitre a 25 v Prešove a Košiciach). Viaceré prednášky v Bratislave aj v pobočkách sa konali pri príležitosti životných jubileí

prednášateľov. Sedem z uvedených prednášok predniesli zahraniční lingvisti, zväčša hostia FF UK: prof. Antoni Furdal, doc. Stanislav Gajda (Poľsko), prof. Ivan Jerkovič, prof. Svenka Savičová a prof. Olga Ivanovová (Juhoslávia), prof. J. O. Dzendzelivskij (ZSSR) a doc. Ivan Bujukliev (Bulharsko). SJS sa v uplynulom období usilovala pozvať viacerých zahraničných hostí na prednáškové pobyty, no ÚP SAV pre nedostatok finančných prostriedkov návrhy neschválil. Plánovaná návšteva prof. Supruna z Minska ako host'a 7. zasadnutia Lexikologicko-lexikografickej komisie pri MKS sa neuskutočnila.

Na schôdzkach výboru sa z hľadiska organizovania prednášok prijal záver perspektívne sústrediť pozornosť skôr na niektoré aktuálne problémové okruhy a prispieť k ich viacstrannej analýze. Za najaktuálnejšie možno považovať otázky výskumu spisovného jazyka (stratifikácia národného jazyka a jej sociolingvistický aspekt), slavistickú problematiku (v súvislosti s prípravou na XI. medzinárodný zjazd slavistov v Bratislave v r. 1993) a syntax (príprava akademickej Syntaxe slovenského jazyka). V záujme zvýšenia návštevnosti prednášok v Bratislave sa realizoval návrh zmeniť dvojtýždňový interval prednášok na väčší, tézy prednášok zverejniť vopred. Tieto zmeny prispeli k očakávanému zlepšeniu situácie, no vzhľadom na šírku členskej základne nemôžeme byť v Bratislave s návštevnosťou prednášok ani s úrovňou diskusie stále spokojní.

V sekcii mladých lingvistov sa pod vedením prof. J. Horeckého uskutočnilo 20 seminárov, ktoré navštevovali vedeckí ašpiranti a iní mladí jazykovedci z JÚLŠ SAV a bratislavských aj mimobratislavských vysokých škôl.

Nóvum v činnosti SJS uplynulého obdobia predstavujú celoslovenské semináre jazykovedcov na Donovaloch, organizované na podnet minulého valného zhromaždenia s cieľom podporiť pocit stavovskej spolupatričnosti a vytvoriť širší priestor na neformálne stretnutia a diskusie členov spoločnosti. Prvý zo seminárov (25. – 26. 6. 1988) bol venovaný súčasnému stavu a úlohám slovenskej slovakistiky a slavistiky v najbližšej a ďalšej budúcnosti. Pripomenulo sa na ňom aj 125. výročie založenia Matice slovenskej (vystúpenia E. Jónu, J. Kačalu, J. Doruľu a J. Sabola, ktoré predstavovali úvod do diskusie na tomto podujatí, boli uverejnené v *Kultúre slova*, 23, 1989, s. 3 – 31). Druhý seminár, venovaný téme *Jazyk a umelecká literatúra* (9. – 10. 6. 1989), organizoval výbor SJS ako stretnutie jazykovedcov so spisovateľmi, prekladateľmi a literárnymi teoretikmi so zámerom podnietiť diskusiu o aktuálnych

otázkach jazyka a štýlu umeleckej literatúry, o súčasnom stave lingvistickej a literárnovednej (aj vlastnej autorskej a prekladateľskej) reflexie jazyka pôvodnej a prekladovej tvorby. Hoci sa z 20 pozvaných hostí z „literárnej strany“ na seminári zúčastnili len traja (Bohuslav Hečko, Stanislav Rakús, Ján Štrasser), možno ho hodnotiť ako užitočné podujatie. Donovalské stretnutia či už ako stretnutia jazykovednej obce, alebo ako stretnutia jazykovedcov a nejazykovedcov by aj perspektívne mohli predstavovať prospešnú súčasť života Slovenskej jazykovednej spoločnosti.

2. Vedeckovýskumná činnosť

V oblasti vedeckovýskumnej činnosti možno v minulom období za významný považovať vstup SJS do spolupráce na medzinárodnom projekte lexikálnej synergetiky, predstavujúcom výskum dynamického rozvoja slovnej zásoby a hľadanie zákonitostí tohto rozvoja, ktorý organizuje Jazykovedný ústav Ruhrskej univerzity v Bochume (NSR). V súčasnosti sa spracúva okolo 20 jazykov rozličných typov, medzi nimi slovenčina.

Pod vedením prof. J. Horeckého sa podľa príslušných požiadaviek na špeciálne listy prepisuje a spracúva lexikálny materiál z Krátkeho slovníka slovenského jazyka. Výsledky spracovania celého projektu budú slovenskej lingvistike k dispozícii na ďalšie využitie pri výskume slovenčiny.

3. Edičná činnosť

Výbor SJS sa zaoberal stavom v príprave *Encyklopédie jazykovedy*, odovzdanej do výroby r. 1985, ktorá v súčasnosti vstupuje do poslednej fázy edičnej prípravy (korektúry, posledné doplnky, úpravy a zmeny). Možnosť, resp. potrebu niektorých doplnení a zmien priniesla zmena spoločensko-politickej situácie po 17. novembri 1989.

Vedeckovýskumnú činnosť stimuluje aj cudzojazyčný zborník SJS *Recueil linguistique de Bratislava* – v uplynulom období boli zverejnené tematické okruhy desiateho zväzku, orientovaného slavisticky. SJS má účasť aj na príprave cudzojazyčnej čítanky slovenskej jazykovedy (*Reader of Slovak Linguistics*), obsahujúcej výber z metodologicky závažných prác slovenských jazykovedcov z oblasti sémantiky. Na tieto projekty sa využili aj pridelené finančné prostriedky.

V každom kalendárnom roku vyšli 4 čísla *Zápisníka slovenského jazykovedca* s tézami vedeckých prednášok a aktuálnymi informáciami

zo slovenskej jazykovedy. V r. 1989 vyšiel zborník *Recueil linguistique de Bratislava IX. Dynamic Tendencies in the Development of Language*. Popularizáciu jazykovedných poznatkov sprostredkúvala v Nedeľnej Pravde rubrika *Slovenčina naša*, založená v r. 1966 z podnetu vtedajšieho Združenia slovenských jazykovedcov pri SAV. Táto rubrika, 22 rokov starostlivo vedená PhDr. Františkom Kočišom, CSc., začiatkom r. 1990 z rozhodnutia redakcie Pravdy zanikla.

4. Spolupráca

SJS v minulom období organizačne spolupracovala so *Slovenskou orientalistickou spoločnosťou pri SAV* na príprave prednášky zaujímavej pre obe strany (doc. Petr Vavroušek, FF UK Praha). Spolupráca s *Jazykovedným združením ČSAV* sa uskutočňovala formou prednáškových vystúpení – viacerí slovenskí jazykovedci prednášali v JS, v období od 8. 12. 1987 do 11. 4. 1990 v Bratislave a pobočkách vystúpili prof. A. Erhart, doc. J. Hubáček, PhDr. J. Húrková-Novotná, doc. P. Sgall, doc. Z. Starý, doc. P. Vavroušek.

Výbor SJS v uplynulom období vypracoval 5 návrhov na odmeny zo *Slovenského literárneho fondu* pri významných životných jubileách, SLF schválil iba dva (doc. J. Jacko, prof. J. Horecký). Predstavitelia SJS pri SAV v apríli 1989 rokovali s vedúcim sekcie vedeckej literatúry SLF. V mene jazykovedcov, ktorí do SLF systémom zdaňovania publikačnej činnosti prispievajú nemalou mierou, tlmočili požiadavky, aby autori vedeckých a popularizačných článkov a štúdií mohli byť spravodlivejším dielom účastní na ekonomických výhodách, ktoré SLF poskytuje (prémie za články v jazykovedných časopisoch, stimuly na vedecké publikácie, finančné príspevky na cesty na zahraničné kongresy a pod.).

5. Predchádzajúce valné zhromaždenie sa vyslovilo za organizovanie olympiády slovenského jazyka. Po 15 rokoch úspešného priebehu olympiády v Banskobystrickom okrese sa v súčasnosti ukazuje reálna perspektíva rozšíriť ju na podujatie s celoslovenskou platnosťou. Začiatkom roka 1990 MŠM a TV SR prejavilo ochotu organizovať olympiádu v spolupráci so SJS pri SAV ako odborným garantom podujatia.

6. Záver

Vo funkčnom období 8. 12. 1987 – 11. 4. 1990 SJS pri SAV pracovala viac-menej tradičným spôsobom. Výbor sa usiloval riešiť istý pocitovaný nedostatok kontaktu s nejazykovednou verejnosťou organizovaním spomínaného donovalského seminára, hľadal cesty, ako do-

riešiť otvorený problém olympiády slovenského jazyka, sústreďoval sa na publikačnú činnosť. V zmenenej situácii možno na uplynulé obdobie, ale aj na širší časový úsek práce SJS a slovenskej jazykovedy vôbec pozrieť z nového zorného uhla, zhodnotiť prejdenú cestu a na takom základe formulovať ďalšie úlohy a hľadať spôsoby ich realizácie.

M. Nábělková

Správa o valnom zhromaždení Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV

Dňa **11. apríla 1990** sa v Bratislave konalo valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*. Otvoril ho a viedol predseda spoločnosti prof. J. Mistrík.

V úvode valného zhromaždenia si prítomní minútu ticha uctili pamiatku doc. J. Muránskeho, PhDr. Š. Peciara a člena korešp. SAV J. Ružičku, ktorí nás v uplynulom období opustili.

Odborne aj spoločensko-politicky významnú súčasť programu valného zhromaždenia, prednášku prof. L. Ďuroviča (Lund, Švédsko), uviedol doc. V. Blanár obsažným úvodným slovom, v ktorom predstavil vedeckú činnosť prof. Ďuroviča v období, keď jej výsledky neboli z väčšej časti prístupné. L. Ďurovič prednášal na tému *Systém slovenských čísloviek na širšom slovanskom pozadí*.

Po prednáške a krátkej prestávke plénum zvolilo návrhovú komisiu s predsedníčkou prom. fil. A. Ferencíkovou a volebnú komisiu s predsedom PhDr. I. Ripkom.

Správu o činnosti SJS pri SAV za funkčné obdobie 8. 12. 1987 – 11. 4. 1990 predniesla vedecká tajomníčka spoločnosti PhDr. M. Nábělková, správu revíznej komisie o hospodárskej činnosti predniesol doc. Š. Švagrovský. Revízná správa obsahovala aj návrh zvýšiť od r. 1991 členské na 30 Kčs ročne.

Predseda volebnej komisie PhDr. I. Ripka prečítal potom kandidátku nového výboru SJS pri SAV. Vzhľadom na nové pracovné zaneprázdnenie na FF UK doc. P. Baláž odstúpil od kandidovania na funkciu predsedu SJS, preto predseda J. Mistrík vyzval plénum, aby za nového predsedu navrhlo osobnosť, resp. osobnosti slovenskej jazykovedy, ktoré by spolu s PhDr. K. Buzássyovou kandidovali na funkciu predsedu. Viacerí prítomní sa vyslovili za kandidovanie PhDr. J. Doruľu.

Po sčítaní hlasov predseda volebnej komisie vyhlásil výsledky volieb do nového výboru SJS. Za predsedníčku SJS bola zvolená PhDr. K. Buzássyová, za podpredsedov PhDr. M. Majtán, doc. J. Sabol a doc. P. Žigo, za vedeckú tajomníčku PhDr. M. Nábělková, za hospodárku PhDr. S. Mislovičová. Ďalšími členmi výboru sú doc. J. Dolník, prom. fil. A. Ferenčíková, prof. J. Findra, predseda pobočky v Banskej Bystrici, doc. J. Furdík, predseda pobočky v Prešove, doc. E. Horák, doc. E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, a doc. J. Mlacek. Revíзорmi sa stali PhDr. A. Oravcová a PhDr. A. Šebestová.

PhDr. I. Ripka v mene členov SJS poďakoval prof. J. Mistríkovi, odstupujúcemu výboru aj vedeniam pobočiek SJS za prácu v uplynulom období a nastupujúcemu výboru zaželal veľa sil do práce v prospech celej slovenskej jazykovedy.

V mene nového výboru sa valnému zhromaždeniu poďakovala za dôveru nová predsedníčka SJS PhDr. K. Buzássyová. V krátkosti načrtla svoju predstavu o ďalších úlohách a cieľoch SJS pri SAV.

Čas čakania na výsledky tajného hlasovania sa využil na diskusiu. Prom. fil. A. Ferenčíková, predsedníčka návrhovej komisie, predniesla návrh na niektoré formulačné a vecné úpravy v stanovách SJS (z vecných šlo najmä o zmenu v počte podpredsedov spoločnosti z dvoch na troch a zmenu v spôsobe zániku členstva v spoločnosti – namiesto doterajšieho rozlišovania vylúčenia a zrušenia členstva v spoločnosti sa navrhlo ponechať len jeden spôsob – zrušenie členstva). PhDr. M. Nábělková upozornila na nezhodu medzi počtom členov SJS a zoznamom členov publikovaným v *Zápisníku SJ* 1990/1991. Doplnok k zoznamu bude uverejnený v niektorom z ďalších čísel *Zápisníka SJ*. Prof. J. Findra v súvislosti s pripravovaným rozšírením olympiády slovenského jazyka na podujatie s celoslovenskou pôsobnosťou uviedol, že okrem MŠM a TV SR má záujem na tejto úlohe spolupracovať aj Matica slovenská. PhDr. B. Valehrach-Schaefer navrhol venovať sa na schôdzkach spoločnosti aj problémom translatológie.

PhDr. M. Nábělková spomenula otázku celoslovenského seminára jazykovedcov na Donovaloch. V záujme ďalšieho rozvíjania rodiacej sa tradície týchto stretnutí by bolo prospešné pripraviť napr. aj toho roku stretnutie s nejazykovedcami (literárnymi teoretikmi, spisovateľmi) ako priestor na spoločné uvažovanie o súčasnej situácii slovenského jazyka. Výbor SJS sa pokúšal pripraviť podujatie na jún 1990, nepodarilo sa však zabezpečiť chatu Cestných stavieb – možno preto uvažovať o inom vhodnom, napr. jesennom termíne.

Napriek pomerne bohatej účasti na valnom zhromaždení sa živšia diskusia o uplynulom období ani o budúcej práci SJS nerozvinula.

Potom predsedníčka návrhovej komisie prom. fil. A. Ferenčíková predniesla návrh uznesení z valného zhromaždenia SJS: 1. valné zhromaždenie SJS schvaľuje správu o činnosti SJS v minulom funkčnom období; 2. valné zhromaždenie SJS schvaľuje revíziu správu o hospodárskej činnosti SJS v minulom funkčnom období a udeľuje absolútorium hospodárke PhDr. K. Hegerovej; 3. valné zhromaždenie SJS prijíma navrhnuté zmeny v stanovách spoločnosti; 4. valné zhromaždenie SJS prijíma rámcový plán činnosti SJS na roky 1990 – 1992; 5. valné zhromaždenie schvaľuje zvýšenie ročných členských poplatkov od r. 1991 na 30 Kčs ročne; 6. valné zhromaždenie odporúča výboru SJS pokračovať vo vydávaní *Zápisníka slovenského jazykovedca* a zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*.

Na záver valného zhromaždenia sa prof. J. Mistrík a novozvolená predsedníčka PhDr. K. Buzássyová poďakovali všetkým prítomným za účasť a zaželali im veľa síl do ďalšej práce.

M. Nábělková

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 11. 4. 1990 do 28. 5. 1992

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV sa vo funkčnom období 11. 4. 1990 – 28. 5. 1992 orientovala na tradičné formy činnosti, sledujúce utváranie podmienok pre rozvoj jazykovedy, na rozširovanie poznatkov, získaných na poli vedeckého výskumu, na zvyšovanie odbornej úrovne svojich členov a na podporu spolupráce jazykovedcov rozličných pracovísk. Usporadúvala konferencie, semináre, prednášky a diskusie, rozvíjala vlastnú edičnú činnosť.

Prácu SJS pri SAV v období od 11. 4. 1990 do 28. 5. 1992 organizoval výbor v zložení: PhDr. Klára Buzássyová, CSc., predsedníčka, PhDr. Milan Majtán, CSc., prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc., doc. PhDr. Pavol Žigo, CSc., podpredsedovia, PhDr. Mira Nábělková, CSc., tajomníčka, PhDr. Sibyla Mislovičová, hospodárka, prof. PhDr. Ján Findra, DrSc., predseda pobočky v Banskej Bystrici, doc. PhDr. Juraj Furdík, CSc., predseda pobočky v Prešove, doc. PhDr. Ema Krošláková, CSc., predsedníčka pobočky v Nitre, členovia výboru doc. PhDr. Juraj Dolník, DrSc., prom.

fil. Adriana Ferenčíková, CSc., doc. PhDr. Emil Horák, CSc., doc. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. Revízorkami spoločnosti boli PhDr. Anna Oravcová, CSc., a PhDr. Anna Šebestová. Výbor spoločnosti sa zišiel na 9 zasadnutiach, na ktorých riešil koncepčné aj aktuálne organizačné otázky práce spoločnosti.

Jednu zo svojich dôležitých úloh videl výbor SJS v dosiahnutí rehabilitácie prof. PhDr. L. Nováka, DrSc., pričom za najvhodnejšiu formu morálnej rehabilitácie považoval udelenie titulu akademika SAV. V tomto zmysle – súbežne s podnetmi komisie pre nápravu krívd v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra a FF a PF UPJŠ – zaslal výbor SJS list Predsedníctvu SAV ešte 18. 7. 1990. Predsedníctvo SAV na svojom 37. zasadnutí (30. 4. 1992) schválilo návrh na vymenovanie prof. PhDr. Ľudovíta Nováka, DrSc., za akademika SAV ako formu prinávratenia tohto titulu, ktorý mu bol navrhnutý pri založení SAVU.

Výbor spoločnosti rokoval o viacerých dôležitých dokumentoch týkajúcich sa organizácie vedy a Slovenskej akadémie vied – vypracoval pripomienky k návrhu zásad zákona Federálneho zhromaždenia o *Česko-slovenskej učenej spoločnosti* a zaoberal sa znením návrhu zákona SNR o organizácii a podpore vedy a techniky.

V spolupráci s Organizačným strediskom vedeckých spoločností SAV a výborom *Jazykovedného združenia* ČSAV sa zapojil do príprav kongresu Česko-Slovensko, Európa a svet: veda a umenie v medzinárodných súvislostiach, zaoberal sa prípravou vlastných podujatí spoločnosti, hľadal cesty na riešenie problémov, najmä finančných, do ktorých sa spoločnosť v zmenenej hospodárskej situácii dostala.

SJS pri SAV v súčasnosti združuje 262 členov, a to jazykovedcov zo SAV, vysokoškolských a stredoškolských pedagógov a redaktorov. V priebehu minulého funkčného obdobia z radov SJS navždy odišli doc. PhDr. Valéria Betáková, CSc., a doc. PhDr. Ladislav Rybár, CSc. Sedem členov zo SJS pri SAV vystúpilo (1990: J. Teplan; 1991: E. Jenčíková, Ľ. Jufinová, J. Šteučeková; 1992: J. Nižnanský, E. Rísová, J. Bartoš). V uplynulom období výbor SJS schválil prijatie 16 nových členov (V. Benko, P. Dolejš, J. Kopina, J. Glovňa, P. Harmanová, J. Kesselová, J. Kralčák, Ľ. Králik, J. Lukáčová, J. Lupták, Š. Ondruš, E. Páleš, A. Rajčanová, M. Sedláková, E. Urbancová, Ľ. Valeková).

Činnosť SJS pri SAV sa v rokoch 1990 – 1992 rozvíjala vo viacerých smeroch.

1. *Prednášková činnosť, semináre a celoslovenské stretnutia jazykovedcov*

V Bratislave a v pobočkách odznelo 92 vedeckých prednášok (40 v Bratislave – vrátane príspevkov na celoslovenských stretnutiach jazykovedcov, 14 v Banskej Bystrici, 16 v Nitre a 22 v Prešove a Košiciach). Na prednáškach o metodologických otázkach a konkrétnych výsledkoch jednotlivých jazykovedných disciplín doma i v zahraničí sa zúčastňovali vedeckí a pedagogickí pracovníci a študenti jazykovedného zamerania, ale aj záujemcovia z iných odborov. Viaceré podujatia v Bratislave aj v pobočkách sa konali pri príležitosti životných jubileí prednášateľov. Osemnásť z uvedených prednášok predniesli zahraniční prednášatelia – prof. L. Ďurovič (Švédsko), prof. P. Porsch, prof. G. Altmann, prof. W. Paprotté, prof. R. Köhler, PhDr. P. Wagener (NSR), D. Short, W. J. Hutchins (Anglicko), prof. W. U. Dressler (Rakúsko), doc. I. Bujukliev (Bulharsko), doc. A. Markowski, Mgr. W. Miroslawska (Poľsko), doc. M. Myjavcová, PhDr. K. Bicevska, doc. J. Jerkovic (Juhoslávia), doc. M. Dolgan, prof. A. Vidovičová-Muchová (Slovinsko) a kand. fil. vied M. A. Osipova (Rusko). SJS v tomto období venovala pozornosť podujatiam so slavistickou problematikou v záujme dobrej odbornej i organizačnej prípravy XI. medzinárodného zjazdu slavistov v Bratislave v r. 1993. Popri jednotlivých prednáškach a informatívnom stretnutí o príprave programu zjazdu patrí do tejto oblasti aj diskusné stretnutie s účastníkmi pracovného zasadnutia Komisie pre Slovanický jazykový atlas pri Medzinárodnom komitáte slavistov – predstaviteľmi všetkých slovanských pracovných skupín (okrem Bulharska).

V prvom polroku 1991 sa v rámci sekcie mladých lingvistov pod vedením prof. Horeckého uskutočnilo 22 seminárov, ktoré navštevovali vedeckí ašpiranti a iní mladí jazykovedci z JÚĽŠ SAV a z bratislavských a mimobratislavských vysokých škôl. Na túto činnosť sekcie mladých lingvistov nadviazal výbor SJS v spolupráci s katedrou slovenského jazyka FF UK prípravou Kolokvia mladých jazykovedcov ako prehliadky výskumných prác mladých lingvistov. Sledoval tým cieľ utvoriť priestor na informáciu o výskumnom zameraní a výskumných výsledkoch mladých jazykovedcov jednotlivých pracovísk, na generačnú výmenu názorov, ako aj na nadviazanie osobných odborných kontaktov. Prvý ročník kolokvia sa konal v dňoch 21. – 22. októbra 1991 v Učebnom zariadení UK v Modre-Piesku pri účasti pracovníkov JÚĽŠ SAV, Ústavu pro jazyk český ČSAV, Ústavu slovenskej literatúry pri SAV, Ústavu slavistiky a balkanistiky AV ZSSR a slovenských filozofických a pedagogic-

kých fakúlt. Odznelo tu 24 príspevkov viacerých tematických okruhov sprevádzaných bohatou diskusiou. Kolokvium ukázalo široké spektrum otázok, na ktoré v súčasnosti sústreďujú pozornosť mladí jazykovedci. SJS pripravila do tlače zborník prác z tohto podujatia. Pri nedostatku vlastných finančných prostriedkov sponzorskú účasť prisľúbil denník Smena.

SJS pokračovala v tradícii celoslovenských stretnutí jazykovedcov. V tomto funkčnom období pripravila dve celoslovenské stretnutia, orientované na spoločensky aktuálne a problémové témy. 3. celoslovenské stretnutie jazykovedcov sa uskutočnilo v dňoch 5. – 6. 12. 1990 v DVP SAV v Smoleniciach. Jeho hlavnou náplňou bol seminár *Súčasný pohyb v toponymii*, venovaný aktuálnej otázke premenúvania miest, obcí a ich častí. Vzhľadom na jeho interdisciplinárny charakter (historický, etnografický, právny aspekt) sa na seminári zúčastnili aj viacerí pracovníci Historického, Národopisného a Filozofického ústavu SAV, MV SR, ÚJČ ČSAV a Archívu hl. mesta Prahy. Po oboznámení sa s návrhom zákona SNR o územnom členení SR a po bohatej diskusii prijali účastníci seminára závery, ktoré ako pracovné odporúčania výbor SJS poslal názvoslovným komisiám MV SR. Na tomto smolenickom stretnutí si SJS pripomenula aj 70. narodeniny doc. PhDr. V. Blanára, DrSc., zakladateľskej osobnosti slovenskej onomastiky. V dňoch 1. – 2. októbra 1991 sa konalo 4. celoslovenské stretnutie jazykovedcov, ktorého hlavnou náplňou bol lexikografický seminár o dvojazyčnej lexikografii, predstavujúcej aktuálnu tému v súčasnej situácii zintenzívnených medzinárodných kontaktov. Jeho cieľom bolo sprostredkovať kontakt autorských kolektívov a výmenu informácií o príprave slovensko-inojazyčných a inojazyčno-slovenských slovníkových diel vznikajúcich u nás i v zahraničí. Hoci sa okruh prihlásených prednášateľov v poslednej chvíli z rozličných dôvodov zúžil (neprišla napr. doc. M. Myjavcová z Nového Sadu, pracujúca na Slovensko-srbochorvátskom slovníku, PhDr. V. Holubová z Prahy, spoluautorka slovensko-českého slovníka a i.), podujatie prinieslo užitočnú diskusiu o metodologických aj praktických otázkach prípravy slovníkových diel (odznelo 9 prednášok, z toho dve predniesol prof. W. Paprotté z Munsteru).

2. Vedeckovýskumná a edičná činnosť

V oblasti vedeckovýskumnej činnosti v r. 1990 SJS plnila plánované úlohy a využila na ne aj pridelené finančné prostriedky. Postúpili práce na dvoch edičných projektoch sprostredkujúcich výsledky lingvistických

výskumov – na *Encyklopédii jazykovedy* a cudzojazyčnom zborníku *Recueil linguistique de Bratislava*. V r. 1990 sa vykonali redakčné práce na jubilejnom desiatom zväzku, orientovanom slavisticky a pripravovanom k XI. medzinárodnému zjazdu slavistov v Bratislave. Dielo bolo ešte koncom r. 1990 odovzdané do vydavateľstva Veda. V súčasnosti sa hľadajú finančné prostriedky na jeho vydanie. V roku 1990 sa pokračovalo v spracúvaní slovnej zásoby slovenčiny v rámci spolupráce na medzinárodnom projekte lexikálnej synergetiky, realizovanom na Ruhrskej univerzite v Bochume (NSR). V roku 1991 nedostala SJS pri SAV na vedeckovýskumnú činnosť plánované finančné prostriedky, preto sa z plánovaných úloh (záverečné práce na Encyklopédii jazykovedy, lexikálna synergetika, príprava monografie o hydronymii povodia Ipľa, publikovanie čiastkových výsledkov sociolingvistického výskumu) realizovali len neodkladné práce súvisiace s *Encyklopédiou jazykovedy* a s lexikálnou synergetikou. Finančné prostriedky spojené s vydávaním *Encyklopédie jazykovedy* (5 000,- Kčs) poskytol Jazykovedný ústav Ľ. Štúra. Finančné krytie spracovania slovnej zásoby slovenčiny pre medzinárodný projekt lexikálnej synergetiky v tomto roku prevzala nemecká strana (Rhurska univerzita v Bochume). Súčasťou tejto spolupráce boli prednášky prof. Altmanna (Bochum) a prof. Kóhlera (Trier) v Bratislave.

V tomto období SJS pri SAV pripravila do tlače a vydala tri čísla a dve dvojčísla *Zápisníka slovenského jazykovedca* s tézami vedeckých prednášok a najzávažnejšími informáciami zo slovenskej jazykovedy. V roku 1991 vyšiel jubilejný 10. ročník *Zápisníka*. V úsilí o zachovanie jeho vydávania a o čiastočné zvýšenie príjmov prijal výbor SJS na svojom poslednom zasadnutí návrh zvýšiť od r. 1993 členské o 20,- Kčs, t. j. na 50,- Kčs ročne. Tento návrh predložil valnému zhromaždeniu na schválenie.

3. Spolupráca

SJS v minulom období zorganizovala spolu so *Slovenskou literárnovednou spoločnosťou* prednášku prof. A. Šticha (Praha). Spolupráca s *Jazykovedným združením ČSAV* sa týkala jednak výmeny informácií v súvislosti s inovovaním štatútu vedeckých spoločností po r. 1989 a s prípravou lingvistickej časti kongresu Česko-Slovensko, Európa a svet, jednak prednášok. V období od 11. 4. 1990 do 28. 5. 1992 v Bratislave a pobočkách prednášali PhDr. F. Čermák, PhDr. J. Kraus, PhDr. J. Kořenský, prof. P. Sgall, prof. A. Štich, prof. R. Večerka a prof. R. Zimek.

Za účinnú pomoc a spoluprácu je SJS zaviazaná Jazykovednému ústavu Ľ. Štúra SAV a slovakistickým a slavistickým katedrám fakúlt vysokých škôl. V spolupráci s nimi pripravila a plánuje pripraviť viaceré podujatia. V tomto období SJS intenzívne spolupracovala aj s Organizačným strediskom vedeckých spoločností pri SAV.

4. Záver

Osvedčené formy uplatňované v doterajšej činnosti plánuje výbor SJS rozvíjať aj ďalej. Jeho funkčné obdobie sa končí v čase, keď sú už viaceré z naplánovaných podujatí v štádiu organizačných príprav. Na druhý polrok 1992 je pripravené 5. celoslovenské stretnutie jazykovedcov so seminárom o areálovej lingvistike, II. kolokvium mladých lingvistov, kolokvium o slovenskej hydronymii. Spolu s FF UK a Slovenskou literárnovednou spoločnosťou sa SJS zapojila do príprav seminára k 80. výročiu narodenia E. Paulinyho, pripravujú sa ďalšie prednášky a diskusie o výsledkoch grantových úloh. SJS počíta so príspevím k priebehu XI. medzinárodného zjazdu slavistov v r. 1993. Sú to úlohy, ktoré presahujú z jedného funkčného obdobia do druhého.

M. Nábělková

Správa z valného zhromaždenia Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV konaného 28. 5. 1992

Dňa 28. 5. 1992 sa na FF UK konalo valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*, na ktorom sa po odbornom programe hodnotila práca spoločnosti v období od 11. 4. 1990 do 28. 5. 1992 a pripravovali sa personálne a organizačné podmienky práce v ďalšom funkčnom období.

Valné zhromaždenie otvorila a viedla predsedníčka SJS K. Buzássyová. V úvode rokovania prítomným členom spoločnosti prečítala pozdravný telegram akademika Ľudovíta Nováka. Ako odborný bod podujatia nasledovala prednáška prof. J. Sabola *Zvukové variácie významových jednotiek*, po ktorej bola bohatá diskusia.

Pracovný program valného zhromaždenia sa začal voľbami komisíí – plénum zvolilo volebnú komisiu s predsedom I. Masárom a návrhovú komisiu s predsedom M. Majtánom. Nato tajomníčka spoločnosti M. Nábělková prečítala správu o činnosti Slovenskej jazykovednej spo-

ločnosti pri SAV za obdobie od 11. 4. 1990 do 28. 5. 1992 a revízorka spoločnosti A. Oravcová predniesla revíznu správu.

Nasledovala voľba nového výboru SJS pri SAV. I. Masár ako predseda volebnej komisie oboznámil prítomných s volebným systémom a kandidačnou listinou. V diskusii ku kandidačnej listine E. Krasnovská a R. Kuchár navrhli na post predsedu spoločnosti ako ďalšieho kandidáta prof. V. Blanára, ktorý však túto kandidatúru neprijal. Nový výbor spoločnosti bol zvolený na dvojročné obdobie v zložení: PhDr. I. Ripka, predseda, PhDr. M. Majtán, doc. J. Mlacek, prof. J. Sabol, podpredsedovia, PhDr. M. Nábělková, tajomníčka, PhDr. S. Mislovičová, hospodárka, doc. J. Furdík, predseda pobočky v Prešove, PhDr. J. Klincková, predsedníčka pobočky v Banskej Bystrici, doc. E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, prof. V. Blanár, PhDr. K. Buzássyová, prom. fil. A. Ferenčíková, doc. P. Žigo, členovia. Za revízorky spoločnosti boli zvolené PhDr. A. Oravcová a PhDr. A. Šebestová. PhDr. I. Masár sa odstupujúcej predsedníčke, výboru a vedeniam pobočiek poďakoval za dvojročné vedenie spoločnosti. Predsedníčka odstupujúceho výboru K. Buzássyová sa poďakovala výboru aj členom spoločnosti za spoluprácu a zaželala novému výboru veľa úspechov. Novozvolený predseda spoločnosti I. Ripka načrtnol rámcový program činnosti spoločnosti v nastávajúcom období, počítajúci s rozvíjaním tradičných pozitívnych foriem práce.

Pred začatím diskusie o práci spoločnosti v minulom aj budúcom období (konala sa počas sčítavania volebných hlasov) K. Buzássyová vyjadrila vďaka prof. J. Horeckému za dlhoročnú pozornosť, ktorú venoval vedeckej príprave mladých jazykovedcov na ašpirantských seminároch v rámci sekcie mladých jazykovedcov SJS pri SAV, a za spoluprácu pri príprave a priebehu Kolokvia mladých jazykovedcov, ktoré na práci v ašpirantských seminároch nadväzuje. Vyjadrila nádej, že hoci sa ašpirantské semináre v bývalej podobe skončili, prof. Horecký svojou účasťou obohatí ďalšie ročníky kolokvia. K otázke výchovy mladých lingvistov sa v diskusii vyjadrili aj ďalší prítomní. J. Furdík spomenul pozitívne ohlasy na prvý ročník kolokvia, pritom však poukázal na akútny problém jazykovedného dorastu – bolo by sa treba zamyslieť nad tým, aké formy vedeckej činnosti a prezentovania výsledkov študentskej vedeckej práce možno ponúknuť adeptom lingvistiky z radov študentov. Možno by bolo dobre, keby Kolokvium mladých lingvistov počítalo aj so študentskými účastníkmi z jednotlivých fakúlt. P. Žigo poznamenal, že by nemalo byť problémom už v tomto roku pozvať na kolokvium aj študen-

tov, ak fakulty pripravia ich účasť. E. Krasnovská upozornila na vznik Nadácie na podporu vedy a možnosť jej využitia aj vo sfére vedeckej prípravy. Vo vzťahu k prednáškovej činnosti spoločnosti V. Blanár predniesol návrh, aby v rámci spoločnosti ako príprava na medzinárodný zjazd slavistov v Bratislave v r. 1993 odzneli prednášky chystané na zjazd. J. Kačala k celkovej koncepcii valných zhromaždení navrhol, aby sa v budúcnosti spájali s viacdňovým (dvojdnovým) odborným podujatím, čím by sa posilnila vážnosť podujatia. K. Buzássyová sa s objasňujúcim slovom vrátila k návrhu zvýšiť členské v spoločnosti na 50 Kčs ročne, ktorý – ako prirodzený dôsledok situácie, keď spoločnosť nemá dostatok prostriedkov na svoju činnosť – odznel v správe SJS. Pravda, ani zvýšenie členského finančného deficitu, týkajúci sa najmä vydávania Zapisníka slovenského jazykovedca, celkom nevyrieši, bude treba hľadať aj iné dodatočné riešenia. M. Nábělková sa v mene Organizačného strediska vedeckých spoločností SAV, ktoré vybavuje korešpondenciu súvisiacu s platením členského, ospravedlnila tým členom spoločnosti, ktorí dostali poukážky na zaplatenie členského za dva roky, hoci majú predchádzajúci rok riadne zaplatený. Túto nemilú chybu, ktorá sa každoročne v istom rozsahu opakuje, spôsobujú niektoré nedostatky v evidencii príjmov – tajomníčka spoločnosti v takýchto prípadoch poskytne šek na novú sumu. I. Ripka priblížil plánovaný program 5. celoslovenského stretnutia jazykovedcov s názvom *100 rokov areálovej lingvistiky*. Spomenul, že SJS sa s pozvaním obrátila aj na zahraničných slovakistov pracujúcich v tejto oblasti (P. Király, D. Dudok).

Po diskusii plénum schválilo uznesenie valného zhromaždenia, ktorého návrh prečítal predseda návrhovej komisie M. Majtán: 1. valné zhromaždenie SJS schvaľuje správu o činnosti SJS v minulom funkčnom období; 2. valné zhromaždenie schvaľuje revíziu správu o hospodárskej činnosti a udeľuje hospodárke PhDr. S. Mislovičovej absolútorium; 3. valné zhromaždenie schvaľuje správu volebnej komisie o výsledku voľby výboru SJS; 4. valné zhromaždenie ukladá výboru SJS prerokovať námety z diskusie (o zaradení referátov určených na medzinárodný zjazd slavistov do plánu prednášok spoločnosti, o spojení valného zhromaždenia s celodenným odborným programom, o odborných stretnutiach študentov v rámci Kolokvia mladých jazykovedcov) a uplatniť ich v ďalšej činnosti spoločnosti; 5. valné zhromaždenie prijíma rámcový plán činnosti SJS na roky 1992 – 1994; 6. valné zhromaždenie ukladá výboru SJS hľadať cesty ako pokračovať vo vydávaní *Zapisníka slovenského jazykovedca* a zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*.

Na záver valného zhromaždenia sa K. Buzássyová a I. Ripka poďakovali prítomným za účasť a zaželali im veľa síl do ďalšej práce.

M. Nábělková

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 28. 5. 1992 do 17. 5. 1994

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV sa vo funkčnom období 28. 5. 1992 – 17. 5. 1994 orientovala na tradičné formy činnosti, sledujúce utváranie podmienok na optimálny rozvoj jazykovedy, rozširovanie poznatkov získaných na poli vedeckého výskumu, zvyšovanie odbornej úrovne a podporu kontaktov a spolupráce jazykovedcov rozličných pracovísk – usporadúvala kolokvia, semináre, prednášky a diskusie o výsledkoch grantových úloh, rozvíjala vlastnú edičnú činnosť.

Prácu SJS pri SAV od 28. 5. 1992 do 17. 5. 1994 organizoval výbor v zložení: PhDr. I. Ripka, predseda, PhDr. M. Majtán, doc. J. Mlaček, prof. J. Sabol, podpredsedovia, PhDr. M. Nábělková, vedecká tajomníčka, PhDr. S. Mislovičová, hospodárka, doc. J. Furdík, predseda pobočky v Prešove, PhDr. J. Klincková, predsedníčka pobočky v Banskej Bystrici, doc. E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, prof. V. Blanár, PhDr. K. Buzássyová, prom.fil. A. Ferenčíková, doc. P. Žigo, členovia. Revízorkami spoločnosti boli PhDr. A. Oravcová a PhDr. A. Šebestová.

Výbor spoločnosti sa zišiel na 8 zasadnutiach, na ktorých priebežne riešil koncepčné aj aktuálne organizačné otázky, zaoberal sa prípravou vlastných podujatí spoločnosti a hľadal cesty na riešenie najmä finančných problémov, ktoré obmedzujúcim spôsobom ovplyvňovali činnosť spoločnosti v tomto období.

SJS pri SAV v súčasnosti združuje 241 členov, a to jazykovedcov zo SAV, vysokoškolských a stredoškolských pedagógov a redaktorov. V priebehu minulého funkčného obdobia z radov SJS navždy odišli akademik Ľudovít Novák, prof. PhDr. Jozef Škultéty, CSc., a doc. PhDr. Galina Konfederáková, CSc. 28 členov ukončilo členstvo v spoločnosti. V uplynulom období výbor schválil prijatie piatich nových členov (T. Bánik, S. Duchková, L. B. Hammerová, J. Hašanová a J. Huťanová).

Činnosť SJS pri SAV sa v rokoch 1992 – 1994 rozvíjala vo viacerých smeroch.

1. *Prednášková činnosť, celoslovenské stretnutia jazykovedcov a kolokvia mladých jazykovedcov*

V tomto období sa SJS tradične koncentrovala na prednáškovú činnosť – v Bratislave a v pobočkách odznelo 62 vedeckých prednášok (20 v Bratislave, 16 v Banskej Bystrici – včítane príspevkov na celoslovenských stretnutiach jazykovedcov, 13 v Nitre a 13 v Prešove a Košiciach). Na prednáškach, zameraných na metodologické otázky a konkrétne výsledky jednotlivých jazykovedných disciplín doma i v zahraničí, sa zúčastňovali vedeckí a pedagogickí pracovníci a študenti jazykovedného zamerania, ale aj záujemcovia z iných odborov. Viaceré podujatia v Bratislave aj v pobočkách sa konali pri príležitosti životných jubileí prednášateľov. Jazykovedná spoločnosť poskytla v zhode s uznesením minulého valného zhromaždenia najmä v prvom polroku 1993 priestor na prednesenie a prediskutovanie časti príspevkov pripravovaných na XI. medzinárodný zjazd slavistov v Bratislave (august – september 1993). Deväť z uvedených prednášok predniesli zahraniční prednášatelia – 2 prof. Ľ. Ďurovič (Lund), 2 prof. P. Király (Budapešť), prof. R. de Beaugrande (Viedeň), prof. D. Dudok, prof. S. Savić, Mgr. M. Ladjević (Nový Sad), J. Chloupek (Brno) a J. Kořenský (Praha).

V rokoch 1992 – 1994 SJS pri SAV pripravila viacero väčších vedeckých podujatí. Pokračovalo sa v tradícii celoslovenských stretnutí jazykovedcov. Na 3. – 4. septembra 1992 v spolupráci s Fakultou humanitných a prírodných vied Univerzity Mateja Bela a Jazykovedným ústavom Ľ. Štúra pripravila 5. celoslovenské stretnutie jazykovedcov so seminárom na tému *100 rokov areálovej lingvistiky*. Podujatie konané v Banskej Bystrici malo prítiažlivú náplň a zaujímavý priebeh. Odznelo na ňom 11 príspevkov o dokončených aj rozpracovaných projektoch areálovej lingvistiky, dve prednášky sa týkali areálového zachytenia slovenčiny v zahraničí – na území Maďarska a na území bývalej Juho-slávie, vo Vojvodine a v Slavónii. Diskutovalo sa o prínose jednotlivých lingvistických osobností k rozvoju areálovej lingvistiky, o dosiahnutých výsledkoch, perspektívnych úlohách a ich zabezpečení.

Šieste celoslovenské stretnutie jazykovedcov sa v plánovanom termíne na jeseň 1993 vzhľadom na blízkosť termínu konania XI. medzinárodného zjazdu slavistov a „finančnú vyčerpanosť“ pracovísk neuskutočnilo – presunulo sa do roku 1994 so zameraním na lexikológiu a lexikografiu v synchronickom a diachronickom aspekte.

Ako veľmi úspešné podujatia možno hodnotiť II. a III. ročník kolokvia mladých jazykovedcov, organizovaného v spolupráci s Jazykovedným

ústavom L. Štúra SAV. *II. kolokvium mladých jazykovedcov* sa konalo v dňoch 26. – 27. novembra 1992 a *III. 2. – 3. decembra 1993* v Modre-Piesku. Na *II. kolokviu* odznelo 18 príspevkov, ktoré predniesli mladí jazykovedci aj kolegovia z nelingvistických pracovísk – z JÚLŠ SAV, UPJŠ v Prešove, UMB v Banskej Bystrici, PF v Nitre, ÚJČ ČSAV, Slovenského výskumného ústavu v Békešskej Čabe, VÚDPaP a ÚSL SAV. Na *III. kolokviu mladých jazykovedcov* odznelo 22 príspevkov pri účasti mladých vedcov z väčšiny už spomínaných pracovísk a okrem toho z FF UK, PF Karlovej univerzity v Prahe, Ústavu slavistiky a balkanistiky AV Ruskej federácie, Lipskej univerzity, Kabinetu výskumu sociálnej a biologickej komunikácie SAV, psychologických katedier PF UK a Zurišskej univerzity a literárnovedného pracoviska FF UPJŠ. Obidve podujatia prebiehali v príjemnej tvorivej a diskusnej atmosfére. Programová rozmanitosť tém a prístupov sa odrazila v názve zborníka príspevkov z podujatia – *VARIA*, ktorý sa stretol s pozitívnym ohlasom. Za úspech možno považovať doterajšie vydanie zborníkov z prvých dvoch kolokvií – na *VARIA I* sponzorsky prispel denník *Smena*, *VARIA II* sa podarilo vydať vďaka vydavateľskej a finančnej spolupráci s PF UMB v Banskej Bystrici. Takto sa – s predpokladaným vydaním koncom leta 1994 – pripravuje aj zborník *VARIA III*. Za prípravu tlačových podkladov SJS pri SAV vďaka ústretovému prístupu Jazykovedného ústavu L. Štúra pri SAV.

Kolokvium o hydronymii, plánované pôvodne na rok 1992 a z technických dôvodov (rekonštrukcia chaty UK) presunuté na rok 1993, sa napokon pre nedostatočný záujem členov spoločnosti neuskutočnilo. Príspevky pripravené na toto podujatie sa výbor spolu so Slovenskou onomastickou komisiou rozhodol prezentovať formou prednášok v SJS s uverejnením téz v *Zápisníku slovenského jazykovedca*.

V tomto období mala SJS pri SAV úzku a prospešnú spoluprácu s *Jazykovedným ústavom L. Štúra SAV*, filologickými katedrami fakúlt vysokých škôl a s Organizačným strediskom vedeckých spoločností pri SAV.

2. Edičná činnosť

Novým edičným činom a úspechom SJS pri SAV v tomto období bol začiatok vydávania spomínaného zborníka prác z kolokvia mladých jazykovedcov – *VARIA I* a *II*, čo sa podarilo napriek ťažkej finančnej situácii. Zvýšenie nákladov bez zodpovedajúceho nárastu príjmov spoločnosti znemožnilo SJS vydávať ročne tradičné 4 čísla *Zápisníka slovenského jazykovedca*. Mimoriadne dotácie umožnili pripraviť do tlače

po jednom súhrnnom čísle *Zápisníka* (1992, č. 1 – 4; 1993, č. 1 – 4) so správami o činnosti, tézami vedeckých prednášok a najzávažnejšími informáciami zo slovenskej jazykovedy. *Zápisník* za rok 1993 vzhľadom na mnohé zmeny v adresách a ďalších údajoch obsahuje aj inovovaný zoznam členov Slovenskej jazykovednej spoločnosti. Prípravu tlačových podkladov *Zápisníka* slovenského jazykovedca taktiež umožnil Jazykovedný ústav L. Štúra SAV.

Z dlhodobo pripravovaných edičných projektov sa v tomto roku vo vydavateľstve Obzor podarilo realizovať vydanie *Encyklopédie jazykovedy*, iniciovanej Slovenskou jazykovednou spoločnosťou a pripravenej pod vedením prof. J. Mistríka a redakčnej rady, ktorú tvorili členovia výboru SJS v období, keď základný text vznikol (1982 – 1985). Encyklopédia, obsahujúca vyše 2 000 hesiel zo slovenskej a všeobecnej jazykovedy, predstavuje významný prínos pre široký okruh používateľov aj za hranicami vlastného vedného odboru. Dielo vyšlo s príspevom fondu Pro Slovakia. Z finančných dôvodov sa, žiaľ, nepodarilo vydať X. zväzok cudzojazyčného zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*, pripravený k XI. Medzinárodnému zjazdu slavistov v Bratislave.

3. Záver

Osvedčené formy práce, uplatňované v doterajšej činnosti, výbor SJS rozvíjal a plánoval rozvíjať aj ďalej. V súčasnom období sme už pocítili – a pri plánovaní ďalších podujatí s tým zrejme treba počítať – obmedzujúce pôsobenie nedostatku financií v spoločnosti aj na lingvistických pracoviskách, ktoré sa okrem iného prejavuje v obmedzení možnosti cestovať na odborné podujatia. Funkčné obdobie doterajšieho výboru sa končí v čase, keď sú už viaceré z naplánovaných podujatí pripravené alebo v štádiu organizačných príprav – bezprostredne na valné zhromaždenie nadväzuje *6. celoslovenské stretnutie jazykovedcov* so seminárom o lexicológii a lexicografii v synchronickom a diachronickom aspekte (čím sa plní požiadavka, prednesená na minulom valnom zhromaždení o spojení valného zhromaždenia s odborným podujatím), na 2. polrok 1994 sa pripravuje už *IV. kolokvium mladých lingvistov*, v Bratislave aj v pobočkách sa plánujú ďalšie prednášky a diskusie o výsledkoch grantových úloh. Práca Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV v ďalšom funkčnom období bude iste obohatená o nové projekty – veríme, že iste podnety odznejú aj na pôde valného zhromaždenia.

Správa z valného zhromaždenia Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV konaného 17. 5. 1994

Dňa 17. 5. 1994 sa na FF UK v Bratislave konalo valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*, zamerané na zhodnotenie práce spoločnosti v období od 28. 5. 1992 do 17. 5. 1994 a na prípravu personálnych a organizačných podmienok práce v ďalšom funkčnom období. Organizačnou inováciou, vychádzajúcou z uznesenia valného zhromaždenia v r. 1992, bolo jeho spojenie so širšie koncipovaným odborným podujatím – tentoraz so *6. celoslovenským stretnutím jazykovedcov*, orientovaným na otázky jednojazyčných výkladových a špeciálnych slovníkov.

Valné zhromaždenie otvoril a viedol predseda SJS PhDr. Ivor Ripka. V úvodnom prejave vyzval prítomných, aby si minútou ticha uctili pamiatku členov spoločnosti akademika Ľudovíta Nováka, prof. PhDr. Jozefa Škultétyho, CSc., a doc. PhDr. Galiny Konfederákovej, CSc., ktorí v uplynulých dvoch rokoch navždy opustili naše rady.

Pracovný program valného zhromaždenia otvorili voľby komisií – plénum zvolilo volebnú komisiu s predsedom PhDr. M. Majtánom a návrhovú komisiu s predsedom PhDr. M. Považajom. Potom tajomníčka spoločnosti PhDr. M. Nábělková prečítala správu o činnosti slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 28. 5. 1992 do 17. 5. 1994 a revízorka spoločnosti PhDr. A. Oravcová predniesla revíznú správu.

Nasledovala voľba nového výboru SJS pri SAV. PhDr. M. Majtán, predseda volebnej komisie, oboznámil prítomných s volebným systémom a kandidačnou listinou.

Nový výbor spoločnosti bol zvolený na dvojročné obdobie v zložení: PhDr. I. Ripka, predseda, doc. J. Dolník, prom. fil. A. Ferenčíková, doc. P. Žigo, podpredsedovia, PhDr. M. Nábělková, vedecká tajomníčka, Mgr. Ľ. Balážová, hospodárka, prof. J. Sabol, predseda pobočky v Prešove, PhDr. J. Klincková, predsedníčka pobočky v Banskej Bystrici, doc. E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, doc. P. Ďurčo, PhDr. S. Ondrejovič, PhDr. A. Oravcová, PhDr. J. Skladaná, členovia. Za revízorky spoločnosti boli zvolené PhDr. S. Mislovičová a PhDr. J. Benkovičová.

Predseda spoločnosti I. Ripka, zvolený do čela spoločnosti na druhé funkčné obdobie, poďakoval za prácu odstupujúcemu výboru, tým jeho členom, ktorí sa po viacročnej práci rozhodli ďalej nekandidovať, no-

vému obmenenému výboru zaželel veľa úspechov. V krátkosti načrtol rámcový plán činnosti spoločnosti v nastávajúcom období, počítajúci (v rámci možností v neľahkej ekonomickej situácii) s rozvíjaním tradičných pozitívnych foriem práce, ku ktorým sa už radí aj podujatie s kratšou, ale perspektívnou tradíciou – kolokvium mladých jazykovedcov.

V diskusii o práci spoločnosti sa objavilo niekoľko organizačných a pracovných námetov. K personálnym otázkam spoločnosti sa vyslovil PhDr. J. Doruľa, ktorý sa prihovárал za výraznejšie zastúpenie, resp. perspektívne prevzatie funkcií vo výbore vysokoškolskými pracovníkmi, aby sa rovnomernejšie rozložili pracovné aj materiálne investície v práci spoločnosti. J. Doruľa sa v súvislosti s malým ohlasom na vypísané konkurzy obrátil na kolegov zo slovakistických katedier s prosbou o vyhľadávanie nadaných študentov, ktorí by boli ochotní po skončení štúdia venovať sa aj na akademickom pracovisku výskumnej práci.

M. Nábělková pripomenula, že na podporu záujmu a integrácie študentov do mladej vedeckej komunity sa zameriava aj kolokvium mladých jazykovedcov – na poslednom takomto podujatí sa okrem mladých výskumných a výskumno-pedagogických pracovníkov, aspirantov a pracovníkov na študijných pobytoch zúčastnili aj študenti. V tomto trende by bolo dobre pokračovať, čo si však vyžaduje zainteresovanie a povzbudenie zo strany pedagógov. J. Sabol ako perspektívnu úlohu spoločnosti uviedol zintenzívnenie výmeny prednášateľov z rozličných pracovísk, posilnenie tvorivého diskusného ovzdušia. Ďalšou dôležitou úlohou, ktorú by spoločnosť mohla iniciovať a koordinovať, je monografický výskum života a diela významných slovenských lingvistov (Ľ. Novák, E. Pauliny, J. Stanislav, J. Štolc...). Kým by nevznikla takáto edícia, mohli by sa pohľady do vnútra histórie vlastného odboru publikovať podobnou, nie príliš nákladnou formou ako zborník *VARIA*. Značnú časť diskusie vyplnili úvahy, sťažnosti a rady týkajúce sa distribúcie jazykovedných časopisov. V súvislosti so Zápisníkom slovenského jazykovedca za r. 1993, obsahujúcim zoznam členov spoločnosti, M. Nábělková vyslovila prosbu, aby prípadné chyby, resp. dodatočné zmeny členovia spoločnosti ohlasovali výboru. Pokiaľ ide o organizačnú stránku práce výboru, v nasledujúcom funkčnom období bude o to zložitejšia, že v rámci úsporných opatrení ruší SAV Organizačné stredisko vedeckých spoločností, ktoré vykonávalo podstatnú časť hospodárskych operácií spoločnosť, a od druhého polroku prechádzajú tieto činnosti na spoločnosť. Nie je ešte jasná ani finančná situácia spoločnosti, nie je známa výška dotácie SAV. Od nej potom budú závisieť pracovné a vydava-

teľské možnosti – napr. Zápisník slovenského jazykovedca vychádzal v uplynulých rokoch len vďaka dodatočným dotáciám.

Po diskusii plénum schválilo uznesenie valného zhromaždenia, ktorého návrh prečítal predseda návrhovej komisie PhDr. M. Považaj: valné zhromaždenie SJS pri SAV 1. schvaľuje správu o činnosti SJS v minulom funkčnom období; 2. Schvaľuje revíziu správu o hospodárskej činnosti a udeľuje absolutoriium hospodárke S. Mislovičovej; 3. schvaľuje správu volebnej komisie o výsledku voľby výboru; 4. ukladá výboru SJS pri SAV prerokovať námety z diskusie, predovšetkým a) iniciovať monografický výskum života a diela významných slovenských jazykovedcov a hľadať možnosti publikovania výsledkov výskumu; b) v nasledujúcom funkčnom období sa usilovať nájsť vhodných kandidátov na vedúce funkcie v SJS pri SAV aj z iných pracovísk ako z JÚLŠ SAV; 5. prijíma rámcový plán činnosti SJS na roky 1994–1995; 6. odporúča výboru SJS hľadať cesty, ako pokračovať vo vydávaní *Zápisníka slovenského jazykovedca*, zborníka príspevkov z kolokvia mladých jazykovedcov *VARIA* a zborníka *Recueil linguistique de Bratislava*.

Na záver valného zhromaždenia predseda spoločnosti I. Ripka poďakoval prítomným za účasť a všetkých pozval na 6. celoslovenské stretnutie jazykovedcov, plánované na dva poldni – na poobedie 17. a predpoludnie 18. mája.

Šieste celoslovenské stretnutie jazykovedcov na tému *Lexikológia a lexikografia v synchronickom a diachronickom aspekte* sa konalo po ročnej prestávke, po prvý raz ako súčasť valného zhromaždenia a v Bratislave – nie ako „výjazdový seminár“. I. Ripka v úvodnom slove pripomenul doterajšiu históriu celoslovenských stretnutí:

1. stretnutie bolo v júni 1988 na Donovaloch (s témou *Súčasný stav a úlohy slovenskej slovakistiky a slavistiky + 125. výročie založenia Matice slovenskej*),

2. v tej istej lokalite v júni 1989 (téma *Jazyk a umelecké literatúra*),

3. v decembri 1990 v Smoleniciach (téma *Súčasný pohyb v toponymii*),

4. v októbri 1991 v Modre-Piesku (bol to seminár o *dvojazyčnej lexikografii*),

5. v septembri 1992 v Banskej Bystrici (téma *100 rokov areálovej lingvistiky*).

Cieľom 6. celoslovenského stretnutia bolo spoločne posúdiť a prediskutovať aktuálnu problematiku súvisiacu s komplexným výskumom a opisom slovnej zásoby slovenčiny. Pri koncipovaní programu sa vy-

chádzalo predovšetkým z vedeckej aj spoločenskej aktuálnosti zvolenej tematiky v súčasnosti, z výskumných plánov jazykovedných pracovísk i jednotlivých bádateľov. Na podujatí odznelo 12 príspevkov. V prvom bloku sa predstavili pripravované, resp. začínané lexikografické projekty – slovník súčasného slovenského jazyka, systémový slovník slovenčiny, valenčný slovník, morfematický slovník slovenského jazyka, bernolákovský slovník a slovník slovenských terénnych názvov. V zásade išlo o predstavenie teoreticko-metodologických východísk projektov, o priblíženie zvolenej koncepcie lexikografických diel. V druhom bloku odzneli referáty, približujúce problematiku vzťahu teórie a praxe či koncepcie a realizácie (v rozličnom stupni) rozpracovaných projektov, a to najmä *Slovníka slovenských nárečí*, *Synonymického slovníka slovenčiny* a *Historického slovníka slovenského jazyka*. Súčasťou druhého bloku boli aj referáty, venované počítačovej „podpore“ lexikografických diel a rozvíjaniu lexiky cudzincov. Podujatie malo živý priebeh, o aktuálnu problematiku bol (najmä prvý deň) značný záujem, čo sa odrazilo aj v zaujímavej diskusii – prínosnej rovnako pre autorov pripravovaných a rozpracovaných projektov, ako aj pre ostatných účastníkov podujatia.

M. Nábělková

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 16. 10. 1996 do 22. 9. 1998

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období od 16. 10. 1996 do 22. 9. 1998 pracovala v tradičných smeroch, sledujúc – ako jej ukladajú stanovy – utváranie podmienok na optimálny rozvoj jazykovedy, rozširovanie poznatkov získaných na poli vedeckého výskumu, zvyšovanie odbornej úrovne a podporu kontaktov a spolupráce jazykovedcov rozličných pracovísk – usporadúvala prednášky a kolokviá, rozvíjala vlastnú edičnú činnosť.

V tomto funkčnom období viedol spoločnosť výbor zvolený na valnom zhromaždení 15. 10. 1996 v zložení: S. Ondrejovič, predseda, M. Majtán, V. Patráš, I. Ripka, podpredsedovia, A. Hrbíková-Rajčanová, tajomníčka, Ľ. Balážová, hospodárka, E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, J. Klincková, predsedníčka pobočky v Banskej Bystrici, J. Sabol, predseda pobočky v Prešove, P. Ďurčo, M. Nábělko-

vá, D. Slančová, E. Tibenská, členovia. Revízorkami spoločnosti boli S. Mislovičová a J. Benkovičová.

Výbor spoločnosti sa zišiel na zasadnutiach, na ktorých sa priebežne pripravovala a hodnotila práca spoločnosti.

V členskej základni *Slovenskej jazykovednej spoločnosti* nastali v tomto období tradičné zmeny. Oproti poslednému obdobiu je veľmi nízky počet tých, ktorí zrušili členstvo v spoločnosti, a to na vlastnú žiadosť (A. Anetová, J. Dvončová a M. Pisárčiková). Výbor vyhovel žiadosti o prijatie do spoločnosti 16 záujemcom o členstvo v SJS pri SAV (K. Balážiková, J. Beňová, U. Doleschalová, M. Dudok, O. Hábovčík, M. Koncová, S. Krajčovičová, A. Lalfková, I. Lanstyák, R. Ondrejková, M. Osuská, E. Porubská, S. Simon, M. Šticová, L. Urbancová, J. Záhorcová). V dvoch prípadoch z toho išlo vlastne o obnovenie členstva, keď bolo obidvom žiadateľom zrušené členstvo po niekoľkoročnom neplatení členských príspevkov. V týchto prípadoch sa výbor rozhodol situáciu riešiť tak, že obnovenie členstva podmienil aspoň čiastočným zaplatením nezaplatených členských príspevkov z minulosti (dva roky dozadu + tohtoročné členské), na čo obidvaja žiadatelia pristúpili. Počas tohto funkčného obdobia nás opustili traja dlhoroční členovia: PhDr. Matilda Hayeková, CSc., doc. PhDr. Richard Schnek, CSc., a prof. PhDr. Ján Matejčík, CSc.

V súčasnosti má spoločnosť 194 členov. Na tomto mieste chceme upozorniť na skutočnosť, že SJS pri SAV neustále zápasí s nedostatkom financií a v tejto súvislosti výbor uvažoval aj o zvýšení členského príspevku. Nakoniec toto riešenie zavrhol, ale možno riešenie tejto otázky otvoriť ešte v diskusii, ktorá bude nasledovať.

Činnosť SJS pri SAV sa rozvíjala vo viacerých smeroch.

1. *Prednášková činnosť, celoslovenské stretnutie jazykovedcov a kolokviá mladých jazykovedcov*

Aj v tomto období sa SJS pri SAV, ako po minulé roky, koncentrovala na prednáškovú činnosť – v Bratislave a pobočkách odznelo 49 (1996 – 1997) vedeckých prednášok (20 v Bratislave, 10 v Banskej Bystrici, 10 v Nitre a 8 v Prešove a Košiciach) a dve besedy (obidve v Bratislave), jedna týkajúca sa zákona o štátnom jazyku a jeho fungovania v praxi, druhá s jazykovými inšpektormi o ich činnosti a nadobudnutých skúsenostiach s aplikáciou zákona. Na prednáškach zameraných na metodologické otázky a konkrétne výsledky jednotlivých jazykovedných disciplín doma i v zahraničí, sa zúčastňovali vedeckí a pedagogickí pracovníci a študenti jazykovedného zamerania, ale aj záujemcovia z iných

odborov. Viaceré podujatia v Bratislave aj pobočkách sa konali pri príležitosti životných jubileí prednášateľov. Sedem uvedených prednášok predniesli zahraniční hostia: B. Bednaříková (Olomouc), O. Martincová (Praha), P. Čučka (Užhorod), O. Schulzová (Praha), R. Cleminson (Budapešť), M. Jelínek (Brno), M. Papierzová (Krakov), A. Svoboda (Brno). Niektorí členovia spoločnosti prednášali v zahraničí.

V tomto období SJS pri SAV pripravila tri významné podujatia: dve kolokviá mladých jazykovedcov a v rámci 8. celoslovenského stretnutia jazykovedcov medzinárodnú konferenciu *Mesto a jeho jazyk*, ktorá sa uskutoční bezprostredne po tomto valnom zhromaždení. V roku 1997 plánované celoslovenské stretnutie jazykovedcov sa nakoniec z rozličných organizačných príčin neuskutočnilo.

Tradičnými podujatiami, ktoré organizuje Slovenská jazykovedná spoločnosť už niekoľko rokov spolu s Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra SAV, sú kolokviá mladých jazykovedcov, koncipované a slúžiace na predstavenie pracovných výsledkov, konfrontáciu názorov a pracovných postupov, na nadviazanie osobných kontaktov mladých lingvistov a výskumných pracovníkov z pracovísk blízkeho zamerania.

VI. kolokvium mladých jazykovedcov sa konalo tradične v Modre-Piesku 27. – 29. 11. 1996. Na podujatí bolo prednesených 38 príspevkov (z toho 10 zahraničných – z Bulharska, ČR, Juhoslávie, Poľska, Švajčiarska a Ukrajiny). Tematická pestrosť príspevkov odrážala škálu výskumných tém a pracovných metód mladých výskumných pracovníkov zo slovenských aj zahraničných lingvistických pracovísk, ako aj z blízkych, resp. styčných odborov (literárna veda, etnológia). Príspevky boli publikované v VI. zväzku zborníka VARIA.

VII. ročník pravidelných kolokvií mladých jazykovedcov sa konal opäť v Modre-Piesku 3. – 5. 12. 1997. Na podujatí bolo prednesených (dosiaľ najviac) 49 príspevkov (z toho 24 zahraničných: z ČR (od českých kolegov a v ČR pôsobiacich zahraničných slavistov – z Bulharska a Talianska), z Juhoslávie, Maďarska, Poľska, Rakúska, Slovinska, Švajčiarska, Švédska, Ukrajiny, USA). Tematická pestrosť príspevkov odrážala škálu výskumných tém a pracovných metód mladých výskumných pracovníkov zo slovenských aj zahraničných lingvistických pracovísk, ako aj z blízkych, resp. styčných odborov (literárna veda, etnológia, teória komunikácie, informatika). Príspevky budú publikované v VII. zväzku zborníka VARIA, ktorý sa pripravuje do tlače.

Významnou úlohou, ktorú pred seba výbor v tomto období vytýčil, bol projekt výskumu súčasnej podoby hovorenej slovenčiny (predovšet-

kým v meste), ktorý mal nadväzovať na výskum prof. Paulinyho spred 30 rokov. Napriek značnému úsiliu SJS pri SAV, predovšetkým jeho predsedu S. Ondrejoviča, získať finančnú podporu na realizáciu tohto určite zaujímavého a v súčasnosti aj komplexne nikde nespracúvaného projektu, sa nepodarilo peniaze získať, a teda projekt realizovať. Navyše bola SJS pri SAV upozornená Radou vedeckých spoločností SAV, že spoločnosť môže napomáhať šírenie výsledkov a poznatkov vedeckého výskumu, sama ho však uskutočňovať nemôže. Preto snaženie spoločnosti v tomto smere vyústilo do zorganizovania 8. celoslovenského stretnutia, ktoré má charakter medzinárodnej konferencie pod názvom Mesto a jeho jazyk. Výstupom bude zborník príspevkov.

2. Edičná činnosť

Edičnú činnosť SJS pri SAV v tomto funkčnom období reprezentuje vydávanie ďalších ročníkov zborníka prác z kolokvia mladých jazykovedcov *VARIA V* a *VI* a 15. ročníka interného bulletinu *Zápisník slovenského jazykovedca* so správami o činnosti, s tézami vedeckých prednášok a tentoraz – vzhľadom na jubilejný 15. ročník – aj kompletným registrom všetkých príspevkov uverejnených v doterajšej existencii *Zápisníka slovenského jazykovedca* (1982 – 1996) od jeho úplného začiatku. Šestnásty ročník interného bulletinu je v štádiu prípravy tlačových podkladov. Vyjde pod mierne modifikovaným názvom *Jazykovedný zápisník* a zmení sa aj jeho grafická úprava – na obálke bude logo, ktoré výbor vybral z viacerých návrhov a schválil. *Zápisník* bude obsahovať opäť aktuálny zoznam členov Slovenskej jazykovednej spoločnosti s aktualizovanými adresami (predovšetkým pracovnými, vzhľadom na to, že tie prešli v poslednom období výraznými zmenami), pričom počet kolegov, ktorí používajú elektronickú poštu, výrazne narástol, čo chce vo svojej ďalšej činnosti využívať aj SJS pri SAV (zatiaľ bolo využívanie e-mailu viac-menej sporadické a uplatňovalo sa predovšetkým pri komunikácii výboru spoločnosti, mohutnejšie vyžívanie elektronickej pošty, ktorá v niektorých prípadoch nahrádza úplne iné tradičné formy komunikácie, sa uskutočňuje už pravidelne pri organizovaní kolokvií mladých jazykovedcov). Každý člen spoločnosti v krátkom čase dostane publikáciu, ktorá vznikla pri príležitosti 40. výročia založenia *Jazykovedného združenia*, predchodcu *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV*, ktoré sme si pripomenuli minulý rok. Publikácia je práve v tlači. Tlačové podklady všetkých spomínaných tlačovín boli vyhotovené v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra.

V tomto funkčnom období – tak ako už aj v období minulom – si spoločnosť finančne hospodárenie a účtovníctvo spravovala sama, čo kládlo zvýšené nároky na prácu hospodárky.

Tak ako doteraz vždy, SJS pri SAV mala pomerne dobrú spoluprácu s vysokoškolskými lingvistickými pracoviskami a Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra, ktorý okrem iných foriem podpory umožňoval aj prípravu tlačových podkladov publikácií spoločnosti. Raz nám svoje priestory pohostinne poskytla Univerzitná knižnica v Bratislave. O spolupráci nemožno hovoriť iba v prípade novovzniknutých vysokoškolských lingvistických pracovísk, ktoré zatiaľ so spoločnosťou nenadviazali žiadny kontakt napriek tomu, že tamojší pracovníci sú členmi našej spoločnosti.

3. Záver

Osvedčené formy uplatňované v doterajšej činnosti SJS pri SAV výbor rozvíjal a plánoval rozvíjať aj ďalej. Z tohto funkčného obdobia do ďalšieho kontinuálne presahuje už pripravené *VIII. kolokvium mladých jazykovedcov*, viaceré z ideí predostretých na zasadnutiach odstupujúceho výboru spoločnosti bude už realizovať, resp. zvažovať nový výbor – ide o pokračovanie v projekte opakovaného celoplošného výskumu hovorenej podoby súčasnej slovenčiny v meste (ide o výskum realizovaný pred 30 rokmi pod vedením prof. Paulinyho) či o plánované stimulum edície biografických monografií slovenských jazykovedcov (na tento projekt sa nepodarilo získať sľúbené financie). V Bratislave aj pobočkách sa pripravujú ďalšie prednášky a diskusie o výsledkoch grantových úloh. Práca SJS pri SAV v ďalšom funkčnom období bude iste obohatená o nové projekty. Veríme, že isté podnety odznejú aj na pôde tohto valného zhromaždenia.

A. Rajčanová

Správa z valného zhromaždenia Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV konaného 22. 9. 1998

Valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* sa konalo 22. 9. 1998 v priestoroch Zrkadlovej siene Primaciálneho paláca v Bratislave. Podujatie s cieľom zhodnotiť prácu spoločnosti v uplynulých dvoch rokoch, naznačiť smer jej fungovania v ďalšom

období, priniesť nové podnety a zvoliť nový výbor spoločnosti otvoril predseda SJS pri SAV S. Ondrejovič. V krátkom úvodnom slove vyzval prítomných, aby si minútu ticha uctili pamiatku jazykovedcov, členov jazykovednej spoločnosti, ktorí nás v krátkom časovom úseku dvoch rokov navždy opustili – PhDr. Matilda Hayeková, CSc., prof. PhDr. Ján Matejčík, CSc., a doc. PhDr. Richard Schnek, CSc.

Pred začatím časti valného zhromaždenia orientovanej na koncepčné otázky fungovania spoločnosti S. Ondrejovič otvoril tradičnú odbornú časť podujatia. S prednáškami vystúpili prom. fil. A. Ferenčíková, CSc., a prof. PhDr. J. Horecký, DrSc. V príspevku venovanom jubileu prof. Štolca sa A. Ferenčíková zamerala na význam, prínos, základné oporné body vedeckej práce významného slovenského lingvistu. J. Horecký svoj príspevok venovaný jubileu prof. Nováka koncipoval ako subjektívne spomienky najskôr kolegu a neskôr dlhoročného spolupracovníka tejto významnej postavy slovenskej lingvistiky a vedy vôbec.

V ďalšej časti valného zhromaždenia plénum zvolilo návrhovú komisiu v zložení M. Nábělková, E. Krošláková a T. Grigorjanová a volebnú komisiu v zložení I. Ripka, A. Oravcová a M. Koncová. A. Rajčanová, vedecká tajomníčka spoločnosti, prečítala správu o činnosti v uplynulom období a S. Mislovičová, revízorka, predniesla správu revíznej komisie. V čase zratúvania hlasov z volieb nového výboru v pléne prebehla diskusia. Na spomienky J. Horeckého na prof. Nováka nadviazali svojimi osobnými spomienkami aj V. Blanár a L. Ďurovič. L. Ďurovič upozornil pri príležitosti 40. výročia založenia spoločnosti, ktoré si SJS pri SAV pripomenula v roku 1997 v súvislosti so založením *Slovenského jazykovedného združenia*, svojho predchodcu, na význam *Bratislavského lingvistického krúžku*, na ktorý sa často a neprávom zabúda. S. Ondrejovič sa vrátil k plánovanému projektu výskumu živej podoby súčasnej slovenčiny a plénum detailnejšie oboznámil s aktivitami spoločnosti, ktoré výbor v uplynulom období podnikol, zatiaľ však márne. M. Nábělková oslovila plénum v súvislosti s využívaním elektronickej komunikácie pri činnosti SJS pri SAV, vyzdvihla jej pozitíva a vyzvala ostatných členov, aby sa v čo najväčšom počte zapojili do práce s e-mailom a internetom s perspektívou využiť tieto cesty aj na propagáciu a prezentáciu činnosti spoločnosti.

J. Benkovičová, tlmočiac zhodné názory viacerých prítomných členov spoločnosti, predniesla pripomienky k predstavenému logu SJS pri SAV: rozlíšiť viac písmo použité v skratke, aby sa predišlo prípadnej zámene s inou skratkou, a upraviť názov tak, aby sa dal čítať – v súlade s tradíciou – čítať zľava doprava, začínajúc naspodu loga.

Po diskusii I. Ripka oznámil výsledky volieb nového výboru zvoleného podľa platných stanov spoločnosti na dvojročné funkčné obdobie. Výbor bol zvolený v zložení: S. Ondrejovič, predseda, I. Ripka, V. Krupa, V. Patráš, podpredsedovia, J. Wachtarczyková, vedecká tajomníčka, L. Balážová, hospodárka, J. Sabol, predseda pobočky v Prešove, J. Klincková, predsedníčka pobočky v Banskej Bystrici, E. Krošláková, predsedníčka pobočky v Nitre, K. Buzássyová, A. Jarošová, M. Nábělková, D. Slančová, členky. Revízorkami spoločnosti sa stali S. Mislovičová a M. Sitárová.

S. Ondrejovič poďakoval členom odstupujúceho výboru, ktorého bol v uplynulom období predsedom, za prácu. V krátkosti vyjadril snahu pokračovať v ďalšom funkčnom období SJS pri SAV v rokoch 1998 – 2000 v činnosti začatej v období práve ukončenom a zrealizovať tak nielen výskum živej podoby jazyka súčasnej spoločnosti, ale i opätovne hľadať cesty na zamýšľané, no nezrealizované vydávanie bulletinov venovaných nestorom slovenskej jazykovedy. Rovnako bude spoločnosť pokračovať vo svojej pravidelnej prednáškovej činnosti v Bratislave i vo všetkých pobočkách SJS pri SAV, ako aj v organizovaní dnes už tradičných kolokvií mladých jazykovedcov.

A. Rajčanová

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 22. 9. 1998 do 19. 10. 2000

SJS pri SAV vo funkčnom období od 22. 9. 1998 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS, predovšetkým:

- popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,
- organizátorská spoluúčasť na príprave vedeckých podujatí, seminárov, konferencií, ktoré zároveň naplňajú úlohu udržiavania odbornej úrovne v procese vedeckej komunikácie. rozvíjania kontaktov a spolupráce jazykovedcov rozličných pracovísk,
- edičná činnosť spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na valnom zhromaždení 22. 10. 1998 v zložení:

- predseda: Slavomír Ondrejovič,
- podpredsedovia: Viktor Krupa, Ivor Ripka, Vladimír Patráš,
- tajomníčka: Jana Wachtarczyková,
- hospodárka: Ľubica Balážová,
- predsedovia pobočiek: Jana Klincková (Banská Bystrica), Ján Sabol (Prešov), Ema Krošlákova (Nitra),
- členmi výboru SJS boli: Klára Buzássyová, Alexandra Jarošová, Mira Nábělková a Dana Slančová,
- revízorkami boli: Sibyla Mislovičová a Miriam Sitárová (Giger).

Výbor sa operatívne schádzal na zasadnutiach, zvolávaných podľa aktuálnych potrieb SJS. V priebehu dvoch rokov v členskej základni SJS nastali prirodzené zmeny, je potešiteľné, že explicitne nezrušil členstvo nik, implicitne členstvo spochybňujú členovia, ktorí dlhodobo neplatia členské príspevky. Opustili nás aj dvaja dlhoroční a vzácní členovia – Rudolf Blazsek a Jozef Mistrík. O členstvo SJS prejavili záujem 6 ľudí – Katarína Balleková (JÚLŠ SAV), Silvia Kotuličová (JÚLŠ SAV), Marek Lupták (UMB Banská Bystrica), Lenka Masaryková, Beáta Ševčíková (FF UCM v Trnave), Karol Furdík (TU Prešov).

Dnes má SJS 185 členov. V uplynulých dvoch rokoch svoje životné jubileá oslávili Eugen Jóna, Ján Bosák, Klára Buzássyová, Kristína Vrútková, Gerhard Baláž, Vincent Blanár a Ján Horecký.

Prirodzenou prioritou pre SJS je organizovanie *prednáškovej činnosti*. V bratislavskej pobočke sú pre vedecké prednášky vyhradené tradičné utorky, ktorých bolo 15. V Banskej Bystrici odznelo 5 prednášok, v Nitre 2 a v Prešove 6 prednášok. Nedá sa pritom však nespomenúť čoraz výraznejší problém vznikajúci pri organizácii prednášok, ktorý sa prejavuje, a zrejme nielen v bratislavskej pobočke, v klesajúcej účasti na týchto prednáškach. Ak by sme to mali vyjadriť percentuálne, tak zo 70 bratislavských pozvaných príde na prednášku približne 5, takže úspešnosť organizácie je približne 7 %. Ide o pomerne demotivujúcu okolnosť, a preto v diskusii uvítame návrhy, ako a čím záujem o prednáškové akcie SJS zvýšiť alebo či túto aktivitu SJS prípadne nezredukovat'.

V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* je však, našťastie, situácia opačná. Mimoriadne úspešné sú tradičné *kolokviá mladých jazykovedcov*, každoročne konané v Modre-Piesku. V uplynulých rokoch sa uskutočnilo VIII. a IX. kolokvium s účasťou okolo 70 mladých vedcov nielen jazykovedného zamerania, ale aj z hraničných disciplín – literárnej vedy, psychológie, špeciálnej pedagogiky, umelej inteligencie

a kybernetiky. Netreba snáď zdôrazňovať, aké je pre začínajúcich odborníkov dôležité, že majú možnosť prezentácie vlastných výskumných výsledkov v konfrontácii s rovesníkmi, čo napomáha tiež zachovávať generačnú kontinuitu SJS pri SAV. Toto podujatie však chceme vyzdvihnúť i preto, že tento rok sa uskutoční už 10. Jubilejné kolokvium, a to napriek čoraz ťažšej finančnej situácii a pracovnej vyťažnosti hlavnej organizátorky, Miry Nábělkovej, ktorá teraz pôsobí v Prahe.

SJS sa spolu s JÚLŠ SAV organizačne významne podieľala na príprave dvoch veľkých konferencií, obidvoch na počesť jej zaslúžilých členov. V roku 1999 to bola lexikologicko-lexikografická konferencia *Lexicographica '99*, ktorá sa uskutočnila v dňoch 28. – 29. októbra 1999 v Budmericiach na počesť K. Buzássyovej a J. Bosáka a bola venovaná najnovším slovníkovým projektom a dielam.

Medzi úspešné aktivity SJS v uplynulom období patrí aj zorganizovanie konferencie *Mesto a jeho jazyk*, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Primaciálneho paláca v Bratislave v dňoch 22. 9. – 24. 9. 1998.

SJS pri SAV participovala na zabezpečovaní konferencie *Jazyk a kultúra* venovanej J. Horeckému. Toto podujatie sa uskutočnilo 13. – 14. marca 2000 v Smoleniciach.

Pod egidou SJS sa uskutoční aj seminár *Adaptácia pomenovaní cudzieho pôvodu*, ktorý sa začne ešte dnes popoludní a tu, v priestoroch Domu zahraničných Slovákov, v Bratislave.

Popri prednáškovej a organizačnej činnosti je treťou podstatnou zložkou práce SJS *edičná činnosť*. Spočíva v redakčnej príprave a vydávaní výstupov z usporiadaných konferencií. Tradičnými publikáciami sú zborníky z Kolokvií mladých jazykovedcov – *VARIA*. Každý rok je na ich vydanie potrebných viac peňazí v priamej úmernosti k tomu o koľko viac príspevkov obsahujú, pričom treba priznať, že vo vydávaní týchto zborníkov existuje určitý sklz, ale *VARIA VIII.* a *VARIA IX.* by mali byť pripravené k dátumu konania tohtoročného Kolokvia 22. 11. 2000 v Modre.

SJS pokračuje aj v príprave interného spravodaja – *Jazykovedného zápisníka*, bohužiaľ tiež so sklzom, ktorý je zapríčinený časovou vyťaženosťou redaktorov a problémami pri získavaní tiež prednášok od prednášateľov. V tlači však je pripravený *Jazykovedný zápisník 1998* a *Jazykovedný zápisník 1999* je v štádiu priprav materiálov. Pretože tlačená podoba *Zápisníka* vychádza s takým oneskorením a jej príprava je dosť náročná, predstavili sme v *Spravodaji* (4/1999) Rady vedeckých spoločností (správneho orgánu vedeckých spoločností) projekt *Virtu-*

álneho jazykovedného zápisníka, ktorý by bol v elektronickej podobe prezentovaný na internete. Takýto Zápisník by bol súčasťou webovej stránky SJS a bol by priebežne aktualizovaný dostupnými informáciami a textami. Náš projekt sa však nestretol s pochopením ani s finančnou podporou potrebnou pre informatika na zhotovenie webovej stránky, preto budeme ďalej pokračovať v tradičnom spôsobe, hoci v novom šate – podarilo sa nám pripraviť novú obálku *Jazykovedného zápisníka*.

V rámci *Spisov SJS* sa do tlače pripravilo a pripravuje niekoľko publikácií. Do rúk sa vám dnes dostáva novoobjavený rukopis Eugena Paulinyho *Norma spisovnej slovenčiny a zásady jej kodifikovania*. Ďalším titulom pripravovaných *Spisov* bude *40 rokov SJS – minulosť a prítomnosť stavovskej organizácie slovenských jazykovedcov*, ktorá by mala vyjsť do konca tohto roka.

SJS sa prostredníctvom Ľ. Ďuroviča a S. Ondrejoviča podpíše aj pod nové, komentované vydanie *Nauky reči Slovenskej* Ľudovíta Štúra, nad ktorým pracoval E. Jóna takmer 40 rokov a ktoré dokončia spomínaní dvaja autori.

SJS sa bude podieľať aj na publikovaní súboru prednášok Ivana Masára, prednesených pre *Slovenskú spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry*. Publikácia nesie pracovný názov *Ako pomenúvať po slovensky* a zameriava sa na praktické problémy v oblasti odbornej terminológie.

Doteraz sme hovorili o prednáškovej, organizačnej a edičnej činnosti SJS, hodnotenej počtom prednášok, podujatí a publikácií. Nehovorilo sa o tom, čo je v pozadí práce spoločnosti a čo sa považuje za samozrejmosť. Ide o tzv. bežnú prevádzku SJS, ktorá spočíva vo vybavovaní administratívy, v komunikácii s orgánmi Rady vedeckých spoločností, v obhajovaní plánov, aktivít spoločnosti, v žiadaní financií a ich zdôvodňovaní, s účasťou na schôdzach týchto orgánov, vo vedení databázy členov spoločnosti, v evidencii a vo vyberaní členských príspevkov atď. To všetko sú aktivity, ktoré sa musia rozdeliť medzi členov výboru SJS. V posledných dvoch rokoch sa nám podarilo prácu na poli vnútornej bežnej prevádzky prispôbiť potrebám informačného veku – celá korešpondencia sa realizuje vďaka výpočtovej technike, príprava a tlač pozvánok, obálok, tzv. vianočných pozdravov a pod., čím sa prevádzka zjednodušila a zrýchlila, no na druhej strane sa zvýšili nároky na členov výboru pri obsluhu hardvéru a softvéru v záujme udržania bežnej prevádzky, čo mnohokrát znamená aj bežné riešenie technických problémov, presahujúce možnosti a odborné kompetencie dobrovoľníka SJS.

Samozrejmosťou sa už stalo aj používanie loga SJS v hlavičke tlačovín, výroba vianočných pozdravov a posielanie pozvánok na prednášky v bratislavskej pobočke všetkým členom SJS, ktorí majú elektronickú poštu – ide o tradičný mail s predmetom „SJS pozýva...“ Uvítali by sme, keby sme týmto lacným a rýchlym spôsobom mohli informovať čo najviac členov našej spoločnosti, pretože poštové náklady predstavujú najväčšiu položku z financií určených na prevádzku.

J. Wachtarczyková

Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV konané 19. 10. 2000 v Bratislave zvolilo nový výbor SJS pri SAV v zložení:

- Predseda: Slavomír Ondrejovič
- Podpredseda: Ivor Ripka
- Tajomníčka: Jana Wachtarczyková
- Hospodárka: Monika Koncová
- Predsedovia pobočiek: Jana Klincková (Banská Bystrica), Ján Sabol (Prešov), Ľubomír Kralčák (Nitra)
- Členmi výboru SJS boli: Klára Buzássyová, Alexandra Jarošová, Dana Slančová, Pavol Žigo
- Revízorkami boli: Sybila Mislovičová, Ľubica Balážová

Správa z valného zhromaždenia Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV konaného 12. 11. 2003 v Bratislave

Schôdzu otvoril a viedol predseda spoločnosti S. Ondrejovič. Vysvetlil, prečo sa Valné zhromaždenie nekonalo v dvojročnom intervale, t. j. v roku 2002. Konštatoval, že v súčasnosti nie sú dobré podmienky na fungovanie spoločností, ako je SJS. Sú iné priority, každý si stráži svoj čas, pritom čas strávený na prednáškach je dobrá investícia.

S. Ondrejovič vyjadril potešenie, že sa súčasnému výboru podarilo nájsť kandidátov na nový výbor, lebo fungovanie spoločnosti už komplikoval fakt, že voľba nového výboru sa neuskutočnila v r. 2002 (zablokovaný účet).

Z úloh, ktoré vyplynuli z minulého valného zhromaždenia, spomenul tieto:

– Ocenenie pre L. Dvonča sa nepodarilo vybaviť, ale zorganizoval sa vedecký seminár na jeho počesť. Z tohto podujatia vyšiel aj zborník a takisto vyšla ďalšia časť *Bibliografie slovenských jazykovedcov*. Na nedožitú 80. narodeninu L. Dvonča SJS usporiada konferenciu v spolupráci s Centrálnou národnou knižnicou, príp. Maticou slovenskou v Martine.

– Celoslovenský výskum ako v 60. rokoch sa zatiaľ nepodarilo zorganizovať, ale hľadajú sa stále možnosti, ako tento výskum najmä finančne zabezpečiť.

Potom S. Ondrejovič konštatoval, že podľa štatútu je plénum uznášaniaschopné aj pri nedostatočnej účasti – po uplynutí pol hodiny sú uznášaniaschopní členovia v takom počte, v akom prišli. S. Ondrejovič predniesol správu o činnosti SJS pri SAV za obdobie od r. 2001 do 2003. S. Mislovičová predniesla revíznú správu za obdobie od r. 2001 do 2003.

V diskusii dala Ľ. Balážová návrh, aby sa znížilo členské pre dôchodcov, lebo práve dôsledkom členského sa zo spoločnosti odhlásil veľký počet členov, najmä dôchodcov. S. Ondrejovič dal o tomto návrhu hlasovať. Väčšina členov hlasovala za, traja sa zdržali hlasovania.

K. Buzássyová hovorila o tom, že občas sa mimobratislavskí členovia sťažujú, že sú nedostatočne informovaní o akciách spoločnosti.

Hospodárka A. Rafayová povedala, že členom, ktorí nemajú možnosť elektronickej komunikácie, posielala oznamy poštou, ale nečlenom informácie neposiela.

Inštruktáž, ako uskutočniť voľbu nového výboru, predniesol Ľ. Králik, ktorého výbor navrhol ako predsedu volebnej komisie. Z pléna navrhli do volebnej komisie V. Benka a R. Ondrejkovú. Ľ. Králik skonštatoval, že prítomných členov SJS je 22 (prítomní uchádzači o členstvo zatiaľ nevolili). Potom sa uskutočnila voľba a po zrátaní hlasov Ľ. Králik skonštatoval, že nový výbor v zložení:

predseda: Miroslav Dudok,

podpredsedovia: Slavomír Ondrejovič, Viktor Krupa, Ivor Ripka,

tajomníčka: Gabriela Múcsková,

hospodárka: Andrea Rafayová,

členovia výboru SJS: Peter Ďurčo, Mira Nábělková a Pavol Žigo,

revízorky: Sibyla Mislovičová a Miriam Giger

bol väčšinou hlasov zvolený.

Sibyla Mislovičová (ako zapisovateľka) sformulovala návrh uznesení, ktoré boli väčšinou hlasov prijaté (1 člen sa zdržal hlasovania).

Uznesenia:

1. Valné zhromaždenie schválilo správu o činnosti SJS pri SAV za obdobie 2001 – 2003.

2. Valné zhromaždenie schválilo revíznú správu za obdobie 2001 – 2003.

3. Valné zhromaždenie schválilo zníženie ročného členského príspevku pre dôchodcov na 50 %, t. j. na 50,- Sk,

4. Valné zhromaždenie zvolilo nový výbor SJS pri SAV v tomto zložení a s takýmto počtom hlasov: M. Dudok – 22 hlasov, I. Ripka – 20 hlasov (podpredsedovia), G. Múcsková – 21 hlasov (tajomníčka), A. Rafayová – 21 hlasov (hospodárka), P. Ďurčo – 18 hlasov, M. Nábělková – 19 hlasov, P. Žigo – 21 hlasov (voliteľní členovia) a S. Mislovičová – 20 hlasov, M. Gigerová – 20 hlasov (revízorky).

S. Mislovičová

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 12. 11. 2003 do 14. 12. 2005

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období od 12. 11. 2003 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS, predovšetkým:

– popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,

– organizačná činnosť a príprava, resp. spolupráca pri príprave vedeckých podujatí, seminárov, konferencií

– edičná činnosť spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na Valnom zhromaždení 12. 11. 2003 v tomto zložení:

predseda – prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc.

podpredsedovia – doc. PhDr. Slavomír Ondrejiovič, CSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., prof. PhDr. Ivor Ripka, DrSc.

tajomníčka – Mgr. Gabriela Múcsková

hospodárka – Mgr. Andrea Rafayová, od mája 2004 Mgr. Bronislava Holičová.

Členmi výboru boli aj predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici – doc. PhDr. Jana Klincková, CSc., v Prešove – prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc., a v Nitre – PaedDr. Ľubomír Kralčák, PhD. Dňa 11. 12. 2003 už novozvolený výbor na svojom prvom zasadnutí odsúhlasil vytvorenie novej pobočky SJS pri SAV na pôde Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorá pracovala pod vedením prof. PhDr. Jozefa Mlacka, CSc. Členmi výboru SJS ďalej boli: doc. Peter Ďurčo, CSc., PhDr. Mira Nábeľková, CSc., a prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc. Revízorkami boli Sybila Mislovičová a Miriam Sitárová (Giger).

Výbor sa priebežne schádzal na zasadnutiach zvolávaných podľa aktuálnych potrieb SJS.

SJS má dnes 196 členov. V priebehu uplynulého funkčného obdobia navždy opustili rady členov SJS pri SAV 7 členovia, 6 členovia zrušili členstvo. Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie 22 nových členov (PaedDr. Mária Alabánová, Mgr. Darina Auxová, PhDr. Dana Baláková, PhD., Mgr. Vlasta Cabanová, Mgr. Tatiana Deptová, Mgr. Anna Gálisová, Mgr. Lucia Gianitschová, Mgr. Slavomíra Glovňová, PaedDr. Renáta Hlavatá, Mgr. Alexander Horák, PhDr. Radmila Horáková, PhDr. Viera Kováčová, PaedDr. Štefan Kucík, PaedDr. Milan Ligoš, CSc., Mgr. Marián Macho, Mgr. Marcel Oľšiak, PaedDr. Eva Orthová, prof. M. Týr, Mgr. Zuzana Týrová, Mgr. Jana Urbanová, Mgr. Mariana Vargová, Mgr. Katarína Vilčeková).

Pokiaľ ide o samotnú činnosť, výbor SJS pokračoval v organizovaní tradičných *prednášok*. V bratislavskej pobočke sa uskutočnilo 11 prednášok, v Banskej Bystrici 5 prednášok, v Prešove 2 prednášky a v Ružomberku 5 prednášok. Bohužiaľ, tak ako v uplynulých obdobiach, aj toto funkčné obdobie bolo poznačené nepravidelnosťou v konaní prednášok a tiež nízkou účasťou členov SJS na týchto prednáškach, najmä v bratislavskej pobočke.

V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* k najvýznamnejším akciám pravidelne organizovaným Slovenskou jazykovednou spoločnosťou patrí Kolokvium mladých jazykovedcov. Vzhľadom na náročnosť organizácie tohto podujatia sa v jeho príprave už v posledných rokoch striedala bratislavská pobočka s inými pobočkami. V roku 2003 sa v Modre konalo 13. kolokvium a zorganizoval ho ešte predchádzajúci výbor SJS (organizáciu kolokvia viedla tajomníčka M. Šimková). V roku 2004 bola organizáciou 14. kolokvia poverená pobočka v Nitre, organizačný výbor viedol Mgr. Marcel Oľšiak (členovia organizačného výboru boli Slavomíra Glovňová, Marián Macho a Mariana Vargová). Toto kolokvium sa konalo 8. – 10. 12. 2004 v Šintave za účasti 84 mla-

dých jazykovedcov. Zahraniční účastníci kolokvia, ktorých bolo 27, prišli z Čiech, Poľska, Bulharska, Bieloruska, zo Slovinska, z Maďarska, zo Srbska a z Čiernej Hory. Zatiaľ posledné 15. kolokvium mladých jazykovedcov sa uskutočnilo len nedávno, 7. – 9. 12. 2005 a jeho prípravy sa ujala banskobystriická pobočka. Organizačný výbor tvorili: doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., Mgr. Anna Gálisová a Mgr. Alexandra Gerláková. Na kolokviu sa zúčastnil zatiaľ rekordný počet účastníkov – 110, z toho 37 zahraničných (14 – Čechy, 14 – Poľsko, 3 – Srbsko a Čierna Hora, 3 – Maďarsko, 1 – Rumunsko, 1 – Nemecko). V priebehu troch dní tu odznelo 106 príspevkov v dvoch sekciách.

SJS sa spolu s JÚLŠ SAV organizačne podieľala na príprave štyroch vedeckých konferencií:

- Spolu s Národným bibliografickým ústavom Slovenskej národnej knižnice v Martine zorganizovala jednodňovú medzinárodnú konferenciu *Juraj Ribay (1754 – 1812) – Život, dielo, doba* – pri príležitosti 250. výročia narodenia tohto významného predstaviteľa slovenskej slavistiky a osvietenkej vedy. Konferencia sa uskutočnila 9. 6. 2004 v Bratislave.

- SJS participovala na zabezpečovaní konferencie *Braslav*, konanej v dňoch 18. – 19. 11. 2004, ktorej hlavným organizátorom bola Filozofická fakulta UK v Bratislave.

- Podobne participovala spoločnosť aj v prípade medzinárodného sympózia *Jazyk – kultúra – spoločnosť*, ktorého organizátorom bola opäť FF UK. Toto podujatie sa konalo 31. 5. – 1. 6. 2005 a bolo venované jubileu profesora Ľubomíra Ďuroviča.

- Zatiaľ posledným podujatím, na ktorého príprave sa SJS podieľala, bol vedecký seminár *Jozef R. Nižnanský ako dialektológ, redaktor a editor*, ktorý sa konal 21. 11. 2005 a organizáciu tohto seminára zabezpečovalo dialektologické oddelenie JÚLŠ SAV.

Zatiaľ len skompletizovaný je zborník z konferencie venovanej dielu Juraja Ribaya, na ktorého vydanie nám chýbajú finančné prostriedky.

Vzhľadom na často sa opakujúce upozornenia na nedostatočnú informovanosť členov SJS o aktivitách vlastnej spoločnosti bola na internetovej stránke Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra vytvorená osobitná stránka *Slovenskej jazykovednej spoločnosti*, ktorá zatiaľ obsahuje základné informácie o spoločnosti, Stanovy SJS, zoznam členov SJS a informácie o získaní členstva. Aktuálne sa do nej dopĺňajú oznamy o pripravovaných akciách. Ide zatiaľ o prvý výstup v tejto podobe, nie úplný, ktorý sa bude postupne ešte ďalej dopracúvať. Táto stránka vznikla vďaka hospodárke SJS Bronislave Holičovej.

K činnosti samotného výboru SJS je ešte hádam potrebné povedať, že okrem vyššie spomínaných organizačných aktivít podstatnú časť jeho práce – a to najmä práce hospodárky a čiastočne aj tajomníčky výboru – predstavuje vedenie agendy SJS, vybavovanie administratívy a korešpondencie, komunikácia s Radou vedeckých spoločností, spojená so žiadaním o finančné príspevky a ich vyúčtovaním, vykonávanie bankových operácií a uzatváranie zmlúv so sociálnou poisťovňou. Náročnosť administratívnej zložky najmä z hľadiska finančných operácií sa v poslednom období podstatne zvýšila a vyžaduje často vedomosti odborného ekonomického charakteru. Aby sme čiastočne v tomto smere odbremenili hospodárku, SJS so súhlasom vedenia JÚLŠ SAV požiadala o pomoc pani Ing. Beatu Škorvagovú, ktorá s nami bude najmä v ekonomických otázkach pri vybavovaní agendy spolupracovať.

Na záver tejto správy by sme sa ako odstupujúci výbor SJS chceli poďakovať všetkým členom spoločnosti za ich podporu činnosti SJS, ktorú prejavujú svojou účasťou na podujatiach a finančnými príspevkami. Ďalej chceme poďakovať všetkým prednášateľom a najmä všetkým tým členom Slovenskej jazykovednej spoločnosti, ktorí sa podieľali na organizácii vedeckých konferencií a kolokvií mladých jazykovedcov.

G. Múcsková

**Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti
pri SAV konané 14. 12. 2005 v Bratislave zvolilo nový výbor
SJS pri SAV v zložení:**

Predseda: Ján Bosák

Podpredseda: Slavomír Ondrejovič

Tajomníčka: Gabriela Múcsková

Hospodárka: Bronislava Holičová

Predsedia pobočiek: Jana Klincková (Banská Bystrica), Ján Sabol (Prešov), Renáta Hlavatá (Nitra), Jozef Mlacek (Ružomberok)

Členovia výboru SJS: Ľubica Balážová, Klára Buzássyová, Miroslav Dudok, Alexandra Jarošová, Mária Šimková a Pavol Žigo

Revízorky: Sibyla Mislovičová a Miriam Giger

G. Múcsková

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 14. 12. 2005 do 17. 10. 2007

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období od 14. 12. 2005 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS predovšetkým:

- popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,
- organizačná činnosť a príprava, resp. spolupráca pri príprave vedeckých podujatí, seminárov a konferencií,
- edičná činnosť spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

I. SJS má dnes 166 členov. V priebehu uplynulého funkčného obdobia navždy opustili rady členov SJS pri SAV 4 členovia (prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc., doc. PhDr. Ella Sekaninová, DrSc., František Sima a PhDr. Elena Smiešková). Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie 4 nových členov (Mgr. Marta Vojteková, Mgr. Iveta Vančová, Mgr. Zdena Kráľová, PhD., PaedDr. Ľubomír Rendár).

II. V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na Valnom zhromaždení 14. 12. 2005 v tomto zložení:

- predseda: doc. PhDr. Ján Bosák, CSc.,
- podpredseda: doc. PhDr. Slavomír Ondrejič, DrSc.,
- tajomníčka: Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.,
- hospodárka: Mgr. Bronislava Holičová.

Členmi výboru boli aj predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici – doc. PhDr. Jana Klincková, CSc., v Prešove – prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc., v Nitre – Mgr. Renáta Hlavatá a v Ružomberku – prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. Členmi výboru SJS ďalej boli: Mgr. Ľubica Balážová, PhD., PhDr. Klára Buzássyová, CSc., prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc., Mgr. Alexandra Jarošová, CSc., PhDr. Mária Šimková a prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc. Revízorkami boli PhDr. Sibyla Mislovičová a Mgr. Miriam Giger, PhD.

Výbor sa priebežne schádzal na zasadnutiach zvolávaných podľa aktuálnych potrieb SJS.

III. V rámci SJS sa vo všetkých pobočkách v priebehu vymedzeného obdobia organizovali tradičné *prednášky*. V bratislavskej pobočke sa uskutočnilo 10 prednášok (Mira Nábělková, Martin Ološtiak, Mária Šimková, Pavol Žigo – 2 prednášky, Ľubomír Ďurovič, František Čermák, Alexandra Jarošová, Peter Ďurčo, Patrick Hanks), v Banskej Bystrici

6 prednášok (Ján Sabol – 4 prednášky, Ján Findra a Klára Buzássyová), v Prešove 2 prednášky (Patrik Mitter a Alexandra Jarošová), v Ružomberku 7 prednášok (Ján Findra, Oľga Orgoňová, Ferdinand Uličný, Jaromíra Šindelářová, Milan Ligoš, Jaromír Krško a Ján Kačala), v Nitre 14 prednášok, ktoré mali v tejto pobočke podobu výberových prednášok prevažne domácich pedagógov (Kristína Vrlíková, Juraj Vaňko, Ábel Kráľ, Ladislav Navrátil – 2 prednášky, Pavlína Kuldánová, Ľubomír Kralčák – 2 prednášky, Marta Bugárová – 2 prednášky, Zuzana Kováčová – 2 prednášky, Renáta Hlavatá, Juraj Glovňa), pričom 5 prednášok odznelo ešte po valnom zhromaždení do konca roka 2007.

Uvedené údaje ukazujú, že v niektorých pobočkách je táto prednášková činnosť dostatočne bohatá a pravidelná, avšak v niektorých pobočkách by bolo potrebné v tomto počte a pravidelnosti konania prednášok zlepšiť.

IV. V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* k najvýznamnejším akciám pravidelne organizovaným Slovenskou jazykovednou spoločnosťou patrí *Kolokvium mladých jazykovedcov*. Vzhľadom na náročnosť organizácie tohto podujatia sa v jeho príprave v posledných rokoch striedala bratislavská pobočka s inými pobočkami. V závere roka 2005 (7. – 9. 12. 2005) sa konalo *15. kolokvium mladých jazykovedcov* v Tajove pri Banskej Bystrici. Organizačný výbor tvorili: Jaromír Krško, Anna Gálisová a Alexandra Gerláková. O tomto kolokviu sme hovorili už na minulom Valnom zhromaždení SJS pri SAV.

V roku 2006 sa na organizáciu *16. kolokvia mladých jazykovedcov* podujala zase bratislavská pobočka. Toto kolokvium sa konalo práve v týchto priestoroch Účelového zariadenia Kancelárie NR SR v Častej-Papierničke a bolo venované zakladateľke tohto podujatia, Mire Nábeľkovej, pri príležitosti jej životného jubilea. Na šestnástom kolokviu sa zúčastnilo okrem hostí 90 mladých jazykovedcov a odznelo na ňom 84 príspevkov. Okrem účastníkov zo Slovenska (58) sa na ňom už tradične zúčastnili aj zahraniční „kolokvialisti“: z Česka (17), Poľska (10), Maďarska (2), zo Srbska (1), z Chorvátska (1) a Rumunska (1).

SJS sa spolu s JÚLŠ SAV organizačne podieľala na príprave týchto vedeckých konferencií:

- SJS finančne participovala na zabezpečení konferencie *Jazyk, veda o jazyku, societa*, ktorá sa konala 26. – 27. 4. 2006 a bola venovaná jubilantovi doc. PhDr. Slavomírovi Ondrejovičovi, DrSc., a na organizácii konferencie *Ľudovít Štúr a reč slovenská*, ktorá sa konala 13. – 14. 6. 2006 pri príležitosti Roku Ľudovíta Štúra.

- 3. 10. 2006 organizovala spoločnosť vedecký seminár venovaný 150. výročiu narodenia Sama Czambla *Jazykovedné dielo Sama Czambla* (1856 – 1909). Seminár sa konal v priestoroch Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV v Bratislave; prednesené príspevky vyšli v tematickom čísle časopisu *Slovenská reč*, č. 6, 2006, ktorý vydáva Jazykovedný ústav Ľ. Štúra.

- V predvianočnom období 12. 12. 2006 spoluorganizovala SJS seminár venovaný PhDr. Viktorovi Krupovi, DrSc., pri príležitosti jeho životného jubilea; prednesené príspevky vyšli v *Jazykovednom časopise*, č. 1, 2007, ktorý takisto vydáva Jazykovedný ústav Ľ. Štúra.

V roku 2007 sa 27. 3. pri príležitosti 100. výročia narodenia Henricha Barteka konal v Bratislave vedecký seminár venovaný tomuto významnému predstaviteľovi jazykovedy medzivojnového obdobia.

V spolupráci so Slovenským národným múzeom zorganizovala SJS spolu s JÚĽŠ SAV 17. 4. 2007 Prezentáciu najnovších slovenských slovníkov, na ktorej boli predstavené najnovšie lexikografické diela z dielne JÚĽŠ (SSSJ, SSN a HSSJ) a lexikografické práce Filozofickej fakulty PU (Morfematický slovník slovenčiny, Slovník koreňových morfémov slovenčiny, Slovník anglických vlastných mien v slovenčine a Valenčný slovník slovenských slovies II.).

17. – 18. 10. 2007 organizovala spoločnosť *Celoslovenské stretnutie jazykovedcov*, v rámci ktorého sa konalo aj valné zhromaždenie *Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV* v Častej-Papierničke.

V. Popri prednáškovej a organizačnej činnosti je treťou podstatnou zložkou práce SJS *edičná činnosť*. Spočíva v redakčnej príprave a vydávaní výstupov z usporiadaných konferencií. Po neúspešnom predchádzajúcom období sa nám v tomto funkčnom období podarilo zmierniť sklz vo vydávaní *Jazykovedného zápisníka* (v r. 2006 vyšiel *Jazykovedný zápisník 2000 – 2002* a v r. 2007 *Jazykovedný zápisník 2003 – 2005*) a zborníka *VARIA*. V roku 2006 sa podarilo vydať aj zborníky *VARIA XII* a *XIII*. Oba zborníky redakčne pripravila Mária Šimková v spolupráci s Katarínou Gajdošovou. V tomto roku bol vytlačený aj zborník *VARIA XIV*, ktorý redakčne za nitriansku pobočku pripravil Marcel Olšiak a na realizácii finálnych redakčných úprav participovala opäť Mária Šimková. Bohužiaľ, zatiaľ sa ani banskobystrickej pobočke, ani bratislavskej pobočke nepodarilo pripraviť do tlače aj zborníky *VARIA XV* a *XVI*, na ktorých redakčnej príprave sa ešte pracuje.

VI. Opäť by sme chceli poukázať aj na to, že práca výboru SJS predstavuje aj vedenie agendy SJS, administratívna činnosť vráta-

ne vykonávania daňových priznaní a uzatvárania zmlúv so sociálnou poisťovňou, čo vyžaduje často vedomosti odborného ekonomického charakteru. Voči tomuto tlaku zvyšujúcej sa administratívy sa nevieme brániť a nemožno ju obísť, a preto naďalej ostáva nevyriešená otázka odbremenenia hospodárky SJS.

G. Múcsková

Zápisnica z priebehu volieb predsedu, podpredsedov, tajomníka, hospodára, členov výboru a revízorov Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV na jej valnom zhromaždení, ktoré sa konalo dňa 18. 10. 2007 v Častej-Papierničke

Na valnom zhromaždení sa zúčastnilo 33 členov SJS, rozdaných bolo 33 volebných lístkov.

Za predsedu bol zvolený doc. PhDr. Ján Bosák, CSc., ktorý získal 33 hlasov.

Za podpredsedu bol zvolený doc. PhDr. Slavomír Ondrejovič, CSc., ktorý získal 32 hlasov.

Za tajomníčku bola zvolená Mgr. Gabriela Múcsková, PhD., ktorá získala 33 hlasov.

Za hospodárku bola zvolená Mgr. Bronislava Chocholová, ktorá získala 33 hlasov.

Za ďalších členov výboru boli zvolení: PhDr. Klára Buzássyová, CSc. (20 hlasov), PhDr. Juraj Hladký, PhD. (21 hlasov), Mgr. Alexandra Jarošová, CSc. (19 hlasov), prof. PhDr. Viktor Krupa, DrSc. (17 hlasov), PhDr. Mária Šimková (12 hlasov), prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc. (26 hlasov).

Členmi výboru sa stali aj predsedovia pobočiek: prof. PhDr. Daniela Slančová, DrSc. (Prešov), doc. PhDr. Jaromír Krško, PhD. (Banská Bystrica), PaedDr. Renáta Hlavatá (Nitra) a prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. (Ružomberok).

Za revízorky boli zvolené: PhDr. Sibyla Mislovičová (33 hlasov) a Mgr. Iveta Vančová (31 hlasov).

M. Ološtiak

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 18. 10. 2007 do 15. 10. 2009

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období od 18. 10. 2007 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS predovšetkým:

- popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,
- organizačná činnosť a príprava, resp. spolupráca pri príprave vedeckých podujatí, seminárov a konferencií,
- edičná činnosť, spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

I. V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na valnom zhromaždení 18. 10. 2007 v tomto zložení:

- predseda: doc. PhDr. Ján Bosák, CSc.,
- podpredseda: doc. PhDr. Slavomír Ondrejič, DrSc.,
- tajomníčka: Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.,
- hospodárka: Mgr. Bronislava Chocholová.

Členmi výboru boli aj predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici – doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., v Prešove – prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., v Nitre – Mgr. Renáta Hlavatá, PhD., v Ružomberku – prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc., a v Trnave (pobočka schválená na valnom zhromaždení 2007) – PhDr. Emília Nemcová, CSc. Ďalšími členmi výboru boli aj Mgr. Ľubica Balážová, PhD., Klára Buzássyová, CSc., Mgr. Alexandra Jarošová, CSc., PhDr. Viktor Krupa, DrSc., PhDr. Mária Šimková a prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc. Revízorkami boli PhDr. Sibyla Mislvičová a Mgr. Iveta Vančová.

Výbor sa v širšom zložení schádzal raz ročne na začiatku roka pri plánovaní činnosti a v užšom zložení priebežne počas roka podľa aktuálnych potrieb SJS, ktoré vyplývali z organizovania konkrétnych akcií.

II. SJS má dnes 165 členov. V priebehu uplynulého funkčného obdobia navždy opustili rady členov SJS pri SAV PhDr. Konštantín Palkovič, CSc., a PhDr. Ivan Masár. Dvanásť členovia zo SJS vystúpili alebo im bola pre dlhodobé neplatenie členského pozastavená činnosť. Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie 14 nových členov (Katarína Gajdošová, Marie Hádková, Jana Končalová, Mária Košková, Monika Kováčiková, Marta Lacková, Mark Lauersdorf, Daniela Majchráková, Emília Nemcová, Katarína Pekaríková, Anna Ramšáková, Snežana Yoveva-Dimitrova, Andrej Závodný, Dáša Zvončeková).

III. V rámci SJS sa vo všetkých pobočkách v priebehu vymedzeného obdobia organizovali tradičné *prednášky*. V bratislavskej pobočke sa konalo 13 prednášok (Adam Kilgarriff, Jozef Mlacek, Mária Šimková, Dmitrij Dobrovoľskij, Milan Majtán, Miloslava Sokolová, Ľubomír Ďurovič – dve prednášky, Martin Ološtiak, spoločná prednáška Adriany Ferenčíkovej, Alexandry Jarošovej a Pavla Žiga, Klára Buzássyová – dve prednášky a Ján Findra), v Nitre 18 prednášok (Kvĕta Musilová, Milan Polák, Zuzana Kováčová, Eva Höflerová, Peter Žeňuch, Ľubomír Kralčák, Martin Pukanec – dve prednášky, Ján Kačala, Katarína Pekaríková – dve prednášky, Ladislav Navrátil – dve prednášky, Ján Doruľa, Juraj Glovňa, Juraj Vaňko, Renáta Hlavatá, Vincent Šabík), v Trnave mal tri prednášky Gabriel L. Altmann, v Banskej Bystrici bolo šesť prednášok (Ján Findra, Milan Harvalík, Josef Jodas, Jaroslav David, Vladimír Patráš, Miroslav Vepřek), v Ružomberku sa konali štyri prednášky (Miroslav Dudok, Valerij M. Mokijenko, Ludmila Stěpanova, Daniela Slančová) a v Prešove šesť prednášok (Martiny Ivanovej a v rámci voľného cyklu prednášok *50 (a viac) rokov jazykovednej slovakistiky v Prešove* pri príležitosti 50. výročia vzniku Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove odznegli na *1. stretnutí venovanom 100. výročiu narodenia prof. PhDr. Štefana Tóbika, CSc.*, prednášky Ladislava Bartka, Petra Karpinského a Pavla Žiga a na *2. stretnutí venovanom dieľu prof. PhDr. Juraja Furdíka, CSc.*, prednášky Martina Ološtiaka a Kataríny Vužňákovovej).

Čo sa týka organizovania prednášok za príslušný honorár, bol výbor naďalej vystavovaný rozsiahlej administratíve spojenej s uzatváraním DVP (a následným prihlasovaním prednášajúcich do Sociálnej poisťovne a podávaním pravidelných výkazov jednak Sociálnej poisťovni, jednak Daňovému úradu), preto sme sa najmä v prípade domácich prednášateľov vzdali vyplácania honorárov. V porovnaní s počtom prednášok za predchádzajúce funkčné obdobie sa však ukazuje, že to neznamenal výrazný pokles a že prednáška prednesená pre SJS je viac vecou spolupatričnosti a vôle ako záujmu o finančný zisk.

IV. V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* k najvýznamnejším akciám pravidelne organizovaným Slovenskou jazykovednou spoločnosťou patrí *Kolokvium mladých jazykovedcov*. Koncom roka 2007 sa konalo *XVII. kolokvium mladých jazykovedcov* v Liptovskej Osade-Škutovkách, ktoré organizovala ružomerská pobočka pod organizačným vedením Viery Kováčovej (bližšie informácie o tomto kolokviu možno nájsť v *Jazykovednom zápisníku 2006/2007*). V roku 2008 sa 3. – 5.

decembra uskutočnilo *XVIII. kolokvium mladých jazykovedcov*, pričom organizačne ho pripravil Inštitút slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií FF Prešovskej univerzity v Prešove. Organizačný tím (Daniela Slančová, Peter Karpinský, Martina Ivanová, Lucia Ološtiaková a Stanislava Zajacová) viedol Martin Ološtiak. Zúčastnilo sa na ňom 101 mladých lingvistov, z toho 38 zo zahraničia (Česko 25, Poľsko 5, Maďarsko 2, Ukrajina 2, Slovinsko 1, Luxembursko 1, Srbsko 1, Rakúsko 1). Obe podujatia mali už tradičnú neopakovateľnú atmosféru a organizačne boli zvládnuté na vynikajúcej úrovni. Tento rok bude KMJ 18. – 20. 11. v Modre-Harmónii a jeho organizácie sa ujala najmladšia – trnavská pobočka. Na toto kolokvium je prihlásených 98 účastníkov, z toho 32 zahraničných (Česko, Poľsko, Rusko, Srbsko, Maďarsko).

SJS sa spolu s JÚLŠ SAV organizačne podieľala na príprave týchto vedeckých podujatí:

- 22. 5. 2008 sa konal medzinárodný vedecký seminár pri príležitosti 100. výročia narodenia univerzitného profesora Jozefa Štolca *História, súčasný stav a perspektívy dialektologického bádania*, a to v Malom kongresovom centre SAV v Bratislave; výstupom z tohto podujatia je zborník *Jazykovedné štúdie XXVI*.

- 29. 5. 2008 sa v rámci medzinárodného projektu (slovensko-česko-bulharského) *Princípy a metódy tvorby výkladového slovníka* konalo pracovné stretnutie lexikografov, pričom sa uskutočnila aj prezentácia lexikologicko-lexikografického oddelenia a Slovenského národného korpusu.

- 25. 9. 2008 SJS v spolupráci s Predsedníctvom SAV zorganizovala sympóziu *Akademik Ľudovít Novák, tvorca modernej slovenskej jazykovedy a zakladateľ Slovenskej akadémie vied a umení*, konané pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia v Malom kongresovom centre SAV v Bratislave pod záštitou podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča. Výstupom z tohto podujatia je rovnomenný zborník *Ľudovít Novák – tvorca modernej slovenskej jazykovedy a zakladateľ SAVU* (2011).

- V roku 2009 sa 11. – 12. 3. v Kongresovom centre Majolika v Modre uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti životného jubilea Kláry Buzássyovej *Slovo – Tvorba – Dynamickosť*, ktorej hlavným organizátorom bol Jazykovedný ústav Ľ. Štúra a spoluorganizátorom SJS pri SAV. Výstupom z tohto podujatia je zborník *Slovo – Tvorba – Dynamickosť* (2010).

- 21. 4. 2009 sa konal vedecký seminár venovaný *100. výročiu narodenia Eugena Jónu*, a to v priestoroch Jazykovedného ústavu L. Štúra SAV. Príspevky z tohto seminára vyšli v Slovenskej reči, 2010, č. 2.

- 14. 10. 2009 sa v Účelovom zariadení MK SR v Bratislave uskutočnil vedecký seminár venovaný Milanovi Majtánovi pri príležitosti jeho životného jubilea, hneď nasledujúci deň 15. 10. 2009 sa v tých istých priestoroch konal vedecký seminár venovaný Jánovi Bosákovi takisto pri príležitosti jeho životného jubilea, v rámci neho prebehlo aj Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV. Príspevky z tohto podujatia sú uverejnené v Jazykovednom časopise, 2010, č. 1 a 2.

- Spolu s Katedrou slovenského jazyka FF Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre spoločnosť 22. 10. 2009 zorganizovala vedeckú konferenciu JAZYK – HISTORICKÝ FENOMÉN konanú pri príležitosti životného jubilea Kataríny Habovštiakovej.

Čo sa týka budúcich podujatí, už sa začalo s prípravou medzinárodnej vedeckej konferencie *Človek a jeho jazyk* venovanej 90. výročiu narodenia Jána Horeckého, ktorá sa bude konať 20. – 21. 1. 2010 v Smoleniciach, a vedeckého seminára venovaného jubileu Adriany Ferencíkovej, ktorý bude 7. 1. 2010 v Bratislave.

V. Popri prednáškovej a organizačnej činnosti je treťou podstatnou zložkou práce SJS *edičná činnosť*. Spočíva v redakčnej príprave a vydávaní výstupov z usporiadaných konferencií, čo sa realizuje v spolupráci s Jazykovedným ústavom L. Štúra. Ďalej spočíva v redakčnej príprave a vydávaní informatória SJS – *Jazykovedného zápisníka* a zborníkov *VARIA* z kolokvia mladých jazykovedcov. V oblasti organizovania vedeckých podujatí a prednášok sa môžeme prezentovať viacerými akciami a vydávanie zborníkov z týchto podujatí sa darí spĺňať v priebehu jednoročného až jeden a polročného obdobia. No pokiaľ ide o pravidelné vydávanie *Jazykovedného zápisníka* a *VARÍÍ*, máme stále zopár restov. Jazykovedný zápisník sa nám v tomto funkčnom období nepodarilo vydať, čo sa týka zborníkov *VARIA*, v procese recenzovania sú zborníky zo *16. a 17. kolokvia mladých jazykovedcov* a zostavovatelia *VARIE XVIII* pripravili do tlače zatiaľ zborník abstraktov a dokončujú vydanie zborníka plných príspevkov v podobe elektronickej publikácie. Táto podoba je pragmatickým a z nášho pohľadu výhodným riešením najmä vzhľadom na veľký počet autorov a tým rozsah jednotlivých zborníkov.

VI. V záujme zmiernenia individuálnej zaťaženia funkcionárov výboru SJS, najmä hospodárky a čiastočne aj tajomníčky výboru, a tiež

vzhľadom na pretrvávajúce resty navrhujeme rozšíriť funkcie podpredsedu a tajomníka SJS na dvoch členov. V tomto zmysle predkladáme tomuto Valnému zhromaždeniu SJS aj kandidačnú listinu na voľby do nového výboru.

G. Múcsková, B. Chocholová

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 15. 10. 2009 do 15. 11. 2011

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV vo funkčnom období od 15. 10. 2009 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS predovšetkým:

- popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,
- organizačná činnosť a príprava, resp. spolupráca pri príprave vedeckých podujatí, seminárov a konferencií,
- edičná činnosť spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

I. V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na Valnom zhromaždení 15. 11. 2009 v tomto zložení:

- predsedníčka: prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc.,
- podpredsedovia: prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc., Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.,
- tajomníčky: Mgr. Anna Ramšáková, PhD., Mgr. Daniela Majchráková,
- hospodárka: Mgr. Bronislava Chocholová, PhD.

Členmi výboru boli aj predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici – doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., v Prešove – prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., v Nitre – Mgr. Renáta Hlavatá, PhD., v Ružomberku – prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc., Trnave – PhDr. Emília Nemcová, CSc. Členmi výboru SJS ďalej boli: PhDr. Klára Buzássyová, CSc., Mgr. Alexandra Jarošová, CSc., PhDr. Mária Šimková, prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc. Revízorkami boli PhDr. Sibyla Mislovičová a Mgr. Iveta Vančová.

Výbor sa v širšom zložení schádzal raz ročne na začiatku kalendárneho roka pri plánovaní činnosti a v užšom zložení priebežne počas roka podľa aktuálnych potrieb SJS, ktoré vyplývali z organizovania konkrétnych akcií.

II. Členskú základňu SJS dnes tvorí 166 členov. V priebehu uplynulého funkčného obdobia navždy opustili rady členov SJS pri SAV 4 členovia (Mária Kováčová, Marta Marsinová, František Miko, Milan Slobodník). Šiesti (Terézia Hochelová, Eva Orthová, Juraj Šikra, Jana Urbanová, Jana Záhorcová, Edgar Rumánek) členovia vystúpili zo spoločnosti alebo im bolo z dôvodu dlhodobého neplatenia členského pozastavená činnosť. Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie 10 nových členov (Miroslava Avramová, Monika Kováčiková, Anežka Krausová, Júlia Vrábľová, Adriana Oravcová, Martin Pukanec, Alžbeta Uhrinová, Tünde Tušková, Mária Žiláková a Dagmar Šimunová).

Hneď v úvode tejto správy treba uviesť, že sa v tomto funkčnom období udiala zmena v postavení a v štatúte SJS. Spoločnosť odteraz funguje nie ako samostatná inštitúcia s nadriadeným orgánom Radou slovenských vedeckých spoločností pri SAV (nakolko Predsedníctvo SAV vytvorilo Komisiu SAV pre spoluprácu s vedeckými spoločnosťami), ale pracuje pri Jazykovednom ústave Ľ. Štúra. V praxi to znamená asi toľko, že každý rok treba pri žiadaní o finančnú podporu predložiť vytvorenej Komisii jednak zmluvu o spolupráci na projekte spoločných akcií, zoznam plánovaných spoločných akcií a návrh rozpočtu. Finančnú dotáciu dostáva JÚLŠ, je však účelovo viazaná na akcie spoločnosti.

III. V rámci SJS sa vo všetkých pobočkách v priebehu vymedzeného obdobia organizovali *vedecké prednášky*. V bratislavskej pobočke sa uskutočnili štyri prednášky (Ľ. Ďurovič, Anna Rácová, Dezider Kollár, Marie Krčmová), v Banskej Bystrici dve prednášky (František Čajka, Jaroslav David), v Prešove neboli žiadne prednášky, v Ružomberku boli dve prednášky (Jana Skladaná, Slavomír Ondrejovič) v Nitre dve prednášky (prof. Ljupič Mitrevski, Mária Šimková) a v Trnave bola 1 prednáška (Emmerich Kelih).

V oblasti organizovania prednáškovej činnosti za príslušný honorár bol výbor naďalej vystavovaný rozsiahlej administratívnej operácii spojenej so zmluvami so Sociálnou poisťovňou, preto sme sa, najmä v prípade domácich prednášateľov, vzdali vyplácania honorárov. V porovnaní s počtom prednášok z minulého funkčného obdobia (spolu 31) sa ukazuje, že to neznamenalo výrazný pokles a že prednáška prednesená v prostredí Slovenskej jazykovednej spoločnosti je viac vecou spolupatričnosti a vôle ako záujmu o finančný zisk.

IV. V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* k už tradičným akciám pravidelne organizovaným *Slovenskou jazykovednou spoločnosťou* patrí *kolokvium mladých jazykovedcov*. 18. – 20. 11. 2009 sa konalo

XIX. kolokvium v Modre Harmónii a organizovala ho vtedy najmladšia – trnavská pobočka SJS v spolupráci s Katedrou slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Na tomto kolokviu sa zúčastnilo 98 účastníkov, z toho 32 zahraničných (Česko, Poľsko, Srbsko, Rusko, Maďarsko). Zatiaľ posledné a zároveň jubilejné *XX. kolokvium mladých jazykovedcov* sa konalo v dňoch 24. – 26. 11. 2010 tu v Častej-Papierničke a keďže bolo jubilejné, malo aj jubilejnú atmosféru. Zúčastnili sa na ňom aj mnohí tí, ktorí stáli pri zrode myšlienky a tiež tí, ktorí boli prvými kolokvialistami. S potešením sme medzi nami privítali Miru Nábělkovú, Máriu Šimkovú, Giorgia Cadoriniho i Marka Lauersdorfa, Albenu Rangelovú, Zdeňku Tichú, ako aj hostí PhDr. M. Majtána, DrSc, prof. P. Žiga, CSc., prof. PhDr. S. Ondrejoviča, DrSc., a prom. fil. A. Ferencíkovú, CSc. Samozrejme, znova prišli aj tí najvernejší – Jaromír Krško, Anna Gálisová, Ološtiakovci, Ladislav Janovec a mnohí ďalší zo Slovenska i zo zahraničia. Spolu nás bolo 105 účastníkov, z toho 34 zo zahraničia (Česká republika, Srbsko, Poľsko, USA, Luxembursko). Odznelo 90 príspevkov, ktoré vyjdú v ďalšom zborníku VARIA.

V tomto roku sa bude kolokvium konať 30. 11. – 2. 12. v Šachtických pri Banskej Bystrici a organizovať ho bude banskobystrická pobočka, konkrétne organizačný výbor pod vedením A. Gálisovej.

SJS sa spolu s JÚLŠ SAV organizačne podieľala na príprave piatich vedeckých konferencií:

– 7. 1. 2010 sa v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave konal vedecký seminár venovaný životnému jubileu prom. fil. Adriany Ferencíkovej, CSc., na ktorom vystúpilo 19 prednášateľov. Z tejto konferencie vyšiel zborník *Jazykovedné štúdie XXVIII Súradnice súčasnej slovenskej dialektológie*, do ktorého prispeli aj ďalší najmä zahraniční autori – okrem tých, ktorí vystúpili na seminári.

– 20. – 22. 1. 2010 sa v kongresovom centre SAV v Smoleniciach uskutočnila medzinárodná konferencia *Človek a jeho jazyk* pri príležitosti nedožitých 90. narodenín prof. PhDr. Jána Horeckého, DrSc. Odznelo tu 65 príspevkov, ktoré vyjdú v zborníku s názvom *Človek a jeho jazyk III*. Na podujatí sa konalo aj stretnutie „postkolokvialistov, na ktorom sa mladí kolokvialisti, ktorí sa stretávali v prvých ročníkoch KMJ, dohodli na pokračovaní tradície spoločných podujatí každých 5 rokov – v duchu konferencie *Človek a jeho jazyk* a v duchu osobnosti Jána Horeckého, ktorý bol od začiatku KMJ jeho aktívnym účastníkom a priaznivcom.

– 12. 4. 2010 SJS v spolupráci s Ústavom slovenskej literatúry SAV a Ústavom literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty UKF v Nitre zorganizovala vedecký seminár pri príležitosti životného jubileu prof. PhDr. Františka Miku, DrSc. – seminár sa konal v Ústave slovenskej literatúry SAV na Konventnej ul. 13 v Bratislave. Z tohto stretnutia sme v spolupráci s Ústavom slovenskej literatúry SAV pripravili tematické číslo časopisu Slovenská literatúra 2010, LVII, č. 6.

– 20. – 21. 5. 2010 zorganizovala prešovská pobočka SJS v spolupráci s Inštitútom slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií FF PU v Prešove medzinárodnú konferenciu *Vidy jazyka a jazykovedy* venovanú životnému jubileu doc. PhDr. Miloslavy Sokolovej, CSc. Odznelo tu 38 príspevkov, zborník vyšiel s rovnomenným názvom.

– 8. 12. 2010 sa v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave konal vedecký seminár venovaný životnému jubileu prof. PhDr. Vincenta Blanára, DrSc. 18 príspevkov vyšlo v zborníku *Jazykovedné štúdie XXIX Život medzi apelatívami a propriami*.

– 9. 6. 2011 sa v priestoroch Účelového zariadenia MK SR na Bielej ulici v Bratislave konal vedecký seminár venovaný 90. výročiu narodenia prof. PhDr. Jozefa Mistríka, DrSc. Prezentované príspevky sú publikované v tematickom čísle časopisu Slovenská reč 2011/ č. 5 – 6.

– *Jednotlivé a všeobecné v onomastike. 18. slovenská onomastická konferencia* (Prešov 12. – 14. 9. 2011) – slovenská onomastická konferencia je podujatie s dlhodobou tradíciou, o čom svedčí aj fakt, že tento rok sa konal už jeho 18. ročník. V slavistickom kontexte je v tomto zmysle toto podujatie výnimočné. Vždy išlo (a tento ročník nebol výnimkou) o podujatie s výrazným medzinárodným zastúpením. Zo 47 účastníkov bola polovica (konkrétne 23) zo zahraničia (Česká republika, Poľsko, Slovinsko, Ukrajina). Na konferencii sa riešili jednak teoreticko-metodologické, terminologické, ale aj praktické otázky súčasnej onomastiky. Publikačným výstupom je zborník s rovnomenným názvom v elektronickej (webovej) a klasickej printovej verzii.

V. Popri prednáškovej a organizačnej činnosti je treťou podstatnou zložkou práce SJS *edičná činnosť*. Spočíva v redakčnej príprave a vydávaní výstupov z usporiadaných konferencií, čo sa realizuje v spolupráci s JÚLŠ SAV a o stave prípravy týchto výstupov som hovorila vyššie. Ďalej spočíva v redakčnej príprave a vydávaní informatória SJS pri SAV – *Jazykovedného zápisníka* a zborníkov *VARIA z kolokvia mladých jazykovedcov. Jazykovedného zápisníka* a zborníka *VARIA* máme stále viacero restov. Jazykovedný zápisník sa nám v tomto

funkčnom období nepodarilo vydať. V prípade zborníkov *VARIA* sú v procese recenzovania zborníky zo 16. a 17. *kolokvia* a zostavovatelia 18. – prešovského zborníka pripravili zatiaľ do tlače zborník abstraktov a dokončujú vydanie zborníka plných príspevkov v podobe elektronickej publikácie. Podoba elektronického publikovania zborníkov *VARIA* je pragmatickým a z nášho pohľadu výhodným riešením vzhľadom na veľký počet autorov a rozsah jednotlivých zborníkov.

VI. Na záver tejto správy by sme sa ako odstupujúci výbor SJS chceli poďakovať všetkým členom spoločnosti za ich podporu, ktorú prejavujú svojou účasťou na podujatiach a každoročnými finančnými príspevkami. Ďalej chceme poďakovať všetkým prednášateľom, ktorí svojimi odbornými príspevkami obsahovo napĺňali pripravené vedecké stretnutia, a všetkým členom, ktorí sa podieľali na organizácii vedeckých konferencií, seminárov a kolokvií mladých jazykovedcov.

G. Múcsková, B. Chocholová

Valné zhromaždenie Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri JÚLŠ SAV konané 15. 11. 2011 v Bratislave zvolilo nový výbor SJS pri SAV v zložení:

Predsedníčka: prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc.

Podpredsedovia: prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc., Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.

Tajomníčky: Mgr. Anna Ramšáková, PhD., Mgr. Daniela Majchráková
Hospodárka: Mgr. Bronislava Chocholová, PhD.

Predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., v Prešove prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., v Nitre Mgr. Renáta Hlavatá, PhD., v Ružomberku prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc., v Trnave PhDr. Emília Nemcová, CSc.

Členovia výboru SJS: Mgr. Ľubica Balážová, Mgr. Alexandra Jarošová, CSc., doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD., prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc.

Revízorky: PhDr. Sibyla Mislovičová, Mgr. Iveta Vančová

B. Chocholová

Správa o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV za obdobie od 15. 11. 2011 do 24. 10. 2013

1. V predchádzajúcom funkčnom období viedol SJS výbor zvolený na Valnom zhromaždení 15. 11. 2011 v tomto zložení:

- predsedníčka – prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc.,
- podpredsedovia – prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc., Mgr. Gabriela Múcsková, PhD. (do r. 2012), Mgr. Bronislava Chocholová, PhD. (od r. 2012),
- tajomníčky – Mgr. Anna Ramšáková, PhD., Mgr. Daniela Majchráková (do r. 2012),
- hospodárka – Mgr. Bronislava Chocholová (do r. 2012), Mgr. Daniela Majchráková (od r. 2012).

Členmi výboru SJS ďalej boli tiež Mgr. Ľubica Balážová, Mgr. Alexandra Jarošová, CSc., doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD., a prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc., ako aj predsedovia pobočiek: v Banskej Bystrici – doc. Mgr. Jaromír Krško, PhD., v Prešove prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., v Nitre – Mgr. Renáta Hlavatá, PhD., v Ružomberku – prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc. a v Trnave PhDr. Emília Nemcová, CSc. Revízorkami boli PhDr. Sibyla Mislovičová a Mgr. Iveta Vančová. Výbor sa v širšom zložení schádzal raz ročne na začiatku kalendárneho roka pri plánovaní činnosti a v užšom zložení priebežne počas roka podľa aktuálnych potrieb SJS, ktoré vyplývali z organizovania konkrétnych akcií.

2. Členskú základňu SJS dnes tvorí 161 členov. V priebehu uplynulého funkčného obdobia navždy opustili rady členov SJS pri SAV 3 členovia (prof. PhDr. Vincent Blanár, DrSc., PhDr. Ján Štibraný, CSc., prof. Michal Týr). Pätnásť členovia (J. Benkovičová, J. Dolník, J. Doruľa, M. Gigerová, S. Glovňová, Z. Halimová, M. Hrašková, J. Huťanová, D. Kapitáňová, M. Kapustová, L. Lanstyák, P. Odaloš, Z. Profantová, J. Zimmermann, P. Žeňuch) vystúpili zo spoločnosti alebo im bola z dôvodu dlhodobého neplatenia členského pozastavená činnosť. Výbor na svojich zasadnutiach schválil prijatie ôsmich nových členov (M. Ivanová, P. Zrníková, A. Maričová, A. Makišová, A. Habiňák, A. Kázmérová, B. Honnerová, J. Kišová).

3. Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV vo funkčnom období od 15. 11. 2011 do dnešného dňa pokračovala v tradičných aktivitách, ktorými sú podľa STANOV SJS, predovšetkým:

- popularizačná činnosť v oblasti jazykovedy realizovaná priebežne v prednáškach,

- organizačná činnosť a príprava, resp. spolupráca pri príprave, vedeckých podujatí, seminárov a konferencií,
- edičná činnosť spočívajúca v redakčnej príprave odborných materiálov a ich publikovaní v záujme popularizácie jazykovedy.

3.1. V rámci SJS sa vo všetkých pobočkách v priebehu vymedzeného obdobia organizovali tradičné *vedecké prednášky*. V bratislavskej pobočke sa uskutočnilo osem prednášok (Pavol Žigo, František Čermák, Oľga Orgoňová – Alena Bohunická, Alexandra Jarošová, Mária Šimková, František Štícha, Michal Křen, Daniela Slančová). V Banskej Bystrici sa v tomto období uskutočnila jedna prednáška, prednášajúcim bol Jaroslav David. Prešovská pobočka SJS pokračovala v cykle jubilejných prednášok (organizovaných pri príležitosti životného jubilea slovenských jazykovedcov) a prednášok prinášajúcich výsledky najnovších výskumov realizovaných v rámci grantových projektov (spolu 11: Miloslava Sokolová, Diana Svobodová, Mira Nábělková, Mikuláš Štec – jubilejná prednáška, Jana Kesselová – jubilejná prednáška, Eleonóra Zvalená – jubilejná prednáška, Ivana Kolářová, Marie Čechová, Daniela Slančová – Svetlana Kapalková, Stanislava Zajacová – pri príležitosti vydania monografie, Mária Šimková – Katarína Gajdošová). V Ružomberku odznelo osem prednášok (Jana Skladaná, Slavomír Ondrejovič, Štefan Lipták, Jozef Mlacek, V. M. Mokienko, Jaromíra Šindelářová, Peter Žeňuch, Josef Jodas) a v Nitre 13 prednášok (Ljupčo Mitrevski, Marcel Olšiak, Juraj Vaňko – dve prednášky, Mária Šimková – dve prednášky, Marián Macho, Peter Žeňuch, Ilona Adámková, Martin Pukanec, Marián Macho, Marek Duda, Renáta Hlavatá). V Trnave neboli žiadne prednášky.

3.2. V oblasti organizovania *vedeckých podujatí* k už tradičným akciám pravidelne organizovaným Slovenskou jazykovednou spoločnosťou patrí *Kolokvium mladých jazykovedcov*. Koncom roka 2011 (30. 11. – 2. 12.) sa konalo *XXI. kolokvium mladých jazykovedcov*, a to v Banskej Bystrici v Šachtičkách, ktoré organizovala Katedra slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela a organizačný tím pod vedením Anny Gálisovej. Zúčastnilo sa na ňom 110 kolokvialistov, a to nielen zo Slovenska, ale aj z Čiech, zo Slovinska či Srbska. Nasledujúce, *XXII. kolokvium mladých jazykovedcov* sa konalo 5. – 7. 12. 2012 v Nitre v priestoroch Agroinštitútu a organizovala ho nitrianska pobočka na Katedre slovenského jazyka FF UKF; organizačný tím podujatia viedla Mgr. Katarína Dudová, PhD. Účastníci, ktorých bolo 66, boli najmä zo Slovenska a z Čiech. Tohoročné, *XXIII. ko-*

lokviem mladých jazykovedcov organizuje trnavská pobočka na UCM, organizačný tím pracuje pod vedením Jany Pišovej a KMJ sa uskutoční 20. – 22. 10. v Modre-Piesku. Prihlásených je asi 60 účastníkov, tiež najmä zo Slovenska a z Čiech.

SJS sa (či už spolu s JÚĽŠ SAV, alebo jednotlivými fakultami, kde pobočky pracujú) organizačne podieľala na príprave 12 *vedeckých podujatí*. V roku 2011 (14. – 16. 11.) sa konalo *Celoslovenské stretnutie jazykovedcov* v Častej-Papierničke spojené s valným zhromaždením SJS. Prešovská pobočka SJS bola koncom roka 2011 (23. 11.) spoluorganizátorom konferencie s medzinárodnou účasťou, venovanej životnému jubileu doc. PhDr. Františka Ruščáka, CSc., s názvom *Epištoly o jazyku a jazykovede*.

Opäť na tomto mieste, v Častej-Papierničke sa 22. – 23. februára 2012 konala medzinárodná vedecká konferencia venovaná životnému jubileu Mgr. Alexandry Jarošovej, CSc., s názvom *Slovo v slovníku*; rovnomenný zborník vyšiel vo februári tohto roku, pričom spoločnosť zorganizovala aj prezentáciu tohto zborníka. Ďalším podujatím, na ktorého organizácii sa podieľala SJS, bol vedecký seminár *Jazyková kultúra a terminológia*, venovaný takisto životnému jubileu PaedDr. Mateja Považaja, CSc. Konal sa 27. 9. 2012 v Účelovom zariadení MK SR v Bratislave. 8. – 10. októbra 2012 sa konala medzinárodná vedecká konferencia venovaná 100. výročiu narodenia Štefana Peciaru *Slovník a používateľia jazyka*, a to v Kongresovom centre Smolenice SAV; zborník z tohto podujatia sa pripravuje. Spolu s Filozofickou fakultou Univerzity Komenského (Katedrou slovenského jazyka a Studia Academica Slovaca) organizovala Slovenská jazykovedná spoločnosť 12. – 14. 12. 2012 medzinárodnú vedeckú konferenciu *Slovo a tvar v štruktúre a v komunikácii*, venovanú 100. výročiu narodenia prof. PhDr. Eugena Paulinyho, DrSc.; zborník z tohto podujatia sa pripravuje. Opäť v spolupráci s Katedrou slovanských filológií Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave spoločnosť organizovala vedecké sympóziu *Jazyk a literatúra v kontaktoch*, venované životnému jubileu prof. PhDr. Miroslava Dudka, DrSc.; uskutočnilo sa 28. septembra 2012 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. SJS participovala tiež na organizovaní prezentácie publikácie *Slovanský jazykový atlas*, ktorá sa konala 18. októbra 2012 v Malom kongresovom centre vydavateľstva Veda.

Prešovská pobočka SJS zorganizovala vedecký seminár *Jazyk je zázračný organizmus... Metamorfózy jazyka a jazykovedy*, a to pri príle-

žitosti životného jubilea prof. PhDr. Ivora Ripku, DrSc. Seminár sa konal 7. 11. 2012. Ďalším podujatím, ktoré pripravila prešovská pobočka koncom roka 2012, konkrétne 4. 12. 2012, bol vedecký seminár *Viacslovné pomenovania a kolokácie v lexikografickom spracovaní* (seminár bol súčasťou riešenia grantového projektu APVV-0342-11 *Slovník viacslovných pomenovaní – lexikografický, lexikologický a komparatívny výskum*).

V roku 2013 SJS spolu s Jazykovedným ústavom L. Štúra zorganizovala prezentáciu zborníka *Slovo v slovníku*, ktorá sa konala 26. februára 2013 v Malom kongresovom centre vydavateľstva Veda. 21. – 22. apríla sa znovu tu v Častej-Papierničke konala medzinárodná vedecká konferencia venovaná životnému jubileu prof. PhDr. Pavla Žiga, CSc., *Prirodzený vývin jazyka a jazykové kontakty*. Prešovská pobočka SJS zorganizovala 16. – 17. 9. tento rok medzinárodnú vedeckú konferenciu pri príležitosti životného jubilea prof. PhDr. Daniely Slančovej, CSc., *Registre jazyka a jazykovedy*.

3.3. Popri prednáškovej a organizačnej činnosti je treťou podstatnou zložkou práce SJS *edičná činnosť*. Spočíva v redakčnej príprave a vo vydávaní výstupov z usporiadaných konferencií, čo sa realizuje najmä v spolupráci s JÚLŠ SAV (o stave prípravy týchto výstupov som hovorila vyššie). Ďalej spočíva v redakčnej príprave a vydávaní informatória SJS pri JÚLŠ SAV – *Jazykovedného zápisníka* a zborníkov *VARIA* z Kolokvia mladých jazykovedcov. Vydávanie zborníkov z jednotlivých podujatí sa darí spĺňať v priebehu jednoročného alebo jeden a polročného obdobia. Čo sa týka vydávania *Jazykovedného zápisníka*, od ročníka 26 – 27 za obdobie rokov 2006 – 2007 sme pristúpili k jeho publikovaniu len v elektronickej podobe, a to najmä z finančných dôvodov. Finančná dotácia, ktorú sme na vydávanie pravidelného bulletinu dostávali z rozpočtu, bola natoľko nízka a náklady na relatívne malý rozsah publikácie boli zase natoľko vysoké, že sa to z ekonomického hľadiska neoplatilo – nestačila ani suma členských poplatkov. Okrem spomínaného čísla sa teda zatiaľ podarilo zostaviť aj ročník 28 – 29 za obdobie rokov 2008 – 2009, ďalšie ročníky pribudnú na našej webovej stránke už čoskoro.

Pri príležitosti 60. výročia založenia SAV vyšla malá publikácia *Vedecké spoločnosti v r. 2013*, pripravuje sa aj rozsahom väčšia, avšak len v elektronickej podobe (bude na CD), takže sme boli Radou slovenských vedeckých spoločností vyzvaní, aby sme pripravili väčší materiál o SJS. Z podkladov z r. 1999, ktoré pripravili S. Ondrejovič, L. Dvonč a M. Nábělková, som zostavila materiál, ktorý plánujeme vydať aj v tlačenej podobe ako *Spisy SJS I*.

Čo sa týka zborníka *VARIA*, zborník z XXI. kolokvia (bystrického) je po recenznom čítaní – keďže však na tomto kolokviu bol úctyhodný počet účastníkov (vyše 100), príspevky recenzovali traja recenzenti, pričom niektoré príspevky odporúčali doplniť alebo prepracovať. Tým sa edičná práca značne predĺžila a skomplikovala. Príspevky do zborníka z *XXII. kolokvia mladých jazykovedcov* (nitrianskeho) sú u recenzentov, podľa doterajších informácií bude nitrianska pobočka zborník abstraktov aj zalamovať a tlačiť.

B. Chocholová

Zápisnica z valného zhromaždenia Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV, konaného 25. 10. 2013 v Častej-Papierničke

Účastníkov na valnom zhromaždení privítala predsedníčka SJS prom. fil. A. Ferenčíková, CSc., a následne ich vyzvala, aby schválili jednak návrhovú komisiu v zložení J. Krško, Ľ. Kralčák, D. Slančová, jednak volebnú komisiu v zložení V. Benko, Ľ. Rendár a Ľ. Králik, ktorý bol zároveň vedúcim volebnej komisie.

Podpredsedníčka spoločnosti B. Chocholová prečítala *Správu o činnosti SJS za obdobie od 15. 11. 2011 do 25. 10. 2013*, hospodárka SJS D. Majchráková zasa revíznú správu za uvedené obdobie. Ďalej boli účastníci zhromaždenia informovaní o tom, že funkcie revízorky sa vzdala S. Mislovičová a funkcie tajomníčky A. Ramšáková.

V rámci diskusie predsedníčka spoločnosti vyzvala účastníkov VZ, aby predniesli svoje návrhy či pripomienky týkajúce sa činnosti spoločnosti. G. Múcsková pripomenula niekoľkoročný problém týkajúci sa prevzatia patronátu jednotlivých pobočiek SJS nad organizáciou *Kolokvia mladých jazykovedcov*. V súvislosti s organizovaním *Celoslovenského stretnutia jazykovedcov* B. Chocholová navrhla, aby sa nadviazalo na číslovanie tohto bienálneho podujatia poradovým číslom, a to vrátane predchádzajúcich stretnutí (i keď s dlhoročným prerušením). Účastníci VZ sa zhodli na tom, že prednesenie príspevku v rámci programu CSJ by malo trvať kratšie ako 30 minút, maximálne 20 minút. Účastníci stretnutia ďalej súhlasili, aby sa zborníky *VARIA* publikovali na internete s nevyhnutným ISBN (tlačaná verzia sa vydávať nebude vzhľadom na vysoké finančné náklady).

M. Ološtiak informoval, že za prešovskú pobočku vydajú samostatnú publikáciu svojich príspevkov, ktoré odznali na tohtoročnom CSJ; takisto uviedol, že pri príležitosti 70. výročia vzniku JÚLŠ by si takáto inštitúcia zaslúžila vydanie samostatnej publikácie. Podpredsedníčka SJS prisľúbila, že v rámci Jazykovedného zápisníka budú publikované všetky dodané referáty, ktoré odznali na tohtoročnom CSJ.

P. Žigo navrhol, aby sa v názvoch konferencií neuvádzalo „venovaná životnému jubileu...“. D. Slančová v tejto súvislosti informovala, že už vyšli zborníky *Epištoly o jazyku a jazykovede* (zborník štúdií venovaný doc. PhDr. F. Ruščákovi, CSc., pri príležitosti životného jubilea; M. Imrichová – J. Kesselová, eds.) a *Jazyk je zázračný organizmus... Metamorfózy jazyka a jazykovedy* (zborník príspevkov venovaný prof. PhDr. I. Ripkovi, DrSc., pri príležitosti jeho životného jubilea; M. Imrichová – J. Kesselová, eds.).

Volebná komisia informovala o výsledkoch volieb. Odovzdaných bolo 36 hlasovacích lístkov, z toho dva boli neplatné. Jednotliví kandidáti získali nasledujúci počet hlasov:

predsedníčka: Adriana Ferenčíková (33 hlasov)

podpredsedovia: Slavomír Ondrejovič (30 hlasov), Bronislava Chochoľová (31 hlasov)

hospodárka: Daniela Majchráková (33 hlasov)

tajomníčka: Katarína Gajdošová (31 hlasov)

členovia výboru: Gabriela Múcsková (31 hlasov), Pavol Žigo (31 hlasov), Alexandra Jarošová (28 hlasov), Martin Ološtiak (22 hlasov)

revízorky: Renáta Ondrejková (31 hlasov), Iveta Vančová (31 hlasov)

Uznesenia

1. Valné zhromaždenie berie na vedomie Správu o činnosti Slovenskej jazykovednej spoločnosti a Revíznú správu.

2. Valné zhromaždenie súhlasí s tým, aby sa podujatie Celoslovenské stretnutie jazykovedcov uvádzalo s poradovým číslom s tým, že sa nadviaže na posledné, ôsme, ktoré sa konalo v r. 1998.

3. Valné zhromaždenie súhlasí, aby sa zborníky *VARIA* z kolokvií publikovali na internete, na webovej stránke JÚLŠ SAV.

4. Valné zhromaždenie takisto súhlasí, aby príspevky, ktoré odznali na tohtoročnom stretnutí jazykovedcov, publikovali v elektronickej podobe v Jazykovednom zápisníku.

3. Publikačná činnosť

Recueil linguistique de Bratislava I, 1948. Publié par le Cercle linguistique de Bratislava. Redacteur en Chef: Alexandre V. Isačenko. Dédié la mémoire de Jozef Miloslav Kořínek (1899 – 1945).

Recueil linguistique de Bratislava II, 1968. SAV, Združenie slovenských jazykovedcov. Vedecký redaktor: J. Ružička. Recenzent: J. Horecký.

Recueil linguistique de Bratislava III, 1972. SAV, Združenie slovenských jazykovedcov. Vedecký redaktor: J. Horecký. Recenzent: J. Ružička. Výkonná redaktorka: K. Buzássyová.

Recueil linguistique de Bratislava IV, 1973. Proceedings of the Symposium on Alebraic Linguistics held 10 – 12 February 1970 at Smolenice. SAV, Združenie slovenských jazykovedcov. Redakčná rada: J. Horecký, L. Kálmár, S. Marcus. Sekretárka redakcie: K. Buzássyová. Recenzenti: M. Novotný, J. Ružička.

Recueil linguistique de Bratislava V, 1978. SAV, Association of Slovak Linguistics attached to Slovak Academy of Sciences. Dédié a Jozef Ružička (12. 1. 1916) l'occasion des on 60e anniversaire. Scientific Editor: J. Horecký. Editorial Secretary: K. Buzássyová. Scientific Advisers: Š. Peciar, J. Ružička.

Recueil linguistique de Bratislava 6, 1982. SAV, Association des linguistes slovaques auprès de l'Academie Slovaque des Sciences. Redacteur scientifique: J. Ružička. Secrétaire de la redaction: K. Buzássyová. Rapporteurs: J. Mistrík, E. Marko. Dédié a Ján Horecký (8. 1. 1920) l'occasion des on 60e anniversaire.

Recueil linguistique de Bratislava 7, 1984. SAV, Association des linguistes slovaques auprès de l'Academie Slovaque des Sciences. Redacteur scientifique: J. Ružička. Secrétaire de la redaction: K. Buzássyová. Rapporteurs: V. Schwanzer, E. Sekaninová.

Recueil linguistique de Bratislava 8, 1985. SAV, Association des linguistes slovaques auprès de l'Académie Slovaque des Sciences. Rédacteur scientifique: J. Ružička. Secrétaire de la rédaction: J. Mlacek. Rapporteurs: J. Horecký, D. Kollár. Dédié a Jozef Ružička (12. 1. 1916) l'occasion des on 65e anniversaire.

Recueil linguistique de Bratislava 9, 1989. SAV, Association des linguistes slovaques auprès de l'Académie Slovaque des Sciences. Rédacteur scientifique: K. Buzássyová. Rédacteur de la publication: J. Šikra. Rapporteurs: J. Horecký, D. Kollár. Dynamic Tendencies in the Development of Language.

Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti 2

PAULINY, Eugen: Norma spisovnej slovenčiny a zásady jej kodifikovania. Red. S. Ondrejovič. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV 2000. 40 s. ISBN 80-967574-9-0.

Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti 3

MASÁR, Ivan: Ako pomenúvame v slovenčine. Kapitoly z terminologickej teórie a praxe. Red. S. Ondrejovič. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV a Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV 2000. 60 s. ISBN 80-89037-00-3.

Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti 4

HORECKÝ, Ján: Kultivovanie slovenčiny. Princípy a kritériá. Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti. 4. Red. S. Ondrejovič. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2001. 52 s. ISBN 80-967574-9-0.

Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti 5

HORECKÝ, Ján: Onomaziologická štruktúra slovenčiny. Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti. 5. Red. S. Ondrejovič – M. Šimková. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2003. 60 s. ISBN 80-967574-9-0.

Spisy Slovenskej jazykovednej spoločnosti 6

BLANÁR, Vincent: Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky. 6. Red. S. Ondrejovič. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri

SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV 2008. 77 s. ISBN 80-967574-9-0. ISBN 80-967574-9-0.

(Spisy SJS možno nájsť aj v elektronickej podobe na webovej stránke <http://www.juls.savba.sk/sjs/page45/page56/index.html>.)

VARIA I – XX. (všetky zborníky v elektronickej podobe možno nájsť na webovej stránke <http://www.juls.savba.sk/sjs/page45/page46/index.html>).

Zápisník slovenského jazykovedca (za r. 1982 – 1996)

Jazykovedný zápisník (od r. 1997 až po súčasnosť, čísla od r. 1998 možno nájsť v elektronickej podobe na webovej stránke <http://www.juls.savba.sk/sjs/page45/page38/index.html>).